

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

**ZPRÁVA O SITUACI
V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU
NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2021**

Schválena usnesením vlády č. 600 ze dne 14. července 2022.

Praha, 2022

OBSAH

OBSAH.....	2
MANAŽERSKÉ SHRUTÍ.....	3
1. ÚVOD.....	4
2. ZHODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE.....	5
2.1. ANALÝZA VÝVOJE V ČR.....	5
2.2. INDEX VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI.....	6
2.3. TRENDY V ZAHRANIČÍ A JEJICH VLIV NA VNITŘNÍ BEZPEČNOST ČR.....	9
2.4. ODHAD VÝVOJE PRO DALŠÍ ROK.....	11
2.5. URČENÍ HLAVNÍCH VÝZEV PRO ROK 2022.....	12
PŘÍLOHA 1 – AKTIVITY A TÉMATA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI.....	14
3. LEGISLATIVNÍ AKTIVITY.....	14
4. NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY.....	24
4.1. BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU.....	25
4.2. FONDY EU V OBLASTI VNITŘNÍCH VĚCÍ.....	26
5. TÉMATA VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI.....	28
5.1. ZAJIŠTĚNÍ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU.....	28
5.2. MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ.....	29
5.3. SPOLUPRÁCE NA ÚROVNI EU.....	33
5.4. DALŠÍ MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE.....	40
5.5. KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST.....	42
5.6. KRIZOVÉ ŘÍZENÍ.....	48
5.7. POMOC OBĚTEM TRESTNÉ ČINNOSTI.....	49
5.8. VĚZEŇSTVÍ.....	51
5.9. OBECNÍ POLICIE.....	53
5.10. BEZPEČNOST SILNIČNÍHO PROVOZU.....	54
5.11. BEZPEČNOST CIVILNÍHO LETECTVÍ.....	56
5.12. DOHLED A DOZOR NAD ZBRANĚMI A BEZPEČNOSTNÍM MATERIÁLEM.....	57
6. SOUHRN ČINNOSTÍ JEDNOTLIVÝCH AKTÉRŮ.....	58
6.1. PREVENCE KRIMINALITY.....	58
6.2. BEZPEČNOSTNÍ VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE.....	67
6.3. POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	68
6.4. ČINNOST PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY.....	70
6.5. AKTIVITY FINANČNÍHO ANALYTICKÉHO ÚŘADU.....	71
6.6. VÝZKUMNÁ ČINNOST IKSP.....	72
PŘÍLOHA 2 – VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI.....	74
7. STATISTIKA KRIMINALITY.....	74
7.1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O KRIMINALITĚ V ROCE 2021.....	74
7.2. ÚZEMNÍ ROZLOŽENÍ KRIMINALITY.....	76
7.3. PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI A JEJICH TRESTÁNÍ.....	77
7.4. KRIMINALITA MLÁDEŽE.....	78
7.5. PÁTRÁNÍ PO OSOBÁCH A VĚCECH.....	79
7.6. MAJETKOVÁ KRIMINALITA.....	80
7.7. NÁSILNÁ KRIMINALITA.....	81
7.8. MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA.....	82
7.9. HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA.....	83
7.10. OSTATNÍ A ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA.....	85
7.11. KYBERNETICKÁ KRIMINALITA.....	86
7.12. DAŇOVÁ KRIMINALITA.....	87
7.13. KRIMINALITA PÁCHANÁ NA ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ.....	92

7.14. TRESTNÁ ČINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ A ZAMĚSTNANCŮ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ A VOJÁKŮ V ČINNÉ SLUŽBĚ.....	95
7.15. PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR	97
8. BEZPEČNOSTNÍ HROZBY A VYBRANÉ DRUHY TRESTNÉ ČINNOSTI	98
8.1. KORUPCE	98
8.2. LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI.....	99
8.3. HAZARD	100
8.4. ORGANIZOVANÝ ZLOČIN.....	101
8.5. NELEGÁLNÍ OBCHOD S DROGAMI	103
8.6. NELEGÁLNÍ ZAMĚSTNÁVÁNÍ	105
8.7. OBCHOD S LIDMI	107
8.8. NELEGÁLNÍ OBCHOD SE ZBRANĚMI, VÝBUŠNINAMI, VOJENSKÝM A NEBEZPEČNÝM MATERIÁLEM	108
8.9. PADĚLÁNÍ	109
8.10. PORUŠOVÁNÍ PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ.....	110
8.11. TERORISMUS A SOUVISEJÍCÍ TÉMATA	111
8.12. EXTREMISMUS.....	112
8.13. HYBRIDNÍ PŮSOBENÍ.....	114
8.14. BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY MIGRACE.....	116
9. DATOVÁ PŘÍLOHA.....	120
9.1. ZKRATKY	124

MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ

Bezpečnostní situace v České republice byla i v roce 2021 poměrně stabilní. Hlavní vliv na její vývoj měla pandemie onemocnění covid-19, která ovlivnila většinu aspektů vnitřní bezpečnosti, jak je uvedeno dále v textu. Dalšími výraznými faktory ovlivňujícími bezpečnost ČR byly faktory vnější, zejména zjištění ohledně zapojení ruské strany do událostí ve Vrběticích v roce 2014, ústup spojeneckých vojsk z Afghánistánu a rostoucí napětí spojené s hromaděním ruských sil u hranic s Ukrajinou, které během února 2022 eskalovalo až do otevřené vojenské agrese a válečného konfliktu. Z dlouhodobého hlediska je negativním prvkem ovlivňujícím vnitřní bezpečnost rostoucí inflace, která může mít dopady na životní úroveň obyvatel, a tedy sekundárně i na růst trestné činnosti.

Trestná činnost dle statistik Policie ČR ve srovnání s rokem 2020 klesla o 7 procent, nicméně tato skutečnost byla do velké míry způsobena zásadními omezeními sociálních kontaktů způsobenými mimořádnými a krizovými opatřeními v souvislosti s pandemií covid-19 a také zvýšením hranic škod v trestním zákoníku. Nadále pokračoval trend přesunu trestné činnosti do kyberprostoru.

Z dokončených legislativních aktivit, které mají dopad na vnitřní bezpečnost ČR, je možné zmínit novelizaci trestního zákoníku a trestního řádu, novelizaci zákona o Policii ČR, změnu zákona o Vojenském zpravodajství, schválení zákona o prověřování zahraničních investic či změny v oblasti návykových látek.

V roce 2022 bude hlavní výzvou pro ČR, kromě možného návratu pandemie covid-19 ke konci roku 2022, zvládnutí velkého přívalu uprchlíků, který do ČR v první části roku 2022 přichází z Ukrajiny kvůli ruské agresi.

1. ÚVOD

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku (dále jen „Zpráva“) je tradiční dokument, který je Ministerstvem vnitra zpracováván již od roku 1993 za přispění velké řady partnerů – zejména bezpečnostních sborů, většiny ministerstev a dalších státních orgánů, které se zabývají otázkou vnitřní bezpečnosti. Počínaje touto Zprávou je tento materiál opětovně zpracováván odborem bezpečnostní politiky MV.

V souvislosti s touto změnou došlo ke změně struktury Zprávy tak, aby svým adresátům, tedy vládě ČR a také široké veřejnosti, nabízela ucelený a srozumitelný pohled na současný stav vnitřní bezpečnosti naší země, určovala hlavní prioritní oblasti, kterým je třeba se více věnovat, a také obsahovala přidanou analytickou hodnotu. Těmito změnami tak navazuje na proces, který v roce 2016 zahájil Audit národní bezpečnosti.

Hlavní změnou je **posílení úvodní analytické části Zprávy**, ve které jsou identifikovány nejdůležitější současné hrozby pro bezpečnostní systém ČR. Důležitou novou součástí Zprávy je také predikce bezpečnostního vývoje na další rok a stanovení Indexu vnitřní bezpečnosti. Došlo také k výraznému zkrácení a zpřehlednění hlavního textu Zprávy, aby byla orientace v něm jednodušší i pro laické čtenáře. Většina dřívějších popisných textů byla přesunuta do příloh a zkrácena. Zpráva také častěji odkazuje na další podrobnější zdroje informací a slouží tak nově jako určitý rozcestník informací v oblasti vnitřní bezpečnosti.

Zpráva za rok 2021 byla zpracována s využitím podkladů ústředních orgánů státní správy a dalších kompetentních subjektů. Jednalo se zejména o tyto subjekty: Policejní prezidium, Ministerstvo vnitra, Bezpečnostní informační služba, Česká národní banka, Finanční analytický úřad, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Generální finanční ředitelství, Generální ředitelství cel, Hasičský záchranný sbor, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo financí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, Nejvyšší státní zastupitelství, Úřad vlády, Vězeňská služba ČR, Probační a mediační služba.

Zpráva obsahuje analýzu registrované kriminality na území ČR v roce 2021 v porovnání s rokem 2020 (meziroční změna je uvedena v závorkách, stejný formát je použit také u některých dalších údajů). Číselné údaje uvedené v textu vycházejí z oficiálních statistik a informačních systémů PČR.

Zprávy z předchozích let jsou dostupné na webových stránkách Ministerstva vnitra¹.

¹ <https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>

2. ZHODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE

Tato nově zpracovaná kapitola stručně shrnuje hlavní trendy vývoje v ČR i v zahraničí s dopadem do oblasti vnitřní bezpečnosti v roce 2021, dále také předestírá možný vývoj v roce 2022 a představuje hlavní výzvy, kterým ČR v oblasti vnitřní bezpečnosti čelí a čelit bude.

2.1. Analýza vývoje v ČR

Bezpečnostní situaci v ČR v roce 2021 ovlivňovalo několik zásadních faktorů a událostí, které budou stručně nastíněny v této kapitole. Na prvním místě je nutné zmínit **pandemii onemocnění covid-19**, která dopadala v podstatě na všechny oblasti vnitřní bezpečnosti, ale obecněji také na životy všech obyvatel nejen v ČR, ale i na celém světě. Během roku 2021 platil **nouzový stav** a s ním související omezení na celém území ČR od začátku roku 2021 až do 11. dubna 2021 a opětovně 30 dní od 26. listopadu 2021.

26. února 2021 byl k řešení situace přijat **pandemický zákon**, na jehož základě byla v roce 2021 vydávána mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví. Od 1. března 2021 do 11. dubna 2021 byl až na vyjmenované výjimky **zakázán pohyb obyvatel mezi okresy**. Od vypuknutí pandemie v roce 2020 do konce roku 2021 zemřelo na covid-19 dle informací Ministerstva zdravotnictví více než 35 000 osob, skutečný počet je dle dat ČSÚ pravděpodobně ještě vyšší. I kvůli těmto skutečnostem se stalo zavedení nouzového stavu, pandemický zákon i samotné roušky, respirátory a očkování v očích veřejnosti negativními symboly, které vzbuzovaly často až nepodložený odpor a obavy.

Zejména na začátku a konci roku 2021 docházelo k omezování mnoha práv a svobod, na což česká společnost nebyla zvyklá. Pandemie covid-19, reakce a komunikace jednotlivých subjektů státní správy a samosprávy v souvislosti s touto krizí a také časté změny mimořádných, ochranných a krizových opatření a jejich rušení ze strany soudů, vyvolalo **růst napětí a radikalizace ve společnosti**, aktivizaci i vznik nových protestních i politických subjektů a pokles důvěry ve veřejné instituce. Opatření byla rušena soudy opakovaně, a to z procesních důvodů plynoucích zejména z jejich nedostatečného odůvodnění. Pokles důvěry ve veřejné instituce však vyvolala ještě více ta skutečnost, že opatření s těmiž základními nedostatky byla po jejich zrušení vyhlášována opakovaně, a to v některých případech s deklarovaným vědomím o jejich protizákonnosti. Zejména v počátcích pandemie nebyla vůči veřejnosti komunikována nutnost opatření z hlediska jejich efektivity a zejména poměru jejich efektivity k jejich negativním účinkům v rovině ekonomické, společensko-politické, vzdělávací nebo psychologické. Téma covid-19 dominovalo dezinformační scéně a stalo se také předmětem mnoha protestních shromáždění. Jeho dlouhodobější dopady bude možné přesvědčivě vyhodnotit až s určitým časovým odstupem.

Vedlejším efektem pandemie a omezení s ní spojených byl také obecný **pokles registrované kriminality**, který byl logickým důsledkem snížení mobility, ekonomické aktivity a setkávání obyvatel. Na druhé straně znamenala pandemie také nárůst trestné činnosti v oblasti padělání veřejných listin (například očkovacích certifikátů či potvrzení o negativním testu), nárůst počtu nenávislných trestných činů na sociálních sítích a také bezprecedentní zastrašování některých představitelů veřejné moci a odborné lékařské veřejnosti. V důsledku pandemie a přesunu sociálních kontaktů do kyberprostoru pokračoval také nárůst počtu registrovaných trestných činů v tomto prostředí.

Další významnou událostí v bezpečnostní oblasti bylo odhalení **zapojení příslušníků ruské zpravodajské služby G.U.² do výbuchu muničního skladu ve Vrbětčích v roce 2014**. Na něj navazovalo vyhoštění a snížení počtu diplomatů ruského zastoupení v ČR, které bylo bezpečnostní komunitou dlouhodobě považováno za příliš početné, a tedy budící obavy z jiných než diplomatických aktivit. Dalším důsledkem tohoto odhalení bylo ukončení spekulací o dovozu vakcíny Sputnik do ČR a definitivní rozhodnutí o tom, že dostavba jaderné elektrárny v Dukovanech nebude svěřena ruskému subjektu.

I přes poměrně lokálně omezené dopady ovlivnil bezpečnostní situaci v ČR i **výskyt extrémního meteorologického jevu – tornáda** na území Jihomoravského kraje. Situace byla řešena v rámci vyhlášeného stavu nebezpečí a zahrnovala kromě výrazného nasazení složek IZS také dlouhodobou psychologickou pomoc.

Ke konci roku 2021 začala vnitřní bezpečnost negativně ovlivňovat **rostoucí inflace**, spojená se zvýšením cen energií, ale také potravin. Pokud tento trend bude pokračovat bez odpovídající reakce státu, může mít negativní dopady do sociální oblasti a vést k nárůstu zejména drobné majetkové trestné činnosti.

Dlouhodobě je v ČR **vysoký počet vězněných osob** v poměru k počtu obyvatel a trvá poměrně vysoká úroveň recidivy. Určitým krokem ke snížení počtu vězněných osob bylo přijetí novely trestního zákoníku a trestního řádu (zákona č. 333/2020 Sb.), kterým došlo ke zvýšení všech hranic škody, uvedených v trestním zákoníku, na dvojnásobek. Přestože k jeho přijetí došlo již v roce 2020, vzhledem k nabytí účinnosti 1. října 2020 se tato změna plně projevila poklesem registrované kriminality až v roce 2021.

Pozitivně je pro oblast bezpečnosti strategických odvětví vnímáno přijetí zákona č. 34/2021 Sb., o prověřování zahraničních investic a o změně souvisejících zákonů, který nabyl účinnosti k 1. květnu 2021.

Přes vše výše uvedené nedošlo v roce 2021 v ČR k významnějšímu narušení veřejného pořádku a situace v ČR byla bezpečnostní komunitou hodnocena jako dlouhodobě stabilní.

2.2. Index vnitřní bezpečnosti

Index vnitřní bezpečnosti je nově zavedeným hodnocením situace v oblasti vnitřní bezpečnosti ČR. Skládá se ze statistické části, která je založena na dostupných ukazatelích a expertní části, která je založena na expertním posouzení situace jednotlivými subjekty, které se podílí na přípravě Zprávy.

Index vnitřní bezpečnosti – statistická část

Statistická část indexu vnitřní bezpečnosti na sledování trendů ve vybraných ukazatelích popisuje, jak se meziročně změnila bezpečnostní situace v ČR. Těchto ukazatelů je pro rok 2021 vybráno 9. Jedná se jak o statistiky, které jsou zveřejňovány, ukazatele založené na expertním posouzení, i ukazatele založené na sociologickém šetření. Jejich soubor reprezentuje ukazatele spojené s oblastí vnitřní bezpečnosti ČR a způsobilé tuto oblast výrazně ovlivnit. Nicméně autoři této Zprávy jsou si vědomi také skutečnosti, že i vybrané ukazatele mají své limity a nemohou zcela přesně odrážet skutečný stav ve všech jeho

² Dříve známé jako GRU.

nuancích. Záměrně se jedná o ukazatele různorodé, neboť vnitřní bezpečnost nelze popsat pouze jednou číselnou hodnotou.

Tabulka 1 - Index vnitřní bezpečnosti – statistická část

Sledovaná oblast	Sledovaná veličina	Původce	Zdroj
trestná činnost	počet registrovaných trestných činů	PČR	statistika
nezaměstnanost	počet uchazečů o zaměstnání	MPSV	statistika
zátěž sociálního systému	počet vyplacených dávek	MPSV	statistika
kybernetická bezpečnost	počet NÚKIB nahlášených a evidovaných incidentů	NÚKIB	statistika
zátěž vězeňství	počet vězňů	VS ČR	statistika
ohrožení terorismem	stupeň ohrožení terorismem	SZS	expertní posouzení
korupce	index vnímání korupce	Transparency International	expertní posouzení
důvěra ve stát	NEspokojenost s politickou situací	CVVM (výzkum Naše společnost)	sociologické šetření
důvěra ve stát	NEdůvěra v demokracii	CVVM (výzkum Naše společnost)	sociologické šetření

Zdroj: MV ČR, 2022

Vzhledem k velké rozdílnosti vybraných sledovaných ukazatelů není snadné tyto mezi sebou porovnat – jejich normalizace a vážení jsou v jejich odlišné struktuře velmi obtížně realizovatelné. Data za roky 2019, 2020 a 2021 jsou uvedena níže v tabulce. Hodnoty z hlediska vnitřní bezpečnosti méně příznivé jsou označeny červenou barvou, hodnoty více příznivé jsou označeny zelenou barvou. Srovnatelné hodnoty jsou označeny žlutou barvou.

Tabulka 2 - Index vnitřní bezpečnosti – statistická část, vstupní parametry, 2019-2021

Sledovaná veličina	2019	2020	2021
počet registrovaných trestných činů	199 221	165 525	153 233
počet uchazečů o zaměstnání	215 532	291 977	258 173
počet vyplacených dávek	6 023 748	5 709 468	5 754 636
počet NÚKIB nahlášených a evidovaných incidentů	78	99	157
počet vězňů	21048	19286	18748

stupeň ohrožení terorismem	1	1	1
index vnímání korupce	56	54	54
NEspokojenost s politickou situací	51	55	55
NEdůvěra v demokracii	20	18	23

Zdroj: MV ČR, 2022

Proto bylo rozhodnuto při prvním zpracování indexu vnitřní bezpečnosti srovnávat meziroční hodnoty těchto ukazatelů – tedy porovnat hodnoty těchto ukazatelů z roku 2020 s hodnotami za rok 2019 a 2021. Rok 2020 je základem s hodnotou 100 pro všechny ukazatele. V níže uvedené tabulce jsou tyto hodnoty uvedeny.

Tabulka 3 - Index vnitřní bezpečnosti – statistická část, 2019-2021

Sledovaná veličina	2019	2020	2021
počet registrovaných trestných činů	120	100	93
počet uchazečů o zaměstnání	74	100	88
počet vyplacených dávek	106	100	101
počet NÚKIB nahlášených a evidovaných incidentů	79	100	159
počet vězňů	109	100	97
stupeň ohrožení terorismem	100	100	100
index vnímání korupce	104	100	100
NEspokojenost s politickou situací	93	100	100
NEdůvěra v demokracii	111	100	128

Zdroj: MV ČR, 2022

Celkový index vnitřní bezpečnosti tedy není číslem, ale je posouzením toho, zda se, na základě vybraných ukazatelů, situace zlepšila, či zhoršila. Stupeň ohrožení terorismem mezi lety 2020 a 2021 zůstal stejný, stejně jako index vnímání korupce a nespokojenost s politickou situací. Ostatní ukazatele se změnilly. Nárůst zaznamenal: počet vyplacených dávek, počet evidovaných incidentů dle NÚKIB, a nedůvěra v demokracii. Nárůst počtu vyplácených dávek je mezi roky 2020 a 2021 minimální - představuje růst o necelé 1 procento a nepředstavuje tedy výraznou změnu. Nárůst počtu evidovaných incidentů v oblasti kybernetické bezpečnosti je analyzován v kapitole 5.5. a souvisí mimo jiné s rostoucím počtem subjektů, které tyto incidenty jsou povinny hlásit. Nárůst nedůvěry v demokracii je pravděpodobně ovlivněn nespokojeností veřejnosti s restriktivními opatřeními přijatými v souvislosti s pandemií covid-19.

Pokles zaznamenal počet registrovaných trestných činů, počet evidovaných uchazečů o zaměstnání a počet vězňů. Vývoj kriminality je blíže popsán v kapitole 7, pokles počtu trestných činů je možné přičítat zejména omezením spojeným s pandemií covid-19 a zvýšení hranic škody v trestním zákoníku. Počet evidovaných uchazečů o zaměstnání poklesl díky velké nabídce pracovních míst a pokračujícímu růstu mezd. Pokles počtu vězňů je logicky spojený s dlouhodobě klesajícím počtem spáchaných trestných činů, ale také s rostoucím důrazem na ukládání alternativních trestů.

Index vnitřní bezpečnosti – expertní část

Tento index byl vyhodnocen MV na základě expertního posouzení jednotlivých oslovených subjektů formou strukturovaného dotazníkového šetření. Tyto dotazníky byly rozeslány všem subjektům, které se na tvorbě Zprávy o situaci podílely. Informace obsažené v jednotlivých odpovědích byly základními východisky pro text celé této kapitoly. Bezpečnostní situace byla hodnocena na škále:

1 – výrazné zlepšení, 2 – zlepšení, 3 – podobný stav, 4 – zhoršení, 5 – výrazné zhoršení

Dotazované subjekty vnímaly bezpečnostní situaci v ČR v roce 2021 převážně jako podobnou s rokem 2020 (hodnocení 3 – podobný stav), v některých případech jako zhoršující se (hodnocení 4 – zhoršení). Výhled situace do roku 2022 předpokládala naprostá většina subjektů jako podobný s rokem 2021 (hodnocení 3 – podobný stav).

Co se týče bezpečnostní situace ve světě v roce 2021, tak panovala většinová shoda na jejím zhoršení oproti roku 2020 (hodnocení 4 – zhoršení). Ohledně výhledu do roku 2022 bylo předpokládáno spíše další zhoršení bezpečnostní situace (hodnocení 4 - zhoršení), nicméně zhruba třetinově byly zastoupeny i názory předpokládající podobný stav (hodnocení 3 – podobný stav).

2.3. Trendy v zahraničí a jejich vliv na vnitřní bezpečnost ČR

V roce 2021 prošla bezpečnostní situace v zahraničí poměrně dramatickým vývojem. Jednou z hlavních událostí, která měla dopad i na situaci v ČR bylo **převzetí moci v Afghánistánu hnutím Talibán v srpnu 2021**. K převzetí moci došlo podstatně rychleji, než mnozí analytici předpokládali i kvůli slabému nasazení afghánské armády a rozhodnutí o poměrně rychlém odchodu vojsk USA ze země. Důsledkem převzetí moci hnutím Talibán byla překotná evakuace mnoha občanů, zastupitelských úřadů a také místních spolupracovníků západních zemí, včetně ČR. Změna režimu v Afghánistánu se v ČR projevila mírným nárůstem přicházejících migrantů do ČR, a to v souvislosti s podáváním žádostí o mezinárodní ochranu od evakuovaných občanů Afghánistánu. Z dlouhodobějšího hlediska může tato změna ovlivnit také dostupnost některých druhů drog na bázi opia, které jsou z Afghánistánu do ČR převáženy a také mít dopad na aktivity radikálních a teroristických skupin na území Afghánistánu, v okolních státech, ale i celosvětově. **Neutěšená humanitární situace v Afghánistánu po nástupu hnutí Talibán k moci může způsobit další nárůst počtu osob, které budou tuto zemi opouštět.**

Novým fenoménem roku 2021 byla **instrumentalizace migrace ze strany běloruského režimu**. Koncem května 2021 začal být patrný nárůst nelegální migrace z Běloruska zejména do Litvy a Polska a částečně také do Lotyšska. V kontextu sankcí uvalených ze strany EU na běloruský režim kvůli prezidentským volbám a následnému brutálnímu potlačení občanské společnosti běloruský režim aktivně a záměrně organizoval nelegální přechody do EU s cílem vyvinout na členské státy tlak a EU destabilizovat.

Po zakročení ze stran litevských úřadů (zejm. ve formě omezení možností vstupu do země) se migrační toky přesměrovaly do Polska, které také reagovalo uzavřením vybraných hraničních

přechodů a masivním zvýšením ochrany hranic. **Situace se tak ke konci roku 2021 stabilizovala a její dopad na ČR nebyl významný.**

Zejména v závěru roku 2021 docházelo ke **koncentraci vojenských jednotek Ruské federace u hranic Ukrajiny** a také k vyostřování rétoriky ruských představitelů vůči této zemi. Tato situace v únoru roku 2022 přešla až v otevřenou vojenskou agresi Ruské federace vůči Ukrajině a bude předmětem podrobnějšího rozboru v rámci příští Zprávy o situaci. Zhoršení vztahů s Ruskou federací vedlo ke zvýšeným obavám o zajištění energetické bezpečnosti ČR a EU kvůli možnosti okamžitého zastavení dodávek ruského plynu.

Významnou roli v zahraniční oblasti hrála také **pandemie covid-19**. Výskyt tohoto onemocnění v mnoha zemích světa vedl ke vzniku nových a často závažnějších mutací, které se postupně rozšířily i na území ČR. Nedostatečná proočkovanosť populace a nízká úroveň zdravotní péče zejména v chudších zemích způsobuje riziko dalšího šíření nových mutací na území ČR i v budoucnosti. Pandemie covid-19 vedla také k **narušení dodavatelských řetězců**, růstu cen jednotlivých komodit a omezení možnosti cestovat pro občany ČR. Významný dopad měly i dezinformační kampaně s ní spojené. ČR v tomto ohledu nebyla výjimkou, což mělo dopad na reakci společnosti na pandemii jako celek. Tematické dezinformační kampaně byly zároveň využívány pro útoky na EU a skrze farmaceutické firmy i na Západ obecně.

Negativně jsou vnímány rostoucí **teritoriální ambice Číny**, které se vztahují k některým ostrovům v Jihočínském moři a také Tchaj-wanu, stejně jako státem sponzorované kybernetické útoky a kybernetická špionáž, která je nejčastěji spojována s Čínou a Ruskou federací.

Z obecného hlediska je vzhledem k pokračujícím změnám klimatu nutné vnímat i nárůst množství **extrémních klimatických jevů** (tropické bouře, sucho, povodně,...), které mohou v dlouhodobém horizontu vést ke zvýšení migračních toků z více postižených zemí do EU a tedy i do ČR. Jako určité migrační riziko je vnímána také finanční krize spojená s vysokou inflací v Turecku, která může být spouštěčím faktorem pro další pohyb migrantů z Turecka do EU.

Bezpečnostní situaci ve světě lze s ohledem na výše uvedené charakterizovat za rok 2021 jako mírně se zhoršující s výhledem dalšího možného zhoršení v roce 2022. Dopady této situace na ČR v roce 2021 však nebyly zásadní.

V mezinárodním prostředí lze předpokládat, že v roce 2022 bude pokračovat agresivní jednání ze strany Ruska v oblasti východní Evropy a rovněž setrvalé útoky na stabilitu EU a NATO. Vzhledem k možnosti dalšího vyhrocení konfliktu mezi Ukrajinou a Ruskem existuje riziko konfliktu různé intenzity, **kteřé se bohužel v průběhu zpracování této Zprávy potvrdilo**. Tento konflikt může mít dopady do vnitřní bezpečnosti ve smyslu vzniku či prohloubení energetické krize, která pak může vést k destabilizaci společnosti, dále zvýšenému tlaku na síly a prostředky bezpečnostních sborů a ozbrojených sil v souvislosti s řešením krize. Vzhledem k tomu, že došlo k eskalaci konfliktu a reakci ČR, která se postavila jasně na stranu Ukrajiny, lze předpokládat i dezinformační kampaně, kybernetické útoky, případně v ojedinělých případech i fyzické útoky, např. na zastupitelské úřady ČR. Může také docházet ke konfliktům mezi ruskou a ukrajinskou menšinou (případně dalšími menšinami z postsovětského prostoru) žijící v ČR, případně mezi těmito menšinami a většinovou společností.

2.4. Odhad vývoje pro další rok

Pro rok 2022 je v oblasti vnitřní bezpečnosti v ČR predikován **podobný stav jako v roce 2021**, bez významného zhoršení či zlepšení. I s ohledem na očekávané postupné rušení omezení spojených s pandemií covid-19 je očekáván návrat kriminality na úroveň před pandemií, tedy její mírný nárůst. Tento odhad se však nemusí naplnit, neboť na úroveň registrované kriminality mají vliv i další faktory, například zvýšení hranic škody v trestním zákoníku, nebo zvýšení efektivity práce orgánů činných v trestním řízení a souvisejících oblastech. Dalším faktorem, který může úroveň kriminality ovlivnit negativně, je možný nárůst počtu osob ohrožených chudobou v souvislosti s vysokou a rostoucí inflací. Osoby ohrožené či zasažené chudobou se mohou častěji uchýlovat k páčání drobné kriminality. Tuto situaci lze však ze strany státu řešit dobře zacílenými sociálními opatřeními. Z hlediska hybridního působení mohou být inflace a růst cen energií využívány prokremelskou kvazi-mediální scénou pro vedení manipulativních a dezinformačních kampaní za účelem podryvání důvěry v demokratický právní stát nebo členství ČR v EU a NATO.

Pokračovat bude také dlouhodobý trend **přesunu trestné činnosti do kyberprostoru**, který souvisí s obecnými trendy digitalizace našich životů a byl umocněn trváním omezujících opatření spojených s pandemií covid-19, kdy se do digitálního prostředí přenesla i velká část sociálních a pracovních aktivit.

ČR i v roce 2022 ponese důsledky nepříliš dobře komunikovaných omezujících opatření ve vztahu k pandemii covid-19. Důvěra občanů v kvalitní fungování státu bude nadále pravděpodobně na poměrně nízké úrovni, což může způsobit **možný nárůst extremistických postojů ve společnosti**. Dopady bude mít i samotné pokračování pandemie covid-19, konkrétně boj s dalšími variantami viru, což může způsobovat další negativní dopady na ekonomickou situaci některých segmentů společnosti a rovněž na fungování státu. Podobně jako v roce 2021 se dají očekávat dezinformační kampaně vedené proti protiepidemickým opatřením, včetně zpochybnění závažnosti pandemie jako takové. Očekávat se dá rovněž mobilizace některých skupin v souvislosti s pandemií, což může v některých případech přerůst až k online útokům a výjimečně i útokům fyzickým.

Významnou událostí druhé poloviny roku 2022 bude **předsednictví ČR v Radě Evropské unie**. ČR tak bude vnímána jako země odpovědná za hladké fungování procesů EU, ale bude také muset intenzivně pracovat na řešení jak vnitřních, tak vnějších problémů, kterým EU bude čelit. Bude se jednat o velkou zkoušku schopností českých úřadů a také našich politiků. Úspěch či neúspěch ČR do určité míry ovlivní pozici ČR v EU a její schopnost efektivně vyjednávat dohody v zájmu občanů ČR. Z hlediska vnitřní bezpečnosti bude na území ČR v době předsednictví vyšší pohyb zahraničních chráněných osob, lze také očekávat vyšší počet protestních shromáždění proti EU, aktivní vystupování protievropských politických a kvazi-mediálních subjektů a určité omezení života obyvatel ČR způsobené bezpečnostními opatřeními v místě konání akcí předsednictví.

ČR bude na počátku roku 2023 volit prezidenta, zejména v druhé polovině roku 2022 bude tedy probíhat předvolební kampaň. Volba tohoto významu může být cílem vlivového působení cizí moci, lze tedy mj. očekávat i zvýšenou intenzitu činnosti v této oblasti, vč. dezinformačních kampaní. Dílčí útoky mohou nastat i v případě senátních a komunálních voleb v roce 2022.

Dále je indikováno hrozící riziko většího počtu kybernetických útoků během trvání českého předsednictví, ale i ve zbytku roku 2022. V oblasti daňové trestné činnosti existují obavy

z avizovaného zrušení elektronické evidence tržeb, které rozšíří možnosti daňových úniků a zkomplikuje řádný výběr daně z přidané hodnoty v některých sektorech ekonomiky.

V průběhu zpracování této Zprávy došlo k vojenskému útoku Ruské federace na území Ukrajiny. **Schopnost ČR efektivně zvládnout přijetí velkého množství ukrajinských uprchlíků bude mít také velké dopady v mnoha oblastech vnitřní bezpečnosti. Další dopady války na Ukrajině na oblast vnitřní bezpečnosti jsou v době zpracování této Zprávy analyzovány.**

2.5. Určení hlavních výzev pro rok 2022

V souvislosti s aktuální ruskou agresí na Ukrajině bude největší výzvou **zabezpečení základních životních potřeb uprchlíků z Ukrajiny v ČR** a zajištění jejich adaptace na prostředí ČR s minimalizací negativních dopadů příchodu takto velkého počtu osob na bezpečnostní situaci v ČR a život občanů.

Další podstatnou výzvou pro rok 2022 je opětovné **získání důvěry občanů ve fungování státu** a státních institucí. Tato důvěra byla poškozena jak bezprecedentní úrovní omezení svobod a práv občanů v rámci boje proti pandemii covid-19, tak častými změnami a mnohdy zmatenou a někdy také protichůdnou komunikací těchto opatření ze strany nejvyšší politické reprezentace. Jedním z řešení této situace, kterým se vláda aktuálně zabývá, je navrzení a nastavení vhodného systému strategické komunikace státu tak, aby vláda komunikovala profesionálně, jednotně a srozumitelně s ohledem na přijímané kroky a cílové publikum. Související výzvou je také i prostý návrat k běžnému fungování institucí zajišťujících vnitřní bezpečnost v ČR, neboť mnoho z těchto institucí v letech 2020 a 2021 **fungovalo v podstatě nepřetržitě v krizovém režimu** a řešilo primární akutní operativní a nepředvídatelné a nové úkoly na úkor své běžné činnosti. V této běžné činnosti tak nutně **docházelo k odsouvání dlouhodobější a koncepčních úkolů**, které ale neztratily nic na své důležitosti. Návrat k zavedeným postupům, běžným lhůtám a termínům a také důkladným připomínkovým řízením a dalším dříve běžným procesům je nutnou podmínkou pro trvalou udržitelnost bezpečnostního systému ČR.

Dlouhodobým problémem, na který je opakovaně upozorňováno a bude přetrvávat i v roce 2022, je **nedostatečné finanční a personální zabezpečení některých institucí a informačních systémů v oblasti kybernetické bezpečnosti**. I s ohledem na rostoucí počet kybernetických bezpečnostních incidentů je tato otázka palčivá zejména u subjektů kritické infrastruktury, u nichž by i krátkodobé vyřazení z provozu mohlo negativně ovlivnit vnitřní bezpečnost ČR. Obecně také otázka financování činnosti bezpečnostních sborů a orgánů činných v trestním řízení v období, kdy je avizováno omezování výdajů, musí být řešena citlivě, aby nedošlo ke zhoršení schopnosti těchto složek plnit úkoly spojené se zajišťováním vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR.

Velkým úkolem pro roky 2022 a 2023 je příprava **zásadní novelizace krizové legislativy**, která se při řešení pandemie covid-19 ukázala pro tento druh krizové situace jako ne zcela optimální. Dosavadní pokusy o dílčí či kompletní novelizaci krizového zákona nebyly, i z důvodu absence politické shody, dokončeny. Novelizace je nezbytná i u dalších souvisejících předpisů tak, aby ČR byla připravena čelit nejen zdravotním, ale i novým hybridním hrozbám.

Na pracovní úrovni je jako podstatná výzva pro rok 2022 identifikována i otázka tzv. **tranzitních účtů**, přes které protékají velké objemy finančních prostředků z třetích zemí (zejména států bývalého Sovětského svazu) a panují obavy ze zneužívání těchto účtů pro páchaní trestné

činnosti či legalizaci výnosů z ní. K řešení této otázky byla zřízena pracovní skupina pod vedením Ministerstva spravedlnosti, která by podle připravovaného akčního plánu k Národnímu hodnocení rizik praní špinavých peněz a financování terorismu měla vypracovat návrh řešení tohoto problému.

V oblasti **personálního zajištění** čelí Policie ČR (a do určité míry také ostatní bezpečnostní sbory) čtyřem hlavním rizikovým faktorům, jimiž jsou nízká míra naplnění systemizovaných stavů (k 1. 1. 2022 naplněnost 88 %), nízká schopnost doplnění na systemizované stavy (v roce 2021 bylo nově přijato 2 262 policistů a propuštěno 2 559 policistů), stárnutí policejní populace a vysoká citlivost policejní populace na jakékoliv (tedy i pozitivní) změny právního rámce upravujícího výsluhové nároky. Příčinou omezené schopnosti náboru na straně Policie ČR jsou především limity trhu práce. Policie ČR nabízí práci v segmentu osob, kde je silná konkurence ostatních bezpečnostních sborů a ozbrojených sil. Z demografického vývoje ČR vyplývá dlouhodobé riziko v oblasti řízení lidských zdrojů, jímž je úbytek potenciálních uchazečů vhodných pro povolání policisty.

PŘÍLOHA 1 – AKTIVITY A TÉMATA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI

3. LEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Tato kapitola představuje přehled hlavních legislativních aktivit v oblasti vnitřní bezpečnosti za rok 2021 a stručný nástin plánu na rok 2022 v průřezových oblastech. Další aktivity jsou uvedeny v jednotlivých kapitolách zabývajících se konkrétními tématy.

Trestní právo

V roce 2021 byl přijat zákon č. 220/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2022 (vybrané části k 1. 7. 2021, části týkající se tzv. terapeutických programů pro řidiče pak k 1. 7. 2023).

Hlavním cílem tohoto zákona je **nastavit fungující a efektivní systém výkonu alternativních trestů směřující k reintegraci pachatelů trestné činnosti do společnosti**, a tím i k odklonění pachatelů od kriminální kariéry a zajištění vyšší ochrany společnosti, a posílení postavení Probační a mediační služby (dále také „PMS“) v trestním řízení. Nová právní úprava v porovnání s předchozím stavem snižuje administrativní náročnost vykonávací agendy a podporuje, ve vhodných případech, ukládání alternativních trestů a využívání odklonů.

Zároveň se tímto zákonem **rozšiřuje využití elektronického monitorovacího systému** (tzv. náramků) i v rámci podmíněného odsouzení a podmíněného odsouzení s dohledem, u trestu domácího vězení dochází k opětovnému zavedení náhradního trestu odnětí svobody za trest domácího vězení. V této souvislosti je vhodné poznamenat, že dosavadní provoz elektronického monitorovacího systému byl v roce 2021 ukončen a znovu spuštěn bude po výběru a uzavření smlouvy s novým dodavatelem zařízení.

Stanoví se najisto, že PMS může být činná v rámci celého trestního řízení (již před zahájením trestního stíhání) a že je ji možné pověřit obstaráním podkladů k osobě podezřelého a jeho rodinnému i sociálnímu zázemí již v této fázi, což by mělo mít pozitivní vliv na počet případů řešených odklony a ukládání alternativních sankcí, neboť soud bude disponovat potřebnými informacemi; obdobně pak může být PMS činná i v případech dětí mladších 15 let, které se dopustily činu jinak trestného.

Došlo mimo jiné k **rozšíření oprávnění probačního úředníka**. Ten nově bude výslovně oprávněn provádět orientační vyšetření (a to i formou vyšetření moči) a bude oprávněn též iniciovat odborné lékařské vyšetření.

Kromě opatření směřujících k naplnění výše popsaného hlavního cíle obsahuje zákon řadu dalších změn, z nichž je vhodné zmínit zejména tyto:

- rozšíření kategorie zvláště zranitelných obětí o oběti trestného činu znásilnění, týrání svěřené osoby a týrání osoby ve společném obydlí, kdy již nebude zapotřebí posuzovat jejich zvýšenou zranitelnost v individuálních případech,

- kriminalizace šíření děl propagujících hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka (především tedy děl znázorňujících symboly, zejména loga, vlajky, odznaky, uniformy a jejich části, hesla, výroky, prohlášení, slogany a formy pozdravů, představitele nebo projevy představitelů hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka),
- doplnění některých skutkových podstat trestných činů – např. dochází ke zpřísnění postihu v případě vydírání těhotných žen, k rozšíření skutkové podstaty poškození finančních zájmů Evropské unie; dochází ke změně ve vymezení obecných přitěžujících okolností, zakotvuje se účinná lítost u nedovoleného ozbrojování,
- zvýšení úrovně implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kdy se v návaznosti na tuto směrnici například rozšířila skutková podstata trestného činu svádění k pohlavnímu styku či se upravila promlčecí lhůta u tohoto trestného činu,
- rozšíření dovolacích důvodů, kdy se doplňuje katalog dovolacích důvodů o důvod směřující k nápravě nejtěžších vad soudních rozhodnutí v oblasti skutkových zjištění, aj.

V roce 2022 se předpokládá mj. projednání a přijetí návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který je Poslaneckou sněmovnou projednáván jako sněmovní tisk 86. Tento návrh, mimo jiné, reaguje na přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/713 ze dne 17. dubna 2019 o potírání podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání. V návaznosti na požadavky této směrnice návrh zákona přichází se změnou příslušných skutkových podstat trestných činů obsažených ve zvláštní části trestního zákoníku, kdy se, mimo jiné, nově poskytuje trestněprávní ochrana rovněž platebním prostředkům, které umožňují převod virtuálních aktiv. Dále se zakotvuje katalog práv poškozených právnických osob zaměřený zejména na poskytování určitých informací v souvislosti s trestným činem proti nim spáchaným a zavádí se speciální poradenství, které by mělo být poskytováno obětem trestného činu spáchaného na základě krádeže identity.

Výše uvedený návrh dále zapracovává požadavky příslušných předpisů EU, kterými se zřizuje centralizovaný systém pro identifikaci členských států, jež mají informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (tzv. systém ECRIS-TCN). V neposlední řadě návrh rovněž napravuje několik nedostatků ve stávající implementaci některých dalších směrnic EU. Z těchto dalších změn lze upozornit např. na zavedení práv osob oběti blízkých na přístup ke službám podpory pro oběti, a to s ohledem na jejich zvláštní potřeby a závažnost újmy utrpěné v důsledku trestného činu spáchaného na oběti, vymezení pojmu „počítačový systém“ pro trestněprávní účely, aj.

Konečně, předmětný návrh zahrnuje i obsah vládního návrhu zákona, který byl v minulém volebním období veden Poslaneckou sněmovnou jako sněmovní tisk č. 639 (zakotvení postihu účasti na nestátní ozbrojené skupině zaměřené na působení v ozbrojeném konfliktu).

V roce 2022 předloží MV **návrh zákona proti šíření teroristického obsahu online**, který reaguje na přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/784 ze dne 29. dubna 2021 o

potírání šíření teroristického obsahu online. Jakkoli není zasažení českého online prostředí teroristickým obsahem (návodů na útoky výbušninami, propaganda teroristických organizací apod.) významné, přispěje předložený návrh k větší odolnosti českých platforem proti šíření tohoto obsahu a bude působit preventivně proti přelévání tohoto obsahu z jiných zemí do ČR.

Přestupky

Zákonem č. 417/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, byl s účinností od 1. února 2022 zaveden přestupek používání pyrotechniky v souvislosti s konáním sportovních akcí. Přestupkem je nově jednání spočívající v tom, že osoba vnese na organizované sportovní utkání pyrotechnický výrobek nebo v místě takového utkání, cestou na takové utkání anebo cestou zpět z takového utkání pyrotechnický výrobek použije. Úpravu prosadilo Ministerstvo vnitra kvůli četným incidentům na fotbalových stadionech, které vážně ohrožují zdraví a majetek. V přestupkovém řízení bude moci být kromě pokuty v sazbě od 10 do 50 tisíc Kč (a při opakovaném spáchání přestupku až do 100 tisíc Kč) uloženo i tzv. omezující opatření spočívající v zákazu navštěvovat sportovní akce. Opakované či soustavné porušování tohoto zákazu může být nově i trestným činem.

Dále se zavádí možnost uložit omezující opatření v souvislosti s drogovými přestupky. Pachatelům bude možno například zakázat navštěvovat určená veřejně přístupná místa, čímž se jim znemožní prodávat a užívat na těchto místech drogy. Rovněž v tomto případě může být opakované či soustavné porušování daného zákazu trestným činem. Podle dosavadních zkušeností samotné ukládání omezujících opatření není vždy funkční, neboť bez účinného postihu při jejich nedodržení nejsou vždy vynutitelná. Novela zavádí též řadu dalších změn, například posiluje ochranu soukromí a bezpečnosti osob vystupujících v řízení o přestupku (svědků, poškozených, dětí apod.) a ochranu zranitelných obětí v tomto řízení. Například se rozšiřují práva osob přímo postižených spácháním přestupku a stanoví se pravidla výslechu svědka mladšího 15 let.

Zákon o Policii ČR

V roce 2021 byl schválen zákon č. 418/2021 Sb., kterým se novelizuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony. Zákon nabyl účinnosti 1. ledna 2022.

Novela provádí komplexní revizi zákona o Policii ČR, aby odstranila zastaralé policejní postupy a reagovala na potřeby Policie ČR v oblasti moderních bezpečnostních hrozeb i vývoje závažných forem kriminality, zohledňuje dlouhodobé zkušenosti s aplikační praxí, vychází ze závěrů mnoha bezpečnostních studií (Audit národní bezpečnosti, Akční plán boje proti terorismu, Koncepce boje proti organizovanému zločinu apod.) a byla připravována v úzké spolupráci s bezpečnostní komunitou.

Jako nejzásadnější lze zmínit tyto změny:

- **oprávnění policie rušit elektronické sítě** v případě bezprostředně hrozící škody způsobené kyberútokem nebo jiným zásahem do kritických nebo jiných významných informačních systémů (např. kritická infrastruktura, státní správa, nemocnice apod.).

- **oprávnění policie k zamezení provozu bezpilotního systému** v případě ohrožení života, zdraví, majetku značné hodnoty nebo veřejného pořádku, včetně stanovení podmínek takového postupu,
- zpřesnění oprávnění k rušení provozu elektronických komunikací při zjištění nástražného výbušného systému,
- **ochrana exponovaných osob** rozšířením oprávnění policie poskytovat ochranu v rámci plnění svých úkolů osobám určeným ministrem, na něž nelze využít jinou formu ochrany (zejména zahraniční představitelé),
- **zvýšení vymahatelnosti nedoplatek na pravomocných pokutách za dopravní přestupky**. Tímto zákonem získají policisté, celníci a strážníci obecní policie oprávnění požadovat na místě silniční kontroly úhradu po splatnosti nezaplacené pokuty, a v případě, že nebude nedoplatek uhrazen, oprávnění zadržet registrační značky nebo zabránit vozidlu v odjezdu použitím technického prostředku (tzv. "botičky").

Kybernetická bezpečnost a kybernetická obrana

Došlo k přijetí zákona č. 150/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony s účinností od 1. července 2021. Touto novelou byly doplněny povinnosti právnické nebo podnikající fyzické osoby zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací na základě rozhodnutí vydaného Ministerstvem obrany podle zákona o Vojenském zpravodajství zřídit a zabezpečit v určených bodech jí zajišťované veřejné komunikační síť rozhraní pro připojení nástroje detekce umožňujícího provádět cílenou detekci jevů nasvědčujících existenci kybernetického útoku nebo hrozby a jejich identifikaci podle zákona o Vojenském zpravodajství. Došlo také k rozšíření kompetencí Vojenského zpravodajství o možnost aktivního zásahu proti kybernetickým útokům či hrozbám majícím původ v zahraničí, které ohrožují státem chráněné zájmy – především život a zdraví osob.

Dále byl přijat zákon č. 374/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony s účinností od 1. ledna 2022. Došlo k **rozšíření tísňové komunikace z volání i na další formy komunikace, kromě volání minimálně také zprávy SMS** a případně další formy komunikace, bude-li to technicky proveditelné. Byla zavedena nová úprava definice bezpečnosti sítě a služby a bezpečnostního incidentu v souladu s novou evropskou legislativou. Nově byl upraven rozsah zmocnění ČTÚ stanovit vyhláškou kritéria určení závažného narušení bezpečnosti a ztráty integrity sítě a rozsah a formu předávání informací. Jiná kritéria budou mít podnikatelské subjekty zajišťující služby nebo síť pro obranu a bezpečnost státu, tj. podnikatelské subjekty zařazené do seznamu subjektů kritické infrastruktury státu. Doplněny byly informace potřebné k posouzení bezpečnosti a integrity sítí a bezpečnosti služeb o podklady k bezpečnostní politice.

Upraveny byly také kompetence ČTÚ v případě identifikace významné hrozby pro bezpečnost a integritu veřejné komunikační sítě nebo služby elektronických komunikací obdobným způsobem, jaký je obsažen v zákonu o kybernetické bezpečnosti. Následně je dotčena osoba povinná informovat o výsledku přijatých opatření ČTÚ. ČTÚ také získává možnost stanovit povinnost opatřením obecné povahy, kterým by byly stanoveny závazné pokyny vztahující se k obecně vymezenému okruhu adresátů, obdobně jako je tomu v případě reaktivního opatření

k řešení kybernetického bezpečnostního incidentu vydávaného Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost podle § 13 zákona o kybernetické bezpečnosti.

S ohledem na § 18 zákona o integrovaném záchranném systému je zakotvena povinnost osoby zajišťující veřejnou komunikační síť nebo podnikatele poskytujícího veřejně dostupnou službu elektronických komunikací poskytovat při nebezpečí vzniku krizové situace na žádost Ministerstva vnitra a za krizového stavu přednostně připojení k veřejné komunikační síti a přístup k veřejně dostupné službě elektronických komunikací účastníkům krizové komunikace.

S novelou zákona o informačních systémech veřejné správy vstoupily v účinnost od 1. září 2021 dvě vyhlášky ovlivňující oblast kybernetické bezpečnosti. První rozvádí požadavky na poskytovatele a služby cloud computingu. Druhá definuje kritéria pro zařazování státních informačních systémů do bezpečnostních úrovní, což je základní podmínka pro funkčnost celého regulatorního rámce cloud computingu.

Dále jsou od 1. ledna 2021 účinné novelizace dvou vyhlášek (o kritériích pro určení provozovatele základní služby a o významných informačních systémech). V prvním případě se jednalo o rozšíření kritérií pro odvětví zdravotnictví, aby došlo k rozšíření počtu nemocnic, které jsou určeny jako provozovatelé základních služeb. Druhá novelizace si klade za cíl zlepšit vymahatelnost i přehlednost v procesu určování významných informačních systémů.

Energetický zákon

Byl přijat zákon č. 362/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela byla publikována ve Sbírce zákonů dne 8. října 2021 s účinností od 1. ledna 2022.

Novela významně **posiluje postavení spotřebitele na trhu s energií** s cílem zabránit nekalým praktikám „šmejdu“ v energetice, jejichž aktivity narostly v posledních letech v důsledku liberalizace trhu s energiemi a byly cíleny zejména na zranitelné spotřebitele. Byla zavedena zprostředkovatelská činnost v energetických odvětvích včetně její regulace. Tuto činnost je zprostředkovatel oprávněn vykonávat na základě zápisu v registru zprostředkovatelů, který je veden Energetickým regulačním úřadem. V novele jsou definovány podmínky, které musí žadatel splňovat, chce-li získat k této činnosti oprávnění (být plně svéprávný, bezúhonný, spolehlivý a splnit požadavek na minimální vzdělání a praxi). V případě, že Energetický regulační úřad žadateli vyhoví, zapíše ho do registru zprostředkovatelů a zašle mu osvědčení o registraci. Registr zprostředkovatelů je informačním systémem veřejné správy a údaje v registru jsou zveřejňovány ERÚ na jeho internetových stránkách.

Velmi důležitá jsou pro celkovou kultivaci prostředí zejména ta ustanovení, dle nichž spotřebitel musí nejen pro svoji registraci, ale i následně v průběhu své činnosti, splňovat podmínku spolehlivosti, přičemž za spolehlivého se nepovažuje ten, kdo byl v posledních 3 letech uznán vinným z přestupku dle energetického zákona či zákona o ochraně spotřebitele.

V novele jsou zakotveny povinnosti zprostředkovatele vůči spotřebiteli (např. povinnosti prokázat se spotřebiteli výše uvedeným osvědčením nebo mu sdělit identifikační a registrační číslo), forma zprostředkovatelské smlouvy v energetických odvětvích a její obsah. Ve smlouvě o zprostředkování uzavírané se spotřebitelem musí zprostředkovatel povinně uvést takové údaje, aby měl spotřebitel před uzavřením smlouvy dostatek informací o svých právech, včetně práva na vypovězení závazku ze smlouvy o dodávce elektřiny nebo plynu a práva

odstoupit od smlouvy o zprostředkování. Spotřebitel je oprávněn kdykoliv bez postihu odstoupit od smlouvy o zprostředkování v energetických odvětvích.

Spotřebitel je oprávněn bez postihu vypovědět závazek ze smlouvy o dodávce, kterou pro něj zprostředkovatel uzavřel, kdykoliv do patnáctého dne po zahájení dodávky elektřiny nebo plynu.

Novela pamatuje také na přestupky včetně příslušných sankcí, kterých se dopustí fyzická nebo právnická osoba v případě poskytování zprostředkovatelské činnosti v energetice bez platného oprávnění.

Legalizace výnosů z trestné činnosti

Dne 1. ledna 2021 vstoupil v účinnost zákon č. 527/2020 Sb., novelizující zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (AML zákon). Cílem této novely byla zejména implementace tzv. V. AML směrnice EU. Hlavními body této novely jsou:

- rozšíření okruhu povinných osob a povinností s tímto statutem spojených
- změny v procesu identifikace a kontroly klienta, včetně zavedení elektronické identifikace
- reforma správního trestání
- úprava působnosti a pravomoci dozorčích úřadů

Dalším významnou legislativní novinkou, související s problematikou AML/CFT a rovněž implementující V. AML směrnici je zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, účinný od 1. června 2021.

Agenda nakládání s odpady a obaly

Od 1. ledna 2021 je účinný **nový zákon o odpadech** č. 541/2020 Sb., který obsahuje řadu nových opatření pro omezení nelegálního nakládání s odpady. Mezi nová opatření patří např. zavedení kamerového systému ve sběrnách a výkupnách kovů, vymezení závažných porušení zákona o odpadech, na základě, kterých je možné odebrat souhlas k provozování sběren, stanovení povinnosti proškolení obsluhy sběren, omezení možnosti výkupu kovových odpadů v mobilních sběrnách nebo rozšíření sankčních pravomocí krajských úřadů. Zákon o odpadech také nově upravuje nakládání s nezákonně soustředěným odpadem a řešení tzv. černých skládek, přináší nová pravidla pro povolování zařízení pro nakládání s odpady, pro skladování odpadů, pro zasypávání atd. Od 7. srpna 2021 nabyla účinnosti vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, která podrobněji upravuje požadavky zákona o odpadech.

Od 1. ledna 2021 také nabyl účinnosti nový zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností, a zákon č. 545/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů. Zákon o výrobcích s ukončenou životností se vztahuje na vybrané výrobky (elektrozařízení, baterie a akumulátory, pneumatiky, vozidla s ukončenou životností) od jejich výroby a uvedení na trh až po zpracování odpadu z nich vzniklého. Tento zákon daleko podrobněji upravuje pravidla fungování provozovatelů kolektivních systémů a tím zabraňuje tomu, aby příspěvky výrobců vybrané na zpětný odběr a využití výrobků s ukončenou životností byly zneužity k jiným účelům, resp. vyvedeny z kolektivního systému. Zákon také obsahuje podrobnější pravidla pro

nakládání s vozidly s ukončenou životností, což by mělo omezit nelegální nakládání s vozidly s ukončenou životností (autovraky).

V roce 2021 byly rovněž vydány příslušné vyhlášky – vyhláška č. 30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech a vyhláška č. 345/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s vozidly s ukončenou životností. V roce 2022 pak vyšla také vyhláška č. 16/2022 Sb., o podrobnostech nakládání s některými výrobky s ukončenou životností, účinnosti nabyla 1. února 2022. Tyto nové právní předpisy, pravidla a opatření, které zavádějí, mají vést ke snížení trestné činnosti při nakládání s odpady v ČR.

Dílčí novela zákona o pobytu cizinců

V roce 2021 byl zákonem č. 274/2021 novelizován zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců ve znění pozdějších předpisů. Novela přinesla řadu změn týkajících se například zavedení správních poplatků za žádost o vydání osvědčení o registraci občanů EU, o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU či žádost o vydání povolení k trvalému pobytu občana EU a jeho rodinných příslušníků. Novela též přinesla novou úpravu řízení o přiznání právního postavení osoby bez státní příslušnosti.

Dále pro cizince vstupující na území ČR a hodlající na něm pobývat po dobu delší než devadesát dnů **zavádí povinnost uzavřít komplexní zdravotní pojištění**. Tato povinnost se nicméně nevztahuje na účastníky veřejného zdravotního pojištění, držitele zdravotního pojištění EHIC a GHIC a ani občany Evropské unie a jejich blízké rodinné příslušníky.

Novela mění označení dokladu vydávaného občanům EU k osvědčení jejich pobytu na území. Nově jim bude vydáváno osvědčení o registraci (místo potvrzení o přechodném pobytu), které bude i nadále dokladem bez biometrických prvků vydávaným s platností na 10 let.

Zásadní změnou je rozdělení rodinných příslušníků občanů EU do dvou různých skupin. První jsou rodinní příslušníci podle § 15a odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců - tzv. blízcí rodinní příslušníci, tedy například manželé, registrovaní partneři, rodiče či potomci mladší 21 let. Druhou skupinou jsou rodinní příslušníci podle § 15a odst. 3 tohoto zákona - tzv. vzdálení rodinní příslušníci. V tomto případě se jedná například o příbuzné, kteří jsou v zemi původu osobou vyživovanou občanem EU nebo ČR nebo s ním mají doložený trvalý partnerský vztah.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie se novelizace v neposlední řadě věnuje také **postavení britských občanů na území ČR**. Nově jim ukládá povinnost vyměnit potvrzení o přechodném či trvalém pobytu za biometrické doklady. Britští občané, kteří k 31. prosinci 2020 oprávněně pobývali na území ČR, budou moci i nadále žádat o osvědčení o registraci a v budoucnu se na ně budou vztahovat ustanovení zákona o pobytu cizinců týkající se občanů EU.

Dílčí novela zákona o azylu

Zákonem č. 274/2021 Sb. byl v roce 2021 rovněž novelizován zákon č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších předpisů. Novela reaguje na některé praktické problémy a zpřesňuje stávající transpozici směrnic, které jsou součástí Evropského azylového systému.

Na rok 2022 je plánována rozsáhlejší novelizace zákona o azylu. Legislativní proces by měl být nastartován v prvním čtvrtletí roku 2022. Materiál bude obsahovat z převažující části ty návrhy, které již byly jednou předloženy, ale v předchozím volebním období nebyly

projednány Parlamentem České republiky. Návrh bude dále obsahovat transpozici novelizované směrnice o modrých kartách.

Revize nařízení o Vízovém informačním systému (tzv. VIS Recast)

V červenci roku 2021 byla publikována revize Vízového informačního systému (VIS) (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1134 ze dne 7. července 2021 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1152 ze dne 7. července 2021). Předmětem změny nařízení je posílení bezpečnosti postupu udělování krátkodobých víz, zahrnutí dlouhodobých víz a povolení k pobytu do VIS a zajištění interoperability mezi systémem VIS a dalšími příslušnými systémy a databázemi EU. Nově by pro vyhodnocování žádosti o vízum měly být dotazovány unijní systémy a databáze a databáze Europolu a Interpolu.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob

V návaznosti na Strategii pro zajištění plně funkčního a odolného schengenského prostoru a v reakci na aktuální situaci na vnějších hranicích v kontextu instrumentalizace migrace předložila Komise dne 14. prosince 2021 návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex). Návrh řeší mimo jiné otázku jednotného uplatňování opatření na vnějších hranicích v případě ohrožení veřejného zdraví, reakci na instrumentalizaci migrace na vnějších hranicích, režim na vnitřních hranicích či otázku dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic. Návrh byl předložen v balíčku s návrhem nařízení k řešení situací instrumentalizace v oblasti migrace a azylu a souvisí s dalšími návrhy předloženými v průběhu roku 2021, např. s návrhem revize Schengenského hodnotícího mechanismu či kodexem pro policejní spolupráci.

Státní služba

V průběhu roku 2021 pokračovala implementace zákona o státní službě, kdy byly připraveny **čtyři dílčí novely zákona o státní službě**, které svým obsahem reagují na budoucí právní úpravu ve vazbě na změnu zákona o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, zákona o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci a zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona. V souvislosti s prováděním zákona o státní službě byla rovněž zpracována Výroční zpráva o státní službě za rok 2020³.

V návaznosti na krizová opatření ohledně zamezení šíření onemocnění covid-19 byla aktualizována Doporučení náměstka ministra vnitra pro státní službu k provedení usnesení vlády České republiky o přijetí krizových opatření, jejichž cílem bylo reagovat na epidemiologickou situaci s důrazem na zachování fungování státní služby. V neposlední řadě byl na základě usnesení vlády č. 704 ze dne 30. července 2021 přijat Dodatek k předchozí Kolektivní dohodě vyššího stupně, na jehož základě poskytly služební úřady státním

³ <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/vyrocní-zprava-o-statni-sluzbe-za-rok-2020.aspx>

zaměstnancům, kteří byli očkovaní proti onemocnění covid-19 a tuto skutečnost doložili, indispoziční volno nad rámec indispozičního volna poskytovaného podle Kolektivní dohody vyššího stupně. V neposlední řadě byla dne 4. října 2021, na základě usnesení vlády ze dne 23. srpna 2021č. 723, podepsána Nová kolektivní dohoda vyššího stupně, která nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2022.

Oblast návykových látek

V roce 2021 doznala změn také právní úprava **postihu nelegálního obchodu s drogami a s látkami s hormonálním účinkem**. Ústavní soud svým nálezem ze dne 27. dubna 2021, sp. zn. Pl. ÚS 98/20, publikovaným dne 26. května 2021 ve Sbírce zákonů pod číslem 206/2021 Sb., zrušil část ustanovení trestního zákoníku zmocňujícího vládu k vydání nařízení vlády, kterým se stanoví větší než malé množství rostlin a hub obsahujících omamnou a psychotropní látku. Současně s vyhlášením tohoto nálezu ve Sbírce zákonů pozbyly platnosti § 2 a příloha č. 2 nařízení vlády č. 455/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku, ve znění nařízení vlády č. 3/2012 Sb.

K 1. lednu 2022 nabylo účinnosti nařízení vlády č. 359/2021 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 454/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem a jaké je jejich větší množství, a co se pro účely trestního zákoníku považuje za metodu spočívající ve zvyšování přenosu kyslíku v lidském organismu a za jiné metody s dopingovým účinkem, ve znění nařízení vlády č. 2/2012 Sb. Cílem této novely je zajištění účinné reakce na záchyty nových látek s anabolickým či jiným hormonálním účinkem, které bývají zneužívány k dopingování nejen profesionálními sportovci, ale rovněž širokou veřejností.

V roce 2021 byla také přijata novelizace zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, a to zákonem č. 366/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Zákon nabyl platnosti 8. října 2021 s účinností dne 1. ledna 2022.

Schválením této novely došlo také ke zvýšení hranice obsahu tzv. účinných (psychoaktivních) látek ze skupiny THC z 0,3 % na 1 %. Za splnění podmínek definovaných zákonem nebudou při dovozu, vývozu a v případech dalšího nakládání naplněny u konopného extraktu a tinktury do koncentrace 1 % THC včetně a dále u rostlin technického konopí a technického konopí naplněny žádné znaky skutkové podstaty trestného činu „Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy“ dle § 283 TZ.

Změna zákona se dotkla také oblasti předepisování léčivých přípravků s obsahem návykové látky z přílohy č. 1 nebo č. 5 nařízení vlády o seznamech návykových látek, kdy nově zavádí recept vytvářený v elektronické podobě s označením „vysoce návyková látka“. Kromě zvýšené dostupnosti pro pacienty představuje nový systém **vyšší kontrolu nad předepisovanými léčivými přípravky**. Lékař je oprávněn a současně povinen ověřit před předepsáním léčivého přípravku, v lékovém záznamu konkrétního pacienta vedeném v systému eRecept, zda pacientovi byl předepsán obdobný léčivý přípravek.

Toto ověření významně snižuje nebezpečí kontraindikace či předávkování. Dále snižuje možnost získávání léčivých přípravků určených k substituční léčbě závislosti pacienty tak, že konkrétní osoba obcházela několik lékařů, aby jí předepsali léčivé přípravky k léčbě závislosti, kdy následně předepsané a v lékárně vydané léčivé přípravky byly prodávány dalším osobám k užívání mimo terapeutické použití. Nový systém současně umožňuje efektivnější kontrolu krajských úřadů u poskytovatelů zdravotních služeb, kteří předepisují uvedené léčivé přípravky, a to prostřednictvím systému eRecept provozovanému Státním ústavem pro kontrolu léčiv. Dále novela zasahuje do oblasti konopí. Kromě zavedení nového systému pěstování rostlin konopí pro léčebné použití byly v zákoně provedeny změny poslaneckými pozměňovacími návrhy, a to v oblasti zacházení s rostlinami z rodu konopí k technickým účelům, kdy předmětné zásahy jsou problematické jak v rámci kontroly ze strany státních orgánů, tak v kontextu mezinárodních vztahů.

V oblasti prekurzorů drog se podařilo úspěšně dokončit společný česko-slovenský návrh na **zařazení červeného fosforu mezi prekurzory drog**. Dne 23. listopadu 2020 bylo zveřejněno v Úředním věstníku EU Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1737 ze dne 14. července 2020, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 a nařízení Rady (ES) č. 111/2005, pokud jde o zařazení nových prekurzorů drog do kategorií uvedených nařízení (6 látek do Kategorie 1 a jedna látka do Kategorie 2A). Toto nařízení vstoupilo v platnost dnem 13. prosince 2020. Body, které se týkají červeného fosforu, jsou platné od 13. ledna 2021.

V roce 2021 došlo také k úpravě seznamu návykových látek v nařízení vlády, přičemž do příloh nařízení vlády č. 184/2021 Sb., bylo doplněno více než 50 nových typů omamných látek.

4. NELEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Tato kapitola představuje přehled hlavních nelegislativních aktivit v oblasti vnitřní bezpečnosti za rok 2021 a stručný nástin plánu na rok 2022 v průřezových oblastech. Další aktivity jsou uvedeny v jednotlivých kapitolách zabývajících se konkrétními tématy.

Aktivity Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

V roce 2021 vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) **Koncepci přístupu MŠMT k bezpečnosti a ochraně zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních v regionálním školství ČR**⁴. Součástí materiálu je i přehled opatření do roku 2023.

V návaznosti na novelu nařízení vlády č. 31/2016 Sb. došlo ze strany MŠMT k zvýšení úrovně protikorupčního zabezpečení zkoušek z českého jazyka pro trvalý pobyt.

V souvislosti s výskytem pandemie covid-19 na území České republiky MŠMT metodicky vedlo kraje a hlavní město Prahu, a to v rámci procesu zajišťování vykonávání péče o děti ve věku od 3 do 10 let těch zákonných zástupců, již byli uvedeni v krizovém opatření vlády o určení pověřených škol k zajištění péče o děti pracovníků IZS a dalších vyjmenovaných profesí. MŠMT rovněž pro školy připravilo metodiku pro distanční vzdělávání a ve spolupráci s Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost dále metodiku, e-learningové kurzy a webináře ke kybernetické bezpečnosti.

Rozvoj Policie ČR

Rozvoj Policie ČR v roce 2021 zastřešovala prodloužená účinnost **Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2020** (usnesení vlády č. 428/2017). Strategický rámec budoucímu rozvoji Policie ČR nově vytvořila navazující **Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2027** schválená usnesením vlády č. 262 ze dne 8. března 2021. Na základě analýzy vnějších i vnitřních faktorů ovlivňujících činnost a kapacity Policie ČR, mezi které patří především vývoj bezpečnostní situace ČR, stav lidských zdrojů Policie ČR a možnosti zajištění ekonomických zdrojů pro její fungování, byly na období do roku 2027 koncepcí stanoveny specifické cíle členěné ve třech tematických okruzích: reakce na globální a mezinárodní hrozby, zajištění vnitřní bezpečnosti a Policie 2.0 – policie pro 21. století.

Mezi specifické cíle Policie ČR reagující na globální a mezinárodní hrozby patří zajištění adekvátní připravenosti Policie ČR při odhalování a vyšetřování terorismu, extremismu, korupce a závažné hospodářské trestné činnosti, kybernetické kriminality, drogové trestné činnosti a v oblasti potírání nelegální migrace. V rámci zajištění vnitřní bezpečnosti jsou další specifické cíle zaměřeny na zajištění plošné a nepřetržité dostupnosti základních policejních služeb, zefektivnění operačního a krizového řízení, bezpečnost dopravy, ochranu kritické infrastruktury a chráněných osob a prevenci kriminality. Policie ČR bude také realizovat opatření pro zajištění specifických cílů v oblasti adaptace na změnu charakteru trestné činnosti, bude rozvíjet nový systém policejní analytiky a implementovat do policejní praxe efektivní nástroje pro podporu trestního řízení. Dále pak v oblasti rozvoje jejích schopností provádět opatření k ochraně a obnovení vnitřního pořádku a bezpečnosti na veřejných místech. V rámci třetího tematického okruhu zaměřeného na budování Policie ČR jako organizace připravené pro 21. století jsou specifické cíle zaměřeny na rychlejší a efektivnější

⁴<https://www.msmt.cz/koncepce-pristupu-msmt-k-bezpecnosti-a-ochrane-zdravi-zaku#>

rozvoj využití letecké techniky a bezpilotních prostředků, mezinárodní spolupráci a informační podporu policejní práce. Policie ČR se dále bude soustředit na vytvoření organizační struktury odpovídající požadavkům kladeným na její činnost v kontextu nových výzev a budoucích proměn bezpečnostního prostředí, rozvoj lidských zdrojů a systém policejního vzdělávání a na zajištění adekvátního vybavení a pracovních podmínek policistů a zaměstnanců Policie ČR.

Z tohoto důvodu byl v roce 2021 zřízen rozkazem policejního prezidenta pracovní tým, který v rámci aktualizace **Strategie řízení lidských zdrojů Policie ČR** zpracoval plán realizačně dostupných opatření pro zlepšení podmínek řízení lidských zdrojů v Policii ČR (např. návrh úpravy požadavků na zdravotní způsobilost pro vstup do služebního poměru a pro výkon služby, změna přístupu k dosavadní kampani v oblasti náboru).

Program vnitřní věci Norských fondů

Ministerstvo vnitra v roce 2019 - 2022 realizovalo v rámci bilaterální iniciativy (dále „BI“) Programu Vnitřní věci Norských fondů 2017 – 2021 sérii workshopů pod názvem „Sdílení dobré praxe v oblasti spolupráce státní policie s orgány místní samosprávy“.

Cílem BI bylo navázání a rozvoj bilaterální spolupráce mezi Českou republikou a Norskem při optimalizaci modelu spolupráce a koordinace činností mezi státní policií a územní samosprávou, zejména obecními policiemi a sdílení dobré praxe v této oblasti, a to především formou identifikace dobré praxe a nastavení modelu jejího sdílení, identifikace současných metod a forem dané spolupráce včetně jejich analýzy a stanovení návrhů na zefektivnění, zpracování metodiky řešení typických problémů). Na straně norského partnera probíhala spolupráce skrze Norské asociace místních a regionálních samospráv.

BI byla realizována formou zahajovacího a závěrečného pracovního jednání a čtyřmi tematicky zaměřenými workshopy, které za účasti zástupců norského partnera, proběhly v ČR, a to v období červen 2021 – listopad 2021. Tématy workshopů byly: místní záležitosti veřejného pořádku (24. – 25. 6. 2021), systémové sdílení informací a spolupráce mezi relevantními aktéry (1. – 2. 9. 2021), problematika spojená s migrací cizinců (5. – 6. 10. 2021) a děti, mladiství a zvláště zranitelné osoby (4. – 5. 11. 2021). Iniciativa byla cílena zejména na zástupce obcí a měst, obecních a městských policií a příslušných odborných útvarů Policie ČR. Jako výstup bude v červnu 2022 publikován soubor doporučení v podobě publikace, která bude zúčastněným institucím nabídnuta k využití.

4.1. Bezpečnostní rada státu

Úřad vlády ČR (prostřednictvím sekretariátu BRS) administrativně a organizačně zabezpečuje činnost BRS. V roce 2021 nebyly v rámci systému BRS uskutečněny zásadní změny. Nicméně pro efektivní čelení hybridnímu působení a v souladu s Národní strategií pro čelení hybridnímu působení zřídila BRS v roce 2021 nově **funkci koordinátora agendy čelení hybridnímu působení**, kterého jmenuje předseda BRS, a dále zřídila Odbornou pracovní skupinu BRS pro čelení hybridnímu působení (usnesením BRS ze dne 19. října 2021 č. 41) k meziresortní výměně informací a koordinaci řešení v oblasti čelení hybridnímu působení. Tato odborná pracovní skupina nahradila činnost Odborné pracovní skupiny BRS pro hybridní hrozby, ustavené usnesením BRS ze dne 8. března 2017 č. 9, ve znění usnesení BRS ze dne 21. prosince 2020 č. 42.

V roce 2021 se uskutečnily **čtyři řádné schůze BRS a jedna mimořádná schůze BRS**. Dále se uskutečnilo jedno jednání předsednictva BRS dne 14. srpna 2021.

Z významnějších materiálů a informací, týkajících se oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, projednaných v BRS v roce 2021 lze jmenovat:

Na schůzi konané dne 22. února 2021 BRS vzala na vědomí Národní strategii pro čelení hybridnímu působení a Bezpečnostní hrozby a rizika pro ČR ve střednědobém horizontu. Dále se zabývala návrhy variant posuzování a omezování rizik spojených s dodavateli 5G sítí.

Na schůzi konané dne 26. května 2021 BRS vzala na vědomí Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2020 (ve srovnání s rokem 2019), Zprávu o extremismu a předsudečné nenávisti na území ČR v roce 2020, Koncepti boje proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti pro rok 2021–2026 (včetně Vyhodnocení plnění Konceptu boje proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti v roce 2020) a Akční plán boje proti extremismu a předsudečné nenávisti 2021–2022. Dále BRS schválila Vyhodnocení Akčního plánu Auditů národní bezpečnosti za rok 2020 a Akční plán k Národní strategii kybernetické bezpečnosti ČR na období let 2021 až 2025.

BRS vzala na vědomí také Koncepti ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030, Strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2030 a Akční plán boje proti terorismu 2021. BRS také schválila Zprávu o stavu kybernetické bezpečnosti ČR za rok 2020.

Na schůzi konané dne 16. července 2021 BRS vzala na vědomí Zprávu o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2020 a zabývala se Analýzou připravenosti ČR čelit závažné dezinformační vlně.

Na schůzi konané dne 19. října 2021 BRS projednala materiál Posuzování a omezování rizik spojených s dodavateli 5G sítí: Varianta 2 a 3 a vzala na vědomí Plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR na roky 2022–2023. BRS dále vzala na vědomí Akční plán k Národní strategii pro čelení hybridnímu působení a zřídila funkci koordinátora agendy čelení hybridnímu působení a Odborné pracovní skupiny Bezpečnostní rady státu pro čelení hybridnímu působení.

V roce 2021 pokračovala ve své činnosti Společná zpravodajská skupina, zřízená v rámci Výboru pro zpravodajskou činnost BRS, která je důležitým orgánem v oblasti výměny informací v rámci boje proti terorismu. Činnost této skupiny zajišťoval Úřad vlády ČR.

4.2. Fondy EU v oblasti vnitřních věcí

Programové období 2014 - 2020

V programovém období 2014 - 2020 má MV v gesci dva fondy pro spolufinancování politiky vnitřní bezpečnosti. Jedná se o Azylový, migrační a integrační fond (AMIF) a Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF). Obecným cílem **Azylového, migračního a integračního fondu** je přispívat k účinnému řízení migračních toků, k podpoře integrace státních příslušníků třetích zemí do společnosti, k podpoře účinné návratové politiky a k provádění společné azylové politiky. Spolufinancovány jsou z něj např. Centra na podporu integrace cizinců.

Fond pro vnitřní bezpečnost se člení na dvě tematické části – hranice a policejní spolupráci. Obecným cílem Fondu pro vnitřní bezpečnost – část hranice (tzv. ISF-Borders, či ISF-B) je ochrana vnějších hranic Evropské unie a podpora společné vízové politiky. Obecným cílem

Fondu pro vnitřní bezpečnost – část policie (tzv. ISF-Policie, či ISF-P) je boj se závažným, přeshraničním a organizovaným zločinem, posilování policejní spolupráce a zvládání krizí.

Celková finanční alokace národního programu ISF je pro Českou republiku 41 307 726 eur, což odpovídá přibližně 1 mld. Kč.

Implementace národního programu ISF probíhá od roku 2016. Za tu dobu bylo celkem schváleno k realizaci 32 projektů. Realizace 24 projektů již byla ukončena. Do konce roku 2021 bylo ze strany EU refundováno cca 580 mil. Kč. Přestože programové období končilo rokem 2020, nyní běží dvouletá lhůta pro dokončení zbývajících projektů a administrativní a finanční ukončení celého fondu. Nejdůležitějším příjemcem podpory ISF je Policie České republiky, dále Generální ředitelství cel a Ministerstvo zahraničních věcí. Nejvyšší podpora z ISF-Policie a ISF-Hranice pak směřovala do vývoje a upgradu celoevropských informačních systémů.

Programové období 2021 - 2027

V programovém období 2021 - 2027 má MV v gesci dva fondy a jeden nástroj Evropské unie pro spolufinancování politiky vnitřní bezpečnosti. Jedná se o Azylový, migrační a integrační fond (AMIF), Fond pro vnitřní bezpečnost (FVB) a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky jako součást Fondu pro integrovanou správu hranic.

Fondy (a nástroj) v oblasti vnitřních věcí pro programové období 2021 – 2027 byly zřízeny třemi nařízeními Evropského parlamentu a Rady. Všechna tři nařízení vstoupila v účinnost dne 15. července 2021.

Fondy a nástroj věcně navazují na fondy v oblasti vnitřních věcí pro programové období 2014 – 2020. Strategickými dokumenty, které stanovují priority ČR pro čerpání prostředků z AMIF, FVB a NSHV jsou tzv. operační programy. Ministerstvo vnitra plní funkci řídicího orgánu pro tyto tři operační programy.

V rámci **Operačního programu FVB** se ČR hodlá zaměřit především na zlepšení vytěžování veřejných zdrojů za účelem zvýšení efektivity odhalování trestné činnosti jako je kybernetická kriminalita, terorismus a extremismus, závažná hospodářská trestná činnost, finanční kriminalita či organizovaný zločin. Další prioritní oblastí je posílení forenzních pracovišť. Důležitou součástí boje se závažnou kriminalitou jsou také odborná školení, výměna znalostí a zkušeností. Na tyto oblasti tak připadá největší podíl alokovaných finančních prostředků.

Další oblasti podpory směřují na posílení a rozvoj mezinárodní spolupráce, a to především prostřednictvím stáží a práce styčných důstojníků v zahraničí. Podporovány budou také aktivity zaměřené na boj proti drogové kriminalitě a potírání terorismu a hybridních hrozeb. Část finančních prostředků bude dále směřovat na plnění požadavků související s úpravou unijních informačních a komunikačních systémů. V rámci Operačního programu FVB 2021-2027 by měla být také pro potřeby HZS ČR pořízena balistická ochrana jednotlivce.

Celková finanční alokace Operačního programu FVB na programové období 2021 – 2027 je pro Českou republiku 34 894 740 eur, což odpovídá přibližně 900 mil. Kč.

V roce 2022 bude pokračovat nastavování a příprava všech potřebných postupů a procesů a následné vyhlášení výzev. Od roku 2023 bude probíhat vlastní realizace projektů.

5. TÉMATA VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI

Tato kapitola popisuje situaci v oblasti kybernetické bezpečnosti, krizového řízení, mezinárodní spolupráce (včetně jednání na úrovni EU) a dalších tématech významných pro vnitřní bezpečnost.

5.1. Zajištění veřejného pořádku

Jednu z hlavních výzev představovala pro veřejný pořádek v ČR v roce 2021 opatření zajišťovaná v souvislosti s **omezením volného pohybu osob** dle příslušných usnesení vlády.

Ochranná služba Policie ČR zaznamenala v roce 2021 výrazný nárůst **shromáždění a demonstrací u chráněných objektů**, během kterých občané vyjadřovali nesouhlas s nastavenými ochrannými opatřeními v souvislosti s celosvětovou pandemií covid-19. Zcela novým trendem bylo shromažďování u bydlíšť chráněných osob a obecná radikalizace odpůrců vládních opatření s cílem vyvinout nátlak na jednotlivé chráněné osoby. Výraznou změnou je přesun protestních aktivit do oblasti online prostoru, kam se přenesla drtivá většina komunikace subjektů vyvíjejících aktivity vůči chráněným osobám a chráněným objektům. V obecné rovině lze uvést, že v důsledku páchané trestné činnosti dochází k navýšení krátkodobé ochrany osob podle § 50 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Při všech služebních zákrocích prováděných policisty služby pořádkové policie došlo v roce 2021 k 31 (+1) případům **použití služební střelné zbraně**, přičemž žádný případ nebyl vyhodnocen jako neoprávněný. V důsledku použití zbraně byla v 10 (-12) případech způsobena škoda na majetku a ve 3 (-4) případech došlo ke zranění osoby.

Dále bylo v 12 219 (-55) případech použito **donucovacích prostředků** při zákrocích, z nichž bylo 8 (+3) případů vyhodnoceno jako neoprávněných. V důsledku použití donucovacích prostředků byla ve 203 (-23) případech způsobena škoda na majetku a v 1 066 (-46) případech došlo ke zranění osoby.

Útoků na policisty bylo zaznamenáno 273 (+42), při nichž došlo ve 109 (+22) případech ke zranění policisty. K žádnému úmrtí policisty v této situaci nedošlo.

Pro ochranu před narušováním veřejného pořádku především u akcí, kterých se zúčastňuje velký počet osob, jsou zřízeny v rámci krajských ředitelství policie **pořádkové a speciální pořádkové jednotky**. V roce 2021 byly nasazeny v 9 136 (-621) případech. Před jejich nasazením zpravidla působí na osoby, proti kterým má zákrok směřovat, policejní **antikonfliktní týmy**, jejichž snahou je nenásilným jednáním a působením osoby odradit od páchání protiprávního jednání. V roce 2021 byly nasazeny v 245 (+136) případech.

Zásahové jednotky jsou využívány především k zákroku proti nebezpečnému pachateli, k jeho zajištění, případně eliminaci. V roce 2021 došlo v 605 (-364) případech k použití zásahové jednotky a bylo při nich zadrženo 306 (-131) pachatelů trestné činnosti, z toho 47 (-12) zadržovaných pachatelů bylo ozbrojeno.

5.2. Migrace a integrace cizinců

Opatření na vstupu do ČR

Migrační politika byla i v roce 2021 výrazně poznamenána pandemií covid-19. Z důvodu epidemiologických pravidel proto docházelo k omezování cest z epidemiologicky méně bezpečných zemí, což mělo dopad i na legální migraci do ČR. Během trvání pandemie **v roce 2021 se ČR držela společného postupu členských států EU shrnutého v doporučení Rady EU**. Opatření se týkala jak samotné možnosti vůbec na území ČR vstoupit, tak epidemiologických podmínek vstupu.

Nařízení EU o digitálním certifikátu umožnilo zásadní zjednodušení pravidel pro cestování, a to zejména pro cesty v rámci EU, ale i ze zemí, které vydávají validní certifikát o očkování.

V kontextu výskytu nových variant viru (delta a omikron) došlo během roku také k dočasnému celkovému zamezení možnosti cestování do EU, resp. ČR, např. v případě Indie, zemí Latinské Ameriky a zemí jižní Afriky. Ke **zpřísnění epidemiologických podmínek pro vstup do ČR** došlo ke konci roku 2021 v reakci na šíření vysoce nakažlivé varianty omikron.

K výše uvedenému lze uvést, že se migrační toky měnily podle aktuální situace a opatření se na základě krizového zákona snažila zajistit dostatek nezbytných zahraničních pracovních sil pro český trh práce v klíčových odvětvích. V roce 2022 lze očekávat změny v podmínkách vstupu a pobytu, a to v závislosti na epidemiologických podmínkách.

Integrace cizinců a osob s udělenou mezinárodní ochranou

Realizovaná integrační opatření v roce 2021 vycházela z vládou schváleného usnesení k „**Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2021**“. Zásadním prvkem integrace cizinců je i nadále **síť 18 integračních center**, která fungují ve všech krajích ČR. Cizincům poskytují široké spektrum integračních služeb a pomáhají i k vzájemnému poznání mezi cizinci a majoritou. Tato síť je doplňována integračními projekty obcí na lokální úrovni a projekty nestátních neziskových organizací. Vybrané skupiny cizinců ze třetích zemí mají **povinnost od 1. ledna 2021 absolvovat adaptačně-integrační kurz**. Cílem tohoto opatření je seznámit cizince s jejich právy a povinnostmi a posílit jejich samostatnost a nezávislost. Mezi hlavní cíle patří podpora jejich vymanění se ze systému závislosti na zprostředkovatelích a poskytnutí informací o síti integračních opatření. Vzhledem ke klíčové úloze jazyka v oblasti integrace cizinců došlo od 1. září 2021 k dlouhodobě diskutovanému **navýšení úrovně zkoušek z českého jazyka jako podmínky pro udělení trvalého pobytu z A1 (od roku 2009) na vyšší úroveň A2** Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Ministerstvo vnitra též předložilo vládě „**Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2022**“.

V návaznosti na usnesení vlády č. 954/2015, resp. jeho novelizaci č. 36/2017, **pokračovala realizace státního integračního programu pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou (SIP)**. I v roce 2021 zastávala roli generálního poskytovatele integračních služeb Správa uprchlických zařízení MV. Cílem programu je usnadnit proces integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR především v oblasti výuky českého jazyka, vstupu na trh práce, v oblasti bydlení, vzdělávání dětí a rekvalifikací. Generální poskytovatel integračních služeb, spolu se svými smluvními partnery z řad nestátních neziskových organizací, vypracoval celkem 120 nových individuálních integračních plánů pro celkem 273 držitelů mezinárodní ochrany. Celkem do SIP v roce 2021 vstoupilo 272 osob. Nejčastěji byli mezi klienty zastoupeni státní

příslušníci Běloruska, Afghánistánu a Číny. Mimo realizaci individuálních integračních plánů je v rámci SIP poskytována pomoc i osobám, které jsou umístěny ve zdravotnických zařízeních či v registrovaných zařízeních sociálních služeb. V případě těchto klientů je v rámci SIP plně hrazen jejich pobyt v příslušných zařízeních, a to po celou dobu jejich pobytu. V roce 2021 byl takto **zajištěn pobyt celkem 9 osobám**. Mimo integraci osob s udělenou mezinárodní ochranou pokračoval v roce 2020 i **program přesídlování a integrace cizinců českého původu – krajanů**. V roce 2021 byli v této skupině majoritně zastoupeni státní občané Ukrajiny, dále se jednalo o klienty z Ruské federace a Venezuely. V rámci tohoto programu bylo **do ČR přesídleno 264 osob, kterým bylo poskytnuto přechodné bydlení a služby spojené s jejich integrací**, vč. sociální asistence, pomoci při vyhledání bydlení, zaměstnání a jazykovou přípravou. Program pokračoval ve spolupráci MV s MZV, Zařízením služeb pro MV a Arcidiecézní charitou Praha. Oba výše zmíněné programy se podařilo po celý rok 2021 realizovat i přes zhoršené epidemiologické podmínky.

I rok 2021 byl značně ovlivněn pandemií covid-19. Proto v tomto roce pokračovala koordinace všech aktérů zapojených do provozu azylových zařízení a zařízení pro zajištění cizinců společně s rezortním orgánem ochrany veřejného zdraví (odbor zdravotnického zabezpečení MV ČR), která cílila na zajištění bezpečného prostředí v uvedených zařízeních právě s ohledem na pandemii covid-19. Společné aktivity na tomto poli budou s ohledem na pokračující pandemii pokračovat i v roce 2022.

Aktivity MPSV v oblasti integrace cizinců

Na webovém portálu⁵, který je spravován a aktualizován Ministerstvem práce a sociálních věcí ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, je možno nalézt informace a odkazy, např. o možnostech financování projektů v oblasti podpory integrace cizinců, o realizovaných projektech, dále informační publikace v elektronické podobě atd. Stránky jsou průběžně rozšiřovány, v roce 2021 např. o sekci pro zaměstnavatele, v níž jsou obsaženy základní postupy pro zaměstnávání cizinců. Jejich obsah byl zároveň rozšířen o anglickou a ruskou verzi. Na internetových stránkách MPSV⁶ jsou pravidelně aktualizovány informace týkající se podmínek zaměstnávání cizinců na území ČR. Webové stránky responzivního charakteru⁷ slouží cizincům jako interaktivní mapa životních situací, jejímž cílem je srozumitelným způsobem informovat cizince o českém trhu práce v širších souvislostech. Obsah je k dispozici v několika jazykových mutacích a poskytuje kromě základních informací o fungování českého trhu práce, pracovněprávních vztazích, rizicích na trhu práce a možnostech tlumočnických a poradenských služeb především kompletní poradenství v oblasti právního základu pobytu, službách Úřadu práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“) a českém sociálním systému. Potenciál tohoto informačního webu je především v přispění k samostatnosti v orientaci na českém trhu práce a eliminaci negativních jevů plynoucích z pracovního vykořisťování a nelegálního zaměstnávání.

MPSV se dále zapojilo do celoevropské „Righst4AllSeasons“ kampaně ELA (European Labour Authority), jejímž cílem bylo zvýšit informovanost sezónních zaměstnanců a jejich zaměstnavatelů o jejich právech a povinnostech.

⁵ <https://www.cizinci.cz/web/cz/integrace-cizincu-v-cr>

⁶ <https://www.mpsv.cz/web/cz/zahranicni-zamestnanost>

⁷ <http://www.pracevceskerepublice.cz/>

Návraty cizinců

Readmisní politika je jednou z forem zajištění veřejného pořádku v souvislosti s pobytem nelegálně pobývajících cizinců na území ČR. ČR sjednává bilaterální readmisní dohody, které usnadňují navrácení těchto osob do země jejich původu. V roce 2021 byly zahájeny práce na nové bilaterální smluvní úpravě s UK po vystoupení Velké Británie z EU. Velké Británii byl návrh readmisní dohody předán v lednu 2022. S dalšími státy nebylo v roce 2021 zahájeno jednání o bilaterální readmisní dohodě, zejména proto, že většina třetích států, se kterými je zájem spolupracovat na smluvní bázi, již byla oslovena a příslušné readmisní dohody již jsou uzavřené, nebo v různém stadiu rozpracovanosti. V roce 2021 tak nedošlo k uzavření žádné nové readmisní dohody ani na bilaterální úrovni, ani na unijní úrovni (s výjimkou vstupu v platnost níže uvedené smlouvy s Mongolskem).

Aktuálně má ČR sjednáno celkem **17 bilaterálních readmisních dohod**: Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Kanada, Chorvatsko, Bulharsko, Slovinsko, Moldávie, Vietnam, Švýcarsko, Arménie, Kazachstán, Kosovo. Dne 1. března 2021 vstoupila v platnost bilaterální readmisní dohoda s Mongolskem. Připravena k podpisu je rovněž bilaterální readmisní dohoda mezi vládou ČR a vládou Republiky Uzbekistán o zpětném přebírání a průvozu osob a protokol k jejímu provádění.

Vedle výše uvedených dohod jsou pro ČR závazné rovněž readmisní dohody sjednané EU, resp. ES; jedná se o 18 readmisních dohod (se státy: Hongkong, Macao, Srí Lanka, Albánie, Rusko, Ukrajina, Moldávie, Srbsko, Černá Hora, Makedonie, Bosna a Hercegovina, Pákistán, Gruzie, Turecko, Kapverdy, Arménie, Ázerbájdžán a Bělorusko). K některým z těchto dohod sjednala ČR bilaterální prováděcí protokoly, které upravují technické podrobnosti týkající se readmisní procedury. Ve stavu rozpracovanosti je prováděcí protokol s Ázerbájdžánem. V rámci unie byl podepsán dokument Joint Declaration on Migration Cooperation s Afghánistánem, který nahradil dokument Joint Way forward.

V rámci projednávání unijních readmisních dohod neobdržela v roce 2021 Komise mandát pro jednání o readmisní dohodě s novým třetím státem. V průběhu roku 2021 se uskutečnila jednání formou videokonference k readmisním dohodám/ujednáním o návratech s Albánií, Arménií, Bangladéši, Bosnou a Hercegovinou, Černou Horou, Gruzií, Moldavskem, Srbskem, Srí Lankou, Pákistánem, Ukrajinou, Afghánistánem, Nigérií, Alžírskem, Irákem, Pobřežím Slonoviny.

Schengenský prostor a ochrana hranic

Vláda schválila materiál **Koncepce schengenské spolupráce 2021–2027**. Jedná se o základní strategický dokument ČR pro problematiku schengenské spolupráce, který navazuje na Národní schengenský plán 2014 a zastřešuje další strategické materiály ČR v této oblasti. Základní vizí koncepce je **dosáhnout vysoké úrovně schengenské spolupráce v souladu s evropskými standardy. Koncepce přebírá nesplněné úkoly z Národního schengenského plánu 2014**, které jsou platné pro další plánovací období. Současně vláda schválila i **Schengenský implementační plán 2021**, který zahrnuje úkoly k implementaci Koncepce schengenské spolupráce 2021-2027 a Strategie České republiky pro evropskou integrovanou správu hranic 2020-2024.

Nově připravované informační systémy a další související nařízení

Dne 24. května 2021 vláda usnesením č. 476 schválila **aktualizovaný Program eu-INIS 2021**, který zahrnuje implementaci nových nebo modifikací již fungujících rozsáhlých evropských informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí v ČR (EES, ETIAS, SIS, Nástroje interoperability, VIS, Eurodac, ECRIS-TCN, EUROSUR, PNR, API). Celý program by měl být dokončen do roku 2024, s možností prodloužení. Program eu-INIS obsahuje nástroje pro koordinaci, podporu a monitoring 9 národních a 4 horizontálních projektů v období 2019–2024. Zavedení interoperability informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí je součástí politiky boje proti nelegální migraci a bezpečnostním hrozbám.

V návaznosti na problémy zejména v centrálním projektu EES a v národních projektech EES některých členských států byl na Radě EU pro spravedlnost a vnitřní věci dne 9. prosince 2021 schválen alternativní scénář pro interoperabilitu, který posouvá termíny pro spuštění systému EES na září 2022 a systémy ETIAS a ECRIS-TCN na květen 2023. Tento alternativní scénář představuje snahu o řešení, které umožní dodržet politický termín dokončení implementace interoperability na centrální evropské úrovni (eu-LISA) v roce 2023.

Vízová politika

V roce 2020 nabyla účinnosti novela nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009, o kodexu Společenství o vízech (tzv. vízový kodex), která je založena na snaze o nalezení rovnováhy mezi podporou legálního cestování a posílením nástrojů pro boj s nelegální migrací. Novela propojila vízovou politiku se spoluprací jednotlivých třetích zemí v oblasti navracení nelegálně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. **V roce 2021 proběhlo první vyhodnocení úrovně spolupráce v navracení s třetími zeměmi.** Po projednání pracovními orgány Rady bylo přijato prováděcí rozhodnutí pro zavedení vízových restrikcí vůči Gambii. Zvažované restrikce vůči Bangladéši a Iráku přijaty nebyly.

V rámci digitalizace vízového procesu byl v roce 2021 dokončen prototyp portálu pro podání žádosti o vízum. Prototyp byl testován zástupci členských států a bude dále využit pro přípravu legislativního návrhu, který převede vízový proces do převážně digitální podoby včetně nahrazení vízového štítku jeho digitální alternativou. Předložení návrhu Evropská komise očekává v dubnu roku 2022.

V reakci na porušování lidských práv a popírání principů demokratického vládnutí v Bělorusku, na běloruskou podporu nelegálního překračování vnějších hranic EU a na běloruské pozastavení readmisní dohody, **došlo v roce 2021 k částečnému pozastavení uplatňování dohody o zjednodušení vydávání víz mezi EU a Běloruskem** (vstoupila v platnost 1. července 2020). Pozastavení se týká usnadnění vydávání víz pro členy oficiálních delegací a představitelů národních a regionálních vlád Běloruska a běloruského ústavního a nejvyššího soudu.

Pakt o migraci a azylu

I v roce 2021 pokračovalo v Radě EU projednávání jednotlivých návrhů, které byly předloženy v roce 2020 v rámci **Paktu o migraci a azylu**. Projednávání v pracovních orgánech Rady bylo zaměřeno zejména na návrh nařízení týkající se společného systému pro uchovávání otisků prstů Eurodac, návrh nařízení o prověřování státních příslušníků třetích zemí na vnějších hranicích a na návrh nařízení o azylovém a migračním managementu, který zahrnuje komponenty odpovědnosti (kritéria a mechanismy pro určení státu odpovědného za

posouzení podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany) a solidarity (solidární opatření ve prospěch členských států dotčených rozsáhlými migračními proudy na jejich území).

Rok 2022 bude v této oblasti determinován Předsednictvím ČR v Radě EU v druhé polovině roku 2022. V azylové oblasti by mělo české předsednictví zejména pokračovat a navázat na aktivity francouzského předsednictví. Půjde z převážné většiny o pokračování legislativního procesu týkajícího se návrhů Paktu k migraci a azylu.

5.3. Spolupráce na úrovni EU

Rada pro spravedlnost a vnitřní věci (Rada JHA)

Rada pro spravedlnost a vnitřní věci (dále Rada JHA) se během celého roku zabývala bezpečnostní situací, aktuálními hrozbami a jejich řešením. Během roku 2021 se uskutečnily dvě neformální zasedání Rady JHA. Na obou těchto jednáních se ministři zabývali otázkou, jak dosáhnout pokroku v jednáních o Novém paktu o migraci a azylu, a diskutovali o budoucnosti Schengenského prostoru. Lednové jednání Rady JHA řešilo i budoucnost Europolu a v červnu byl jedním z bodů boj proti kriminalitě v době digitalizace.

Vedle těchto neformálních jednání se v roce 2021 uskutečnila i **čtyři řádná jednání Rady JHA**, na kterých, na rozdíl od neformálních jednání, jsou projednávána a přijímána konkrétní legislativní a nelegislativní opatření.

Na každém jednání Rady JHA v roce 2021 projednávali ministři **reformu migrační politiky**, která byla spuštěna již v roce 2015 jako reakce na migrační krizi. V průběhu roku 2021 se projednával **Nový pakt o migraci a azylu** (předložený Evropskou komisí 23. září 2020). Tento pakt představuje soubor pěti legislativních a řady nelegislativních návrhů, které si kladou za cíl komplexně zreformovat stávající unijní migrační a azylovou politiku. Současně se projednávají i některé návrhy z předchozího reformního balíčku společného evropského azylového systému a zároveň vznikají i nové návrhy jako reakce na aktuální hrozby, např. na situaci na běloruských hranicích.

Jednání Rady JHA se v roce 2021 zabývalo také **budoucností schengenského prostoru**. Ministři diskutovali návrh **nové strategie o budoucnosti Schengenu** (vydanou Evropskou komisí 2. června 2021), která usiluje o plné obnovení fungování Schengenu a zdůrazňuje zejména význam ochrany vnějších hranic, policejní spolupráce a zlepšení správy Schengenu a připravenosti a v neposlední řadě též důležitost dokončení rozšíření schengenského prostoru. Předmětem jednání Rady JHA byl také **legislativní návrh na revizi schengenského hodnotícího mechanismu**.

Velmi důležitým tématem, kterému se během roku 2021 Rada JHA věnovala, byla **implementace interoperability**. Během migrační krize vznikla potřeba vytvoření interoperability velkých IT systémů, která by usnadnila výměnu informací a zefektivnění kontrol na hranicích. Tento systém se buduje od roku 2019 s cílem propojit všechny systémy do konce roku 2023. Jedná se o nelehký úkol, který naráží na různé limity, čemuž se během roku ministři věnovali. Na konci roku 2021 pak Rada JHA schválila upravený harmonogram spouštění dotčených informačních systémů a interoperability.

Dalším z důležitých témat, kterými se Rada JHA zabývala, byl **boj proti terorismu**. O aktuálním stavu pravidelně ministry informoval protiteroristický koordinátor EU (v červenci 2021 byl do této funkce nově jmenován pan Ilkka Salmi) a také zástupce pracovní skupiny pro terorismus. Ministři se zajímali o informace o aktuálním stavu a o spolupráci orgánů spolupracujících

v oblasti boje s terorismem. Rada JHA se v této souvislosti také věnovala **situaci v Afghánistánu** a podpořila Protiteroristický akční plán pro Afghánistán, který se zabývá důsledky vývoje situace v této zemi.

V průběhu celého roku 2021 se na úrovni Rady JHA projednávala **směrnice na zvýšení odolnosti kritických subjektů** poskytujících základní služby, jako je zdravotnictví, doprava nebo dostupnost pitné vody (předložený Evropskou komisí v prosinci 2020). Diskuse ministrů byla na konci roku 2021 završena přijetím obecného přístupu. Návrh směrnice bude dále projednáván v rámci dialogu s Evropským parlamentem.

Rada JHA se také věnovala návrhu **nařízení, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci** z hlediska vnitřní bezpečnosti, kdy zdůraznili potřebu podrobnějšího posouzení dopadů tohoto nařízení na oblast justice a vnitřních věcí.

Na posledním jednání Rady JHA v prosinci se ministři zabývali problematikou pronikání organizovaného zločinu do legálních struktur nakládajících s finančními prostředky z nástroje Next Generation EU a tím, jak lze tomuto fenoménu předcházet. Ministři zdůraznili důležitost koordinovaného přístupu celé EU a potvrdili potřebu vzájemné výměny informací o zranitelných místech dotčených legálních struktur. V rámci této diskuse také Evropská komise představila nový balíček kodexu policejní spolupráce EU (předložený 8. prosince 2021), který se skládá ze tří iniciativ: návrh doporučení Rady o operativní policejní spolupráci, návrh směrnice o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a návrh nařízení o automatizované výměně údajů pro policejní spolupráci – tzv. Prüm II.

V návaznosti na **situaci na vnější hranici EU s Běloruskem** bylo dne 18. srpna 2021 svoláno videokonferenční **ministerské setkání ministrů vnitra ve formátu kulatého stolu IPCR** (Opatření pro integrovanou politickou reakci na krize). Ministři jednohlasně odsoudili snahu Běloruska využít migraci k vytváření politického nátlaku, vyjádřili solidaritu se zasaženými státy a volali po silné, společné reakci EU. Výsledkem diskuze bylo vydání **prohlášení SI PRES k situaci na běloruských hranicích**.

Krátce na to, 31. srpna 2021, bylo svoláno další mimořádné jednání Rady JHA v Bruselu. Důvodem byla bezpečnostní situace v Afghánistánu. Ministři projednali **vnitřně-bezpečnostní aspekty současné situace v Afghánistánu a závěrem přijali prohlášení Rady o situaci v Afghánistánu**, které představuje společnou reakci na aktuální stav a jeho možné dopady. I přes konečnou shodu byla patrná dělící linie mezi skupinou členských států, které stav věcí interpretují spíše v kontextu bezpečnostních rizik a států, které zdůrazňují humanitární aspekt situace.

Jednání Stálého výboru COSI

Odbor bezpečnostní politiky MV ČR je národním koordinátorem operativní spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti a zastupuje ČR na jednáních Stálého výboru COSI v Bruselu.

Během portugalského a slovinského předsednictví COSI v roce 2021 stěžejními tématy byly výměna názorů na **budoucí Evropský kodex policejní spolupráce**, možné rozšíření budoucího rámce Prümských rozhodnutí o národní databáze členských států (ČS) střelných zbraní a jejich majitelů, zvýšení role orgánů vymáhajících právo v kybernetické bezpečnosti a boj proti trestné činnosti v digitální éře v souvislosti s připravovaným nařízením o umělé inteligenci - AIA.

COSI se také zabýval důsledky praní peněz z pohledu vnitřní bezpečnosti, výměnou informací k pohřešovaným osobám a přípravou na fungování Informačního střediska EU a inovační

laboratoře Europolu. Opomenut nezůstal ani nelegální online obsah v kontextu nedávného legislativního vývoje.

Projednána byla činnost sítě agentur JHA v roce 2020 a jejich plán v roce 2021, závěry Rady o pokračování Politického cyklu EU ve formátu EMPACT 2022+ a časový harmonogram činnosti EMPACT v letech 2022-2025.

V rámci diskuse na COSI ČS shodně a opakovaně konstatovaly, že představovaný návrh nové právní úpravy používání umělé inteligence (AI) může mít negativní dopady do oblasti vymáhání práva, zejména ve vztahu k velkým policejním informačním systémům a oblasti analýzy dat.

Předmětem společného jednání COSI a SCIFA (Strategický výbor pro přistěhovalectví, hranice a azyl) v září 2021 byly bezpečnostní důsledky stávající situace v Afghánistánu a procedura posílených bezpečnostních prověrek na vnější hranici EU; posílení spolupráce CSDP (Společná bezpečnostní a obranná politika) a JHA (oblast bezpečnosti a spravedlnosti) jako integrální součástí Strategického kompasu. Závěry Rady o paktu pro civilní CSDP potvrzují odhodlání posílit právě její civilní složku.

Evropská policejní spolupráce

ČR byla i nadále aktivně zapojena do činnosti výborů a pracovních skupin Rady EU a Evropské komise, kde se významnou měrou podílí na řešení řady aspektů policejní spolupráce na evropské úrovni. V roce 2021 pokračovala diskuse k **budoucnosti Europolu**. V důsledku vzrůstajících požadavků kladených na činnost Europolu bylo nevyhnutelné přistoupit k zahájení úkonů vedoucích k revizi právního rámce této agentury. Intenzivní jednání probíhala po celý rok 2021 a budou v rámci dialogu pokračovat i v průběhu první poloviny roku 2022. Jedním z hlavních témat bylo posílení přeshraniční spolupráce v oblasti pohřešovaných osob zakončené vydáním závěrů Rady EU. Pozornost byla věnována také zlepšení podmínek pro výměnu informací a posílení operativní policejní spolupráce.

Nadále probíhala také mezinárodní policejní spolupráce po linii regionálně zaměřených platforem jako je Salcburské fórum (SF) a Visegrádská skupina (V4). I přesto, že se většina jednání v průběhu roku 2021 uskutečnila videokonferenčně, ČR se daří vyjednávat společné pozice s V4 a SF, které jsou následně prosazovány v rámci EU.

Boj proti terorismu

I přes probíhající pandemii covid-19 pokračovala spolupráce na **pracovní skupině Evropské rady Terrorism Working Party (TWP)**, byť v omezené podobě a ve většině případů prostřednictvím online komunikace. TWP se věnovala vyhodnocování aktuálních teroristických incidentů, hrozeb a rizik a velmi rychle zareagovala na dramatický vývoj situace v Afghánistánu a vydala doporučení pro společný postup pro důkladné prověřování migrantů mířících do EU z této konfliktní oblasti a vydala také **Protiteroristický akční plán k Afghánistánu**.

V oblasti boje proti financování terorismu MV spolupracovalo s experty Evropské rady na **projektu Structural Reform Support Programme**, na části zaměřené na financování nevládního a neziskového sektoru. Tyto práce budou pokračovat i v roce 2022, kdy by měly proběhnout i dva semináře pro český neziskový sektor, na kterých budou prezentovány výsledky této spolupráce.

Během roku 2021 se aktivity boje proti terorismu stále zaměřovaly také na prevenci radikalizace. Podobně jako v předchozích letech i v průběhu roku 2021 pokračovala činnost **Sítě národních policí expertů a Řídícího výboru k radikalizaci**. Obě platformy vznikly v roce 2018 na základě doporučení Expertní skupiny na vysoké úrovni pro boj proti radikalizaci. Kvůli pandemii nemoci covid-19 a s tím souvisejícími opatřeními se však setkání redukovala pouze na videokonference. Osobní setkání v podobě národních projektů tzv. PBC (Project Based Collaboration) zaměřených např. na prevenci radikalizace ve věznicích probíhaly oproti roku 2020, kdy byly zcela zastaveny, v omezené podobě.

V roce 2021 uběhlo 10 let od založení **sítě Radicalisation Awareness Network (RAN), která od ledna 2021 funguje v upravené podobě**. Nově jsou jeho aktivity rozděleny do dvou tzv. slotů, a to a) **RAN Policy Support** zaměřený na podporu v oblasti tvorby národních politik a sdílení dobré praxe tvorby materiálů k radikalizaci a b) **RAN Prevent**, který přebírá původní agendu zaměřenou na know-how z praxe, které sdílí mezi tzv. first line practitioners jako jsou policisté, učitelé, psychologové apod.

V roce 2021 se uskutečnilo sedm jednání **Internetového fóra EU (EUIF)**, kterého se kromě zástupců členských států EU účastní i zástupci EK, evropských institucí (např. Europol), nevládních a akademických organizací a participujících digitálních platform, přičemž vzhledem k nepříznivé pandemické situaci se všechna setkání uskutečnila formou videokonference. Dvě z uskutečněných jednání byla na ministerské úrovni, přičemž první z těchto jednání, jež proběhlo na konci ledna, bylo realizací odložené akce, která se měla uskutečnit v prosinci 2020. Zbýlých pět jednání mělo charakter odborně-pracovní skupiny.

Z hlediska praktických výsledků fungování EUIF byl v roce 2021 dokončen a schválen **Seznam prací extrémistických organizací a symbolů** (zkráceně označovaný jako Knowledge Package), a dále byly **k EUIF připojeny** na bázi dobrovolné spolupráce digitální platformy **TikTok, Discord a Yubo**.

Nařízení o potírání a šíření teroristického obsahu online (Terrorist content online regulation, TCO) bylo v dubnu schváleno Evropským parlamentem a 7. června vstoupilo v platnost. Do června roku 2022 musí být nařízení implementováno do právních řádů členských zemí.

K problematice TCO proběhly čtyři **workshopy**, které měly zástupcům členských států i „poskytovatelům hostingových služeb“ (tedy převážně sociálním sítím) pomoci s pochopením TCO, vyjasněním otázek a hladší implementací do národního práva. Tématem workshopů byl např. systém koordinace, kooperace a sdílení informací o vydávaných příkazech na odstraňování teroristického obsahu s cílem vyhnout se jejich duplikaci; výměna zkušeností v oblasti procesu implementace TCO do právních řádů členských států včetně určování kompetentních autorit či specifická opatření aplikovatelná poskytovateli hostingových služeb. Workshopy se vzhledem k epidemické situaci konaly online a účastnili se jich převážně zástupci členských států, Evropské komise a Europolu.

V reakci na rapidně zvyšující se počet antisemitských incidentů ve všech ČS EU vydala v roce 2021 EK **Strategii boje proti antisemitismu a rozvoje židovského života v EU**. Strategie vznikla na základě předchozí spolupráce ČS a zástupců židovských komunit ČS v rámci pracovní skupiny EK k boji proti antisemitismu. Nyní se tato pracovní **skupina přeměnila v pracovní skupinu EK k implementaci strategie**.

Samotný materiál je komplexní strategií, která se zabývá nejen přímým zajištěním bezpečnosti židovského obyvatelstva v podobě spolupráce s policejními a dalšími bezpečnostními složkami ČS, ale obsahuje také opatření a doporučení, která se zaměřují na osvětu, vzdělávání a prevenci, jež mají za úkol přiblížit většinové společnosti židovský způsob života a omezit tak

stereotypní a xenofobní předsudky. Ze strategie také vyplývá, že by měly vzniknout podobné **dokumenty na úrovni ČS. ČR zahájila přípravu vlastního materiálu ve spolupesci MV a MZV na podzim 2021.**

MV se stejně jako v předchozích letech zúčastnilo jednání k ochraně veřejných míst v rámci EU, které organizuje EK. Nosným tématem jednání byla především ochrana náboženských míst a s tím související stručná metodika EK zaměřená na méně významná náboženská místa bez ohledu na druh náboženství, která se chtějí lépe z odolnit vůči potenciálnímu teroristickému, či jinému závažnému násilnému útoku.

Fungování schengenského prostoru

V oblasti **spolupráce v rámci schengenského prostoru** byla představena řada zásadních dokumentů ovlivňujících fungování prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích. Jedním z nich je strategie pro zajištění plně funkčního a odolného schengenského prostoru, která obsahuje opatření k moderní a účinné správě vnějších hranic EU, opatření pro vnitřní posílení Schengenu a doplňující opatření pro prostor svobody, bezpečnosti a práva (včetně posílení policejní a justiční spolupráce) a opatření pro lepší správu a řízení. Otevřena byla diskuse o revizi schengenského hodnotícího a monitorovacího mechanismu. Základním strategickým dokumentem na národní úrovni se pro oblast schengenské spolupráce stala koncepce schengenské spolupráce 2021-2027, obsahující další dílčí strategické dokumenty (např. schengenský implementační plán nebo program eu-INIS). Dále je třeba doplnit, že státy používající Schengenský informační systém (SIS) se rozšířily o Irsko a naopak od SIS byla odpojena Velká Británie s ohledem na brexit.

Boj proti trestné činnosti

V roce 2021 se velmi zásadně rozvíjel projekt pod záštitou Europolu, jež se váže na operativní spolupráci, zejména pak spolupráci založenou na konceptu tzv. **High Value Targets** (vysoce zájmové cíle) a **Operational Task Force** (operativní pracovní skupina). Cílem tohoto projektu bylo vytvoření dostupné platformy pro analytiku Europolu a analytiku a vyšetřovatele z členských států a dále ušetřit nejen finanční, ale i personální zdroje dotčených států. Výsledkem má být posílení efektivity společného vyšetřování proti tzv. vysoce zájmovým cílům (organizovaná trestná činnost, která je komplexní, vysoce profilovaná a polykriminální, a která je na vzestupu s tím, že má stále větší vliv na vnitřní bezpečnost EU). Zjednodušeně, dát ke konkrétnímu případu národním expertům v domácím prostředí přístup zároveň jak k potřebným národním informacím, tak i k datům zpracovávaným v databázích Europolu.

Významnou formou expertní mezinárodní spolupráce je dlouhodobé zapojení příslušných útvarů Policie ČR do aktivit navrhovaných a plněných v rámci politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti, resp. s novým názvem jako EMPACT 22+. I v roce 2021 byla ČR aktivně zapojena do 9 z celkových 10 priorit EU realizovaných prostřednictvím projektů EMPACT.

Příprava předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022

V roce 2021 pokračovaly přípravy na předsednictví ČR v Radě EU (CZ PRES), které bude naše země vykonávat v druhé polovině roku 2022. S ohledem na velmi úsporný rozpočet CZ PRES schválený vládou v roce 2019 bylo usnesením vlády č. 721 ze dne 23. srpna 2021 odsouhlaseno **navýšení rozpočtu na předsednictví** o celkem 200 mil. Kč (na cca 1,4 mld. Kč), a to zejména

pro potřeby centrálního koordinátora (Úřadu vlády). Jeho součástí je i dodatečné personální posílení státní správy, včetně Stálého zastoupení ČR při EU v Bruselu o 28 dočasných míst (na celkem 228 posilových míst).

Na centrální úrovni byly mj. vybrány **centrální konferenční prostory** pro pořádání předsednických akcí na území ČR a probíhala realizace dalších souvisejících veřejných zakázek. V souvislosti s organizací akcí CZ PRES též pokračovaly přípravy jejich bezpečnostního zajištění, jehož gestorem je Ministerstvo vnitra. V rámci CZ PRES bude třeba zajistit bezpečnost 15 vrcholných akcí, což představuje velkou výzvu pro všechny zapojené subjekty.

V minulém roce byly dále zahájeny **vzdělávací aktivity** určené zaměstnancům státní správy podílejícím se na přípravách CZ PRES, jež jsou zajišťovány Institutem pro veřejnou správu Praha.

V průběhu roku došlo k též k zintenzivnění **příprav obsahové stránky CZ PRES**. Na prosincové Radě pro obecné záležitosti byl schválen 18měsíční program trojpředsednictví Francie, ČR a Švédska. Na národní úrovni pak byly usnesením vlády č. 989 ze dne 5. listopadu 2021 schváleny materiály k sektorovým agendám a prioritním tématům, jejichž projednávání se během CZ PRES očekává. Jejich aktualizace byly projednávány i během roku 2022 a byly základem pro přípravu předsednického programu a priorit.

Bezpečnostní zajištění předsednictví ČR v Radě EU

Zajištění bezpečnosti je pro řádný průběh CZ PRES klíčové, proto i přípravy jejího zajištění jsou považovány za jeden ze zásadních úkolů MV ČR při přípravě předsednictví. Za účelem koordinace bezpečnostního zajištění CZ PRES bylo v roce 2019 v návaznosti na usnesení Výboru pro EU č. 42 ze dne 12. prosince 2018 rozhodnuto o zřízení **Komise pro bezpečnostní zajištění předsednictví ČR v Radě EU** (dále jen „Komise“) pod vedením prvního náměstka ministra vnitra pro řízení sekce vnitřní bezpečnosti a policejního vzdělávání. V komisi jsou zastoupeny všechny relevantní resorty a instituce, tedy i Úřad vlády jako centrální koordinátor CZ PRES, relevantní odbory MV, PČR či HZS, zpravodajské služby apod.

Kromě samotné Komise je dalším stěžejním tělesem určeným k řešení bezpečnostního zajištění CZPRES tzv. **pracovní skupina k CZ PRES 2022**, která byla zřízena rozkazem policejního prezidenta č. 19/2019 ze dne 7. února 2019 v rámci PČR. Pro rozhodování o bezpečnostních opatřeních byl dále zřízen I. náměstkem policejního prezidenta tzv. **bezpečnostní štáb PČR**, který se schází v přibližně měsíčních intervalech.

Základní rámec bezpečnostního zajištění CZ PRES 2022 je shrnut v materiálu „Informace o přípravách bezpečnostního zajištění předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v roce 2022 a návrh některých konkrétních opatření“ (schválen usnesením vlády č. 1317/2020 z 14. prosince 2020), který byl vytvořen ve spolupráci se členy Komise.

Mezi základní témata bezpečnostního zajištění CZ PRES 2022 patří stanovení potřebné míry zajištění bezpečnosti jednotlivých akcí na základě vyhodnocení tzv. bezpečnostní citlivosti akcí, kybernetická bezpečnost, strategická komunikace a dezinformace, bezpečnostní požadavky na akreditační systém atd. Ustanovení zohledňující požadavky na bezpečnost jsou zařazována do jednotlivých veřejných zakázek Úřadu vlády souvisejících s organizací CZ PRES 2022.

Nejvyšší rozsah bezpečnostních opatření bude nutný v souvislosti s vrcholnými akcemi, kterými jsou především summit a vybrané neformální Rady. Za účelem bezpečnostního zajištění těch nejrozsáhlejších akcí se předpokládá povolání vojáků a celníků k plnění úkolů

PČR. V roce 2022 došlo k navýšení rozpočtu na bezpečnostní zabezpečení CZ PRES 2022 o 300 milionů Kč v rámci schvalování státního rozpočtu.

Mezinárodní celní spolupráce

V polovině roku 2021 došlo ke změně Pracovní skupiny pro celní spolupráci Rady EU na **Pracovní skupinu pro vymáhání práva – celní spolupráci** s tím, že došlo ke změně stanov této skupiny. Činnost byla nadále ovlivněna pandemií covid-19, jednání probíhala ve virtuálním formátu, omezena byla i zasedání jiných expertních formací. Ze strategického hlediska došlo v průběhu portugalského předsednictví k tvorbě zásadního dokumentu – tzv. Situation Awareness Paper. Tento dokument byl využit následně slovenským předsednictvím k tvorbě 11. Akčního plánu, který obsahuje 11 prioritních oblastí.

V roce 2021 probíhala realizace dvouletého **10. Akčního plánu celní spolupráce**, Celní správa České republiky byla zapojena do akcí týkajících se těchto témat: zločiny proti životnímu prostředí – nelegální přeprava odpadu, zločiny v oblasti spotřebních daní – minerální oleje, tabák a tabákové výrobky, spolupráce celních orgánů s Europolem a internetový zločin (kyberkriminalita). V oblasti kontroly strategického zboží a zboží dvojího užití vystupovali zástupci CS v roli spoluvedoucího akce. Také implementace 10. Akčního plánu byla narušena pandemií, mandát některých akcí musel být prodloužen do poloviny roku 2022 a jedním z úkolů nadcházejícího českého předsednictví bude i zajištění vyhodnocení a uzavření těchto akcí. Celní správa je zapojena také do 4 priorit EMPACT 2022+.

Kancelář styčného důstojníka Celní správy ČR při Celním kriminálním úřadě se sídlem v Kolíně nad Rýnem koordinovala v roce 2021 celkem 150 přeshraničních případů (rok 2020: 149). Hlavní zastoupení má nelegální výroba cigaret a pašování tabáku (37) a potírání drogové kriminality včetně zvláštních forem spolupráce (38).

Salcburské fórum

V prvním pololetí roku 2021 předsedala ČR Salcburskému fóru (SF), jež představuje nejvýznamnější platformu regionální spolupráce v oblasti vnitřních věcí v rámci EU⁸. České předsednictví se zaměřilo na téma budoucnosti spolupráce v rámci SF a přípravu nového víceletého strategického dokumentu pro další směřování SF.

Ve dnech 23. – 24. června 2021 se v Praze podařilo navzdory pokračující pandemii covid-19 uspořádat **výroční ministerskou konferenci SF** u příležitosti oslav 20 let od podpisu první společné deklarace ministrů zemí SF, a to za účasti ministrů vnitra členských zemí, zástupců Evropské komise a představitelů vybraných unijních agentur. Hlavním výstupem bylo přijetí dokumentu **„Agenda Salcburského fóra 2030“** nastiňujícího strategické cíle pro další spolupráci na půdě SF v nadcházejících 10 letech. Ministři vnitra zemí SF, za online účasti ministrů zemí západního Balkánu, vedení nově vytvořené Společné koordinační platformy⁹,

⁸ Členy Salcburského fóra jsou Rakousko, ČR, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko a Chorvatsko.

⁹ Společná koordinační platforma (Joint Coordination Platform, JCP) byla ustavena na začátku roku 2021 v návaznosti na „Prohlášení o efektivní boji proti nelegální migraci na východní středomořské trase“ přijaté na ministerské konferenci v červenci 2020 ve Vídni za účasti zemí SF, západního Balkánu, Německa, Řecka, Dánska, zástupců ICMPD, Evropské komise a příslušných unijních agentur. Cílem této neformální platformy je harmonizace a zlepšení koordinace opatření implementovaných v regionu západního Balkánu, a to v oblasti boje

Německa, Dánska, Řecka a Švýcarska zároveň schválili „**Pražskou deklaraci k politickým vodítkům pro Společnou koordinační platformu pro efektivní boj proti nelegální migraci podél východní středomořské trasy**“. Třetím výstupem ministerské konference pak byla tradiční **Společná deklarace ministrů zemí Salcburského fóra**, shrnující hlavní závěry z jednání.

V druhém pololetí převzalo předsednictví SF **Maďarsko**, jež se vrátilo k videokonferenční formě schůzek. Ministerská konference, věnovaná otázkám azylu a migrace, správy hranic či činnosti Společné koordinační platformy, se uskutečnila na online platformě dne 14. prosince 2021.

5.4. Další mezinárodní spolupráce

Smlouvy o mezinárodní policejní spolupráci

Smlouvy o policejní spolupráci obsahují základní pravidla pro spolupráci s ostatními státy v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. V roce 2021 došlo k předání polských komentářů k českému protinávru nové smlouvy o policejní spolupráci s Polskem a české reakce ke slovenskému protinávru smlouvy o policejní spolupráci se Slovenskem. Cílem je nastavit s těmito zeměmi obdobnou úroveň spolupráce, jakou umožňují nové smlouvy o policejní spolupráci s Rakouskem a Německem. V souvislosti s brexitem MV předložilo v roce 2021 Spojenému království návrh smlouvy o policejní spolupráci, který by doplnil spolupráci podle Dohody mezi EU a UK. UK totiž pro ČR stále zůstává důležitým partnerem zejm. v oblasti pátrání po českých podezřelých. UK však dává přednost slabšímu, politickému dokumentu, který se bude soustředit na prioritní oblasti. ČR bude v roce 2022 do takového dokumentu promítat své zájmy na posílení příslušných oblastí policejní spolupráce (pátrání po osobách, obchod s lidmi a další).

Dne 1. března 2021 vstoupila v platnost rovněž Smlouva mezi Českou republikou a Gruzii o spolupráci v boji proti trestné činnosti, podepsaná v Tbilisi dne 10. července 2019. Dne 1. května 2021 vstoupila v platnost Dohoda o spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím, která upravuje i oblast policejní spolupráce v některých oblastech.

V průběhu roku 2021 byl finalizován text novely smlouvy o policejní spolupráci s Ruskem a v obou státech byly zahájeny vnitrostátní schvalovací procedury. Byly předány nové české návrhy smluv o policejní spolupráci Ukrajině, Tunisku a Indonésii.

Zapojení ČR v Interpolu

V říjnu 2021 proběhly v rámci 48. evropské regionální konference **Interpolu** volby do evropského výboru Interpolu, po kterých ČR ukončila své prodloužené pětileté členství (přičemž dva roky zastávala předsednickou pozici). V roce 2021 Policie ČR vyslala kandidátku do volby o post prezidenta Interpolu. V listopadu 2021 se během 89. valného shromáždění Interpolu o danou pozici ucházela ředitelka ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci Policejního prezidia ČR plk. Mgr. Bc. Šárka Havránková, MBA, která od října 2019 působí na

proti nelegální migraci, řízení ochrany hranic, boje proti pašerákům, návratů, readmisí a azylu. JCP sídlí ve Vídni a zástupcem ředitele Berndta Körnera se stal Bohumil Hnídek, bývalý ředitel odboru mezinárodní spolupráce a EU Ministerstva vnitra.

pozici viceprezidentky Interpolu pro Evropu. Úspěšně se probjovala do posledního kola, ve kterém však nakonec shromáždění delegáti v tajném hlasování zvolili do čela organizace kandidáta Spojených arabských emirátů. Přesto si ČR i kandidátka sama získaly obdiv a důvěru mnoha delegátů.

Vysílání příslušníků PČR do zahraničí

V rámci řešení migrační krize splnila ČR své závazky vůči nově vzniklému stálému útvaru **Evropské pohraniční a pobřežní stráže (Frontex)** a poskytla do něj své zdroje. ČR se také nad rámec své povinné kvóty zapojila do nové společné operace Frontexu v Srbsku na hranici s Bulharskem - celkem poskytla 30 policistů na šest měsíců, čímž usnadnila rozjezd celé operace. Čeští policisté také opět působili v hotspotech v Řecku, Španělsku a Itálii a při ostraze vnější pozemní hranice EU v Řecku, Polsku, Albánii, Rumunsku. Působení českých policistů v zahraničí má velmi pozitivní ohlas s odkazem na jejich vysokou profesionalitu a odpovědnost.

Od vypuknutí migrační krize v roce 2015 podporuje Policie ČR policejní sbory v zemích zasažených vlnou nelegální migrace i formou **společných pohraničních hlídek**. V roce 2021 se na ochraně hranic Severní Makedonie, Srbska, Maďarska a Slovinska podílelo celkem 331 (+132) českých policistů. V **zahraničních mírových operacích** působil v roce 2021 (stejně jako v letech 2020 a 2019) celkem 11 českých policistů (mise EULEX Kosovo, UNMIK Kosovo, EUMM Gruzie, OBSE Ukrajina, EUAM Ukrajina a EUCAP Somalia). I do budoucna je zájem o větší zapojení zástupců Policie ČR do zahraničních mírových operací na území Afriky v souladu s koncepcí působení ČR v tomto regionu.

Ke konci roku 2021 působil 10 **styčných důstojníků Policie ČR** při zastupitelských úřadech ČR a to v Albánii, Německu, Rumunsku, Srbsku, Polsku, Rakousku, na Slovensku a Ukrajině, ve Velké Británii a Vietnamu. Styčný důstojník z Ruska byl ze ZÚ ČR vyhoštěn spolu s dalšími diplomatickými pracovníky.

Bezpečnostní rozvojová spolupráce

V roce 2021 pokračovala realizace **Programu bezpečnostní rozvojové spolupráce MV ČR** (dále „Program BRS“), který prostřednictvím poskytování podpory partnerským zemím v oblastech vnitřní bezpečnosti také napomáhá zajistit bezpečnost a ochranu České republiky. Oproti předcházejícímu roku, kdy byla realizace projektů Programu BRS téměř paralyzována probíhající pandemií covid-19, se v roce 2021 uskutečnila celá řada úspěšných aktivit. Celkem bylo realizováno 15 bezpečnostně rozvojových projektů ve spolupráci s experty z řad útvarů Policie ČR, Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů a neziskové organizace Team4Ukraine. Na projektech čeští zástupci spolupracovali se svými partnery z Albánie, Arménie, Bosny a Hercegoviny, Gruzie, Palestiny, Severní Makedonie a Ukrajiny.

Mezi nejvýznamnější projekty Programu BRS v posledních letech patří projekty expertních misí českých policejních potápěčů z ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR ve spolupráci s českými policejními pyrotechniky Pyrotechnické služby. Spolupráce spočívající ve vyhledávání nevybuchlé munice, identifikování a případném vyzdvižení a zneškodnění munice z řek a jezer v Bosně a Hercegovině trvá již od roku 2011. Konkrétně v roce 2021 se uskutečnily dvě výcvikové a dvě odminovací mise, při nichž došlo k odminování části řeky Drina u města Višegrad a řeky Trebišnjice u města Trebinje.

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru pokračovalo v poskytování podpory v podobě materiálních darů a v roce 2021 předalo v rámci Programu BRS palestinským hasičům nejmodernější hasičský vůz české výroby v hodnotě 8 mil. Kč a hasičské jednotce v Zakarpatské oblasti Ukrajiny předalo potřebné vybavení pro zajištění požární ochrany a ochrany ukrajinského obyvatelstva v hodnotě téměř 0,5 mil. Kč.

Výzvou realizace projektů v rámci Programu BRS bude i v následujícím roce onemocnění covid-19. Rychle měnící se opatření vlády ovlivňující podmínky vstupu na území ČR i samotný vývoj a mutace viru SARS-CoV-2 staví překážky pro realizaci projektů, jejichž podstatou je mimo jiné i osobní setkání jednotlivých protějšků, expertů v dané problematice. Jedním z řešení bude větší využívání zdravotního pojištění účastníků, ale i podmínka očkování proti covid-19.

5.5. Kybernetická bezpečnost

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (dále jen NÚKIB) během roku 2021 evidoval a řešil celkem **157 kybernetických bezpečnostních incidentů** (dále jen „incidenty“), což představuje oproti roku 2020 (celkem 99 incidentů) značný nárůst. Setrvale rostoucí počet evidovaných a řešených incidentů lze přisuzovat jednak rozvíjejícím se možnostem útočníků, ale i rostoucímu počtu subjektů spadajících pod regulaci zákona o kybernetické bezpečnosti (dále také ZKB). V neposlední řadě souvisí také i s navyšujícími se schopnostmi NÚKIB (realizace tzv. threat huntingu, kdy jsou incidenty aktivně vyhledávány).

I v roce 2021 bylo nejvíce incidentů (téměř 40 %) evidováno u státních institucí. To je z velké části dáno tím, že státní instituce tvoří podstatnou část regulovaných subjektů. Druhým nejčastějším cílem útoků byl sektor soukromý, třetím pak zdravotnický. Významný nárůst incidentů byl oproti předcházejícímu roku zaznamenán u vzdělávacího sektoru. Další sledované sektory, jmenovitě digitální infrastruktura, digitální služby, energetika, finanční služby a doprava, nezaznamenaly ve srovnání s předchozím rokem výrazný výkyv v poměru evidovaných incidentů.

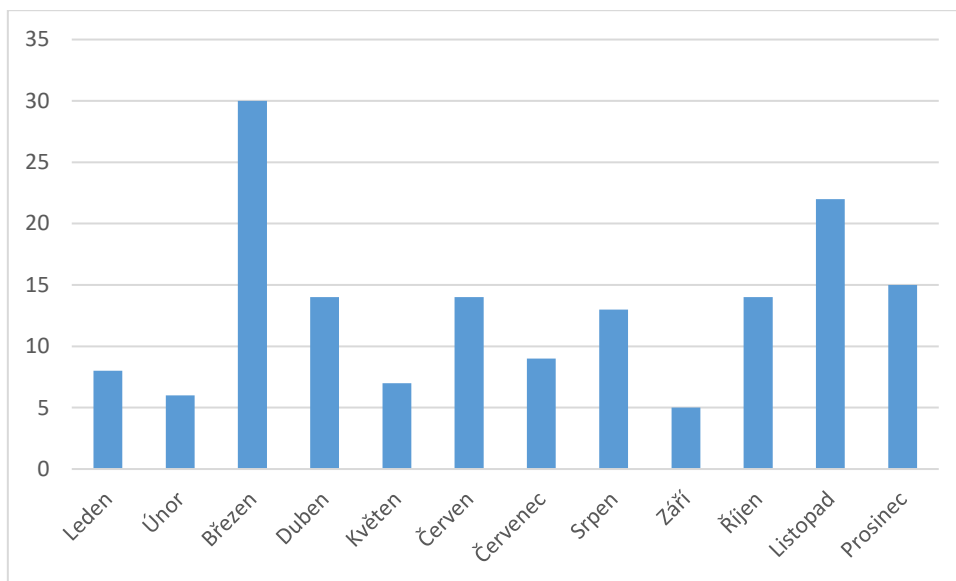
Nejvíce incidentů (30) bylo řešeno v březnu, kdy probíhalo masivní **zneužívání zranitelnosti ProxyLogon**, která cílí na kompromitaci široce využívané služby Microsoft Exchange Server. Více než dvě desítky incidentů byly řešeny v listopadu, kdy byla ve stejné službě zneužívána **zranitelnost ProxyShell**. V každém měsíci roku 2021 se objevil incident související s dostupností, která byla s více než třetinovým podílem nejčastějším typem incidentu. Vysoké množství útoků bylo dále klasifikováno jako škodlivý kód nebo průnik. Permanentní hrozbou zůstává ransomware, jehož případy byly zaznamenávány téměř každý měsíc. Vyjma méně sofistikovaných ransomwarů jde často o tzv. ransomware-as-a-service, který je útočníkům nabízen jako služba po vzoru legitimního softwaru.

V rámci analýzy incidentů je mimořádně problematické identifikovat útočníka. V případě ransomwarových útoků se velmi pravděpodobně jedná o kyberkriminální aktéry. Nelze však vyloučit, že za některými útoky stojí aktéři podporovaní cizí státní mocí, a to hlavně v případech kampaní cílících na specifické zranitelnosti.

Výhledově lze realisticky očekávat, že se počet řešených incidentů bude i nadále zvyšovat a v dohledné době překročí hranici dvou stovek ročně. Nelze se přitom domnívat, že by se v krátkodobém horizontu radikálně změnila povaha kybernetických hrozeb a typologie útočníků.

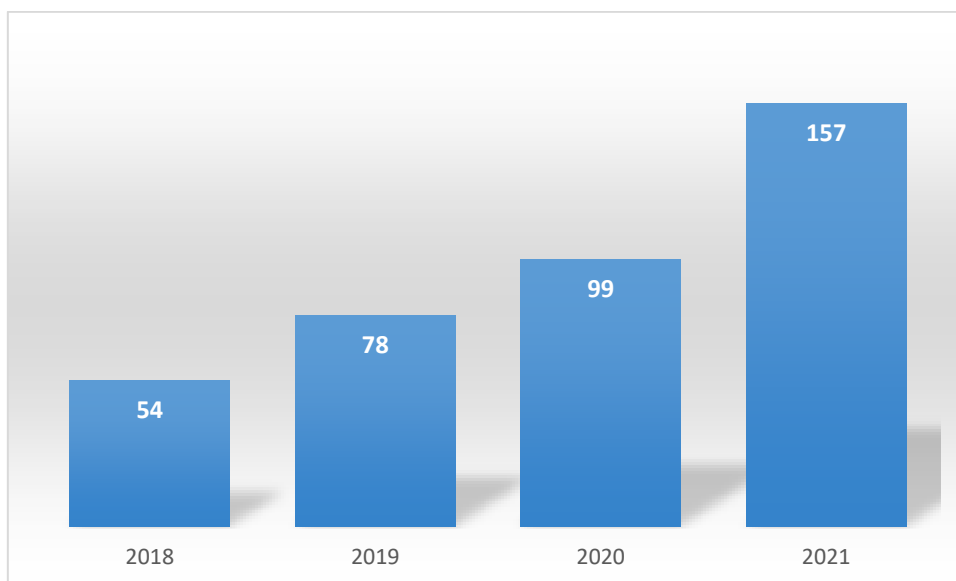
Interpretovaná data doplňují následující grafy.

Graf 1 - Vývoj počtu incidentů řešených NÚKIB v roce 2021

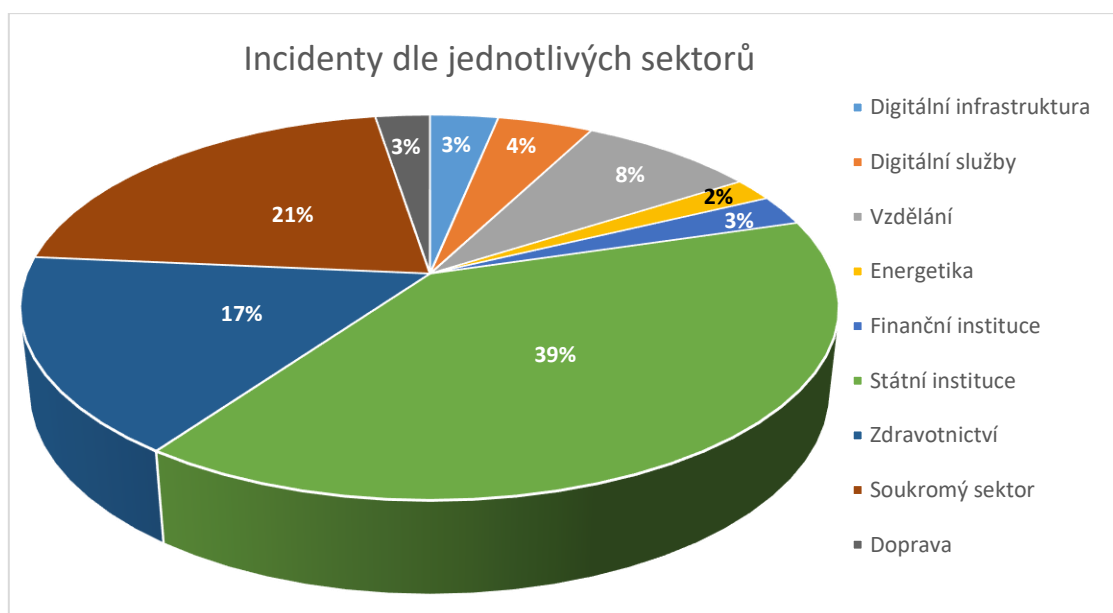
Zdroj: NÚKIB, 2022

Graf 2 - Vývoj počtu incidentů řešených NÚKIB v letech 2018-2021

Zdroj: NÚKIB, 2022

Graf 3 - Incidenty dle jednotlivých sektorů, 2021

Zdroj: NÚKIB, 2022

Stejně jako v předchozích letech se i v roce 2021 stala ČR dle poznatků zpravodajských služeb terčem několika kyberšpionážních útoků, jejichž původci byli s nejvyšší pravděpodobností státní nebo státem podporovaní aktéři, přičemž některé z těchto útoků byly součástí rozsáhlejších vln s globálním dosahem. Terčem útoků těchto aktérů se staly státní instituce i subjekty z nevládního sektoru věnující se problematice mezinárodních vztahů a podpoře lidských práv. V České republice se nenacházely pouze cíle kyberšpionážních útoků, ale na jejím území se vyskytovala rovněž část infrastruktury útočníků, která byla využívána pro kyberšpionážní útoky proti jiným státům.

Výše popsané skutečnosti nejsou nijak výjimečné či neobvyklé. Aktivita státních či státem podporovaných kyberšpionážních aktérů je intenzivní, soustavná, trvalá a nic prozatím nenasvědčuje tomu, že by se v blízké budoucnosti mělo na dané situaci cokoliv měnit.

Souhrn aktivit a opatření realizovaných NÚKIB v roce 2021

NÚKIB po celý rok 2021 kontinuálně monitoroval události v kyberprostoru a reagoval na ně způsoby a nástroji, které mu umožňuje ZKB. **V roce 2021 vydal NÚKIB tři opatření dle ZKB.** Prvním bylo reaktivní opatření ze dne 11. března, jehož cílem bylo zvýšení zabezpečení informačních systémů, sítí a služeb elektronických komunikací před incidentem v souvislosti se zranitelnostmi Microsoft Exchange Server. Druhým bylo ochranné opatření z 11. října, které na základě poznatků z proběhlého incidentu uložilo regulovaným subjektům povinnost zavést sadu technických opatření k vyššímu zabezpečení elektronické pošty. Třetím bylo reaktivní opatření ze dne 15. prosince 2021, reagující na velmi závažnou zranitelnost Log4Shell.

NÚKIB vykonával rovněž **kontrolní a auditní činnost dle ZKB**, respektive jeho prováděcí vyhlášky. I díky přívětivější epidemiologické situaci se povedlo v roce 2021 realizovat více kontrol (22 oproti 8 kontrolám z roku 2020). Kromě sektoru zdravotnictví se NÚKIB při kontrolách zaměřil i na další subjekty, například na systém zajišťující zpracování a prezentaci výsledků voleb u Českého statistického úřadu. NÚKIB v tomto případě provedl tzv. komplexní

audit zahrnující cvičné phishingové kampaně, skenování zranitelností, penetrační či zátěžové testování, ale i cvičení. V kontrolní činnosti rovněž prohluboval NÚKIB spolupráci s dalšími regulátory, aby byla odstraňována nadbytečná duplicita a minimalizována administrativní zátěž vůči kontrolovaným subjektům.

NÚKIB průběžně pokračoval v procesu určování dalších subjektů spadajících pod ZKB. V roce 2021 byli určeni 4 noví správci kritické informační infrastruktury a byla přezkoumána část stávajících. S koncem roku 2021 NÚKIB evidoval celkem 61 subjektů, které spravují 132 prvků kritické informační infrastruktury. U významných informačních systémů během roku 2021 přibýlo celkem 88 orgánů veřejné moci, které identifikovaly celkově 226 významných informačních systémů. Rovněž i u provozovatelů základní služby pokračoval NÚKIB v jejich určování, kdy bylo zahájeno nebo vedeno 141 určovacích správních řízení. Ke konci roku 2021 tak NÚKIB celkově evidoval 125 správců informačních systémů se 148 informačními systémy základní služby.

Národní a mezinárodní spolupráce

Při zajišťování kybernetické bezpečnosti je **zásadní spolupráce napříč státní, soukromou, akademickou i neziskovou sférou.** NÚKIB po celý rok 2021 prohluboval a rozšiřoval takovou kooperaci s mnoha institucemi prostřednictvím četných pracovních jednání, setkání, konferencí apod. Jedním z výstupů intenzivní součinnosti bylo **zpracování a schválení Akčního plánu k Národní strategii kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2021–2025.** Akční plán transformuje vizi a cíle Národní strategie do 105 úkolů. Zároveň u nich stanovuje i konkrétní zodpovědné gestory a časový rámec plnění. Některé z úkolů jsou již průběžně plněny, například v oblasti vzdělávání nebo organizace cvičení. Jiné úkoly si vyžadají komplexní změny legislativy či stávajících postupů. Jejich plnění NÚKIB každoročně vyhodnocuje.

Úzká kooperace napříč státními a soukromou sférou probíhala i při **nastavování bezpečnostního rámce 5G sítí,** a to prostřednictvím posouzení zavedení opatření EU 5G Toolboxu do českého právního řádu a přípravy návrhů na další implementaci těchto opatření. Za přispění dalších zástupců veřejného a soukromého sektoru byl v průběhu roku 2021 připraven návrh posuzování a omezování rizik spojených s dodavateli 5G sítí. V roce 2022 budou tato jednání pokračovat a připravený návrh by měl být rozveden do podoby věcného záměru zákona.

Mnoho rozhodnutí podstatných pro vývoj kybernetické bezpečnosti v ČR vzniká také na mezinárodní úrovni. V roce 2021 se zástupci ČR na úrovni EU soustředili především na vyjednávání **návrhu revize Směrnice NIS¹⁰.** Ta má v plánu upravit např. koordinované zveřejňování zranitelností, rozšířit okruh regulovaných sektorů i povinných osob a rozšířit povinnosti při hlášení incidentů. Na evropské úrovni NÚKIB dále participoval v přípravě na zavádění EU certifikací kybernetické bezpečnosti dle Aktu o kybernetické bezpečnosti¹¹, jehož cílem je zajištění řádného fungování vnitřního trhu EU a dosažení vysoké úrovně kybernetické bezpečnosti.

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. července 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii.

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/881 ze dne 17. dubna 2019 o agentuře ENISA („Agentuře Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost“), o certifikaci kybernetické bezpečnosti informačních a komunikačních technologií a o zrušení nařízení (EU) č. 526/2013.

Ve druhé polovině roku 2022 čeká ČR předsednictví v Radě EU. V oblasti kybernetické bezpečnosti byly za hlavní priority určeny revize Směrnice NIS, možná regulace bezpečnosti zařízení připojených k internetu, koordinovaný postup v oblasti kybernetické diplomacie a bezpečnost dodavatelského řetězce. Právě tématu bezpečnosti dodavatelského řetězce, 5G sítí a přelomových technologií se věnoval třetí ročník **The Prague 5G Security Conference**, kterou NÚKIB uspořádal ve spolupráci s MZV a pod záštitou Úřadu vlády ČR ve dnech 30. 11.-1. 12. 2021. Na závěr konference byly představeny tzv. Pražské návrhy týkající se bezpečnosti přelomových technologií (Prague Proposals on Cyber Security of EDTs). Zúčastněné země se v nich shodly na možných principech budoucího přístupu k těmto technologiím, založenému na zohlednění technických i netechnických rizik, bezpečnosti dodavatelského řetězce, transparentnosti, důvěryhodnosti, diverzifikaci i zohledňování demokratických a etických hodnot.

Další vykonávané aktivity

NÚKIB organizoval/spoluorganizoval 14 cvičení, kterých se zúčastnilo 490 osob. Za zmínku stojí netechnické cvičení pro sektor zdravotnictví Health Czech, nebo úspěšná účast na mezinárodním cvičení Locked Shields 2021, které se vůbec poprvé ve své historii konalo vzdáleně. Vzhledem k narůstající poptávce po cvičeních se NÚKIB více zaměřuje na koncept „train-the-trainer“, kdy pracovníci NÚKIB předávají své zkušenosti odborníkům z jednotlivých subjektů, aby ti byli schopni připravit a zorganizovat cvičení na míru své organizaci.

V oblasti vzdělávání a osvěty NÚKIB zveřejnil řadu materiálů pro rozličné cílové skupiny (zejména pro žáky základních škol, ale i preventisty, pedagogické pracovníky atd.), realizoval širokou přednáškovou činnost, zorganizoval konferenci CyberCon Brno 2021 a participoval na osvětových kampaních. Zároveň nadále poskytoval své **e-learningové kurzy kybernetické bezpečnosti** pro zaměstnance veřejné správy, preventisty, ale od roku 2021 i pro širokou veřejnost.

Pro bližší a další informace o činnostech NÚKIB realizovaných v roce 2021 odkazujeme na Zprávu o stavu kybernetické bezpečnosti za rok 2021, která bude zveřejněna v průběhu roku 2022¹².

Opatření a informace dalších rezortů

V roce 2021 byla schválena vedením MZd nová „**Strategie kybernetické bezpečnosti resortu zdravotnictví 2021-2025**“. Strategie je dokumentem ukotvujícím snahy a aktivity MZd a dalších systémových aktérů, jako je NÚKIB, Ústav zdravotnických informací a statistiky a další, směřující ke zvýšení kybernetické bezpečnosti napříč sektorem zdravotnictví. Zásadní změnou je rozšíření dopadů strategie z organizací přímo dotčených ZKB na všechny organizace a cílové skupiny působící v rámci resortu zdravotnictví. V souvislosti se schválením této strategie jsou aktualizovány řídicí dokumenty systému řízení bezpečnosti informací MZd a zároveň je připravován „Akční plán Strategie kybernetické bezpečnosti resortu zdravotnictví 2021-2025“.

K nejčastějším kybernetickým hrozbám identifikovaným v kybernetickém prostoru MV v roce 2021 lze uvést následující skupiny hrozeb:

¹² <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/dokumenty-a-publikace/zpravy-o-stavu-kb/>

- Phishing - podvodná technika prostřednictvím které se útočníci snaží např. získat osobní nebo citlivé informace (přihlašovací údaje, datum narození, číslo platební karty atd.), jedná se o nejčastěji používanou techniku. Phishing se nejčastěji šíří formou e-mailových zpráv, které vypadají jako odeslané z důvěryhodných institucí.
- Používání soukromých účtů pro pracovní účely a obráceně – soukromé účty (e-mailové schránky, cloudové služby apod.) uživatele nejsou pod dohledem organizace a jsou tak pro organizaci zvýšeným rizikem.
- Používání stejných hesel pro různé účty (služby) - v případě používání slabého hesla je jeho prolomení útočníkem velmi snadné, pokud dojde k vyzrazení hesla k jednomu účtu, má útočník možnost použít stejné heslo i u jiných účtů.
- Používání veřejných Wi-Fi sítí a dalších veřejně nebo zdarma poskytovaných služeb – veřejně poskytované Wi-Fi sítě (bez hesla nebo s veřejně dostupným heslem) v prostorách hotelů, konferenčních sálů nebo dopravních prostředcích mohou být jednoduchým způsobem prolomeny a útočník tak může proniknout do zařízení (notebook, smartphone) a mít přehled o všech činnostech, především o použitých přihlašovacích údajích a heslech.

K dalším hrozbám v roce 2021, spojených zejména s pokračující pandemií covid-19 patří útoky na prolomení služeb, které umožňují práci na dálku, tedy služby RDS (služby vzdálené plochy), VPN (virtuální privátní síť) brány, webové či poštovní servery. Tato hrozba zůstává vážným rizikem, protože pokud se útočníkům podaří firemní síť kompromitovat, zpravidla odcizí dostupná data, případně ještě přistoupí k zašifrování dat.

V roce 2021 začala intenzivní spolupráce MV a NÚKIB při schvalování výdajů na informační a komunikační technologie tak, aby **hledisko kybernetické bezpečnosti bylo povinnou součástí každého projektu ve veřejné správě.**

MV ve spolupráci s NAKIT – Národní agenturou pro komunikace a informační technologie s. p. provozuje a dále rozvíjí **Dohledové centrum eGovernmentu** MV (dále jen „DCeGOV“), které se podílí na ochraně systémů kritické informační infrastruktury a významných systémů nutných pro fungování eGovernmentu ČR. MV disponuje sofistikovaným a komplexním řešením v podobě Kompetenčního centra bezpečnosti informací, jehož služby zajišťuje NAKIT a které lze ve spolupráci s NÚKIB nabídnout jako službu dalším partnerům. V současné době byla zahájena projektová realizace dalšího rozvoje DCeGOV a do konce roku 2023 bude z tohoto pracoviště vytvořeno jednotné meziresortní (vládní) dohledové centrum, poskytující jednotný monitoring a dohled pro systémy dalších ministerstev ČR.

Informační a komunikační systémy PČR

Také v roce 2021 pokračovala generační obnova a rozšíření kritických komunikačních infrastruktur optických a rádiových komunikačních sítí Ministerstva vnitra, které zajišťuje Ministerstvo vnitra pro Policii České republiky, složky integrovaného záchranného systému a další organizační složky státu. Součástí investičního programu je zvýšení komunikační kapacity modernizovaných systémů a uvedení jejich kybernetického zabezpečení do úrovně odpovídající soudobým předpisům v oblasti kybernetické bezpečnosti. V uvedeném roce bylo dokončeno připojování Územních odborů Policie ČR na optickou síť Integrované telekomunikační sítě MV a v polovině území České republiky byla dokončena generační obnova technologie hromadné Radiokomunikační sítě integrovaného záchranného systému PEGAS. Ta byla spojená také s přípravou na přidávání nových funkcionalit, jako např. možnost používat specializované funkcionality systému PEGAS na mobilních koncových zařízeních v

sítích veřejných operátorů. V roce 2021 bylo rozšířeno územní pokrytí signálem samotného systému PEGAS, a to pomocí 7 nových rádiových stanic. Obnova technologie systému PEGAS skončí v roce 2022 a rozsáhlejší rozšiřování pokrytí území rádiovým signálem bude pokračovat do roku 2024.

5.6. Krizové řízení

Během roku 2021 platil **nouzový stav** a s ním související omezení na celém území ČR od začátku roku až do 11. dubna 2021 a opětovně 30 dní od 26. listopadu. 26. února 2021 byl k řešení situace přijat pandemický zákon, na jehož základě byla v roce 2021 vydávána mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví. Od 1. března 2021 do 11. dubna 2021 byl až na vyjmenované výjimky zakázán pohyb obyvatel mezi okresy. V této souvislosti bylo v roce 2021 ze strany Policie ČR provedeno **5 969 519 kontrol**. Při nich bylo odhaleno **165 585 přestupků**. Z toho 41 571 přestupků bylo projednáno příkazem na místě a 21 394 přestupků oznámeno správnímu orgánu k projednání.

Během celého roku 2021 probíhala k pandemii covid-19 jednání **Ústředního krizového štábu** pod vedením ministra vnitra. Celkem se těchto jednání v roce 2021 uskutečnilo 34, další jednání následovala v první polovině roku 2022. Činnost sekretariátu Ústředního krizového štábu zajišťoval po celou dobu odbor bezpečnostní politiky MV. Během jednání ÚKŠ bylo uloženo přes 90 úkolů a vyřízeno několik set požadavků krajů a dalších subjektů. Vláda dne 22. prosince 2021 usnesením č. 1190 schválila dílčí úpravu statutu Ústředního krizového štábu, komplexní úprava statutu a jednacího řádu byla schválena v únoru 2022 usnesením vlády č. 78 ze dne 9. února 2022.

V roce 2021 vznikla na základě úkolu vlády **Pracovní skupina ministra vnitra pro podporu duševního zdraví populace při mimořádných událostech** (PSMVDZ), jde o mezirezortní odborný poradní orgán Ministerstva vnitra. Cílem PSMVDZ je podpora duševního zdraví populace v kontextu mimořádných událostí a zajištění součinnosti mezi těmi složkami a systémy bezpečnostních sborů a rezortem zdravotnictví, které se zaměřují do oblasti podpory odolnosti a duševního zdraví. Ve skupině jsou zastoupeni vedoucí psychologové uniformovaných složek, MV, odborníci na duševní zdraví z rezortu zdravotnictví. Úkolem skupiny je zejména proaktivní vyhledávání potřeb a návrhy doporučení, reakce na aktuální potřeby, expertízy, analýzy, mezioborová součinnost, podpora efektivní krizové komunikace a krizového řízení.

V součinnosti psychologických pracovišť MV ČR a GŘ HZS ČR byl vytvořen koncept virtuálního asistenčního centra pomoci pro pomoc občanům při rozsáhlých mimořádných událostech (v praxi se uplatnil v době covid-19).

V letech 2020 a 2021 probíhalo **mezinárodní cvičení organizované EU k řešení krizových situací EU Integrated Resolve 2020**. Bylo rozděleno na dvě části – plánovací a dynamickou. Dynamická část cvičení proběhla ve dvou termínech na jaře 2021. Obsahem cvičení bylo procvičit činnost a vzájemnou součinnost orgánů krizového řízení ČR v reakci na vzniklou krizovou situaci v Evropě a v jejím okolí mající dopad na vnitřní i vnější dimenzi bezpečnosti EU a ČR, monitorovat plánovací proces v EU, procvičit a sladit činnost příslušných orgánů v ČR při přípravě stanovisek pro stálé zastoupení ČR při EU, procvičit součinnost příslušných státních orgánů a ústředních správních úřadů při přípravě, generování a kalkulaci sil

a prostředků ČR k případnému nasazení do fiktivní operace EU a procvičit strategickou komunikaci směrem k veřejnosti.

Dne 24. června 2021 na základě rozhodnutí č. 1/2021 vyhlásil hejtman Jihomoravského kraje pro vymezené území, tedy správní území obcí s rozšířenou působností Hodonín a Břeclav, z důvodu vzniku krizové situace v návaznosti na extrémní bouřky a jimi způsobené následky (tornádo) a s tím související ohrožení životů, zdraví, majetku a životního prostředí, **stav nebezpečí**, a to na dobu od 25. června do 24. července 2021. Do zásahu na místě byly zapojeny všechny složky IZS.

V roce 2021 byla také dokončena příprava souboru typových činností IZS 17A - Nález nelegální drogové laboratoře.

5.7. Pomoc obětem trestné činnosti

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů identifikuje určitou skupinu obětí jako zvlášť zranitelnou. Mezi takové oběti patří také děti a senioři. Senioři se kvůli izolaci stali v roce 2021 více zranitelnými, byli odkázáni pouze na informace ze sdělovacích prostředků, které jim zprostředkovávaly kontakt s vnějším světem. Nemohli se setkávat se svými blízkými, což vyvolávalo deprese a pocit, že jsou již zbyteční. Ti, kteří umírali v důsledku onemocnění covid-19, se nestačili rozloučit se svými blízkými, kterým nebyl umožněn vstup do nemocnice, kde byli hospitalizováni.

Co se týká dětí, projevovaly se u nich důsledky sociální izolace, distanční výuky a nemožnosti udržovat vztah s kamarády a dalšími vrstevníky. Díky distanční výuce se děti dostaly k technickému vybavení, ke kterému dříve neměly přístup a které jim umožnilo pohybovat se ve virtuálním světě mnohem snadněji a delší dobu, než dosud většina dětí mohla. Díky tomu tráví na sociálních sítích, při sledování různých videí a hraní online her velkou část svého volného času. Během distanční výuky některé děti zvládaly současně být přítomny na výuce a hrát online hry, či komunikovat přes sociální sítě. Dostupností virtuálního světa se ale naopak prohloubila sociální izolace. Takové prostředí umožnilo dostupnost pro děti nevhodných informací a umožnilo různým typům predátorů snazší kontaktování jejich obětí.

Je třeba zabránit tomu, aby se děti staly obětí trestného činu nebo aby nastoupily vlastní kriminální kariéru. Proto je důležité včas identifikovat každé ohrožené dítě a nabídnout mu adekvátní podporu. S včasnou identifikací souvisí i nový nástroj, který vznikl díky mezirezortní spolupráci MZ, MPSV, MV, MŠMT a odborné veřejnosti, tzv. **KID karta**, kterou v červenci 2021 schválila Rada vlády pro duševní zdraví.

V roce 2021 byla vytvořena nová **metodika identifikace obětí trestných činů**, jejímž obsahem je návod, jak správně identifikovat oběť trestného činu, potažmo zvlášť zranitelnou oběť, a to jak z hlediska práva, tak z hlediska psychologie. Nedílnou součástí metodiky jsou dva tzv. rozcestníky. Jedná se o rychlý návod, jak rozpoznat po stránce právní a psychologické oběť trestného činu. Již dochází k distribuci této metodiky v rámci Policie ČR a v následném období dojde k proškolení jak policistů služby pořádkové policie, tak policistů služby kriminální policie a vyšetřování.

Systém krizové intervence zajišťuje v každém krajském ředitelství policie nepřetržitou první psychickou pomoc policistům a obětem mimořádných událostí (včetně obětí trestných činů) bezprostředně po traumatizujících událostech. Využití systému krizové intervence je dlouhodobě na stabilní úrovni. V roce 2021 bylo 236 policejních psychologů a vyškolených

krizových interventů z řad policistů zapojeno do 946 událostí, při kterých poskytovali psychickou podporu. Učinili tak 2 765 intervencí vůči celkem 2 596 osobám.

Koordinačním bodem systému krizové intervence je skupina krizové intervence oddělení vedoucího psychologa odboru personálního Policejního prezidia ČR, která též provozuje dvě nonstop telefonní linky. Skupina krizové intervence spolupracuje s linkou 112, ze které jsou hovory se sebevražednou tematikou přepojovány na linku pomoci v krizi. Na lince pomoci v krizi bylo v roce 2021 zaznamenáno celkem 777 krizových kontaktů.

Mimořádnou událostí z pohledu psychické zátěže bylo v roce 2021 tornádo. Psychosociální pomoc osobám zasaženým tornádem poskytovali krizoví interventí Policie ČR od 25. 6. do 9. 7. 2021. V tomto období proběhlo přes 4 000 intervencí, z toho asi 400 delších než 30 minut.

Poradenská činnost pro oběti trestných činů

Probační a mediační služba poskytovala v roce 2021 právní informace a psychosociální podporu obětem trestných činů ve všech 74 střediscích po celé ČR. Ve 29 lokalitách pracovali při středisku Probační a mediační služby také poradci pro oběti trestných činů. Ti nabízejí pomoc a podporu zejména obětem, které středisko kontaktují bez návaznosti na konkrétní projednávaný případ v trestním řízení, ale také obětem, se kterými probační úředník navázal spolupráci v rámci projednávaného případu obviněného/odsouzeného a které potřebují dlouhodobější či intenzivnější podporu, když v místě není dostupná služba pro oběti, nebo oběť nechce zahajovat spolupráci s dalším subjektem.

V roce 2021 probační úředníci zahájili spolupráci a poskytli pomoc a poradenství 4 281 obětem trestných činů. Probační a mediační služba zprostředkovává také mediace mezi obětí a pachatelem a realizuje (zejména v případech dětí a mladistvých pachatelů) restorativní rodinné skupinové konference. V rámci těchto činností služba zprostředkovává uzavření dohod o náhradě škody a dohod o vzájemném vypořádání vztahů.

Ve srovnání s rokem 2020 tak došlo k mírnému poklesu počtu obětí trestných činů, se kterými Probační a mediační služba navázala spolupráci, a to o 0,6 %. V 89,2 % případů obětí se jednalo o dospělou osobu, v 4,6 % o dítě či mladistvého a zbylých 6,2 % tvořily osoby starší 65 let.

Národní kontaktní bod pro oběti teroristických útoků

V roce 2021 se Probační a mediační služba stala Národním kontaktním bodem pro oběti teroristických útoků v rámci iniciativy Evropské sítě pro práva obětí (European Network on Victims Rights). Spolupráce kontaktních míst pro oběti terorismu v dalších zemích Evropské unie zahrnuje nejen výměnu informací, zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe, ale i poskytování informací případným obětem terorismu. V případě teroristického útoku si kontaktní místa pro oběti terorismu budou vyměňovat informace zejména procesního charakteru (právní informace, informace o poskytnutí zdravotní péče v dané zemi, informace o možnosti účasti na trestním řízení, o náhradě škody atd.). V roce 2021 probíhala jednání zástupců národních kontaktních míst s cílem nastavení procesů pro případ potřeby poskytnutí pomoci obětem teroristického útoku.

5.8. Vězeňství

Personální situace

V roce 2021 Vězeňská služba České republiky (dále jen „vězeňská služba“), stejně jako celá Česká republika, čelila a nadále čelí pandemii onemocnění covid-19. Z důvodu zabránění přenosu respiračního onemocnění přistoupila vězeňská služba k režimovým opatřením prakticky v rámci všech svých činností.

V personální oblasti vězeňské služby se dlouhodobě **nedaří naplňovat systemizovaná služební místa** v některých organizačních jednotkách. Jedná se zejména o služební působiště v Praze a také v regionech, kde jsou věznice umístěny v blízkosti průmyslových zón s vysokou konkurencí na trhu pracovních míst. V justičních objektech obou pražských oblastí však nebyla, i přes neuspokojivou personální situaci, ohrožena bezpečnost ani pořádek při výkonu služby justiční stráž.

Také v roce 2021 zůstal pro vězeňskou službu i nadále vážným bezpečnostním rizikem vysoký počet vězňených osob zneužívajících návykové látky. Přehled a porovnání nálezů a zneužití OPL v letech 2020 - 2021 je uvedeno v tabulce níže.

Tabulka 4 - Přehled a porovnání nálezů a zneužití OPL v letech 2020 - 2021

Počet případů	Nález OPL					Zneužití OPL		
	Celkem	Mimo prostory s přístupem vězňených osob	V prostoru s přístupem vězňených osob	Z celkového počtu u vězňené osoby	Z celkového počtu v korespondenci	Celkem	Obviněnou osobou	Odsouzenou osobou
Rok 2020	133	54	79	48	47	1079	52	1027
Rok 2021	130	67	63	32	62	1012	40	972

Zdroj: VS ČR, 2022

V případě nálezů mobilních telefonů a SIM karet byl v roce 2021 zaznamenán mírný nárůst oproti roku předchozímu. Zatímco v roce 2020 byl evidován nález 464 ks mobilních telefonů a 262 ks SIM karet, v roce 2021 se jednalo o 595 ks mobilních telefonů a 307 ks SIM karet.

V roce 2021 došlo k **jednomu útěku ze střeženého objektu vězeňské služby** a ve třech případech se vězňené osoby o útěk pokusily. V jednom případě se vězňená osoba pokusila o útěk z mimovězeňského zdravotnického zařízení, kde byla střežena příslušníky a ve dvou případech se jednalo o pokus o útěk přímo ze střežených objektů Vězeňské služby.

Počet vězňených osob a kapacita vězeňských zařízení

Celkový počet vězňených osob v roce 2021 opětovně poklesl. Níže uvedená tabulka znázorňuje výdaj počtu obviněných, odsouzených a osob ve výkonu zabezpečovací detence (dále také „chovanci“) v letech 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 a 2021. Vzhledem k účelu

zpracované statistiky jsou v tabulce uvedeny počty vězňených osob vždy ke dni 31. 12. daného roku.

Vývoj počtu obviněných, odsouzených a chovanců

Tabulka 5 - Vývoj počtu obviněných, odsouzených a chovanců v letech 2016-2021

Vězněné osoby	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Obvinění	1 907	1 809	1 816	1 798	1 570	1 381
Odsouzení	20 501	20 271	19 677	19 155	17 612	17 255
Chovanci	73	79	84	95	104	113

Zdroj: VS ČR, 2022

Z výše uvedeného vyplývá, že v roce 2021 došlo oproti roku 2020 k poklesu počtu vězňených osob o 189 obviněných ve výkonu vazby a 357 odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody. Nadále trvá nárůst počtu chovanců ve výkonu zabezpečovací detence, když jejich počet vzrostl v roce 2021, stejně jako v roce 2020, o 9.

Ve vztahu k přímému působení na vězněné osoby došlo v roce 2021 ke standardizaci nově zaváděných programů a jejich rozšiřování do více věznic, proběhla příprava nového intervenčního programu „MOTIVÁTOR“ (zaměřeného na přípravu odsouzených se specifickými kriminogenními riziky k zapojení do navazujících terapeutických programů) a příprava standardizovaného programu „PAPPaprogram“ (zaměřeného na posílení a udržení rodičovské role uvězněného otce, a na ochranu práv dítěte). Další realizované programy jsou uváděny již ve Zprávě za rok 2020.

Trestná činnost vězňených osob

V roce 2021 bylo policejními orgány dle ustanovení § 158 odst. 3 tr. řádu zahájeno 1134 případů prověřování pro podezření ze spáchání trestného činu spáchaného ve věznicích, a to proti 1251 vězňeným osobám. Z uvedeného počtu bylo možno ustanovit 693 konkrétních osob, u 558 osob se nepodařilo ustanovit totožnost pachatele (úkony tr. řízení zahájeny na vězňenou osobu - neznámého pachatele). Od roku 2014 až do roku 2019 docházelo ke kontinuálnímu nárůstu počtu prověřovaných případů, od roku 2019 dochází k mírnému poklesu.

Tabulka 6 - Četnost zahajovaných úkonů dle § 158/3 tr.ř. proti vězněným osobám v letech 2014-2021

Četnost zahajovaných úkonů dle § 158/3 tr.ř. proti vězněným osobám v letech 2014-2021

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
počet prověřování	240	411	623	902	1 070	1 513	1 206	1 134
prověřovaných VO	283	458	756	1 098	1 269	1 736	1 420	1 251

Zdroj: VS ČR, 2022

V 1134 prověřováních byly úkony trestního řízení zahájeny pro podezření ze spáchání 1474 trestných činů. Nejčastěji bylo prověřováno porušení dle § 337/1g) TZ – maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a § 283/1 TZ - nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy.

Za trestné činy spáchané pouze v roce 2021 bylo pravomocně odsouzeno 26 vězněných osob. Celkově, tzn. i za trestnou činnost spáchanou i v předchozích letech, bylo v roce 2021 pravomocně odsouzeno nejméně 144 vězněných osob¹³.

5.9. Obecní policie

K 31. prosinci 2021 v České republice působí 390 obecních policií, které zaměstnávají zhruba 8 500 strážníků. Rok 2021 byl spojen s poměrně významnými změnami právního řádu České republiky, včetně **novely zákona o obecní policii** (publikována ve Sbírce zákonů pod č. 261/2020 Sb.).

Zmíněná novela byla přijata formou poslaneckého pozměňovacího návrhu, přičemž vyšla z předchozích návrhů Ministerstva vnitra, doplněných o řešení některých aktuálních problémů, které se v dané oblasti vyskytly.

Za hlavní cíle této novely, které nepochybně přispěly k dalšímu zvýšení efektivity práce tohoto orgánu obce, lze považovat:

- zpřesnění a zlepšení pracovního a sociálního postavení strážníka, včetně jednoznačného definování jeho kvalifikačních předpokladů (jeden základní pracovněprávní vztah, bezúhonnost – zjednodušení jejího posuzování, ověřování prostřednictvím opisu z evidence Rejstříku trestů, spolehlivost – konkrétní přestupková záchovalost, vyloučení extremistů z řad obecní policie, odchodné pro strážníky, kteří odpracovali u obecní policie stanovený počet let a splňují další kritéria),
- efektivnější vymezení některých povinností a oprávnění strážníka, aniž by došlo k jejich rozšíření,

¹³ K uvedenému počtu je nutno konstatovat, že počet rozsudků za uvedené období není konečný, neboť se jedná pouze o rozsudky, o kterých se Vězeňská služba dozvěděla do 10.1.2022, přičemž i v průběhu roku 2022 lze očekávat, že budou Vězeňské službě zasílány na vědomí rozsudky vězněných osob, které nabyly účinnosti již v roce 2021 (každoročně se jedná o cca 10% z uvedeného počtu).

- sumarizace pomocných právních nástrojů, které obecní policii umožňují adekvátně plnit její úkoly,
- vymezení vzájemných součinnostních vazeb mezi obecními policiemi a dalšími orgány veřejné moci,
- stanovení odpovídající role Ministerstva vnitra v dané oblasti.

Z pohledu účasti obecní policie na řešení aktuální situace spojené s pandemií covid-19 stát svěřil tomuto orgánu obce kontrolní a sankční pravomoci nad dodržováním příslušných restriktivních opatření orgánů státu a územních samosprávných celků.

V inkriminované době se strážníci, mimo řádného plnění všech svých dosavadních i nových úkolů, zapojili i do distribuce zdravotnických pomůcek pro občany obcí, zdravotnického materiálu pro příslušná zdravotnická zařízení, péče o osoby nemohoucí, invalidní ad., zajišťovali pořádek a bezpečnost v obecních a dalších zařízeních, včetně zdravotnických, preventivně působili proti šíření nákazy, vykonávali řadu kontrolních činností (nejenom nad dodržováním mimořádných opatření vlády) a působili po boku dalších složek integrovaného záchranného systému.

Ohodnocením a uznáním přínosu jejich práce na omezení dopadů pandemie covid-19 v letech 2020 a 2021 se stal **dotační program Ministerstva vnitra** vyhlášený 2. září 2021, kdy každý strážník, za předem stanovených podmínek dotačního titulu, který plnil nad rámec svých běžných pracovních úkolů i povinnosti spojené s eliminací pandemie covid-19, obdržel od státu dotaci ve výši 5000 Kč hrubého.

Působení obecních policií v rámci vládou opakovaně vyhlášených krizových stavů s sebou pak přineslo další poznatek, spočívající v tom, že nadále musí být jasně vymezeno postavení obecních policií v rámci krizového řízení a integrovaného záchranného systému. V rámci připravované revokace stávající krizové legislativy tak budou řešeny i tyto otázky.

5.10. Bezpečnost silničního provozu

Nehodovost a trestné činy v dopravě

V roce 2021 Policie ČR šetřila 99 332 (+4 538, +4,8 %) dopravních nehod, při kterých bylo **470** (+10, +2,2 %) **osob usmrceno**, těžce zraněno bylo 1 624 (-183, -10,1 %) osob a lehce zraněno bylo 20 581 (-299, -1,4 %) osob. Odhadnutá hmotná škoda na místě dopravních nehod byla 6 718,3 mil. Kč (+702,2 mil. Kč, +11,7 %). Počet osob usmrcených při nehodách za rok 2021 byl v období od roku 1961, od něhož dopravní policie disponuje souvislou statistikou dopravní nehodovosti, druhý nejnižší po minimu, kterého bylo dosaženo v roce 2020.

Nejčtenější příčinou nehod řidičů motorových vozidel bylo v roce 2021 **nevěnování se řízení vozidla** (19,8 % z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel), dále následuje nesprávné otáčení nebo couvání (10,7 % z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel) a jiný druh nesprávné jízdy (10,4 % z celkového počtu těchto nehod).

Nejtragičtějšími příčinami nehod řidičů motorových vozidel byla **nepřiměřená rychlost** (174 usmrcených, tj. 40,3 % usmrcených osob při nehodách zaviněných řidiči motorových vozidel) a nesprávný způsob jízdy (165 usmrcených osob, tj. 38,2 %).

Stav a vývoj kriminality v oblasti trestných činů v dopravě v roce 2021 vykazoval tendenci ke stagnaci až nevýraznému růstu. Výskyt některých trestných činů v silniční dopravě [například

trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 trestního zákoníku a trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku] významně závisí na počtu akcí a kontrol Policie České republiky v daném roce, a zejména pak na subjektivních faktorech.

Za hlavní výzvu v roce 2021 považujeme hledání cesty ke zvýšení efektivity postihu trestných činů podle § 274 trestního zákoníku a § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, které vykazují vysokou míru recidivy a (vedle trestného činu krádeže podle § 205 trestního zákoníku) se vyznačují vysokým podílem celkově uložených nepodmíněných trestů odnětí svobody.

Strategie BESIP

Strategie BESIP 2021-2030¹⁴ schválená usnesením vlády České republiky ze dne 4. ledna 2021 a průběžné plnění jejího dvouletého Akčního plánu na období 2021 – 2022, který obsahuje 45 konkrétních opatření a jeho vyhodnocení bude předloženo vládě do 31. ledna 2023 s návrhem nového Akčního plánu na období 2023-2024.

Nová Strategie navazuje na Národní strategii bezpečnosti silničního provozu 2011-2020 (dále jen „NSBSP“), resp. na Bílou knihu Evropské komise 2002-2010. Priority obsažené v materiálu jsou plně v souladu s cíli stanovenými členskými státy Evropské unie a Organizace spojených národů, které si vytkly za cíl snížit počet usmrčených a těžce zraněných osob na pozemních komunikacích o polovinu do roku 2030.

Na základě vytyčených strategických cílů se předpokládá, že v dekádě 2021-2030 nebude v důsledku dopravních nehod usmrceno více než 3 748 osob a těžce zraněno více než 16 055 osob. Dle predikcí Strategie BESIP 2021-2030 nemělo být v roce 2021 usmrceno více než 502 osob (policejní statistika za rok 2021 uvádí 470 usmrčených lidí v důsledku dopravních nehod), tento první milník byl splněn, ale s přispěním omezení mobility v důsledku protiepidemických opatření v jarních měsících. Orientační průběžný výpočet pro rok 2022 je max. 469 usmrčených osob. Počet těžkých zranění oproti loňsku naopak ještě více poklesl.

Rada vlády ČR pro bezpečnost silničního provozu zasedala v roce 2021 dvakrát a řešila mimo jiné i doporučení ke zvýšení bezpečnosti cyklistů v silničním provozu. Pracovní Výbor pro autoškolství a začínající řidiče při Radě vlády připravil podklady k tematice začínajících řidičů a řidičáku na zkoušku, které budou projednány na dalším zasedání Rady začátkem roku 2022. Výbor pro dopravní výchovu, prevenci a osvětu se věnoval mimo jiné přípravě akreditovaných seminářů pro pedagogy za oblast dopravní výchovy (úkol Akčního plánu Strategie BESIP). SO BESIP ve spolupráci s CSPSD BESIP připravil a úspěšně akreditoval tento vzdělávací program.

Probíhalo také množství preventivních aktivit – kampaně Nenech se ovlivnit, Agresivita zabíjí, Zpomal, dokud není skutečně pozdě (13 minut), Asistenční systémy ve vozidlech, Bezpečnost motocyklistů s motocyklovým závodníkem Lukášem Peškem a Měření zraku a Aktivity v oblasti dopravní výchovy a vzdělávání.

V roce 2021 byl přijat Resortní akční plán bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na roky 2021-2022, který rozpracovává opatření v gesci Ministerstva vnitra a Policie ČR vyplývající z dvouletého Akčního plánu Strategie BESIP 2021-2030.

¹⁴ <https://besip.cz/Besip/media/Besip/data/web/Strategie-BESIP-2021-2030.pdf>

5.11. Bezpečnost civilního letectví

Z hlediska ochrany civilního letectví před protiprávními činy lze hodnotit rok 2021 jako bezpečný, neboť **na vnitrostátní ani mezinárodní úrovni nedošlo ke spáchání teroristického činu vůči civilní letecké dopravě, který by si vyžádal oběti na lidských životech.**

V roce 2021 nebyly zaznamenány kritické události, které by měly přímý dopad na bezpečnost mezinárodní letecké dopravy. Generální ředitelství DG HOME aktivně monitorovalo situaci v Afghánistánu po převzetí moci radikálním hnutím Talibán a vyhodnocovalo potenciální rizika pro civilní leteckou dopravu.

Odvětví civilního letectví bylo i v roce 2021 zasaženo pandemií onemocnění covid-19, avšak s ohledem na pozitivnější vývoj než v roce 2020 bylo snahou Evropské komise v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy postupně navrácení standardních opatření s tím, že členské státy Evropské unie byly na podzim roku 2021 vyzvány k rušení mimořádných opatření přijatých k ochraně civilního letectví před protiprávními činy v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19.

Za účelem revize prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1998, kterým se stanoví prováděcí opatření ke společným základním normám letecké bezpečnosti, a zejména za účelem vydání nové právní úpravy týkající se analýzy předběžných informací o nákladu před nakládkou (PLACI) s cílem zvýšit ochranu leteckého nákladu a pošty směřující ze třetích zemí do zemí EU přijal Výbor pro bezpečnost civilního letectví (AVSEC Committee) při Evropské komisi nové prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/255 ze dne 18. února 2021. V průběhu roku 2021 zahájilo ředitelství DG MOVE při Evropské komisi v rámci Výboru pro bezpečnost civilního letectví projednávání dalšího prováděcího nařízení, které bude zejména aktualizovat požadavky k ochraně civilního letectví před protiprávními činy stanovené výše uvedeným prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/1998.

Na národní úrovni ve vztahu k ochraně civilního letectví před protiprávními činy spolupracovalo Ministerstvo dopravy se Státním fondem dopravní infrastruktury na aktualizaci pravidel pro čerpání příspěvků určených k financování nebo předfinancování nákladů souvisejících s vybavením letišť technickými nebo obdobnými prostředky sloužícími k ochraně civilního letectví. Dále byl ve spolupráci Ministerstva dopravy a Úřadu pro civilní letectví připraven prozatímní **nový režim ověřování spolehlivosti fyzických osob v civilním letectví** s platností od 1. 1. 2022 do doby, než bude Poslaneckou sněmovnou schválena novela zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Bezpilotní letecké prostředky

V posledních zhruba 10 letech je možné pozorovat neustálý nárůst přestupků páchaných **bezpilotními leteckými prostředky** (BLP) a jejich piloty. Nejvíce přestupků je v současnosti pácháno neúmyslně a většinou z neznalosti legislativního rámce. Další skupina přestupků je sice vědomých, ale bez výrazné společenské nebezpečnosti. Bohužel se neustále zvyšuje podíl nedbalostních přestupků při provozu BLP, které se spíše přibližují k jednání vyplývajícího z § 272 TZ, tedy trestného činu obecného ohrožení. Jedná se zejména o narušení letových koridorů pilotovaných letadel, vzdušného prostoru v blízkosti letišť, vzdušného prostoru při přiblížení na přistání, vzdušných prostor vzletu v blízkosti nemocnic, provoz BLP nad davu lidí, v intravilánech obcí, v zakázaných prostorech apod. Tato porušení předpisů v souvislosti s provozováním BLP na území ČR neměla, na rozdíl od zahraničí, zatím fatální následky.

V budoucnu je nutné brát do úvahy i nárůst úmyslné kriminality páchané pomocí BLP. V roce 2021 byl na území ČR zaznamenán první veřejně známý případ převozu omamných látek pomocí BLP v blízkosti Máchova jezera.

5.12. Dohled a dozor nad zbraněmi a bezpečnostním materiálem

V roce 2021 Policie ČR evidovala celkem **308 990 (+1 618) držitelů zbrojních průkazů**, z čehož oprávnění skupiny A (ke sběratelským účelům) bylo v počtu 107 168 (+2 264), oprávnění skupiny B (oprávnění ke sportovním účelům) bylo v počtu 164 962 (+2 927), oprávnění skupiny C (oprávnění k loveckým účelům) bylo v počtu 115 817 (+1 190), oprávnění skupiny D (oprávnění k výkonu zaměstnání nebo povolání) bylo v počtu 67 684 (+630), oprávnění skupiny E (oprávnění k ochraně života, zdraví nebo majetku) bylo v počtu 252 245 (+1 903). Muničních průkazů pro provádění pyrotechnického průzkumu bylo v roce 2021 celkem 20 (-12).

Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů v roce 2021 dosáhl čísla 933 432 (+33 345) a má následující strukturu: 892 (-249) zbraní kategorie A (zbraní zakázaných, k jejichž držení je třeba udělení výjimky), 2 331 zbraní kategorie A-I (zbraní zakázaných, k jejichž držení je třeba udělení výjimky, pokud to neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti) – tato kategorie zbraní v roce 2020 neexistovala, podle zákona o zbraních byla pouze kategorie A, 452 549 (+17 553) zbraní kategorie B (zbraní, k jejichž držení je třeba udělení povolení), 477 570 (+13 710) zbraní kategorie C (převážně loveckých nebo sportovních zbraní), dále 2 635 zbraní kategorie C-I (zbraně ohlášené fyzickými osobami) – tato kategorie zbraní v roce 2020 neexistovala. Údaje o počtu zbraní kategorie D nejsou statisticky sledovaným údajem, neboť tyto zbraně se na základě zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, neregistrují. Z tohoto důvodu nelze zjistit a uvést jejich počet.

Jak je výše uvedeno, v roce 2021 opětovně došlo k nárůstu počtu držitelů zbrojních průkazů a stejně jako v roce 2020 též k celkovému nárůstu registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů. Nárůst byl zaznamenán u zbraní kategorií B, C. Jde o nárůst, který se pohybuje v řádu tisíců, na rozdíl od zbraní kategorie A, kde byl zaznamenán pokles. Příčiny tohoto poklesu můžeme přisuzovat novelizaci zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, na jejímž základě vojenské samonabíjecí a opakovací zbraně bez civilní ověřovací značky, byly převedeny do příslušných kategorií zbraní z hlediska konstrukce (převážně kategorií B a C).

V roce 2021 Policie ČR dále evidovala celkem 2 333 (+72) držitelů zbrojních licencí. Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních licencí v roce 2021 dosáhl čísla 26 518 (+888) a má následující strukturu: 1 417 (-26) zbraní kategorie A, 18 409 (+562) zbraní kategorie B a 6 650 zbraní kategorie C (+310).

V roce 2021 byla v rámci protikorupčních opatření věnována zvýšená pozornost dohledu nad průběhem zkoušek odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu. Celkem proběhlo 933 (+331) zkoušek odborné způsobilosti a útvary služby pro zbraně a bezpečnostní materiál uskutečnily celkem 936 (+338) dohledů nad jejich průběhem.

Policie ČR dále registrovala v roce 2021 celkem 692 (+3) fyzických osob a 263 (+4) právnických osob, které mohou nakládat s bezpečnostním materiálem.

6. SOUHRN ČINNOSTÍ JEDNOTLIVÝCH AKTÉRŮ

Tato kapitola prezentuje činnosti jednotlivých aktérů v oblasti vnitřní bezpečnosti, které slouží ke zvyšování úrovně vnitřní bezpečnosti a jejichž rozsah přesahuje náplň dílčích kapitol této zprávy.

6.1. Prevence kriminality

Evropská síť prevence kriminality (EUCPN)

V roce 2021 proběhla **2 zasedání Rady EUCPN**, obě z důvodu pandemické situace v online formě formou videokonference. Ve 2. pololetí 2021 se ČR v souvislosti s nadcházejícím CZ PRES stala také členem Výkonného výboru EUCPN. Jednání Rady byla věnována zejména **naplňování nově přijaté Víceleté strategie na období 2021-2025** poskytující zastřešující rámec, který za prvé zajistí, aby činnost EUCPN odrážela potřeby prevence kriminality na evropské, národní i lokální úrovni a za druhé, aby činnost EUCPN byla podporována účinnou vnitřní strukturou, která přijímá proaktivní přístup k plánování a podporuje vhodné a účinné pracovní postupy včetně evidence-based přístupu.

V rámci Rady EUCPN dne 8. prosince 2021 představila ČR také své priority pro předsednictví v EUCPN ve 2. pololetí roku 2022. Jsou jimi např. práce se zvláště zranitelnou obětí, využití technických norem prevence kriminality a přístupu CPTED k zajištění vyšší bezpečnosti ve městech či změny ve struktuře a financování EUCPN umožňující členským státům lépe plnit povinnosti na ně kladené a také zajistit lepší dosah EUCPN a jeho výstupů na lokální úroveň. Více informací o prioritách je dostupných na webu MV.¹⁵

Dne 9. prosince 2021 byly udělovány evropské ceny prevence kriminality. V rámci soutěže o **nejlepší projekt Evropské ceny prevence kriminality (ECPA) za rok 2021**, organizované Evropskou sítí pro prevenci kriminality, se v celoevropské konkurenci na **třetím místě umístil vítěz českého národního kola ECPA, projekt „Nenech to být“**, realizovaný Nadačním fondem Nenech to být. ECPA 2021 byla věnována problematice šikany a násilí mezi nezletilými, a to v offline i online formě. Vítězem se stal projekt „Ask for Help!“ z Maďarska, na druhém místě se pak umístil projekt „Safety skills education“ z Finska.¹⁶

CEN/TC 325

Zastřešením celoroční spolupráce bylo i v roce 2021 upřesněno zasedání **Technické komise CEN/TC 325 „Prevence kriminality při plánování městské výstavby a navrhování budov“** jako součást CEN – Evropské komise pro standardizaci, která má sekretariát v ČR. Za ČR se na činnosti CEN podílí ÚNMZ společně s ČAS. Odbor prevence kriminality MV se podílí na činnosti ÚNMZ v oblasti norem prevence kriminality, zejména prostřednictvím **Technické normalizační komise (TNK) 148 „Prevence kriminality a ochrana obyvatel“**.

V rámci CEN/TC 325 probíhalo zajištění a poskytování podpory jiným národním normalizačním organizacím, které se chtěly zapojovat do nových normalizačních projektů, nebo projevíly

¹⁵ <https://www.mvcr.cz/clanek/tiskova-zprava-ze-zasedani-republikoveho-vyboru-pro-prevenci-kriminality-558793.aspx>

¹⁶ <https://prevencekriminality.cz/evropska-cena-prevence-kriminality-cesky-projekt-na-stupnich-vitezu/>

zájem zřídit národní TNK v oblasti shodné s TNK 148. Zprostředkována byla i komunikace se zahraničními odborníky a odborníky z přidružených organizací (Iiasions) s cílem zvýšit účast a zpětnou vazbu na činnostech TC, a to jak na úrovni TC, tak i jednotlivých WG.

Byly realizovány kroky ke vzniku celoevropské technické normy na základě české **ČSN 73 4400¹⁷ Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení** a připravena podoba textu normy pro závěrečné hlasování.

V rámci sektorového bezpečnostního fóra CEN-CENELEC byl v roce 2021 také vydán propagační materiál i v českém jazyce, v němž jsou zacíleny aktuální bezpečnostní oblasti, na které bude upírána pozornost do budoucna, tak aby uvedená problematika mohla být více přiblížena širší veřejnosti. Více informací k předmětné tematice je uvedeno na webu MV.¹⁸

Prevence kriminality na meziresortní úrovni

V roce 2021 byla pod koordinací odboru prevence kriminality MV připravována **nová Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027**, jejíž součástí bude i vyhodnocení Strategie za léta 2016 až 2020 a jejího Akčního plánu. Dokument prošel v roce 2021 připomínkovým řízením a vládou ČR byl schválen dne 6. dubna 2022.¹⁹

Pro efektivitu budoucích projektů i celých programů prevence kriminality bude důležitý plánovaný výzkumný projekt s názvem „Měření úspěšnosti programů a projektů prevence kriminality“, jehož výzkumná potřeba byla schválena závěrem roku 2021 v rámci Programu bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022 – 2027. Cílem tohoto výzkumu je:

- Vytvořit metodiku pro nastavení cílů a vyhodnocování úspěšnosti a efektivity projektů a programů prevence kriminality,
- Nastavit cíle a povinná kritéria pro vyhodnocování úspěšnosti a efektivity programů prevence kriminality Ministerstva vnitra a projektů v nich podporovaných,
- Vytvořit e-learningový kurz pro vzdělávání realizátorů projektů v problematice nastavování cílů a vyhodnocování úspěšnosti a efektivity projektů prevence kriminality,
- Vytvořit informační systém pro vyhodnocování úspěšnosti a efektivity projektů prevence kriminality v dotačních programech MV, i těchto programů,
- Vytvořit databázi příkladů dobré praxe projektů prevence kriminality a doporučit kritéria, na základě kterých projekty hodnotit a zařazovat jako příklady dobré praxe.

Projektem, který by měl být realizován od roku 2022, tak dojde k vytvoření ucelené soustavy poznatků a nástrojů, která zaručí kvalitní vyhodnocování úspěšnosti a efektivity projektů a programů prevence kriminality nejen v teoretické, ale i praktické rovině a další šíření úspěšných projektů. To povede ke zlepšení metodické, koncepční a rozhodovací činnosti státní

¹⁷ Česká technická norma ČSN 73 4400 Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení – dostupná zde:

<https://www.mvcr.cz/clanek/zverejneni-ceske-technicke-normy-csn-73-4400-prevence-kriminality-rizeni-bezpecnosti-pri-planovani-realizaci-a-uzivani-skol-a-skolskych-zarizeni.aspx>

¹⁸ <https://prevencekriminality.cz/kde-technicke-normy-pomahaji-i-chrani/>

¹⁹ Schváleno vládou ČR usnesením č. 276 ze dne 6. dubna 2022, text k dispozici na: <https://www.mvcr.cz/clanek/nova-strategie-prevence-kriminality-v-cr-na-leta-2022-2027-byla-schvalena-vladou.aspx>

správy, zvýšení kvality aktivit prevence kriminality i hospodárnějšímu vynakládání finančních prostředků, což bude mít ve výsledku pozitivní dopady na bezpečnost v ČR.

Republikový výbor pro prevenci kriminality (RVPPK)

RVPPK se v roce 2021 sešel 6x. Na svých jednáních se mimo jiné zabýval tvorbou nové Strategie prevence kriminality pro období 2022–2027 a rozšířením členské základny o zástupce GIBS a NÚKIB. Hlavní oblasti, kterým se v tomto roce RVPPK věnoval, byly dotační programy v oblasti prevence kriminality a sociálně nežádoucích jevů, témata na předsednictví ČR v Radě EU ve 2. pol. 2022 v oblasti prevence kriminality, kriminalita páchaná dětmi a na dětech včetně Systému včasné intervence či Týmů pro mládež, preventivní aktivity v oblasti kybernetické kriminality, rozvoj probace a mediace v ČR, vězeňství, prezentace kriminality a trestání v médiích, problematika drogových i nedrogových závislostí aj.²⁰

Národní dny prevence 2021 a ceny prevence kriminality na místní úrovni 2021

Ve dnech 6. – 7. října 2021 zorganizovalo statutární město Plzeň ve spolupráci a s finanční podporou MV **třetí ročník Národních dnů prevence**. Ten tentokrát kvůli pandemické situaci proběhl **unikátně ve virtuálním 3D světě**, kdy zástupci krajů, měst a obcí, neziskových organizací, policie i odborné veřejnosti z celé České republiky jednali online prostřednictvím svých avatarů. Díky svým virtuálním avatarům mohli účastníci nejen navštívit jeden ze tří přednáškových sálů a diskutovat, ale také si mohli prohlížet virtuální výstavní sekci, kde na jednotlivých stáncích byly k vidění prezentace a videa jednotlivých subjektů, či se setkat a hovořit spolu individuálně.

Národní dny prevence se konají jednou za dva roky za podpory Ministerstva vnitra ČR a Republikového výboru pro prevenci kriminality. Hlavním cílem konference je výměna zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe, na programu byly příspěvky a aktuální informace z oblasti prevence kriminality a bezpečnosti, ale také protidrogové prevence či prevence rizikového chování dětí a mládeže. Zájem o konferenci ve 3D prostoru byl značný, počet účastníků dosáhl téměř 500 a je oproti prezenčně konané konferenci téměř trojnásobný.

Součástí akce byl i slavnostní večer, na němž zástupci Ministerstva vnitra ocenili tři nejúspěšnější projekty **národního kola Evropské ceny prevence kriminality za rok 2021**, zaměřené na šikanu a násilí mezi nezletilými a rovněž vítěze soutěže o **Nejlepší projekt prevence kriminality na místní úrovni 2021**, jejímž tématem byla prevence kriminality v době pandemie. Na prvním místě národního kola evropské soutěže se umístil projekt „Nenech to být“. Vítězem soutěže o Nejlepší projekt prevence kriminality na místní úrovni se stal projekt „NECHME DĚTEM DĚTSTVÍ – specializovaný program pro rodiny ohrožené násilím v blízkých vztazích“.

Zvláštní ocenění – poděkování ředitele odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra získal projekt „ZTRACENÝ ať zůstane jen jeden!“ realizovaný Policejním prezidiem ČR – odborem pátrání úřadu služby kriminální policie a vyšetřování a oddělením prevence odboru komunikace a vnějších vztahů ve spolupráci s populárním zpěvákem Markem Ztraceným.

²⁰ <https://www.mvcr.cz/clanek/rvppk-republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality.aspx>

Prevence kriminality v resortu MV

MV v souladu se Strategií prevence kriminality vyhlásilo v prosinci 2020 Program MV v oblasti prevence kriminality na rok 2021. Vyhlášení programu bylo konzultováno s Metodickou radou PČR pro prevenci kriminality. Jako hlavní priorita pro rok 2021 byla vyhlášena oblast: Děti (děti jako zvlášť zranitelné oběti, trestná činnost páchaná dětmi, prevence závadového chování představujícího šikanu, smlouvání bitek apod.). Dále byly podpořeny projekty se zaměřením na seniory, trestné činy na úseku dopravy pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek, projekty zaměřené na kriminalitu dětí a mládeže, majetkovou trestnou činnost, kyberšikanu, projekty zaměřující se na péči o oběti trestných činů. Celkem bylo předloženo 37 projektů, z nichž bylo podpořeno 23 projektů v celkové částce přes 2 miliony Kč. Vzhledem k epidemiologické situaci nebylo možné realizovat všechny projekty, proto byla u některých projektů jejich realizace prodloužena do roku 2022.

Speciální výslechové místnosti

V České republice je v současné době v užívání 77 speciálních výslechových místností (SVM), které jsou využívány k výslechům zvlášť zranitelných obětí. SVM již nejsou vybavovány pouze s ohledem na dětského svědka, ale jsou zařizovány tak, aby vyhovovaly všem skupinám zvlášť zranitelných obětí. Z Programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2021 bylo financováno vybudování 2 nových SVM v Krnově a Žatci. Z Programu MV v oblasti prevence kriminality byly zřízeny 2 SVM - v Náchodě a na Střední a vyšší policejní škole MV Praha Hrdlořezy. Každoročně je sledováno využívání SVM prostřednictvím tzv. evidenčního listu využití speciálních výslechových místností. V roce 2021 činil celkový počet všech úkonů v SVM 2 266, z toho úkony s dětmi 1 378, ostatní zvlášť znevýhodněné oběti 280 úkonů a ostatní úkony 608.

Oblast situační prevence

I v roce 2021 pokračovala činnosti **Poradního sboru pro situační prevenci kriminality**, jehož jednání se kromě zástupců MV a PČR účastní i další zástupci subjektů zabývajících se situační prevencí kriminality. Výsledkem činnosti jsou i koordinované preventivně – informační aktivity členů Poradního sboru, kterých se i přes nelehkou situaci v roce 2021 uskutečnila opět celá řada.

Česká republika se i v roce 2021 aktivně zapojila do již 3. ročníku Evropského dne proti vloupání, který se uskutečnil 16. června 2021. Evropská unie, respektive Evropská síť prevence kriminality (EUCPN), se nechala inspirovat v Belgii, kde má „den proti vloupání“ dlouholetou tradici a celkem logicky bývá využíván k intenzivnímu preventivnímu působení na veřejnost. V roce 2021 se uskutečnila v ČR řada preventivních aktivit, a to nejen samotného 16. června 2021, ale i ve dnech před a i ve dnech následujících. Jednalo se např.:

- komplexní preventivně informační kampaň k Evropskému dni proti vloupání na speciálně vytvořeném webu www.stopvloupani.cz
- mediální kampaň po celé ČR, do které se vedle MV a Policie ČR zapojily samosprávy (obce a kraje), odborní partneři MV a PČR v oblasti prevence kriminality atd., a to prostřednictvím celostátního i regionálního tisku, TV apod., na sociálních sítích, na různých webových stránkách atd.
- distribuce speciálně vytvořených letáků k dané problematice.

V roce 2021 pokračovala realizace celorepublikového preventivního projektu „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“, úspěšně probíhala aplikace normy ČSN 73 4400 – **Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení** do praxe. Zástupci MV a Policie ČR se aktivně zúčastnili 32. ročníku mezinárodního veletrhu **FOR ARCH 2021**, a to provozováním **Poradenského centra MV** po celou dobu veletrhu a také realizací odborného semináře na téma zabezpečení majetku v rámci doprovodného programu veletrhu.

MV pokračovalo i v roce 2021 v **podpoře projektů z oblasti situační prevence realizovaných městy a obcemi v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni**. Obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo vybudování a rozšíření **městských kamerových dohlížecích systémů** (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR, implementace inteligentních prvků, analytických systému a SW do MKDS. Dotací na projekt MKDS bylo v roce 2021 z rozpočtu MV podpořeno 42 žadatelů v celkové výši 15 048 797 Kč. Další oblastí podpory z Programu prevence kriminality na místní úrovni zaměřeného na situační prevenci byla v roce 2021 ochrany jízdních kol a kompenzačních pomůcek pomocí tzv. **forenzního identifikačního značení** (dále jen FIZ). V roce 2021 bylo finančně podpořeno celkem 9 obcí s projektem FIZ v celkové výši dotace 286 390. Vedle finanční podpory OPK MV poskytovalo i podporu v oblasti odborné, metodické a informační. Obce zapojené do projektu prostřednictvím dotace MV značí předměty pro své občany zdarma. Ke konci roku 2021 bylo již v ČR 73 obcí, ve kterých je projekt FIZ prostřednictvím především obecní policie zprostředkováván občanům. K 31. 12. 2021 bylo v registru REFIZ více než 28 000 předmětů, z toho 27 993 jízdních kol.

Bezpečnostní aspekty zaměstnávání cizinců

Na základě usnesení vlády č. 388 ze dne 22. května 2017 vyhodnocuje MV pravidelně 2x ročně vývoj bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách Kvasiny – Solnice a v Plzeňském kraji. Jsou zpracovávány zprávy o Bezpečnostní situaci v průmyslových zónách (za I. pololetí roku a za celý kalendářní rok), které se věnují vedle Královohradeckého a Plzeňského kraje i Středočeskému a Pardubickému kraji.

Podle zprávy za rok 2021 je bezpečnostní situace ve sledovaných průmyslových zónách Královohradeckého, Plzeňského, Středočeského a Pardubického kraje dlouhodobě stabilizovaná, ve většině případů dochází k poklesu kriminality. Pokud v některých regionech došlo v oblasti trestné činnosti nebo přestupkového jednání v posledním roce k nárůstu (srovnání roku 2020 s rokem 2021), jedná se o nárůst mírný a v celkových číslech je stále počet přestupků či trestných činů ve srovnání s roky 2017 a 2018 výrazně nižší (např. v PZ Kvasiny je pokles trestných činů, ve srovnání roku 2017 s rokem 2021, o 39 %). Ani z pohledu Policie ČR, samospráv či Center pro integraci cizinců není oblast bezpečnosti v okolí průmyslových zón vnímána jako problematická.

V roce 2021 byly zaznamenány dva nové trendy:

- Cizinci využívají k ubytování ve stále větší míře, než dosud, namísto ubytoven soukromé byty.
- V některých lokalitách se objevují cizinci z národů, které tvoří uzavřenou komunitu (např. Mongolové), takže je velmi obtížná jejich integrace; ta se navíc ztěžuje obecně, s nárůstem počtu osob z některých komunit a s větší soběstačností těchto komunit.

Na základě požadavků zástupců samospráv publikovalo MV v roce 2021 (k právnímu stavu ke dni 1. 11. 2020) rozsáhlou aktualizaci „**Metodické příručky pro města a obce sousedící s průmyslovými zónami**“ (dále jen „Metodická příručka“). Metodická příručka poskytuje samosprávám, v jejichž blízkosti jsou průmyslové zóny, souhrnné, přehledné a aktuální informace (legislativní a metodické), jak předcházet vzniku bezpečnostních a dalších problémů, případně, jak tyto vzniklé problémy efektivně řešit, kde hledat pomoc při jejich řešení apod.

V roce 2021 byla dokončena **realizace všech akcí obce Solnice a Kvasiny z dotačního programu pro průmyslové zóny č. 314 100**. Bylo schváleno vyhodnocení celého investičního programu ze strany MF a program byl uzavřen. Program č. 314 100 byl účelně realizován podle aktuálních bezpečnostních situací v jednotlivých lokalitách žadatelů. Stanové cíle byly naplněny a Program č. 314 100 přispěl k zajištění větší bezpečnosti, vyššímu stupni veřejného pořádku a oprávněných požadavků občanů při zvyšování pocitu bezpečí.

Domácí násilí – dotační programy

Na rok 2021 vyhlásilo MV dotační program Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nezvládajícími agresi ve vztazích. Podpořeno bylo 11 projektů v celkové částce 2 070 000 Kč. Cílem dotačního programu je zajištění prevence a eliminace domácího násilí spočívající v přímé práci s klientem formou terapeutických či resocializačních programů pro násilné osoby a osoby nezvládající svoji agresi v mezilidských vztazích. Projekty se zabývají též přípravou systémového rámce programů pro práci s těmito osobami, ve vzdělávacích aktivitách dotčených subjektů a v propagaci a osvětě těchto aktivit. Cílem těchto aktivit je práce s násilnou osobou, ale současně i s celou rodinou (tedy i dětmi), která je chováním agresora dotčena, kdy mohou být narovnány vztahy v rodině a agresor má náhled na dopad svého chování. Násilné osoby se účastní programu buď na vlastní žádost nebo na základě rozhodnutí soudu či správního orgánu. Pro rok 2022 byl dotační program Prevence sociálně patologických jevů vyhlášen 28. 7. 2021 s termínem podávání žádostí do 30. 9. 2021.

Krizové a asistenční linky

Dlouhodobě funguje dotační program pro nestátní neziskové organizace provozující krizové linky. Alokovaná částka ve výši 2 000 000 Kč ročně je určena na financování telekomunikačních služeb a poplatků provozovatelů evropských krizových a asistenčních linek v ČR. Cílem tohoto dotačního programu je zabezpečit bezplatné volání dětí v krizi, rodičů a příbuzných, kteří pohřešují své dítě či řeší rodičovské a jiné konflikty a problémy spjaté s rodinou a obětí trestných činů a domácího násilí na zmíněné krizové linky.

V roce 2021 byly Krizové a asistenční linky v ČR podpořeny částkou 2 000 000 Kč a byly využívány (hovory, e-maily, chaty, kontakty) následovně:

- Linka 116 111 (Linka bezpečí) měla přibližně 100 000 klientů.
- Linka 116 000 (Linka pro rodinu a školu) měla přibližně 3 200 klientů.
- Linka 116 006 (Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí) měla přibližně 9 000 klientů.

Pro rok 2022 byla dne 28. 7. 2021 vyhlášena výzva k podání žádosti o poskytnutí dotace v rámci dotačního programu pro nestátní neziskové organizace provozující evropské krizové či asistenční linky 116 000, 116 111 a 116 006 v ČR s termínem podávání žádostí do 30. 9. 2021.

Program prevence kriminality na místní úrovni 2021

Ministerstvo vnitra pokračovalo v podpoře preventivních aktivit v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni 2021 (dále jen „Program PK“). Hlavními cíli Programu PK bylo **posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů a ochrana lokálních komunit před kriminalitou**. Zásadami MV umožnilo žadatelům podruhé předkládat i **projekty protidrogové prevence**, a to v souladu s Národní strategií prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027“.

MV posuzovalo 206 žádostí 106 žadatelů (obcí, měst, krajů), **z toho 19 žádostí 11 krajů**. Současně byly komisi podány informace o předloni schválených „víceletých“ projektech, které pokračují i v roce 2021, a se kterými je potřeba v dotacích na rok 2021 již počítat.

Celkové požadavky na dotaci v r. 2021 byly ve výši 66 611 757 Kč, z toho 25 796 863 Kč na investice a 40 814 894 Kč na neinvestiční projekty. Pro nové žádosti na rok 2021 tak MV disponovalo částkou ve výši 27 662 876 Kč neinvestičních prostředků, s investicemi celkem 46 229 313 Kč. Celkově tak požadavky na dotace vysoce převyšovaly prostředky, které byly k dispozici.

V případě investičních projektů bylo vzhledem k nedostatku finančních prostředků nutné přistoupit k nepodpoření projektů u obcí s nejnižší kriminalitou dle indexu kriminality obce, a to těch s hodnotou indexu kriminality nižší, než 100.

Celkově byly přiděleny dotace v součtu: 45 955 998 Kč, z toho 15 569 886 Kč investičních projektů a 30 240 512 Kč na neinvestiční projekty. Dalších 9 204 560 Kč bylo uvolněno na víceleté projekty z roku 2019, které v roce 2021 pokračují.

Investiční projekty byly obdobně jako v předchozích letech zaměřeny zejména na modernizaci kamerových systémů včetně inteligentních analytických SW, a to dohromady **ve výši 15 048 797 Kč** poskytnuté podpory. **Neinvestiční projekty** směřovaly nejvíce na financování projektu APK a Domovník – preventista (D-P), kdy na projekt **APK je poskytováno celkem 33 695 840 Kč** a na projekt D-P 2 006 000 Kč, i s podporou již dříve schválených víceletých projektů. Další podpořené projekty byly zaměřeny zejména na forenzní značení jízdních kol, kompenzačních pomůcek či městského mobiliáře a na prevenci kyberkriminality (zejména ty s využitím prostředků komunikace na dálku). Bližší informace jsou k dispozici v Zápisu a Protokolu o hlasování Komise²¹.

Specifické projekty Asistent prevence kriminality a Domovník - preventista

Specifickým projektem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách je již několik let projekt **APK**. APK je nejúspěšnějším a nejžádanějším projektem prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, který má prokazatelně pozitivní výsledky a dopady na zvýšení veřejného pořádku a bezpečí v problémových lokalitách a na zaměstnanost dlouhodobě a obtížně zaměstnatelných osob včetně Romů. V roce **2021** celkem působilo **v 58 obcích** v rámci celé ČR **139 APK** podpořených z rozpočtu MV.

Další APK pak působí v rámci ČR i z jiných zdrojů, než jsou prostředky zajišťované MV – např. z podpory úřadů práce – na základě dohody mezi MV a Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR. Odhadem tak mohlo působit v celé ČR **na konci roku 2021 cca 500-600 APK**.

²¹ <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-schvaleni-projektu-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2021.aspx>

Dalším projektem, který reaguje na konkrétní potřeby obcí s cílem zvýšit bezpečí v bytových domech a jejich bezprostředním okolí, je preventivní projekt „**Domovník – preventista**“. Dílčími cíli projektu je snížit stávající rizika vandalismu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu; vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání; posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku; umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Dotační program SUZ

V roce 2017 byla MV zahájena realizace dotačního programu „Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019“, resp. až 2022, který reagoval na zhoršení bezpečnostní situace a zhoršení pocitu bezpečí v obcích, kde jsou v provozu zařízení Správy uprchlických zařízení MV v souvislosti s možnou migrační vlnou. Na program byly vyčleněny státní finanční prostředky ve výši 20 000 000 Kč.

V roce 2020 byly ukončeny realizace všech schválených projektů v rámci tohoto dotačního programu, s výjimkou obce Bělá pod Bezdězem. Z důvodu prodloužení realizace akce v této obci s ohledem na pandemickou situaci, MF schválilo prodloužení programu na rok 2021 a následně i rok 2022 s tím, že konečný termín pro ukončení akce byl stanoven na 30. 6. 2022.

Bezpečná lokalita – Bezpečná země

Program Bezpečná lokalita je zaměřený zejména na prevenci majetkové kriminality. Obsahem celého programu je integrace bezpečnostních standardů do projektování nových budov a při revitalizaci stávajících obytných lokalit. Cílem projektu Bezpečná země je vyzdvihnout a podpořit mechanické zábranné systémy, zlepšit informovanost občanů, podpořit řemeslnou činnost.

Cech mechanických a zámkových systémů (člen Poradního sboru pro situační prevenci kriminality) zpracoval katalog doporučených certifikovaných výrobků. Katalog byl na všech akcích distribuován veřejnosti a je i k dispozici v elektronické podobě.²²

Projekt Mapy budoucnosti II

Projekt Mapy budoucnosti II – využití prostorových dat pro vytvoření a pilotní ověření nástrojů a postupů pro analýzu a predikci kriminality za účelem jejího předcházení a potírání byl zahájen 1. 3. 2019 a jeho realizace je po prodloužení plánována do srpna 2022. Realizace projektu probíhá za úzké spolupráce MV ČR a PP ČR.

Cílem projektu je optimalizovat a zefektivnit procesy a postupy v Policii ČR v oblastech:

- kvalitní a efektivní mapování, analýzy a predikce kriminality,
- sdílení dat a informací mezi Policií ČR a obcemi (resp. obecními policiemi),
- zveřejňování informací o vybraných druzích kriminality veřejnosti ve formě map kriminality a zvýšit kompetence pracovníků Policie ČR.

V roce 2021 byla veřejnosti v pilotním provozu zpřístupněna **mapa kriminality na internetu** pro celou ČR (<https://kriminalita.policie.cz>). Zástupcům pilotních obcí (Praha, Kladno, Kolín,

²² <https://cmzs.cz/cs/katalog-vyrobku>

Liberec, Turnov a Jablonec nad Nisou) byl umožněn přístup do dalších modulů aplikace, kde mají dostupné informace o přesné lokalitě publikovaných deliktů, stručné statistiky, možnost ruční či strojové evidence přestupků spadající do jejich kompetence a správu uživatelských účtů zástupců příslušné obce.

Dále byla za využití strojového učení vytvořena funkcionality predikce kriminality pro pilotní města a zavedena do informačního systému MAPA v intranetu Policie ČR. Funkcionality predikce využívají lokální týmy PČR v pilotních městech, testují a připomínají její funkčnost.

Prevence kriminality na úrovni Policie ČR

V roce 2021 byl vzhledem k neustále se měnící epidemiologické situaci ztížen výkon policejní prevence. Standardní výkon policejní prevence, tedy kontaktní formou, byl závislý na aktuální epidemiologické situaci a byl velmi rozdílný v rámci jednotlivých krajských ředitelství policie. Zintenzivnění přenosu preventivních aktivit do online prostředí se nicméně stalo běžnou součástí výkonu preventivní práce a je nyní považováno za jeden ze způsobů jejího výkonu a nikoliv za ojedinělou a výjimečnou činnost.

V roce 2021 byly realizovány preventivní aktivity s celorepublikovým přesahem. Všechny preventivní aktivity jsou medializovány. Jednalo se o projekty Zabezpečte se, Kampaň Suchej únor, Projekt Chraň svůj svět, Projekt Zpomal, dokud není příliš pozdě a 13 minut, Kampaň #AUTOMATICKY, Kampaň Bubnování na pomoc týraným dětem, Projekt Kyberkampaň, Kampaň Pomáháme seniorům, chráníme seniory, Zebra se za Tebe nerozhledne!, Pomněnkový den, ROADPOL Safety Days, Bezpečně u vody a Projekt Bright sky CZ. Podepsáno bylo také memorandum mezi Policií ČR a Českou bankovní asociací. Jeho primárním cílem je předcházení útokům páchaným prostředky sociálního inženýrství prostřednictvím internetu a dalších komunikačních technologií, ale také předcházení kriminalitě páchané s použitím platebních prostředků a formou legalizace výnosů z trestné činnosti prostřednictvím bankovního systému.

Podpora dobrovolnické služby Ministerstvem vnitra v roce 2021

V souladu se zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů, byly poskytnuty **dotace organizacím s akreditovaným projektem na rozvoj dobrovolnické služby**²³ v roce 2021 v částce 15 128 000 Kč.

V rámci zákonem upravené oblasti působí řada neziskových organizací, které pod akreditací MV a s jeho dotační podporou realizují **dobrovolnické aktivity zaměřené mj. i na prevenci kriminality**. Další dobrovolnické aktivity se zaměřují i na oblast dopravní bezpečnosti, **mimořádné události a krizové stavy**.

Odbor prevence kriminality MV úzce spolupracoval v oblasti **nastavení podmínek pro dobrovolníky v době pandemie covid-19 s rezorty MPSV, a MZd**. Jednalo se především o zapojení dobrovolníků do sociálních a zdravotních služeb ve druhé a třetí vlně pandemie. Byl

²³ Za dobrovolnickou službu se považují takové aktivity, při nichž dobrovolník poskytuje ve svém volném čase, ze svobodné vůle a bez nároku na odměnu pomoc spoluobčanům a společnosti obecně. Dobrovolnictví vyžaduje patřičné proškolení a je organizováno prostřednictvím nestátních neziskových organizací s akreditovaným projektem.

vypracován a zveřejněn souhrnný metodický materiál Dobrovolnictví v době pandemie, který byl během roku aktualizován a je k dispozici na webových stránkách Ministerstva vnitra.²⁴

MVČR rovněž v roce 2021 konzultovalo a metodicky pomáhalo vést neziskové organizace, obce i veřejnost, k upřesnění zapojování dobrovolníků ke zvládnutí následků pandemie covid-19, i mírnění následků mimořádné události tornáda v Jihomoravském a Ústeckém kraji, a to především s ohledem na jejich pomoc zasaženým. Dobrovolníci pomáhali s odstraňováním následků škod, monitoringem zasaženého území, zdravotnickou i psychosociální pomocí, pod vedením hlavních humanitárních neziskových organizací.

6.2. Bezpečnostní výzkum, vývoj a inovace

Ministerstvo vnitra je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „bezpečnostní výzkum“). V roce 2021 MV pokračovalo v plnění opatření Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu České republiky 2017 – 2023 s výhledem do roku 2030 (dále jen MKBV2017+), která je základním dokumentem řídící poskytování státní podpory na aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a inovace v oblasti bezpečnosti.

Za účelem efektivní popularizace bezpečnostního výzkumu a jeho výsledků MV pravidelně aktualizovalo a přispívalo novým obsahem na webový portál bezpečnostního výzkumu.²⁵

V roce 2021 byly realizovány tyto programy účelové podpory:

Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015-2022 (BV III/1-VS; usnesení vlády č. 593/2013): Program je realizován v režimu veřejné soutěže s předpokládaným objemem podpory ve výši 2,8 mld. Kč. V rámci tohoto programu je podporováno 200 projektů.

Mezi projekty s vynikajícími výsledky ukončené a hodnocené v roce 2021 patří např. projekt „Dolování infoRmAcí z řeči Pořízené vzdÁlenými miKrofony - DRAPÁK“, „Plastická a maxilofaciální chirurgie v kontextu forenzní portrétní identifikace osob“, „Adaptivní řízení sběru a analýzy dat ve vysokorychlostních sítích (FOKUS)“ nebo „Dekontaminační technologie pro případ hrozby rozšíření nebezpečných chemických či biologických agens ve vnitřním ovzduší“.²⁶

Program Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2019-2025 (IMPAKT 1, UV č. 96/2019): Program je realizován v režimu veřejné soutěže s předpokládaným objemem podpory ve výši 1 230 mil. Kč. V rámci tohoto programu je podporováno 25 projektů. V roce 2021 proběhla a byla vyhodnocena v Podprogramu 1 – Společné výzkumné projekty druhá veřejná soutěž zaměřená na problematiku umělé inteligence jako prostředku pro zvyšování schopností bezpečnostních sborů k plnění úkolů při zajišťování bezpečnosti státu a jeho občanů, k podpoře bylo vybráno 11 projektů.

Program bezpečnostního výzkumu ČR 2021–2026: vývoj, testování a evaluace nových bezpečnostních technologií (SECTECH, UV č. 898/2020): Program je realizován v režimu veřejné soutěže s celkovým rozpočtem ve výši 714 mil. Kč. V roce 2021 proběhla a byla vyhodnocena první veřejná soutěž se zaměřením na podporu transferu bezpečnostních technologií, k podpoře bylo vybráno 25 projektů.

²⁴ <https://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

²⁵ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/>

²⁶ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/podporene-projekty.aspx> (viz www.rvvi.cz)

Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022-2027 (SecPro, UV č. 283/2021): Program je realizován v režimu veřejné zakázky s celkovým rozpočtem ve výši 780 mil. Kč. Hlavním cílem programu je zvýšení bezpečnosti státu a občanů ČR prostřednictvím podpory výzkumných potřeb orgánů státní správy, které umožní jednotlivým aktérům na poli zajišťování bezpečnosti získávat, osvojovat si, udržovat a rozvíjet potřebné specifické schopnosti pro efektivní zabezpečování úkolů v jejich působnosti. V roce 2021 proběhla v programu první identifikace výzkumných potřeb.

V roce 2021 byl v souladu s MKBV2017+ připraven program „**Otevřené výzvy v bezpečnostním výzkumu 2023-2029** (OPSEC)“, který je v současné době ve schvalovacím procesu.

V roce 2021 byl také ukončen **Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2016-2021** (BV III/2-VZ; UV č. 200/2014), který byl realizován v režimu veřejných zakázek ve výzkumu a vývoji s celkovým rozpočtem ve výši 800 mil. Kč a bylo v něm podpořeno 57 projektů. Mezi projekty ukončené a hodnocené v roce 2021 patří např. „Strategie řízení nápravy území po radiační havárii“.²⁷

Cenu ministra vnitra za mimořádné výsledky v oblasti bezpečnostního výzkumu za rok 2021 získal projekt Státního ústavu radiační ochrany a společnosti NUVIA a.s. „**Nová generace portálových monitorů pro zajištění bezpečnosti obyvatelstva (PoMoZ)**“, který se zabýval zneužitím radioaktivních látek zejména při hromadných akcích, ve veřejné dopravě (metro), při návštěvách významných osobností, nelegálním transportu radioaktivních látek apod. Byly navrženy a vyvinuty nové systémy portálových monitorů (stacionární a mobilní) pro velmi rychlý screening a ke zrychlení a zvýšení spolehlivosti záchytu radioaktivních látek.²⁸

MV poskytuje institucionální podporu 8 výzkumným organizacím, 5 z nich jsou zřízeny MV, 2 SÚJB a 1 MSp. Podpora je poskytována na základě rozvojových programů jednotlivých organizací, schválených ministrem vnitra. Za účelem kompatibility přidělování institucionální podpory bezpečnostního výzkumu s Metodikou hodnocení výzkumných organizací (UV č. 107/2017) **byl schválen resortní Program institucionální podpory do roku 2022, tedy do dalšího komplexního hodnocení výzkumných organizací.**

6.3. Policejní vzdělávání

Vzdělávací aktivity MV

Vzdělávací potřeby bezpečnostních sborů jsou zabezpečovány prostřednictvím **Vyšší policejní školy a Střední policejní školy MV v Praze (včetně pobočky v Sokolově) a v Holešově**. Doménou těchto vzdělávacích zařízení je realizace středního vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost. Ve všech ročnících studuje celkem 948 žáků.

V policejních školách v Praze a Holešově je také realizováno vyšší odborné vzdělávání ve vzdělávacích programech 68-42N/03 Přípravné trestní řízení a 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost.

²⁷ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/podporene-projekty.aspx> (viz www.rvvi.cz)

²⁸ <https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/cena-ministra-vnitra-za-mimoradne-vysledky-v-oblasti-bezpecnostniho-vyzkumu-za-rok-2021.aspx>

O toto vzdělání je v rámci Policie ČR patrný stálý zájem a je považováno za alternativní stupeň vzdělání pro postup do vyšší tarifní třídy. Ve sledovaném období studuje ve všech ročnících VOŠ více než 300 studentů.

Obor vzdělání je dále rozvíjen v rámci spolupráce s dalšími vzdělávacími institucemi a uzavřenými dohodami o spolupráci v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou na základě nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání. Aktuálně je dohoda podepsána s 29 školami.

V termínu 5. - 10. září 2021 proběhlo dokončení 28. Hlavního kurzu MEPA, který musel být v roce 2020 předčasně ukončen. Dokončení tohoto Hlavního kurzu MEPA se zúčastnili 2 příslušníci Policie ČR. Kromě uvedené akce se podařilo v loňském roce realizovat 3 rezidenční odborné semináře za účasti 3 příslušníků Policie ČR.

Vzdělávací aktivity Policie ČR

Vzdělávací aktivity Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy byly obdobně jako v roce 2020 významně ovlivněny nepříznivou epidemiologickou situací. Primárním cílem bylo zabezpečit profesní vzdělávání nově nastupujících policistů – **základní odbornou přípravu**. Díky pozvolnému zmírňování opatření bylo možno zavést kombinovanou výuku, která však byla po určitou dobu při prezenční formě limitována nejvýše deseti (patnácti) účastníky ve skupině. I přes tyto nepříznivé podmínky se podařilo zajistit profesní přípravu celkem 2 100 policistům.

V druhé polovině roku 2021 byla protiepidemická opatření uvolněna, a proto mohly být realizovány i další prezenční vzdělávací aktivity, nicméně jejich kapacita zdaleka neuspokojila poptávku a vzniklý stav bude narovnáván v dalším období. I přes tyto negativní okolnosti **prošlo různými vzdělávacími aktivitami v roce 2021 celkem 5 158 příslušníků a zaměstnanců Policie ČR.**

V roce 2021 bylo dokončeno a poprvé plošně zavedeno do profesního vzdělávání periodické školení řidičů služebních vozidel Policie ČR, následovat budou bezpečnost a ochrana zdraví při práci a požární ochrana, a to díky **platformě E-POLIS**, jejíž zavedení v červenci 2021 se stalo stěžejní pro realizaci e-learningového a b-learningového vzdělávání policistů a zaměstnanců Policie ČR. Ke dni 12. 1. 2022 bylo do systému zavedeno celkem 51 105 uživatelů. K dispozici je zatím 11 vzdělávacích aktivit, kterých se do současné doby zúčastnilo 22 450 účastníků. Průběžně jsou ve spolupráci s výkonnými útvary zpracovávány další online kurzy, a to zejména pro potřeby výkonu služby.

Na základě Nařízení Ministerstva vnitra 4/2021 ze dne 21. ledna 2021 byla problematika spojená s činností CEPOL v roce 2021 realizována v gesci Policie ČR (Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy). Úspěchem je zvolení historicky prvního českého zástupce místopředsedou správní rady agentury CEPOL pro další funkční období.

Ve dnech 20. – 22. září 2021 byla prostřednictvím Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy realizována historicky **první vzdělávací akce v působnosti agentury CEPOL v rámci Policie ČR** – prezenční kurz CEPOL 55/2021 Passenger name Record – Analýza dat. Kurzu se zúčastnilo 37 účastníků z 26 zemí světa za účasti lektorů z USA a Senegalu, kteří zastupovali mezinárodní organizace jako OSN a Europol.

6.4. Činnost Probační a mediační služby

V roce 2021 evidovala Probační a mediační služba o 7,3 % nových případů méně než v roce 2020. Jednalo se o přípravu podkladů k rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení a o kontrolu výkonu uložených sankcí. Bylo realizováno také 448 mediací mezi obětí a pachatelem (- 4,9 %) a 9 rodinných skupinových konferencí (+ 28,6 %).

Naplno se tak projevil dopad epidemické situace v ČR, nepřímo v podobě poklesu registrované kriminality či přímo v podobě omezení činností Služby epidemickými opatřeními. To se zejména projevilo poklesem případů přípravy podkladů k rozhodnutí OČTŘ a v oblasti mediačních činností.

Kromě adaptace realizovaných činností na podmínky dané epidemickou situací byla největší výzvou v roce 2021 aplikace zákona č. 220/2021 Sb., který novelizuje zejména trestní předpisy a přináší výrazné změny v oblasti výkonu alternativních sankcí. Samotné změny se projeví až v roce 2022, ale očekává se, že přinesou zefektivnění systému alternativních sankcí, které uvolní ruce pracovníkům a ti tak budou moci intenzivněji pracovat s pachateli a lépe je tak povedou k jejich případnému odklonu od další trestné činnosti.

Z dlouhodobého hlediska pak PMS považuje za velkou výzvu **vyřešení vysoké případové zátěže pracovníků PMS**, která je i přes stávající klesající vývoj cca o třetinu vyšší, než je potřeba daná minimálními standardy probační práce. Pouze intenzivní práce s pachateli ve spojení s cílenými opatřeními v sociální oblasti a v oblasti léčby závislostí a dostupnosti psychiatrické péče je z dlouhodobého hlediska jediným možným řešením, jak snižovat úroveň recidivního chování u pachatelů a účinně bránit naplnění věznic a tím tak přispět ke zlepšení vnitřní bezpečnosti České republiky.

Kromě již zmiňované hlavní výzvy v podobě řešení vysoké případové zátěže pracovníků Probační a mediační služby patří mezi další výzvy pro rok 2022 zejména témata jako zahájení provozu probačního domu, zavedení nového agendového infomačního systému do praxe či zefektivnění probace nad rizikovými pachateli. V oblasti práce s oběťmi trestných činů na rozdíl od agend práce s pachatelem zaznamenala Probační a mediační služba stagnaci nově zahájených spoluprací s oběťmi trestných činů. S ohledem na vývoj kriminality a počtu nových případů pachatelů lze usoudit, že i přes negativní externí vlivy participovala Služba s větším podílem obětí než v roce předešlém.

V roce 2021 pokračovalo naplňování cílů Koncepce rozvoje probace a mediace do roku 2025. Naplňování cílů Koncepce rozvoje probace a mediace do roku 2025 je realizováno prostřednictvím plnění úkolů ročních akčních plánů. V roce 2021 byly úkoly Akčního plánu zaměřeny na oblast práce s pachateli, podporu obětí trestných činů, bezpečnost společnosti a rozvoj Probační a mediační služby.

Úkoly byly zaměřeny mj. na zefektivnění odborné práce a podporu pracovníků (např. příprava nového agendového infomačního systému, rozvoj interního a mezirezortního vzdělávání), zavádění nových postupů a přístup (příprava probačního domu, vytvoření programových center poskytujících resocializační programy pro pachatele) a rozvoj služeb pro oběti trestných činů.

Příprava podkladů k rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení

V roce 2021 zahájila Probační a mediační služba přípravu podkladů k rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení v 7 101 případech (- 8,2 %). V přípravném řízení a řízení před soudem

se jednalo o 6 558 případů, tj. 92,4 % připravovaných podkladů a ve vykonávacím řízení to bylo 543 nových případů, tj. 7,6 % všech případů této agendy. V roce 2021 evidovala služba celkem 731 nových případů přípravy podkladů pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení v agendě mládeže. Mládež tak tvoří 10,3 % agendy přípravy podkladů pro rozhodnutí.

Kontrolované sankce a opatření

V roce 2021 zahájila Probační a mediační služba kontrolu uložené sankce či opatření v 13 434 případech (- 6,7 %). V přípravném řízení a řízení před soudem se jednalo o 516 případů, tj. 3,8 % sankcí a opatření. Ve vykonávacím řízení to bylo 12 918 nových případů, tj. 96,2 % případů. V roce 2021 evidovala služba celkem 858 nových uložených sankcí či opatření v agendě mládeže. Agenda mládeže tvořila 6,4 % kontrolovaných sankcí a opatření.

6.5. Aktivity Finančního analytického úřadu

V roce 2021 přijal FAÚ celkem **5 693 podnětů k provedení šetření ve smyslu podezřelého obchodu**. Tento počet opět znamená výrazný nárůst ve srovnání s předcházejícím rokem 2020 (2020 - 4 860 podnětů). Jedná se o trvalý trend s tím, že za posledních pět let se počet podnětů prakticky zdvojnásobil (2016 - 2 948 podnětů). V této souvislosti je třeba opakovaně konstatovat, že tento nárůst **přesahuje z pohledu kvality prováděného šetření reálné kapacitní možnosti FAÚ**. Stejně tak je do budoucna ohrožen rozsah spolupráce s bezpečnostními složkami, a to bohužel i v tak zásadních oblastech jako je např. boj proti financování terorismu.

V roce 2021 **podal FAÚ 512 trestních oznámení**. Z tohoto počtu bylo 308 trestních oznámení podáno za současné blokace finančních prostředků. Rozhodnutím FAÚ byla v roce 2021 **zajištěna částka v celkové výši 2,027 mld. Kč**. Zároveň pokračovala spolupráce s Finanční správou a Celní správou. Celkem bylo těmto orgánům v roce 2021 postoupeno 2 665 informací s podezřením na porušení daňových či celních předpisů.

Ze strategického úhlu pohledu lze jako prioritní i nadále považovat fenomén **tranzitních účtů a problematiku investičních podvodů**. FAÚ v průběhu roku 2021 detekoval nebo ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení významně participoval na případech rozsáhlých investičních podvodů. Ve všech případech je poškozeným deklarován příslib vysokého zhodnocení investičních vkladů, ke kterému následně nedochází. Investované prostředky jsou navíc ve většině případů použity k uspokojení osobních potřeb majitelů, popř. k úhradě části závazků prvních článků investiční pyramidy. Nejzávažnější byla kauza se způsobenou škodou přesahující částku 1,500 mld. Kč. V tomto případě se ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení podařilo zajistit majetek ve výši cca 1 mld. Kč. Detekci i následný průběh šetření těchto případů lze u tohoto typu trestné činnosti považovat za úspěšné a efektivní.

Dále lze z pohledu typologie a trendů konstatovat výrazný progres kybernetické kriminality ve vztahu k prolomení přístupu k bankovním účtům. Zde je však bohužel nutné uvést, že v naprosté většině případů za nevědomé součinnosti poškozených. Mezi další již tradičně patří daňová trestná činnost, CEO a romance podvody a různé formy jiného podvodného jednání.

I v roce 2021 FAÚ intenzivně spolupracoval se zpravodajskými službami, kterým bylo postoupeno 355 rozsáhlých zájmových informací (2020 - 260 informací). Stejně tak byla velice intenzivní i spolupráce se všemi složkami zainteresovanými v oblasti boje proti terorismu.

V červenci 2021 vláda schválila **Zprávu o druhém kole procesu národního hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu (NRA)**. Na národní úrovni a v kontextu prevence a boje proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT) představuje tento proces základ pro formulaci národní AML/CFT strategie. Na NRA proto naváže Akční plán za účelem zajištění implementace opatření ke zmírnění rizik vyplývajících z této Zprávy.

Rozsáhlý proces národního hodnocení rizik koordinoval Finanční analytický úřad. Do procesu národního hodnocení rizik se zapojily všechny zainteresované subjekty ze státního i soukromého sektoru.

Nejvýznamnější hrozby označuje NRA jako top hrozby a jsou jimi:

- praní peněz z různých druhů podvodných jednání
- praní peněz z daňové trestné činnosti
- praní zahraničních výnosů a samostatně stojící praní
- praní peněz z hospodářské trestné činnosti související s klientelismem

Riziko financování terorismu představuje velmi závažnou hrozbu, nicméně vzhledem k jeho nízké četnosti jej celkově hodnotíme jako střední.

6.6. Výzkumná činnost IKSP

K **penologické problematice** IKSP v roce 2021 realizoval **dotazníkové šetření** mezi sociálními pracovníky a speciálními pedagogy ve vězení, kterého se zúčastnilo 175 respondentů. Předmětem dotazování byly profesní zkušenosti s působením na odsouzené (programy zacházení, možnosti intervence, příprava na propuštění atd.), jakož i názory na současnou diferenciaci vězňů.

Na základě požadavku Ministerstva spravedlnosti ČR byl IKSP v letech 2018-2021 realizován mimořádný úkol s názvem Vstup k evaluaci pilotního projektu „**Otevřená věznice Jiřice**“. V rámci uloženého úkolu proběhl v těsné spolupráci s Vězeňskou službou ČR výzkum, který zahrnoval mj. hodnocení recidivy trestného jednání odsouzených po absolvování pobytu v otevřené věznici v Jiřicích.

V rámci kriminologického výzkumu trestní a sankční politiky byla v IKSP zkoumána problematika **zpráv probačních pracovníků**, které slouží jako podklad pro ukládání alternativních trestů. Jednou ze základních otázek výzkumu bylo, do jaké míry skutečnost, že soud měl k dispozici zprávu probačního pracovníka, ovlivňuje následnou úspěšnost výkonu této sankce.

V roce 2021 byl v IKSP dokončen výzkumný úkol „**Vyhodnocení procesu spuštění elektronického monitorovacího systému (EMS) v ČR**“. Výzkum se zaměřil jednak na evaluaci procesu přípravy implementace elektronického monitorovacího systému a jednak na zhodnocení samotného zavádění systému elektronické kontroly do praxe. Zároveň byl v roce 2021 zahájen navazující projekt **Elektronický monitorovací systém v aplikační praxi ČR**, jehož cílem je popsat, analyzovat a zhodnotit praxi ve využívání a fungování EMS v ČR.

Realizace projektu IKSP, zaměřeného na **domácí genderově podmíněné násilí** (tj. násilí v partnerských vztazích), v roce 2021 v souladu s harmonogramem přinesla mimo jiného základní poznatky, týkající se systémového přístupu k zacházení vůči pachatelům popřípadě původcům a původkyním domácího násilí v partnerských vztazích.

IKSP v roce 2021 dále zahájil výzkum s názvem „**Návaznost penitenciární a postpenitenciární péče o odsouzené uživatele drog**“. Výzkum, realizovaný v úzké součinnosti s Vězeňskou službou ČR, je zaměřen na systém protidrogových a adiktologických služeb pro uživatele drog ve výkonu trestu odnětí svobody a po propuštění z výkonu trestu. Předmětem zkoumání je především návaznost těchto služeb ve vězení a následně na svobodě.

IKSP v roce 2021 také připravil druhou fázi **viktimitačního výzkumu**, který navazuje na masivní průzkum veřejného mínění z roku 2018. Tato druhá fáze se zaměřuje na sběr zkušeností odborníků, kteří se dlouhodobě zabývají péčí o oběti trestných činů. Důraz je kladen na subjekty, pracující se skupinou zvláště zranitelných obětí, konkrétně osob bez domova, uživatelů návykových látek, obětí předsudečné nenávisti a obětí domácího násilí. Zkoumány budou také případné posuny, ke kterým v dané problematice došlo během pandemie covid-19, a to, jak péče o tento typ obětí reaguje na změněné sociální okolnosti.

IKSP rovněž i v roce 2021 pokračoval v každoroční průběžné **analýze trendů kriminality a trestní politiky**, a také ve zkoumání dopadu proticovidových opatření. Bude podstatné i nadále sledovat, zda tato opatření budou mít na vývoj trestné činnosti dopad dlouhodobý nebo jen časově omezený, a v jakém směru.

PŘÍLOHA 2 – VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

7. STATISTIKA KRIMINALITY

Tato kapitola popisuje vývoj hlavních oblastí trestné činnosti pohledem statistických ukazatelů, ale také optikou hlavních trendů, které se v nich v roce 2021 projeví. Ve všech oblastech se jedná o kriminalitu registrovanou, o které se orgány činné v trestním řízení dozvědí. Část kriminality zůstává ze své podstaty latentní, tedy orgánům v činném řízení neznámá, a nefiguruje tedy ve statistikách.

7.1. Základní údaje o kriminalitě v roce 2021

Data PČR ve srovnání s rokem 2020

Celková kriminalita – počet registr. skutků	153 233	(-12 292, -7,4 %)
Počet objasněných skutků	72 493	(-5 293, -6,8 %)
Objasněnost	47,3 %	(+0,3 %)
Počet dodatečně objasněných skutků	15 251	(-103, -0,7 %)
Počet objasněných skutků celkem	87 744	(-5 396, -5,8 %)
Počet stíhaných osob	69 749	(-5 656, -7,5 %)
Výše zjištěných škod	27,1 mld. Kč	(+4,6 mld. Kč, +20,5%)

V roce 2021 bylo registrováno **celkem 153 233 trestných činů**, což je o 12 292, tj. o 7,4 %, méně, než v roce 2020. Zatímco na začátku roku 2021 byl velmi patrný pokles, od dubna se pokles postupně snižoval oproti roku 2020 až na 7,4 %. **Pokles je patrný v celém spektru kriminality až na mravnostní kriminalitu.**

Z celkem registrovaných 153 233 trestných činů **bylo objasněno 72 493**, což je o 5 293, tj. o 6,8 % méně. Objasněnost trestné činnosti se mírně zvýšila na 47,3 % (+0,3 %). Počet dodatečně objasněných trestných činů se snížil na 15 251 (-103, -0,7 %). Počet stíhaných osob se snížil o 5 656 na 69 749 (-7,5 %). Škody způsobené trestnou činností se však zvýšily o cca 4,6 mld. Kč na částku cca 27,1 mld. Kč.

Nárůst registrovaných trestných činů byl v roce 2021 zaznamenán především u **krádeží vloupáním** (30 748, +10 087, +48,8 %) a u ostatních majetkových trestných činů (20 225, +4 408, +27,9 %). **Pokles** registrovaných trestných činů byl v roce 2021 zaznamenán především u **prostých krádeží** (26 589, -19 049, -41,7 %) a u hospodářské kriminality (12 510, -6 018, -32,5 %).

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v ČR

obecná kriminalita – reg. 117 349 (-4 632), obj. 48 617 (-2 105), objasněnost 41,4 % (-0,2 %)

násilná kriminalita - reg. 11 958 (-289), obj. 7 630 (-532), objasněnost 63,8 % (-2,8 %)

počet vražd - reg. 105 (-25), obj. 100 (-20), objasněnost 95,2 % (+2,9 %)

mravnostní kriminalita - reg. 3 049 (+444), obj. 1 803 (+274), objasněnost 59,1 % (+0,4 %)

majetková kriminalita - reg. 77 562 (-4 554), obj. 20 942 (-1 632), objasněnost 27 % (-0,5 %)

ostatní kriminalita - reg. 24 780 (-233), obj. 18 242 (-215), objasněnost 73,6 % (-0,2 %)

hospodářská kriminalita - reg. 12 510 (-6 018), obj. 5 868 (-2 194), obj. 46,9 % (+3,4 %)

zbývající kriminalita - reg. 23 312 (-1 634), obj. 18 002 (-993), objasněnost 77,2 % (+1,1 %)

Analýza vývoje kriminality

Shodně jako v minulých letech i v roce 2021 pokračoval setrvalý trend **poklesu registrované kriminality**, a to v zásadě ve všech oblastech kriminality. Důvody poklesu kriminality ve srovnání s rokem 2020 lze spatřovat vedle pokračujících opatření proti šíření nemoci covid-19 a s nimi souvisejícím snížením mobility lidí i změny jejich životních návyků, také ve zvýšení hranic škod v trestním zákoníku zákonem č. 333/2020 Sb., jež nabyl účinnosti 1. října 2020.

Pokles kriminality je z hlediska vytížení orgánů činných v trestním řízení vyvážen **narůstající závažností a sofistikovaností trestné činnosti**. Jedná se o stále se zvyšující promyšlenost a propracovanost modu operandi, páčání trestné činnosti se zahraničním prvkem, využívání rozličných institutů civilního práva k zastření skutečné povahy protiprávního jednání včetně složitých přeměn společností se zapojením zahraničních právnických osob, a již v minulých letech zaznamenané páčání trestné činnosti prostřednictvím tzv. prázdných schránek, jejichž statutárními orgány jsou zpravidla státní občané států vně Evropské unie anebo nezjištěné osoby prokazující se padělanými cizozemskými doklady.

Obecný pokles mobility a interpersonálních kontaktů jakožto vedlejší důsledek protiepidemických vládních opatření způsobil změnu ve způsobu páčání trestné činnosti, a současně přispěl k již v posledních letech vzrůstajícímu trendu přesunu trestné činnosti do kyberprostoru. Příмым důsledkem pandemie je pak jistá **změna ve skladbě trestné činnosti**, zejména pak zvýšení počtu registrovaných trestných činů šíření nakažlivé lidské nemoci podle § 152 a § 153 trestního zákoníku, páchaných zaviněným šířením nemoci covid-19. V souvislosti s certifikáty EU covid se čím dál častěji objevují případy jejich padělání, které naplňují skutkovou podstatu trestného činu padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 trestního zákoníku.

Přestože pandemie covid-19 ovlivnila kriminalitu za poslední dva roky a lze předpokládat, že se promítne do trendů páčání trestné činnosti i v roce 2022, máme za to, že s ohledem na její výjimečný charakter ze stávající podoby kriminality v části ovlivněné pandemií nelze vyvozovat obecnější závěry pro účely predikce vývoje v následujících několika letech.

V roce 2021 dosáhla výše zajištěného majetku z trestné činnosti (podle trestního řádu) v rámci Policie ČR téměř 7 mld. Kč, což je v porovnání s předešlými roky hodnota nadprůměrná. **Pokles kriminality byl zaznamenán plošně ve všech krajích ČR**. Nejvyšší trestná činnost byla evidována v Praze a v Moravskoslezském kraji, ale i ve vyjmenovaných oblastech došlo k poklesu.

Základní údaje o kriminalitě v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020 – data MSp

V roce 2021 činil nápad před **okresními** soudy celkem 54 344 věcí, což představuje snížení o 2 218 věcí (dospělých obviněných i mladistvých, tj. agendy T a Tm) oproti roku 2020, kdy těmto soudům došlo 56 562 věcí. Současně se snížil o 924 (to je cca o 1,4 %) počet vyřízených případů (z 64 089 v roce 2020 na 63 165 v roce 2021). U **krajských** soudů jako soudů I. stupně v agendách T a Tm se snížil nápad trestních věcí o 53 věcí (z 915 na 862). Počet vyřízených věcí vzrostl o 12 věcí (z 1 175 na 1 187). Počet nevyřízených věcí u krajských soudů se snížil – ze 758 věcí na konci roku 2020 na 640 věcí o rok později, tedy o 118 věcí.

Pozitivním jevem je **snížení počtu nevyřízených věcí u okresních** soudů k 31. 12. 2021 o celkem 1 896 věcí (z 12 126 na 10 230). Celostátní index nevyřízených věcí okresních soudů se snížil (z 254 na 223). V případě krajských soudů se tento index poměřující průměrný měsíční nápad a počet nevyřízených věcí (součet T a Tm), snížil z 903 bodů v roce 2020 na 824 bodů v roce 2021.

V roce 2021 se zvýšil počet pravomocně **odsouzených** osob oproti předchozímu roku 2020, a to ze 48 558 na 49 647, tedy o 1 089 osob. O 409 osob poklesl počet odsouzených pro trestný čin krádeže (2020 – 8 564; 2021 – 8 137). Snížení o 110 osob bylo zaznamenáno u trestného činu výtržnictví (2020 – 3 679; 2021 – 3 569), zvýšení o 171 osob bylo zaznamenáno u trestného činu ublížení na zdraví (2020 – 3 425; 2021 – 3 596), o 2 osoby se zvýšil počet odsouzených pro trestný čin vraždy (ze 100 v roce 2020 na 102 v roce 2021) a zvýšil se počet pravomocně odsouzených pachatelů trestného činu loupeže – o 86 osob (2020 – 720; 2021 – 806).

Podíl jednotlivých **druhů ukládaných trestů** (včetně trestních opatření pro mladistvé) se v posledních letech mírně mění. Dochází totiž k nárůstu podílu uložených samostatných peněžitých trestů. Nejčastěji byly ukládány tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem – 24 798 osobám, což představuje 49,9 % z počtu odsouzených osob, nepodmíněné tresty odnětí svobody byly uloženy 8 489 osobám, tj. 17,1 %, trest obecně prospěšných prací 5 185 osobám, tj. 10,4 % a samostatný peněžitý trest 8 862 osobám, tj. 17,9 %.

7.2. Územní rozložení kriminality

V roce 2021, podobně jako v předchozích letech, mělo **nejvyšší podíl na celkové kriminalitě** celorepublikového nápadu hlavní město Praha s 22,9 % (-0,1 %), následuje Moravskoslezský kraj s 11,7 % (-0,2 %) a Středočeský kraj s 11,5 % (+0,6 %). Významným podílem se na kriminalitě rovněž podílely Jihomoravský kraj s 10,1 % (-0,2 %), Ústecký kraj s 9,4 % (+0,4 %), Plzeňský kraj s 5,4 % (0 %) a Olomoucký kraj s 5,1 % (0 %). Ostatní kraje se podílejí méně než 5 procenty. **Nejnižší podíl na celkové kriminalitě** měl Karlovarský kraj s 2,4 % (-0,3 %).

V roce 2021 byl zaznamenán **pokles kriminality ve všech krajích**. Nejvyšší nárůst registrované kriminality na teritoriích územních odborů byl zaznamenán na Děčínsku (+144 skutků), Rakovnicku (+136 skutků) a Kolínsku (+90 skutků). V rámci územních odborů evidovali nejvíce trestných činů na Obvodním ředitelství policie Praha IV (11 053 skutků), dále na Obvodním ředitelství policie Praha III (9 380), Městském ředitelství policie Brno (8 205), Obvodním ředitelství policie Praha I (7 413) a Městském ředitelství policie Ostrava (7 362 skutků).

Nejvyšší objasněnost vykázal Zlínský kraj (66,8 %, -0,8 %), Jihočeský kraj (65,5 %, +2,3 %), Královéhradecký kraj (62,7 %, -0,4 %), Pardubický kraj (61,8 %, -1,1 %), kraj Vysočina (61,7 %, -0,1 %).

-2,5 %) a Ústecký kraj (60,6 %, -1,5 %). Zbývající kraje vykázaly v roce 2021 objasněnost pod 60% hranicí. Nejnižší objasněnost vykázalo tradičně hlavní město Praha (25,1 %, +2,3 %).

7.3. Pachatelé trestné činnosti a jejich trestání

Počet stíhaných nebo vyšetřovaných osob za rok 2021 klesl na 69 749 (-6 656, -7,5 %) osob. Z tohoto počtu tvořili muži ve věku 18 a více let 83,1 % a ženy 16,4 %. Počet pachatelů z řad nezletilých (1-14 let) se oproti roku 2020 snížil na 1 380, což činí pokles o 15,6 %, a mladistvých (15-17 let) bylo stíháno nebo vyšetřováno 1 830, což činí pokles o 11,2 %.

V roce 2021 došlo ke **snížení počtu stíhaných opakovaně trestaných osob**, jejich podíl na trestné činnosti se zvýšil. Opakovaně trestané osoby spáchaly 35 624 (-1 581, -4,2 %) trestných činů, tedy 49,1 % objasněných trestných činů. Podíl opakovaně trestaných osob na celkovém počtu stíhaných osob se nepatrně zvýšil na 41,6 % (+1,7 %). Stíháno bylo celkem 29 041 (-1 029, -3,4 %) opakovaně trestaných osob.

Cizinci spáchali 6 340 (-10) trestných činů, tedy 8,6 % (+0,6 %) objasněných trestných činů. Nejpočetnější trestnou činností cizinců páchanou na území ČR bylo maření výkonu úředního rozhodnutí (1 147, +229, +24,9 %), ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství (1 129, +14, +1,3 %) a nedbalostní silniční dopravní nehody (499, -13, -2,5 %). Nejčastěji se trestné činnosti dopouštěli občané Slovenské republiky (2 274, -30, -1,3 %), Ukrajiny (1 705, +170, +11,1 %) a Polské republiky (352, -75, -17,6 %).

Nepodmíněné tresty odnětí svobody byly nejčastěji ukládány ve výměře do jednoho roku – 4 926 osobám (58,0 % z uložených nepodmíněných trestů) a dále ve výměře od jednoho roku do pěti let – 3 004 osobám (35,4 %). Tresty ve výměře od pěti do patnácti let byly uloženy – 536 osobám (6,3 %), výjimečný trest od 15 do 25 let byl uložen 23 osobám (0,3 %).

Z celkového počtu odsouzených bylo 4 996 **cizinců**, což představuje 10,1 % z odsouzených osob v roce 2021. Nejvíce cizinců odsoudily soudy hl. m. Prahy – 1 392 osob, soudy Středočeského kraje – 698 osob a soudy Jihomoravského kraje – 643 osob.

Celkem bylo odsouzeno 1 132 **mladistvých** osob. Nejvíce mladistvých bylo odsouzeno soudy Severomoravského kraje – 301, dále soudy Severočeského kraje – 215 a soudy Jihomoravského kraje – 183 osob. Nejčastěji byli mladiství odsouzeni za trestné činy proti majetku.

Trestná činnost právnických osob

Z celkového počtu **trestně stíhaných právnických osob** v roce 2021 (376, -20, -5,1 %) připadalo na problematiku hospodářské kriminality celkem 89,6 % trestně stíhaných právnických osob. V rámci problematiky hospodářské kriminality bylo orgány činnými v trestním řízení zahájeno trestní stíhání 337 (-21, -5,9 %) právnických osob.

Ve struktuře trestných činů páchaných obviněnými právnickými osobami zaujímaly v roce 2021 dominantní postavení zejména trestné činy zkrácení daně (§ 240) - celkem 84 (+29, +52,7 %) skutků a porušení práv k ochranné známce a jiným označením (§ 268) - celkem 16 (+10, +166,6 %) skutků.

Ke snížení počtu stíhaných právnických osob je nutné dodat, že orgány činné v trestním řízení v poslední době v případech tzv. prázdných schránek, tj. právnických osob, které jsou např.

bez jakéhokoli majetku, jakékoli legální činnosti, kde statuární orgán společnosti je mnohdy osoba bez domova, popř. osoba bez jakékoli návaznosti na právnickou osobu a neplní povinnosti vůči obchodnímu rejstříku, využívají k postupu proti těmto právnickým osobám tzv. mimotrestní prostředky, konkrétně institut podle § 93 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, a konkrétní právnickou osobu nestíhají ve smyslu trestního řádu.

7.4. Kriminalita mládeže

Kriminalita mládeže v roce 2021 zaznamenala oproti roku 2020 pokles (2 437, -344, -12,3 %), a to jak u dětí mladších 15 let, tak u mladistvých. V roce 2021 spáchaly děti mladší 15 let 972 skutků (-97, -9 %) a mladiství 1 563 skutků (-254, -13,9 %).²⁹

V rámci kriminality páchané všemi dětmi byla nejvíce zastoupena **ostatní kriminalita**, konkrétně **maření výkonu úředního rozhodnutí** (257, +18, +7,5 %), **poškození cizí věci – sprejerství** (164, -38, -18,8 %), **výtržnictví** (125, -22, -15 %) a významně též **nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy pro jiného** (80, -54, -40,3 %). Z majetkové trestné činnosti jsou nejvíce zastoupeny neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (100 skutků), krádeže prosté - jiné na osobách (97 skutků), krádeže prosté - motorových vozidel dvoustopých (79 skutků).

Kriminalita páchaná mládeží z hlediska statistických ukazatelů vykazuje z krátkodobého hlediska znatelný pokles, nejvýraznější je u hospodářské kriminality o 62 % a u krádeží prostých o 31,7 %, zatímco nárůst byl zaznamenán u ostatní majetkové kriminality a nepatrně u mravnostní a násilné kriminality. Nárůst byl zaznamenán např. u problematiky pohlavní zneužití ostatní (236, +39, +19,8 %) a úmyslné ublížení na zdraví (185, +28, +17,8 %). V roce 2021 došlo také ke spáchání 4 vražd dětmi, z toho jedna byla vraždou motivovanou osobními vztahy.

Mládež je velmi aktivní v kyberprostoru. Projevuje se to vysokou mírou důvěřivosti v online prostředí, bez uvědomění si rizik, která jsou s ním spojena. Mládež často zasílá své nahé fotografie (sexting), texty útočí na osoby neoblíbené v kolektivu, a to jak na spolužáky, tak i učitele (kyberšikana), zakládá si stránky na sociálních sítích v průměru od 9 let, komunikuje důvěřivě s osobami, které nezná (snadné oběti vydírání, sexuální nátlak). Přetrvávajícím celorepublikovým problémem je stoupající počet kriminálních deliktů páchaných prostřednictvím sociálních sítí, což souvisí se životním stylem příslušné věkové skupiny a jejich přílišnou otevřeností, důvěrou a sdělováním informací neznámým osobám bez domýšlení důsledků. Tento problém v roce 2021 stoupl v souvislosti s pandemií covid-19. Určitá část této populace z důvodů online výuky a nemožnosti se osobně scházet a z nedostatku volného času, který není kontrolován ze strany rodičů a škol, tráví tento čas v kyberprostoru a páchá v něm trestnou činnost.

V roce 2021 evidovala Probační a mediační služba celkem 1 571 nových případů dětí mladších 15 let a mladistvých. Agenda mládeže tak tvoří 7,7 % celkového ročního přírůstku nových případů. Ve srovnání s rokem 2020 došlo i v agendě mládeže k poklesu počtů nových případů, a to ve výši 5,6 %.

²⁹ Počet skutků spáchaných dětmi není součtem počtu skutků spáchaných nezletilými a mladistvými, skutek mohl být spáchán více dětmi různého věku.

V roce 2021 evidovala služba celkem 731 nových případů přípravy podkladů pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení v agendě mládeže (jedná se o 10,3 % agendy přípravy podkladů pro rozhodnutí).

7.5. Pátrání po osobách a věcech

V rámci **cíleného pátrání** bylo v roce 2021 zadrženo na území ČR 42 (+6) hledaných osob a dalších 11 (+3) hledaných osob bylo zadrženo na základě mezinárodních podkladů partnerskými jednotkami v zahraničí. 17 (+3) osob bylo zadrženo na základě příkazu k dodání do výkonu trestu odnětí svobody, rovněž byl zadržen i uprchlý vězeň. Ve 14 případech se jednalo o realizaci evropských zatýkacích rozkazů a v 6 případech o realizaci vyžádání osoby z cizího státu (na základě mezinárodního zatýkacího rozkazu). V 12 z těchto případů se jednalo o zadržení nebezpečných pachatelů hledaných pro násilnou trestnou činnost a v dalších sedmi případech o trestnou činnost na úseku toxikologie.

V roce 2021 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS (informační systém pátrání po osobách) 15 339 (+402) pátrání po **hledaných osobách**. V roce 2021 bylo zároveň odvoláno 15 741 (+3 097) pátrání po hledaných osobách. V roce 2021 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS 2 693 (+140) pátrání po pohřešovaných osobách. Z uvedeného počtu bylo vypátráno 2 650 (+139) pohřešovaných osob.

V roce 2021 bylo vyhlášeno pátrání po 1 186 (+125) **pohřešovaných dětech**. Dále bylo vyhlášeno pátrání po 3 630 (-601) dětech s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou a preventivně výchovnou péčí. Prostřednictvím národního koordinačního mechanismu po pohřešovaných dětech bylo v roce 2021 v 9 (-1) případech vyhlášeno pátrání s příznakem dítě v ohrožení. Všechny vyhlášené děti do pátrání prostřednictvím národního koordinačního mechanismu byly nalezeny v pořádku.

V roce 2019 bylo vyhlášeno pátrání po 8 (+2) osobách neznámé totožnosti. Nadále zůstává aktivní 1 případ neztotožněné osoby a 7 případů bylo odvoláno. Z předchozích let zůstávají nadále aktivní 4 případy. Dále bylo vyhlášeno 59 (+2) případů nálezů **mrtvol neznámé totožnosti**, z toho je aktivních 26 případů. Odvoláno z pátrání bylo 33 případů. K přetrvávajícím problémům se stále řadí identifikace osob bez trvalého přístřeší a osob, které spáchaly sebevraždu. Ve většině případů se jedná o osoby zemřelé na území Prahy a Brna.

Pátrání po motorových vozidlech - V roce 2021 bylo vyhlášeno do pátrání 4 150 (+163) dvoustopých vozidel, 491 (-44) jednostopých vozidel a 2 886 (-300) státních poznávacích značek. V roce 2021 bylo vyhlášeno celkem 51 402 ztracených registračních značek.

Pátrání po předmětech kulturního dědictví - V průběhu roku 2021 došlo na území ČR celkem k 29 (-250) případům útoků v souvislosti s kulturními nebo historickými předměty ve statisticky sledovaných objektech. Jedná se o velmi výrazný pokles. V případech útoků na církevní objekty byly předmětem zájmu zejména pokladničky na příspěvky; předměty kulturní nebo historické povahy byly odcizeny celkem v 6 případech. Při krádežích vloupáním nebo krádežích prostých byly odcizeny umělecké nebo historické předměty z rodinných domů a bytů celkem v 8 případech. V uvedeném období byl napaden jeden muzejní objekt. Předmětem zájmu pachatelů byly stejně jako v minulých letech zejména šperky, obrazy, hodiny, sochy a sbírkové mince.

Pátrání po odcizených věcech - Za rok 2021 bylo vloženo do informačního systému KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) 90 072 záznamů k věcem (odcizeným, nalezeným,

zajištěným nebo předmětům zájmu). Na objasněné případy z tohoto počtu připadá 25 932 záznamů.

V oblasti **mezinárodního pátrání v schengenském prostoru** bylo v roce 2021 řešeno prostřednictvím národní centrály SIRENE ředitelství mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia ČR, ústředního místa pro SIS a schengenskou spolupráci, celkem 12 096 (-194) pozitivních zásahů (lustrací) na osoby a věci hledané v Schengenském informačním systému (SIS). Proti roku 2020 došlo k mírnému poklesu a to zejména na straně zásahů realizovaných v ČR. Projevují se tak nadále podstatná omezení způsobená pandemií covid-19, zejména v oblasti pohybu osob, cizinecké agendy, poklesu kriminality i souvisejících omezení činností Policie ČR. V oblasti **počtu dotazů do SIS** jsou počty nadále pod úrovní roku 2016 a v porovnání s dosud nejlepším rokem 2019 je rozdíl více než 100 milionů dotazů, tj. v roce 2021 se provedlo méně než polovina dotazů proti roku 2019. Hlavní roli zde hrají chybějící dotazy v oblasti cizinecké agendy s ohledem na propad cestovního ruchu. Na druhou stranu je zjevné, že pátrání prostřednictvím SIS je nadále pro ČR zcela nezbytným nástrojem.

V nejméně sledované oblasti, tedy **mezinárodním pátrání po hledaných osobách**, vydaly české soudy v roce 2021 668 evropských zatýkacích rozkazů, což je nadále o více než 10 % pod úrovní dřívějších let. Pomocí SIS se podařilo v roce 2021 vypátrat v cizině 286 hledaných osob. Zásadně se projevil výpadek způsobený odpojením Spojeného království od SIS v rámci brexitu. V ČR pak bylo vypátráno a zadrženo 258 hledaných osob. V rámci následné realizace předávání takto vypátraných hledaných osob pokračovaly komplikace spojené s covid-19.

7.6. Majetková kriminalita

Na úseku majetkové kriminality bylo v roce 2021 registrováno 77 562 (-4 554, -5,5 %) trestných činů a objasněno 20 942 (-1 632, -7,2 %) trestných činů. Objasněnost se nepatrně snížila na 27 % (-0,5 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 26 299 (-1 611, -5,8 %) trestných činů.

Zvýšil se počet registrovaných skutků **krádeží vloupáním**, a to na 30 748 (+10 087, +48,8 %), objasněno bylo 6 220 (+1 305, +26,6 %) skutků. Naopak se snížil počet registrovaných skutků **krádeží prostých** na 26 589 (-19 049, -41,7 %), objasněno bylo 10 603 (-3 543, -25,0 %) skutků. Tuto změnu lze odůvodnit zejména skutečností, že od 1. ledna 2021 byla změněna skladba takticko-statistických klasifikací v oblasti majetkové trestné činnosti. Na úseku trestné činnosti **krádeží vloupáním do bytů** byl v roce 2021 zaznamenán mírný pokles (1 553, -308, -16,6 %), objasněno bylo 401, (-23, -5,4 %), naopak počet **krádeží vloupáním do rodinných domů** se zvýšil na 2 231, (+32, +1,5 %). Majetková trestná činnost jako taková má v celkové kriminalitě na území ČR největší zastoupení (50,6 %). Krádeže vloupáním tvoří z počtu nápadu majetkové trestné činnosti 39,6 %, krádeže prosté 34,3 %.

Od poloviny roku 2021 je evidován extrémní nárůst nápadu trestné činnosti, kterého se dopouští nová skupina, která seniorům volá ze zahraničí a používá legendu DOPRAVNÍ NEHODA. V současné době je evidováno u této skupiny 104 trestných činů s celkovou škodou (pokus i dokonáný trestný čin) 12 906 000 Kč. Jedná se o organizovanou skupinu Romů a je vysoká pravděpodobnost, že tato trestná činnost bude i po zadržení některého člena gangu pokračovat dál, tak jako tomu bylo v letech minulých. Vzhledem k tomu, že pachatelé jsou v době volání v jiné zemi, nechávají si peníze posílat na účty, které jsou pak vybírány v

zahraničí, neustále mění anonymní SIM karty a během jednoho dne jsou schopni obvolat více než 30 seniorů, a to s minimálním rizikem dopadení.

V návaznosti na úspěšnou spolupráci se společností Conectart, která spravuje webové stránky 1188.cz (elektronické zlaté stránky), dochází od druhé poloviny prosince 2021 k preventivní akci - k automatickému (robotickému) telefonickému upozornění seniorů na současný trend pachatelů, kteří využívají legendu VNUK.

Krádeže motorových vozidel – Na území ČR bylo v roce 2021 odcizeno celkem 2 336 (-190) dvoustopých motorových vozidel. Dále bylo odcizeno 527 (+55) jednostopých motorových vozidel. U věcí odcizených z vozidel bylo evidováno 8 533 (-1 162) skutků a případů krádeží součástek z motorových vozidel bylo evidováno 2 027 (-1 062).

V oblasti majetkové trestné činnosti byl v roce 2021 v souvislosti s růstem hodnoty, popularity a rozšířenosti kryptoměn zaznamenán nárůst kriminality páchané v souvislosti s virtuální měnou. Kryptoměny již nejsou jen nástrojem legalizace výnosů z trestné činnosti, stále častěji se stávají záminkou pro vylákání finančních prostředků od poškozených osob. Mnozí se podvodně nabídky na investice do zhodnocujících se kryptoměn a podvodně nabídky investic formou kryptoměn, kterými se pachatelé snaží od poškozených vylákat finanční prostředky. Poškození se na základě reklamy registrují na internetových stránkách „investičních společností“ pachatelů a podle zaslaných instrukcí provedou „investici“ či několik „investic“ do kryptoměny, aniž si uvědomují, že nad těmito prostředky ztratili kontrolu. Soukromé klíče k zakoupené kryptoměně drží pachatelé, kteří s poškozenými záhy přestanou komunikovat. Ztotožnění pachatelů této trestné činnosti je velmi obtížné, když základním atributem kryptoměn je jejich anonymita. Pakliže budou kryptoměny stoupat na hodnotě, lze předpokládat také nárůst podvodných jednání páchaných v souvislosti s nimi.

Ministerstvo kultury pokračovalo v realizaci programu **Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví II (ISO II)**. V podprogramu ISO II/A na zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví ve vlastnictví státu, krajů, obcí, registrovaných církví a náboženských společností, jakož i spolků a dalších subjektů, bylo v roce 2021 celkem alokováno 9 610 340 Kč v 34 dotacích. Na základě hlasování odborné komise byly podpořeny zejména prioritní žádosti, tedy projekty týkající se objektů připojovaných téhož roku na nový systém centralizované ochrany Policie ČR, které by zůstaly po přechodu na novou vysílací frekvenci nezabezpečeny, požární ochrany dřevěných staveb, zvláště kostelů, zabezpečení objektů bez jakéhokoliv bezpečnostního vybavení včetně mechanického.

7.7. Násilná kriminalita

Na úseku násilné kriminality bylo v roce 2021 registrováno 11 958 (-289, -2,4 %) skutků, z toho bylo objasněno 7 630 (-532, -6,5 %) skutků. Oproti roku 2020 došlo ke snížení nápadu i počtu objasněných skutků. Objasněnost se mírně snížila, činila 63,8 % (-2,8 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 9 147 (-473) skutků.

V roce 2021 došlo ke spáchání celkem 105 (-25, -19,2 %) **vražd**. Objasněno bylo 100 (-20, -16,7 %) vražd, celkem, včetně dodatečně objasněných, 105 (-18, -14,6 %) vražd. Objasněnost dosáhla 95,2 %.

U násilné trestné činnosti na úseku loupeží došlo za rok 2021 oproti roku 2020 k mírnému snížení nápadu. V roce 2021 bylo spácháno 1 221 (-19, -1,5 %) loupeží. Z toho bylo objasněno 805 (-29, -3,5 %), celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 924 (-34) loupeží.

Počet loupeží spáchaných na finančních ústavech a jejich pobočkách činil 9 (+1, +12,5 %) skutků.

Nejčastějšími trestnými v této oblasti byly úmyslné ublížení na zdraví, porušování domovní svobody, nebezpečné vyhrožování, loupež a vydírání. Pokles počtu registrovaných skutků byl zaznamenán u vydírání (962, -119, - 11 %) a úmyslného ublížení na zdraví (3 701, -191, -4,9 %).

Motivace pachatelů vražd spáchaných v roce 2021 vykazuje stále obdobné rozložení jako v předchozích letech. Opět bylo nejvíce vražd motivovaných osobními vztahy. Častým hlavním podtextem těchto vražd je nesoulad v partnerských nebo rodinných vztazích. Nejčastější vražednou zbraní, zejména u vražd spáchaných ve formě pokusu, je kuchyňský nůž. Nadále přetrvává významný podíl vražd spáchaných pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek (38 vražd).

Co se týče pachatelů násilné trestné činnosti, je registrován nárůst u dětí - nezletilí, mladiství (843, + 27, +3,3 %). Došlo k poklesu skutků násilné trestné činnosti páchané cizinci (713, - 31, -4,2 %) a opakovaně trestanými osobami (3 363, -113, -3,3 %).

7.8. Mravnostní kriminalita

V roce 2021 bylo spácháno 3 049 (+444, +17 %) mravnostních trestných činů, z toho bylo objasněno 1 803 (+274, +17,9 %), celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 2 216 (+330, +17,5 %) trestných činů. Objasněnost se zvýšila na 59,1 % (+0,4 %).

Příčiny nárůstu jsou spatřovány v lepší vyhledávací činnosti policie u tohoto druhu kriminality a dále také v masivním využívání elektronických komunikačních prostředků zneužívaných pro její páchaní, v medializaci případů známých osobností a hnutí na ochranu obětí a následnou větší ochotou obětí tyto případy oznamovat a podstupovat sekundární viktimizaci.

Nejčastějšími trestnými činy v roce 2021 byly trestné činy **znásilnění** 773 (+134, +21,0 %), **dětská pornografie a zneužití dítěte k ní** – platné od roku 2021 (627, +627, +100 %) a pohlavní zneužití ostatní (623, -1, -0,2 %). Za zmínku určitě také stojí **úmyslné ublížení na zdraví nakažením lidskou nemocí** (140, +114, +438,5 %), přičemž nárůst je způsoben především úmyslným šířením koronaviru SARS CoV-2.

Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR zaznamenává neustále se zvyšující počty trestných činů se vztahem na přechovávání, šíření a výrobu dětské pornografie. Úřadu jsou také předávána hlášení prostřednictvím Europolu od Národního centra pro pohřešované a vykořisťované děti (National Center for Missing and Exploited Children, USA). Na základě této spolupráce je schopna shromáždit velké množství dat o podezření, že prostřednictvím aplikací nebo služeb provozovaných společnostmi jako Facebook, Google, Instagram, Microsoft apod. je rozšiřován materiál (fotografie, videozáznamy), který by mohl být klasifikován jako vyobrazení dětské pornografie. Protože odbor obecné kriminality úřadu měsíčně obdrží okolo 2 000 předmětných hlášení, zapojil se do projektu Europolu, který vytvořil software AviaTor, jehož používání značně zefektivní, urychlí a zjednoduší práci policistů odboru při analýze jednotlivých hlášení pro účely omezování relevantních informací na věcně a místně příslušné útvary policie.

7.9. Hospodářská kriminalita

V roce 2021 bylo v oblasti hospodářské kriminality registrováno 12 510 (-6 018, -32,5 %) trestných činů a objasněno 5 868 (-2 194, -27,2 %) trestných činů, což představuje **snížení nápadu i počtu objasněných skutků**. Objasněnost oproti roku 2020 nepatrně vzrostla na 46,9 % (+3,4 %). Celkem, včetně dodatečně objasněných, bylo objasněno 8 326 (-2 368, -22,1 %) trestných činů.

Celková způsobená škoda v oblasti hospodářské trestné činnosti v roce činí 18,70 mld. Kč. Největší podíl připadá na trestné činy podvod se škodou 7,95 mld. Kč a podílem 42,50 % na celé hospodářské trestné činnosti, zkrácení daně se škodou 4,04 mld. Kč a podílem 21,61 % a zpronevěra se škodou 1,54 mld. Kč a podílem 8,23 %.

Ve struktuře hospodářské trestné činnosti zaujímají z pohledu kvantitativních ukazatelů dominantní postavení trestné činy **úvěrový podvod** s počtem 2 192 skutků (-451, -17,1 %), **neoprávněný přístup a poškození záznamu v počítačovém systému, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla** (1866, +579, +45,0 %), **podvod** (1 682, -350, -17,2 %), **zkrácení daně** (744, -78, -9,5 %) a **padělání a pozměnění peněz** (738, +13, +1,8 %).

Pachatelé využívají sofistikovanější způsoby, jejichž prostřednictvím se snaží majetek skrýt před orgány činnými v trestním řízení. Vedle tradičně zajišťovaných peněžních prostředků na bankovních účtech či v hotovosti, nemovitostí, motorových vozidel, cenných papírů, elektronických zařízení, šperků a jiných cenností, zajišťují orgány činné v trestním řízení častěji i jiné druhy věcí (majetková práva z rezervačních smluv na koupi bytu, pohledávky obviněného na výplatu platu, dále fiktivní pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení, virtuální měny nebo dědická práva apod.). Vysoká pestrost je přirozeně dána u movitých věcí, z poslední doby lze jmenovat bagr, loď, obrazy, 3D tiskárnu nebo investiční alkohol.

Hospodářská kriminalita sice statisticky vykazuje v některých oblastech pokles jejího nápadu, ve skutečnosti se ve věci statistiky jedná ale o zčásti zavádějící závěr. Je třeba uvést, že určité snížení počtu samotných případů více než vyvažuje stále vyšší náročnost odhalování, prověřování a vyšetřování hospodářské kriminality.

Navíc se v roce 2021 již plně projevil přechod značného množství jednání do virtuálního světa internetu a spadá tak pod tzv. ostatní kriminalitu páchanou v kyberprostoru. Policie ČR se tak v současné době potýká doslova se záplavou podnětů týkajících se podvodných jednání na internetu. Jedná se o sériově páchanou trestnou činnost, kde není neobvyklé, že se jednání skládá i z několika set dílčích útoků.

Neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252 TZ) zaznamenalo v roce 2021 znatelný pokles registrovaných skutků (18 skutků, -70). Rok 2021 byl z hlediska provozování hazardních her obecně velmi ovlivněn pandemií covid-19, která zapříčinila, že hazardní hry v kamenných provozovnách nemohly být po velkou část roku provozovány, tudíž klesl nápad trestních řízení ve věci trestného činu neoprávněného provozování hazardní hry spáchané nelegálním provozováním technických zařízení (kvízomaty, VHP, videoloterijní terminály atd.).

Policie ČR se v roce 2021 dále podílela na boji proti nelegálnímu provozování hracích přístrojů ve formě tzv. kvízomatů, a to pokračující činností pracovního týmu Výhra. Koncem roku 2021 byl podán návrh na podání obžaloby v rozsáhlém trestním řízení, které bylo vedeno od roku 2018 a ve kterém byly obviněny osoby podílející se na organizování nelegálního provozu kvízomatů. Činnost pracovního týmu Výhra bude v roce 2022 ukončena, nicméně i nadále bude této problematice věnována patřičná pozornost.

Rostoucí trend byl zaznamenán v oblasti finančních podvodů. Finančním podvodům nahrává vysoká míra inflace, která v kontextu s relativně vysokými úsporami obyvatelstva, omezenou nabídkou investičních produktů a šířením dezinformací (obava z měnové reformy) vede k dalšímu nárůstu nápadu u **investičních podvodů**. Z hlediska sofistikovanosti budou vedle klasických investičních podvodů přibývat případy podvodných investic např. do kryptoměn, tzv. ICO podvodů a do technologických startupů, kde bude z hlediska policie mnohem složitější dokazování subjektivní stránky trestného činu.

V roce 2021 byl ze strany NCOZ zajištěn v trestních kauzách majetek ve výši 2 (-1,6) mld. Kč, kdy poměr mezi hodnotou zajištěného majetku a způsobenou škodou činí 34,7 %. **V rámci Policie ČR byl v roce 2021 zajištěn majetek z trestné činnosti v celkové hodnotě téměř 7 (cca +0,3) mld. Kč**, kdy poměr mezi hodnotou zajištěného majetku a způsobenou škodou činí 32 %.

V rámci finanční kriminality je v současné době velkým tématem **přesunutí finanční daňové kriminality a insolvenčních podvodů do kyberprostoru**, neboť v rámci daňové problematiky je veškerá komunikace včetně podávání daňových přiznání vedena převážně elektronicky a kriminalita s investičními podvody probíhá ve virtuálním prostředí. V kyberprostoru neexistují geografické hranice, vzdálenost mezi zdrojem hrozby a potencionálním cílem je relativní. Pohybovat se v kyberprostoru a sofistikovaně reagovat na dynamicky se měnící technologie i prostředí vyžaduje specialisty a úzkou mezinárodní spolupráci.

V souvislosti se zadáváním veřejných zakázek podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, jsou detekována shodná, případně obdobná protiprávní jednání jako v předcházejících obdobích, a to zejména v souvislosti se zadáváním a plněním **veřejných zakázek** v oblasti stavebnictví a IT služeb. Převážně jsou účelově ovlivňována zadávací řízení ve prospěch jediného uchazeče, a to tak, že zadavatel stanovuje pro dodavatele v zadávací dokumentaci veřejné zakázky neopodstatněné, neobjektivní a účelově diskriminující (jiné dodavatele) kvalifikační předpoklady. V těchto případech bývá detekováno i souběžné korupční jednání. Mezi nejčastěji prověřovanými trestnými činy na úseku zadávání veřejných zakázek jsou trestné činy zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 TZ a pletichy při zadání veřejné zakázky a veřejné soutěži podle § 257 TZ, často v souběhu s trestným činem přijetí úplatku podle § 331 TZ a podplacení podle § 332 TZ. V některých případech se jedná o veřejné zakázky, u kterých došlo k financování ze zdrojů EU.

Informační systémy týkající se veřejných zakázek a jejich financování jsou nedostatečné a nepřehledné - nejednotná platforma s informacemi o veřejných zakázkách, nebo roztříštěnost poskytovaných informací jednotlivými zdroji. Ve většině případů nelze dohledat zdroje financování a nejsou přehledné dotační tituly. Chybí vzájemná provázanost. To všechno má vliv nejen na veřejnou kontrolu, ale i na možnosti operativního skrytého postupu policejního orgánu, který nechce v určité fázi prověřování vznášet přímé dotazy na zadavatele.

Zapojením ČR do projektu fungování **úřadu evropského veřejného žalobce** (dále jen EPPO) si vyžádalo adaptační úpravu českého právního řádu na zřízení tohoto úřadu. Úřad EPPO je nezávislým subjektem EU odpovědným za vyšetřování a stíhání pachatelů v souvislosti s trestnými činy proti finančním zájmům EU (například podvodem, korupcí, přeshraničními podvody s DPH přesahujícími 10 milionů EUR) a za postavení těchto pachatelů před soud. V tomto ohledu úřad provádí úkony vyšetřování a trestního stíhání a vykonává funkci žalobce před příslušnými soudy členských států. Dne 1. června 2021 úřad EPPO zahájil svoji činnost v ČR a bezprostředně poté NCOZ v několika případech zahájila trestní stíhání za dozoru delegovaného žalobce EPPO.

V roce 2021 přetrvávají poznatky o tom, že **insolvenční řízení** je v některých případech sofistikovaným způsobem zneužíváno jako nástroj legalizace protiprávního jednání s trestněprávním přesahem. Jedná se o důmyslné a delší dobu připravované deliktní způsoby součinnosti některých účastníků řízení s třetími osobami, které zpravidla zasahují i do dalších insolvenčních řízení, či manipulace s insolvenčním řízením tak, aby byla udržena kontrola nad provozem závodu dlužníka a bylo zabráněno tomu, aby v rámci prohlášeného konkurzu došlo k odhalení problematických kroků insolvenčnímu řízení předcházejících. Jak bylo popsáno v předchozích zprávách, rizika zneužití insolvenčního řízení mají svůj původ v nastavení právní úpravy (například problematika tzv. „předbalené“ reorganizace).

V roce 2021 se insolvence specificky dotkly ve větší míře nejrůznějších investičních entit, které slibovaly svým věřitelům vyšší výnosy (typicky formou emisí dluhopisů, v některých případech se investiční operace nicméně blížily i „Ponziho“ schématu). U těchto typů insolvencí nelze identifikovat jednotný problém, spíše se v nich různě promítá snaha o manipulaci s insolvenčním řízením, snaha o zakrytí předchozího nezákonného vyvádění majetku a snaha o krácení skutečných věřitelů.

7.10. Ostatní a zbývající kriminalita

Poslední dobou byl zejména na základě informací z médií zaznamenán nárůst případů **dovozu velkého množství nebezpečné pyrotechniky z České republiky** (např. do Spolkové republiky Německo a Rakouské republiky). Uvedený jev je důkazem nedostatečné regulace nakládání s pyrotechnikou. Na rozdíl od jiných evropských států v České republice doposud není neoprávněné nakládání s nebezpečnou pyrotechnikou trestným činem. Česká republika se proto stává častějším zdrojem dovozu nebezpečné pyrotechniky do jiných členských států. Nebezpečnější druhy pyrotechniky přitom mají obdobné vlastnosti jako výbušniny, jejichž neoprávněná výroba, opatřování a přechovávání v množství větším než malém je kriminalizována. Stávající absence možnosti trestněprávního postihu tvoří překážku justiční spolupráce při odhalování původců zásilek nebezpečné pyrotechniky.

Rozšíření skutkové podstaty trestného činu nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 3 písm. a) TZ o vyrobení, opatření sobě nebo jinému anebo přechovávání pyrotechnického výrobku, pro zacházení s nímž je potřebná odborná způsobilost, ve větším než malém množství, bylo obsahem novely trestního zákoníku připojené k novele zákona č. 206/2015 Sb., o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi a o změně některých zákonů (zákon o pyrotechnice), ve znění pozdějších předpisů, která byla předložena v únoru 2020 Poslanecké sněmovně a tam projednávána jako tisk 765. Projednávání tohoto tisku bylo ukončeno s koncem volebního období; v lednu roku 2022 byl předložen do mezirezortního připomínkového řízení tento návrh opětovně.

V roce 2021 byl ve srovnání s rokem 2019, ale poněkud překvapivě také ve srovnání s rokem 2020, zaznamenán signifikantní **nárůst incidence trestného činu šíření nakažlivé lidské nemoci** podle § 152 trestního zákoníku a trestného činu šíření nakažlivé lidské nemoci z nedbalosti podle § 153 trestního zákoníku spočívajících v zaviněném šíření nemoci covid-19. Příčinu tohoto nárůstu lze samozřejmě spatřovat ve zvyšujícím se počtu nálezů nemocí covid-19, nicméně důležitým faktorem, který tuto trestnou činnost ovlivňuje, je neochota části adresátů respektovat jakákoliv omezení ukládaná v souvislosti s probíhající pandemií a snaha obcházet zavedené restriktce. Uvedené se odráží také na rostoucím počtu případů padělání certifikátů EU-COVID, které v České republice fungují od poloviny roku 2021. Přestože podle

předběžně vyhodnocených dat nedošlo u trestného činu padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 trestního zákoníku k nárůstu evidovaných případů, nelze vyloučit, že se v závislosti na další platnosti restrikcí nárůst evidovaných případů projeví v roce 2022. V této souvislosti byly zaznamenány také případy přijímání úplatků za vystavení nepravdivého certifikátu. Z důvodu nedostatečnosti opatření při identifikaci osob v testovacích centrech vzrůstá také počet případů, kdy se pozitivní osoby nechají testovat po předložení průkazu pojištěnce jiné (zpravidla neočkované) osoby, jíž je následně v rozporu se skutečností vystaven certifikát o prodělané nemoci.

7.11. Kybernetická kriminalita

Trestná činnost spáchaná prostřednictvím internetu i jiných sítí zaznamenala v roce 2021 nárůst na 9 518 skutků (+ 1 445, +17,8 %). Nejčastěji byly tímto způsobem spáchány **podvody mezi soukromými osobami** (4 087, +719, +21,3 %), neoprávněný přístup a poškození záznamu v počítačovém systému, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla (1 682, +522, +45,0 %) a úvěrové podvody (645, -64, -9,0 %).

Stále tedy platí, že nejrozšířenější oblastí trestných činů v rámci ostatní kriminality páchané v kyberprostoru je majetková trestná činnost, nejčastěji různá jednání kvalifikovaná jako podvod, trestné činy páchané pomocí internetu v oblasti poškozování a zneužití záznamu na nosiči informací, dále pak v oblasti mravnostních trestných činů, v oblasti neoprávněného držení platebního prostředku a konečně trestných činů v oblasti porušování autorského práva a porušování práv k autorské známce.

U kybernetické kriminality lze dlouhodobě sledovat růst počtu případů. Meziročně stoupl počet skutků tzv. hackingu (útoky na počítačové systémy s následným vydíráním) o 45 %. Je nutné podotknout, že určitá část protiprávního jednání spočívá souběžově i v napadení emailových účtů, resp. jejich přístupových údajů, případně v napadení přístupových údajů sociálních sítí. Potvrzuje se předpokládaný trend, a to postupný přesun trestné činnosti jako takové do kyberprostoru. Pokud se týče kybernetické kriminality v užším slova smyslu, pokračoval trend tzv. ransomwarových kybernetických útoků, který postihuje celou Evropu. Problému se proto výrazně věnuje i Evropská justiční síť proti kybernetické kriminalitě. V roce 2021 narůstal nadále počet incidentů, které se jeví jako útoky, za nimiž může stát cizí státní moc.

U podvodných jednání (nejčteněji zastoupené trestné činy v oblasti kybernetické kriminality) je charakteristické, že již vyžadují vyšší míru technických znalostí, znalostí internetového provozu a služeb v něm poskytovaných. Jde především o mnohokrát se opakující vlny podvodných falešných mailových zpráv, případně zpráv v rámci jiných komunikačních kanálů, kterými se pachatelé snaží vylákat citlivé, osobní nebo jiné údaje od adresátů, nebo do cílových zařízení nainstalovat škodlivý software. Zde je nejčastěji problém v koncových uživateli, kteří nerespektují základní bezpečnostní opatření v rámci elektronických komunikací a používají stejné přihlašovací údaje do různých služeb, bez ohledu na jejich možné zneužití. Pro tyto tzv. vlny je typické, že trvají velmi krátce, nejčastěji jen několik dnů a mají poměrně široký dosah. V současné době není možné předem blokovat podobné hromadné e-mail, neboť útočníci neustále mění technické prostředky pro odesílání závadových zpráv.

Podstatnou část tvoří **sériově páchaná trestná činnost**. V uplynulém období byl registrován razantní nárůst případů vishingu³⁰ v kombinaci s podvrhováním (tzv. spoofingem) telefonních čísel. Další významnou součástí jsou investiční podvody, respektive podvodná jednání s legendou investice, především do kryptoměn. Pachatelé často využívají internetové reklamy na sociálních sítích a dalších platformách a často připravují velmi kvalitně, téměř profesionálně zpracované webové stránky prezentující jejich podvodnou platformu. Setrvalým problémem je klasický phishing ve všech formách (typicky například romance podvody s legendou jako americký voják), dále BEC podvody, inzertní podvody, reverzní inzertní podvody (kdy oběti je prodávající) a registrován je i nárůst případů podvodných platebních bran.

Prověřování a vyšetřování podobné trestné činnosti je zdlouhavé a nákladné. Drtivá většina finančních prostředků pocházejících z kybernetické majetkové trestné činnosti je přeposílaná do zahraničních peněžních institucí nebo okamžitě převedena na některou z kryptoměn. Za uplynulé období lze pozorovat masivní využívání virtuálních měn (kryptoměny) jako prostředku k zametení stop a současně i k legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Další větší skupinou protiprávního jednání na internetu zůstává dlouhodobě trestná činnost mravnostního charakteru. Zde se nejčastěji jedná o šíření nebo držení dětské pornografie, navazování kontaktu s dětmi s cílem od nich vylákat erotické materiály a v menší míře také sexuální nátlak. Komunikace mezi dětmi a pachateli probíhá velmi často v uzavřených diskuzních fórech, na zahraničních komunikačních službách nebo na šifrovaných mobilních platformách, což velmi ztěžuje přesné zadokumentování důkazních materiálů, ale často také samotné odhalení takového jednání.

Nadále je nutno konstatovat, že kybernetické kriminalitě a kriminalitě v kybernetickém prostoru nahrává **nízké právní vědomí veřejnosti v kombinaci s poměrně omezenými schopnostmi rozpoznat, předcházet a bránit se útokům využívajícím informační technologie**, stejně jako nedostatečná regulace, která se jak na národní, tak na celoevropské úrovni značně zpožďuje za dynamickým rozvojem informačních technologií. Problémem zůstává otázka právní regulace povinností poskytovatelů uchovávat a poskytovat údaje o službách a jejich uživatelích, a s ním související absence právních nástrojů k získání dat nezbytných pro odhalování pachatelů v kyberprostoru.

Informace o kybernetické kriminalitě do jisté míry zkresluje nejen její přesah nad rámec počítačových trestných činů, ale také značná latence. V roce 2021 zpracoval IKSP výsledky rozsáhlého dotazníkového šetření na reprezentativním vzorku české internetové populace, podle něhož se míra latence u sledovaných jevů pohybuje řádově na úrovni 74-99 %.

7.12. Daňová kriminalita

Daňová oblast je z hlediska dlouhodobého horizontu páchaní trestné činnosti stále velmi lukrativní, a proto jsou pachateli neustále vymyšleny nové postupy, jak na této oblasti vydělat. Jedná se jak o starý způsob vystavování fiktivních daňových dokladů a snižování základu pro výpočet daně, tak krácení daně na nepříznání DPH. Lze zmínit např. porušení celní uzávěry v případě tranzitu přes území ČR při průvozu zboží, nebo uložení náhražky zboží ve skladech v ČR, a přitom vyvezení originálního produktu do zahraničí k jeho prodeji načerno.

³⁰ Vishing je tzv. telefonický phishing (v angličtině voice phishing). Jedná se o podvodnou manipulativní techniku, která má vylákat od lidí přístupové údaje a čísla účtů.

Dle expertních znalostí GFŘ aktuálně k nejvyšším daňovým únikům s vazbou na více daní (daň z přidané hodnoty, daň z příjmů) dochází v souvislosti poskytováním pracovní síly, dovozu zboží (celní režim 4000, 4200) ze třetích zemí (regiony jihovýchodní Asie, Středního východu) a jeho následným dodáním v Evropském hospodářském prostoru, poskytováním služeb „reklamní činnosti“. Obdobně jako v roce 2020 GFŘ detekovalo případy organizovaného krácení daní u nákupu a prodeje automobilů, vybraného spotřebního zboží (součástky a příslušenství elektroniky), léky. Specificky s ohledem na pandemické podmínky covid-19 byly stejně jako v roce 2020 zjištěny řetězce, které svým účelem sloužily ke zkrácení daní při dodávkách zdravotnického a ochranného materiálu.

Rizikovitost transakcí s virtuálními měnami spočívá v tom, že jsou zčásti mimo dohled standardních mechanismů regulujících nelegální výnosy, přičemž v České republice měl dle údajů společnosti Bit.plus objem obchodů s virtuálními měnami v roce 2021 vzrůst o čtvrtinu téměř na pět miliard korun. Většinu transakcí tvořily bitcoiny a ethereum.

V průběhu roku 2021 nebyly přijaty v rámci daňových předpisů legislativní změny, které by směřovaly k eliminaci hrozby organizovaného krácení daní. Naopak politickou reprezentací byly deklarovány změny, které prostor pro daňovou trestnou činnost spíše rozšíří (zrušení elektronické evidence tržeb, parametrické změny u kontrolního hlášení). Z hlediska výše příjmové části rozpočtu by tento zásah mohl znamenat výpadek až v desítkách miliard korun ročně. V neposlední řadě by došlo k narušení rovného podnikatelského prostředí ve prospěch podnikatelů ochotných páchat trestnou činnost.

Činnosti směřující k eliminaci organizovaného krácení daní byly realizovány v nelegislativní rovině, zejména směřováním výkonu činností (kontrolní činnost odvisle od analytických výstupů) a spoluprací s dalšími orgány státní správy (daňová KOBRA).

Problematika podvodů na DPH

K efektivnější detekci podvodů na DPH přispěly v roce 2021 správcem daně zavedené **analytické nástroje**, které následně v rámci odhalování tohoto druhu protiprávní činnosti využívají orgány činné v trestním řízení. V reakci na zavedení tzv. kontrolního hlášení byly ze stran daňových subjektů zaznamenány nové trendy vykazování cíleně marginálních obchodních transakcí v rámci řádku B3 kontrolního hlášení (zjednodušený účetní doklad pro transakce do 10 000 Kč) a řetězení vykazovaných fiktivních plnění křížem mezi osobami povinnými podat kontrolní hlášení (tzv. cross - invoicing). Tento trend stále pokračuje. V oblasti intrakomunitárních podvodů na DPH se objevují zejména akviziční podvody např. při pořízení osobních automobilů nebo potravin.

Odhalování daňových podvodů komplikuje skutečnost, že se jedná o podvody téměř vždy s **přeshraničním charakterem** a tato trestná činnost se velmi těžko odhaluje v reálné době, tedy v době, kdy je páchána. Do trestné činnosti jsou zapojeny skupiny působící na území více členských států EU. S tím souvisí problém se získáváním informací z jiných členských států a tendence pachatelů přesunovat trestnou činnost do zemí, se kterými je komunikace nejsložitější. Byl zaznamenán trend přesouvání peněžních toků na bankovní účty mimo jurisdikci ČR. Opětovně byl zaznamenán nárůst podvodů při dovozech zboží zejména z Číny a Turecka (podhodnocení, zneužití e-commerce a celních režimů 4000, 4200, padělky textilu a zboží denní potřeby), kde Česká republika figuruje často na pozici vstupní země pro čínské zboží na trh EU prostřednictvím společností – missing traderů založených v ČR. Jako setrvalé riziko v právním systému České republiky se jeví možnost snadného a neregulovaného zakládání obchodních společností na office house adresách, spolu s dosazováním

nekontaktních osob v postavení tzv. bílých koní, často ze zahraničí, do funkcí statutárních zástupců.

Česká republika se zapojila do systému SURVEILLANCE III, který vznikl na úrovni EU a který slouží ke sdílení informací o dovozu zboží propuštěného do celního režimu 4200 mezi členskými státy EU (spuštění 1. 1. 2020). Jednotlivé státy se připojují průběžně od data spuštění, aktuálně již došlo k připojení všech 27 členských států EU.

Problematika nelegální výroby tabáku a tabákových výrobků

V roce 2021 byly na území České republiky odhaleny celkem **2 autonomní nelegální výrobní cigaret a tabáku** a jeden subjekt zásobující netabákovým materiálem ilegální výrobní na Slovensku a v Polsku. Ve všech případech se jednalo o výrobní zdroje plně ovládané a organizované cizojazyčnými zločineckými skupinami. Jedná se o zcela nový trend a situaci na území dnes již celé Evropy, kterou lze přičítat ztrátám, které zločinecké skupiny v uplynulých letech utrpěly při odhalených kontrabandech pašovaných cigaret přes vnější hranici EU ze zemí bývalého Sovětského svazu. Z tohoto důvodu se dle vyslovené hypotézy může jednat o tzv. předsunuté nelegální výrobní cigaret na území EU, které mají za cíl saturovat poptávku po nezdaněných a levných tabákových výrobcích v západoevropských zemích. Celosvětová pandemie covid-19 nijak neohrozila nelegální obchod s tabákem a netabákovým materiálem, naopak pro nelegální obchodníky byla tato doba paradoxně impulsem pro zvýšenou aktivitu.

Česká republika se v uplynulém období stala jednou ze zemí, které jsou využívány překupníky s tabákem, netabákovými materiály (lepidla, filtry, cigaretový a filtrový papír, staniol a aluminiový papír, krabičkové přířezy a další) a stroji na úpravu a výrobu cigaret. V České republice jsou zakládány tzv. schránkové firmy, které kryjí aktivity ilegálního obchodu s tabákem a netabákovým materiálem. Je nutné zmínit význam spolupráce s legitimními podnikatelskými subjekty, jmenovitě s tabákovými společnostmi působícími na území České republiky, se kterými jsou v rámci proaktivity a principu otevřenosti společně sdíleny poznatky k situaci na trhu s tabákem a tabákovými výrobky, s indexy vyskytujících se rizik a nestandardních jevů.

S ohledem na stále se zvyšující daňovou zátěž výrobků podléhajících spotřební dani z tabáku lze predikovat zvýšení aktivit souvisejících s nelegální výrobou tabákových výrobků na území České republiky.

Útvary Dohledu Celní správy bylo v roce 2021 odhaleno 513 případů podezření z porušení právních předpisů v rámci komodit tabáku (včetně surového tabáku a tabákových listů) a tabákových výrobků s výší úniku na spotřební dani 7,2 mil. Kč. V roce 2021 bylo kontrolní činností Celní správy v oblasti tabáku a tabákových výrobků zjištěno 816 případů podezření z porušení celních a daňových předpisů. Únik na spotřební dani lze vyčíslit částkou 95 mil. Kč.

Minerální oleje

Problematika zvláštních minerálních olejů, tzv. „designer fuels“ je z pohledu trestné činnosti na úseku krácení spotřební daně, dlouhodobě setrvávajícím problémem nejen pro Českou republiku, ale víceméně pro většinu členských států EU. Obecně lze konstatovat, že se stále objevují nové chemické kombinace tak, aby mohl být deklarovaný jiný účel použití než pro pohon motorů. Modus operandi je v klíčových aspektech stále stejný. Nekreditibilní přepravní společností přepravují minerální oleje z distribučních skladů (nejčastěji Polsko, příp. Slovensko) s doklady, na kterých jsou uvedeni fiktivní nebo riziková příjemci. Skutečné místo

vykládky není zpravidla uvedeno. Nejčastěji jsou tyto oleje přepravovány v IBC kontejnerech, které jsou následně pohodlně distribuovány koncovým zákazníkům. Konečné platby zpravidla v hotovosti, takže analýza bankovních převodů není možná.

V roce 2021 bylo Celní správou odhaleno 121 případů porušení právních předpisů. Vyčíslený únik na cle a daních pak dosáhl 134,2 mil. Kč. Za nárůstem zjištěného úniku oproti roku 2020 (97,7 mil. Kč) přitom stojí nejen stále probíhající intenzivní daňové kontroly zejména v oblasti daňově zvýhodněných komodit, jako jsou minerální oleje určené pro výrobu tepla nebo pro zemědělské účely, ale situaci ovlivnily rovněž úspěšné realizace několika trestních případů, kdy předmětem protiprávního jednání byly zejména ostatní oleje nepodléhající, díky deklarovanému účelu užití, spotřební dani.

Oblast lihu a lihovin

Z průběhu roku 2021 lze pozorovat setrvalý stav situace v oblasti nelegálního nakládání s nezdaněným a neznačeným lihem na území ČR. Tento stav navazuje na období značných změn v legislativním rámci souvisejícím s lihovou problematikou, které byly přijaty jako reakce na tzv. metanolovou kauzu z podzimu roku 2012 s trváním až do roku 2014.

Poslední období několika let je charakterizováno zejména poznatky souvisejícími s nelegální domácí produkcí ovocných destilátů, které je pro svoje specifikum nebezpečné zejména ze zdravotních důvodů, neboť nekvalitní proces zpracování kvasu je spojen se značnými riziky a možným značným dopadem na zdraví nebo život obyvatelstva.

V letech 2020 a 2021 poznamenaných pandemií covid-19, lze konstatovat snížené, ne-li nemožné uplatnění tzv. mimobilančního lihu v gastro provozovnách, které byly v daném čase mimořádnými vládními opatřeními v omezeném provozu, resp. v některých obdobích zcela uzavřeny. Tato opatření se promítla do chování spotřebitele, kdy jedním z mála možností bylo pořízení nejen lihovin, ale i piva, vína a meziproduktů v legálních obchodních řetězcích. Podpurným argumentem pro toto tvrzení jsou data o plnění státního rozpočtu ve vztahu ke správě spotřebních daní.

Poskytování pracovní síly

Krácení daní spojené s poskytováním pracovní síly GFR detekuje od roku 2016 a počet případů narůstá. V důsledku této trestné činnosti dochází ke krácení daně z přidané hodnoty, daně z příjmů a pojistných. Jedná se téměř vždy o organizované krácení daní realizované za využití spletitého spojení tuzemských právnických osob, kdy spletitá struktura uměle vytvořeného spojení má zabránit detekci zkrácení daní a pojistných a umožnit legalizaci výnosů z trestné činnosti (hotovostní výběry v úhrnných hodnotách milionů Kč). Organizátory jsou převážně **zahraniční fyzické osoby**, které získávají v „domovských státech“ fyzické osoby, které následně vykonávají pracovní činnost v tuzemsku. Činnost vykonávají zakrytě pod jiným smluvním vztahem (smlouva o dílo) nebo prostřednictvím agentur práce. V případech zakrytého zaměstnávání dochází k významnému krácení pojistných (nejsou vůbec odváděna) v kombinaci s krácením daně z přidané hodnoty a daně z příjmů.

V případech agenturního zaměstnávání zpravidla nedochází ke krácení pojistných plateb, zkrácení daní spočívá zejména ve snaze snížit vysoké daňové povinnosti (zahrnutím dokladů znějících na fiktivní plnění) dosahované v souvislosti s evidovaným poskytováním pracovní síly.

Vysoké hodnoty nelegálních výnosů ze zkrácených daní a pojistných plateb jsou organizátory částečně převáženy do zahraničí, ve většině odhalených případů jsou však ve značné míře

„investovány“ v tuzemsku (stavby rodinných domů, penzionů, nákupy luxusních automobilů apod.).

Poskytování pracovní síly spojené s krácením daní, zejména skryté „nelegální zaměstnávání“ má podle poznatků GFR příčinu ve vyšší poptávce po pracovnících s určitou kvalifikací, než jakou trh práce poskytuje, práce nízké kvalifikace či sezónní činnost (zemědělské, lesní balicí práce atd.). Změna podmínek pro zaměstnávání by tedy mohla přinést snížení počtu případů krácení daní a pojistných v oblasti „nelegálního zaměstnávání“.

Reklamní služby

Generální finanční ředitelství trvale detekuje případy organizovaného krácení daní spojené s poskytováním reklamních služeb. Reklamní služby jsou zpravidla poskytnuty, ale **jejich hodnota je v účelově vytvořené spletné struktuře právnických osob ovládané organizátory o několik řádů navýšena oproti reálné ceně** (tj. např. z hodnoty desítek tisíc na milióny Kč), ve vstupech resp. v nákladech společností nacházejících se na počátku struktury.

Zatímco v případech krácení daní v souvislosti s dovozem zboží a krácením daní v souvislosti s poskytováním pracovní síly jsou organizátory téměř vždy zahraniční fyzické osoby, v případech reklamních služeb jsou organizátory téměř vždy osoby české národnosti. V předchozích letech došlo v rámci spolupráce na platformě daňové KOBRY k eliminaci několika organizovaných skupin krátcích daně při poskytování reklamních služeb.

Důsledkem bylo zdokonalení způsobu krácení daní, zejména v oblasti skrytí úplat za podvodná reklamní plnění před správcem daně (využívání zahraničních destinací s příhodnými podmínkami pro nelegální výnosy), zapojení zahraničního prvku jako dílčího zdroje neexistujících služeb) a další. Ve snaze vyhnout se detekci rizikovou analýzou správce daně některé skupiny přestaly krátit daň z přidané hodnoty a krátí pouze daň z příjmů. Specifickým aspektem krácení daně u reklamních služeb je skutečnost, že ve všech případech dochází k vracení části úplaty zpět ke společnostem, které na konci účelově vytvořeného spojení představují „finální příjemce“ služby. Některé subjekty se tedy do organizovaného spojení nezačleňují s primárním cílem zkrátit daň, ale zejména proto, že tím získávají nevidované fondy finančních prostředků v řádech milionů či desítek milionů Kč, které mohou využívat k ovlivňování zakázek a jiných procesů spojených s fungováním státu a samosprávy.

Lze odkázat např. na medializovaný případ Zpěvák, kde jen za období od 1. 1. 2018 do 1. 5. 2020 došlo k realizaci finančních transferů převyšujících 283 mil. Kč, přičemž nejméně 80% uvedeného objemu finančních prostředků se vrátilo „zpět“ ke koncovým příjemcům podvodných reklam. Reklamní služby spojené s krácením daní představují dlouhodobý problém, který se podařilo eliminovat jen dílčím způsobem.

Kompenzační bonusy

V souvislosti s epidemiologickou situací byla přijata zákonná norma (zákon č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2 (dále jen „zákon o KB“)), s cílem zmírnit dopady událostí související se vznikem a rozšířením onemocnění covid-19.

Finanční správa detekuje v rámci podaných žádostí případy, kdy jsou podávány žádosti s cílem vylákat částky bonusů osobami, které odcizí identitu skutečných osob a podávají žádosti pod cizí identitou s cílem vylákat neoprávněně částky bonusu. Finanční správa eviduje celkem 136 trestních oznámení podaných ve věci neoprávněného čerpání kompenzačního bonusu na

celkovou částku 64 856 233 Kč. Prověřování případů probíhá v úzké součinnosti s Policejním prezidiem ČR a příslušnými policejními útvary. V jednom z případů, kde již došlo k odsouzení, bylo státními orgány zadokumentováno podání více než 390 podvodných žádostí na celkovou částku převyšující 15 mil. Kč.

7.13. Kriminalita páchaná na životním prostředí

V oblasti **kriminality páchané proti životnímu prostředí** (environmentální kriminality) lze zaznamenat z pohledu statistických čísel určitou stagnaci ve vývoji této trestné činnosti. Výsledky roku 2021 tak ukázaly, že trendy z minulých let týkající se počtu spáchaných skutků v rámci jednotlivých forem environmentální kriminality nabyly trvalejšího charakteru.

V rámci jedné z mezinárodně nejsledovanějších forem trestné činnosti vztahující se k neoprávněnému nakládání s chráněnými volně žijícími druhy živočichů a planě rostoucími rostlinami byly v roce 2021 opět zadokumentovány další významné případy nelegálního obchodu s celosvětově sledovanými komoditami. Současně se ale potvrzuje, že tato forma environmentální kriminality není páchána jen v souvislosti s nelegálním nakládáním s exempláři chráněných druhů v rámci chovatelství a sběratelství, ale stále více se projevuje i další způsob jejího páchání, a to v souvislosti s nelegálním lovem chráněných živočichů.

V souvislosti s nelegálním nakládáním s odpady je detekován jak **nárůst nelegální přeshraniční přepravy odpadů do ČR**, tak i samotné nelegální nakládání s odpady vyprodukovanými v ČR. Jak vyplývá nejen ze zahraničních zkušeností, ale i z aktuálních informací bezpečnostních složek, je tato forma trestné činnosti spjata s velkým zájmem organizovaných skupin pachatelů, a to zejména díky vysokému finančnímu zisku z jejího provádění.

Oblast trestné činnosti spojenou s **týráním zvířat** zatím výrazně neovlivnila ani přísnější trestněprávní úprava; počty případů se prakticky neliší od předchozího období.

V rámci mezirezortní pracovní skupiny byla v minulém roce, zejména s ohledem na závazky vyplývající z mezinárodních úmluv (Bernská a Bonnská úmluva) připravena a vládou schválena meziresortní **Strategie k nelegálnímu zabíjení volně žijících živočichů**³¹. Strategie by měla zajistit koordinaci činností státních orgánů a zároveň stanovit konkrétní opatření, která napomohou zlepšení situace.

Došlo k přijetí novely pokynu obecné povahy č. 4/2009, Vzorového organizačního řádu, jež nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2021, a která rozšířila povinné specializace na environmentální kriminalitu vedle krajských státních zastupitelství a Nejvyššího státního zastupitelství též na okresní a vrchní státní zastupitelství.

Nelegální zabíjení volně žijících živočichů

Nelegální zabíjení volně žijících živočichů (trávení, pytláctví, nelegální lov/odchyt ad.) je závažnou a často trestnou činností, svým rozsahem představující bezpečnostní riziko rovněž pro domácí (hospodářská) zvířata, stejně tak i lidi samotné. Velká pozornost by v souvislosti s danou problematikou měla být věnována osvětě a ekologické výchově, kromě prevence je

³¹ [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_dokumenty_v_gesci_prehled/\\$FILE/OPZPUR-EPN-Strategie_2020-20200114.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_dokumenty_v_gesci_prehled/$FILE/OPZPUR-EPN-Strategie_2020-20200114.pdf)

rovněž potřebné klást důraz na dopadení a usvědčení pachatele. MŽP se problematikou aktivně zabývá, v rámci schválené meziresortní Strategie k nelegálnímu zabíjení volně žijících živočichů probíhá užší spolupráce státních orgánů (MZe, MŽP, MV, PČR, SVS, ČIŽP) i nestátních institucí (ČMML, ČSO ad.).

Problematika se dotýká obecně nejvzácnějších druhů (např. dravců – orlů v případě vybírání hnízd/zástřelů, či šelem – rys či vlk v případě trofejního lovu) a v kumulaci s ostatními negativními vlivy může mít zásadní vliv na početnost těchto živočichů. Důvody této činnosti jsou zejména určitý užitek (trofej, zdroj potravy) či konflikt s člověkem (např. zemědělství nebo myslivost). S ohledem na zjištěné případy je trend této činnosti stabilní, resp. mírně stoupající.

Trávením volně žijících živočichů se v rámci programu „Volná křídla“ zabývá Česká společnost ornitologická (v rámci činnosti ČSO existuje databáze případů otrav na www.karbofuran.cz). Podle jí dostupných informací bylo za posledních 10 let prokázáno téměř 400 případů (na více jak 160 lokalitách v ČR) otrav chráněných druhů živočichů, včetně např. kriticky ohrožených orlů. Lze předpokládat, že se podaří najít pouze malou část usmrčených živočichů, což mimochodem potvrzují i výsledky z projektu Pannon Eagle Life. V rámci tohoto projektu existuje od roku 2018 tzv. Unit dog (psí jednotka), jejíž součástí je pes vycvičený na vyhledávání otrávených návnad a živočichů. Nejčastěji bývají použity přípravky na bázi karbamátů (zakázaný karbofuran), fosfidů, organofosfátů a v posledních letech čím dál častěji jiné dostupnější a méně známé přípravky.

V roce 2021 bylo v rámci projektu Pannon Eagle mimo jiné zjištěno celkem 29 otrávených kání lesních, 11 luňáků červených, 7 orlů mořských a 2 vydry říční. Mimo to byla otrava prokázána rovněž u 3 psů a 3 koček, 7 lišek a 2 kun. V případě nelegálního zabíjení střelnou zbraní ČSO eviduje mimo jiné za minulý rok nález 1 zastřeleného čápa černého, 1 luňáka červeného a 1 orla mořského (vše jedinci zvláště chráněných druhů). Kvalifikovaný odhad skutečných případů je však i zde významně vyšší (více jak 100 jedinců za rok).

Mimo trávení je druhým nejvýznamnějším problémem dané problematiky pytláctví, které je ve většině případů páchané na velkých šelmách (vlk a rys). Mimo postřeleného a následně uhynulého jedince rysa ostrovida v Beskydech, to byla v poslední době např. samice vlka obecného, nalezená na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Až desítky vyder a rysů a jedinců dalších vzácných druhů jsou dle odhadů ročně zabity pytláky.

Nadále se v ČR rovněž vyskytuje dlouhodobě velmi obtížně řešitelný problém, a sice odchyt zvláště chráněných živočichů za účelem zájmového chovu v ČR i zahraničí a za účelem preparace a prodeje vycpanin. V posledních letech byla PČR i ČIŽP řešena řada případů této nelegální činnosti včetně nelegálního použití jestřábích košů.

Nezákonný obchod s ohroženými druhy živočichů a rostlin (wildlife crime)

ČR je chovatelskou, pěstitelskou a sběratelskou velmocí a v oblasti wildlife crime má významnou roli jako země cílová, tranzitní i jako země původu. V roce 2021 pokračoval v důsledku virové pandemie útlum v leteckém přeshraničním pohybu osob i zboží.

Tato skutečnost se promítla především do situace na letišti Václava Havla Praha. Zde eviduje ČIŽP celkem 506 kontrolních aktivit, což je o cca sto méně ve srovnání s rokem 2020 a představuje méně než polovinu aktivit evidovaných za rok 2019. **Většinu nelegálního obchodu reprezentovaly cca dvě desítky individuálních dovozů výrobků tradiční čínské medicíny, realizovaných příslušníky asijských komunit, menšinu (jednotky případů) tvořily tzv. turistické dovozy (koráli, trofeje, části těl živočichů).**

V oblasti nelegálního nakládání s exempláři, podléhajícími úmluvě CITES (Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin), bylo v roce 2021 zjištěno CS celkem 63 případů, což je v porovnání s rokem 2020 podobné. Záchyty byly provedeny převážně Celním úřadem Praha Ruzyně, přes které je největší pohyb cestujících. Ze živých exemplářů ohrožených druhů bylo zadrženo 50 plazů, 4 ptáci a 33 rostlin, z neživých exemplářů 193 kusů korálů, 194 kusů sušeného hmyzu, 24 exemplářů ryb (sušení mořští koničci), 2 exempláře obojživelníků, 11 výrobků z plazů, 6 kusů peří ptáků a 19 výrobků ze savců. Kromě toho bylo rovněž zadrženo 754 balení tradiční čínské medicíny s výtažky z exemplářů ohrožených druhů živočichů a rostlin.

Obecně lze konstatovat, že stále platí dělení nelegálního obchodu s exempláři CITES na dvě primární skupiny. První skupinu můžeme označit jako „turistickou“, která díky vládním a mezinárodním opatřením byla potlačena téměř na nulu. Do druhé skupiny spadají případy závažného porušování celních předpisů a páchání trestné činnosti. Zde se setkáváme se závažnějšími případy nelegálního obchodu s exempláři CITES, a to jak v souvislosti s dovozem, vývozem i tranzitem. Mezi další negativní aspekty environmentální kriminality patří i fakt, že nelegální obchod s volně žijícími živočichy a rostlinami je jednou z největších hrozeb pro přežití některých kriticky ohrožených druhů a celkově je na druhém místě mezi příčinami vyhnutí druhů, hned za ničením jejich přirozeného prostředí. V rámci nelegálního trhu s exempláři CITES se obchoduje zejména s již zmíněnou tradiční čínskou medicínou, nosorožčími rohy, tygřími kostmi, slonovinou a živými exempláři CITES.

V případě deklarovaných poštovních zásilek provedla inspekce za rok 2021 celkem 272 šetření a kontrol, což je rozsah významně větší než za rok 2020 (166 šetření). Nejzávažnější porušení předpisů na úseku CITES zjistila ČIŽP při kontrolách zásilek v případě vyšších jednotek vývozu živých rostlin (zejména kaktusy a další sukulentní rostliny). Ostatní nelegální zásilky (dovozy potravin, hmyzu a trofejí) představovaly pouze tři případy.

Sokolnictví je významnou součástí kultury ČR a arabských zemí. Inspekce se proto v roce 2021 soustředila na vývozy sokolovitých dravců z ČR do Spojených arabských emirátů. Provedla šetření téměř 30 zásilek vývozu živých dravců, pocházejících z českých chovů. Přitom zkontrolovala více než 700 exemplářů sokolovitých. Výsledkem bylo několik zadržení a zahájení příslušných správních a přestupkových řízení a také zahájení kontrol v rámci ČR. Část věci inspekce předala orgánům činným v trestním řízení k dalším úkonům.

V souvislosti s novelou zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, která mj. omezuje využití velkých kočkovitých šelem pro účely drezury, resp. zakazuje jejich množení, zaznamenala inspekce řadu podezřelých jednání v souvislosti s likvidací kadáverů, zejm. tygrů a lvů. Věci rovněž předala a předává orgánům činným v trestním řízení k dalším úkonům.

Odpadové hospodářství

Z hlediska zjištění ČIŽP se opakují případy **nedovolené přepravy odpadů**, tzn. dovozy nebo vývozy odpadů bez potřebných či správně vyplněných dokladů a dovoz k příjemci, který není k přijetí dovážených odpadů oprávněn, nadále je zejm. zneužíván režim tzv. „zeleného seznamu“ odpadů v rámci „schengenského prostoru“, popř. snaha o vývoz elektroodpadů jako kovového odpadu do třetích zemí. Největší změnou byl přechod na novou komplexní právní úpravu v oblasti odpadového hospodářství, v oblasti přepravy odpadů např. zakazuje mobilním zařízením ke sběru a výkupu odpadů být příjemcem či odesílatelem odpadů v rámci přeshraniční přepravy odpadů. Nadále byla pozornost věnována zejm. problematice nakládání

s nebezpečnými odpady, zejm. pak nakládání s odpadní rtutí nebo s odpady ze starých ekologických zátěží, které je financováno z veřejných rozpočtů.

V kontextu nynější celoevropské pandemické situace docházelo k **obrovské spotřebě nemocničního ochranného materiálu** (roušky, pláště, injekční stříkačky apod.), který se v důsledku nedostačujících likvidačních kapacit nezákonně vyvážel z nejhůře postižených částí Evropy do okolních států.

V rámci kontrol přeshraniční přepravy odpadů zjistili útvary Mobilního dohledu celních úřadů 34 případů (celkem 235 719 kg odpadu) podezření z porušení předpisů přeshraniční přepravy odpadů (jedná se o kontroly vozidel přepravujících odpad na pozemních komunikacích). Oproti roku 2020 se jedná o pokles počtu zjištěných porušení téměř na polovinu. Pokles celkového množství odpadu, u něhož bylo zjištěno podezření na porušení předpisů při jeho přepravě, byl ještě výraznější, až na 20 procent oproti roku 2020. Pouze v jednom případě bylo na základě zjištěného podezření z nelegální přeshraniční přepravy přijato opatření, jímž byl odpad navrácen do země odeslání.

Havárie na řece Bečva

Jedním z nejzávažnějších případů za několik posledních let byla ekologická havárie na řece Bečvě v roce 2020. Obdobně na přelomu roku 2020 a 2021 došlo k úhynu velkého množství ryb v Labi v důsledku úniku neznámé chemické látky. Tyto případy jsou jasným signálem pro zpřísnování opatření při nakládání s nebezpečnými odpady, otevírají otázku vyčíslování škod na životním prostředí a možností dohledání škůdce a jeho adekvátního postihu.

7.14. Trestná činnost příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů a vojáků v činné službě

Příslušníci bezpečnostních sborů

V roce 2021 GIBS zadokumentovala protiprávní jednání osob v celkem 411 (-3) případech. Vyřízeno v prověřování bylo 295 případů, vyřízeno ve vyšetřování došlo u 122 případů a vyřízeno ve zkráceném přípravném řízení bylo 10 případů, celkem v roce 2021 GIBS ukončila 427 případů. Zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření v rámci zkráceného přípravného řízení bylo realizováno u 182 (0) fyzických osob a 4 (+4) právnických osob:

- 95 (+4) příslušníků a 7 (-4) zaměstnanců Policie ČR,
- 47 (+13) příslušníků a 5 (+2) zaměstnanců Vězeňské služby ČR,
- 3 (+2) příslušníků a 1 (0) zaměstnanec Celní správy ČR,
- 24 (-17) civilních osob, 4 (+4) právnické osoby.

Tabulka 7 - Přehled trestně stíhaných osob v roce 2021

Přehled trestně stíhaných osob v roce 2021		
	celkem	rozdíl 2020/2021
Příslušník Policie ČR	95	+4
Zaměstnanec Policie ČR	7	-4
Příslušník Vězeňské služby ČR	47	+13
Zaměstnanec Vězeňské služby ČR	5	+2
Příslušník Celní správy ČR	3	+2
Zaměstnanec Celní správy ČR	1	0
Osoby mimo bezpečnostní sbor	24	-17
Právnícká osoba	4	+4
Celkem	186	+4

Zdroj: GIBS. 2022

U výše uvedených 186 osob bylo GIBS zadokumentováno celkem 249 (-12) trestných činů.

V roce 2021 GIBS zahájila trestní stíhání u 28 (+11) pachatelů, jež se dopustili trestné činnosti vykazující korupční jednání a spáchali celkem 50 (+22) trestných činů. V případech trestné činnosti se znaky nepřiměřeného fyzického nebo psychického násilí, brutality, nelidského zacházení, ponižování a mučení při výkonu pravomoci GIBS v roce 2021 zahájila trestní stíhání celkem 30 (+11) pachatelů. U těchto pachatelů dokumentovala dohromady 45 (+6) trestných činů, **přičemž u 10 příslušníků byla právní kvalifikace trestného činu mučení a jiné nelidské a kruté zacházení podle § 149, kterého se dopustili 3 příslušníci Policie a 7 příslušníků Vězeňské služby.**

Soudy pravomocně odsoudily 55 příslušníků Policie ČR, což představuje nárůst oproti roku 2020 (tehdy celkem 42) o 13 příslušníků. Nejčastěji byli příslušníci Policie ČR odsouzeni pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 TZ - bylo odsouzeno 27 příslušníků Policie ČR. Celkem bylo v roce 2021 odsouzeno 26 příslušníků Armády ČR.

Ozbrojené síly

Situaci v oblasti pořádku a bezpečnosti v rámci ozbrojených sil ČR lze v roce 2021 charakterizovat jako **stabilizovanou**. Vojenská policie v rozsahu své působnosti přijímala v hodnoceném období opatření na trestní oznámení, podněty či vlastní poznatky u **573 podezření ze spáchání protiprávního jednání** (ve srovnání s rokem 2020 +116, +25%). Včetně přestupků v dopravě se jedná o 1334 případů. Ve 157 případech zahájila úkony trestního řízení, z nichž 95 bylo ukončeno s objasněností 83% (79 případů). Zahájení trestního stíhání bylo realizováno v celkem 35 případech.

VP šetřila celkem 1022 jednání majících znaky přestupku. Z tohoto počtu bylo 761 na úseku dopravy, kdy u 285 přestupků byli z jednání podezřelí příslušníci a zaměstnanci rezortu Ministerstva obrany.

V oblasti prevence rizikového chování provedla VP celkem 255 preventivních kontrol na vyžádání velitelských orgánů. Při těchto akcích bylo zkontrolováno 2006 osob, přičemž byl u kontrolovaných ve 3 případech zjištěn alkohol a v 6 případech užití OPL.

7.15. Přestupky evidované policií ČR

Policisty služby pořádkové policie bylo v roce 2021 zjištěno celkem **575 718 (+8 657) přestupků**. Výrazně nejvíce přestupků bylo zjištěno na úseku **bezpečnosti a plynulosti silničního provozu** podle § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, (včetně návykových látek), a to 329 532 (-4 933), což je 57,24 % ze všech přestupků. Dále následují **přestupky proti majetku** podle § 8 zákona o některých přestupcích, kterých bylo zjištěno 98 053 (+7 308), a přestupky na úseku veřejného pořádku a občanského soužití podle § 5 a § 7 zákona o některých přestupcích, kterých bylo zjištěno 74 044 (-3 886). Ostatních přestupků bylo zjištěno 66 741 (+10 423). Přestupků na úseku ovlivnění alkoholem a jinými návykovými látkami podle zákona o silničním provozu bylo zjištěno 18 451 (-14).

Příkazem na místě bylo řešeno 336 366 (+6 673) přestupků, přičemž na pokutách byla uložena částka ve výši 146 772 928 (-1 409 402) Kč. Oznámeno k projednání podle § 73 a § 74 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich bylo 155 862 (-5 237) přestupků. Odloženo podle § 74 odst. 3 písm. b) bylo 69 875 (+5 751) přestupků, z toho z důvodu nezjištění pachatele 59 230 (+5 260) přestupků, což je 84,76 % z celkem odložených přestupků.

V souvislosti s šířením onemocnění covid-19 byl v ČR vyhlášen nouzový stav, na základě kterého byla přijímána usnesení vlády krizová opatření a Ministerstvo zdravotnictví zároveň vyhlášovalo mimořádná opatření, jimiž stanovilo další omezení a povinnosti (např. povinnost nosit ve vyjmenovaných případech ochranný prostředek dýchacích cest). V rámci kontroly dodržování výše uvedených opatření provedla v průběhu roku 2021 Policie ČR 5 969 519 kontrol a zjistila celkem 165 585 přestupků, z toho 41 571 přestupků projednala příkazem na místě a 21 394 přestupků oznámila správnímu orgánu k projednání.

V roce 2021 bylo policisty služby dopravní policie zjištěno celkem 338 390 (-2 848) přestupků řidičů motorových vozidel a 14 337 (+814) dopravních přestupků ostatních účastníků silničního provozu. Příkazem na místě bylo vyřízeno 318 347 (+4 954) přestupků řidičů motorových vozidel, za které byly uloženy pokuty ve výši 201 145 500 (+5 745 500) Kč, 20 043 (-7 802) přestupků bylo oznámeno správním orgánům.

U řidičů motorových vozidel tvořily největší skupinu přestupky spočívající v **překročení stanovené rychlosti jízdy** v počtu 138 658 (+775).

Mimo výše uvedených přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu bylo v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu u řidičů motorových vozidel zjištěno požití alkoholických nápojů v 5 058 (+121) případech a požití návykových látek ve 2 436 (+365) případech.

Při celkem 1 332 (+307) státních kontrolách na úseku zbraní a střeliva v roce 2021 bylo odhaleno celkem 155 (+63) přestupků právnických a podnikajících fyzických osob, za které byly uloženy pokuty v celkové výši 873 300 Kč (+295 400 Kč).

V roce 2021 bylo evidováno odbory cizinecké policie krajských ředitelství policie a Ředitelství služby cizinecké policie do informačního systému ETR 13 589 přestupků podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, za které byly uloženy pokuty ve výši 12,1 mil. Kč.

8. BEZPEČNOSTNÍ HROZBY A VYBRANÉ DRUHY TRESTNÉ ČINNOSTI

Tato kapitola popisuje bezpečnostní hrozby a vybrané druhy trestné činnosti, kterým je z hlediska vnitřní bezpečnosti ČR věnována zvýšená pozornost.

8.1. Korupce

V roce 2021 bylo registrováno 167 (-5) korupčních trestných činů (§ 331, 332, 333, 329 TZ), za které bylo stíháno 102 (-79) osob. K hlavním výzvám, kterým bylo třeba čelit v roce 2021, patřila trestná činnost související s pandemií nemoci covid-19 a možným zvýšeným rizikem **korupčního jednání při překotném zadávání velkého množství veřejných zakázek**, např. na zdravotní materiál. K problematickým oblastem patří odhalování a dokumentace klientelistických vazeb a související korupční trestné činnosti zejména na úrovni komunální politiky, což je dlouho komplexně neřešený problém.

V průběhu roku 2021 byla prosazována protikorupční opatření zakotvená v Akčním plánu boje proti korupci na roky 2021 a 2022, kterým se provádí Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022. Za nejvýznamnější lze označit následující legislativní návrhy:

Návrh regulace lobbování

Návrhy zákona o lobbování a doprovodného návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování, byly v roce 2021 projednávány ve třetím čtení, nicméně nestihly být schváleny do konce funkčního období Poslanecké sněmovny. Cílem návrhu regulace lobbování bylo vymezení lobbování jako aktivity, která pokud je vykonávána v souladu s platnými pravidly, je legitimní a prospěšná, nikoli poškozující. Za účelem efektivní regulace lobbování v ČR měl být vytvořen registr lobbistů a lobbovaných, ve kterém by veřejnost sledovala lobbistické kontakty mezi lobbisty a lobbovanými směřující ke změně návrhů právních předpisů či strategických dokumentů schvalovaných vládou. Dalším souvisejícím opatřením ke zvýšení transparentnosti legislativního procesu mělo být zavedení tzv. lobbistické stopy u návrhů právních předpisů tak, aby bylo možné u konkrétního předpisu prostřednictvím elektronické Sbírký zákonů identifikovat lobbistické kontakty. V neposlední řadě měly v zákoně č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, být snížena hranice hodnoty daru, u kterého má veřejný funkcionář oznamovací povinnost. Schválení návrhu regulace lobbování bylo zakotveno jako jeden ze závazků České republiky do Národního plánu obnovy. O opětovném předložení obou materiálů bude rozhodnuto v průběhu roku 2022.

Návrh zákona o ochraně oznamovatelů

Návrh zákona o ochraně oznamovatelů a doprovodný návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů, byly v roce 2021 projednány v prvním čtení, nicméně nestihly být schváleny do konce funkčního období Poslanecké sněmovny. Návrhy zákonů měly za cíl plně transponovat ustanovení Směrnice EP a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, která

byla přijata v rámci řádného legislativního postupu a zveřejněna v Úředním věstníku EU dne 26. 11. 2019 a která směřuje k nastavení jednotného minimálního standardu pro ochranu oznamovatelů ve vybraných rizikových sektorech napříč členskými státy EU. Součástí směrnice jsou ustanovení upravující jak podmínky přiznání ochrany před postihem a požadavky na vytvoření účinné ochrany oznamovatelů, tak nastavení kanálů pro přijímání oznámení a pravidel pro proces jejich prošetřování. Vzhledem k tomu, že transpoziční lhůta uplynula dne 17. 12. 2021, bylo třeba zajistit přímý účinek ustanovení směrnice, u nichž je zakotvena povinnost členských států. Ministerstvo spravedlnosti mimo jiné spustilo vnější oznamovací systém pro oznamovatele protiprávního jednání³², vydalo Metodiku k přímé aplikovatelnosti směrnice³³ a organizovalo řadu webinářů pro zástupce povinných subjektů zřizujících na základě směrnice vnitřní oznamovací systém. Transpoziční návrhy obou zákonů budou předloženy opětovně vládě v roce 2022.

Další opatření

V oblasti zdravotnických prostředků vstoupila s účinností od 26. 5. 2021 novela zákona č. 40/1995 Sb., o **regulaci reklamy** a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, která, obdobně jako je tomu v oblasti léčivých přípravků, zavádí účinná opatření směřující k eliminaci korupce u zdravotnických pracovníků. V souvislosti s reklamou na zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro zaměřenou na odborníky se zakazuje jim nabízet, slibovat nebo poskytovat dary nebo jiný prospěch, ledaže jsou nepatrné hodnoty a mají vztah k jimi vykonávané odborné činnosti. Rovněž při sponzorování setkání a vědeckých kongresů musí sponzorem nebo pořadatelem bezplatně poskytované pohoštění, ubytování a doprava být přiměřené účelu setkání, s ohledem na účel setkání vedlejší, a nesmí být rozšířeno na jiné osoby než odborníky.

MZd v součinnosti s Ministerstvem financí dokončilo v roce 2021 ve všech zdravotních pojišťovnách kontroly „Smluvní politika zdravotních pojišťoven“ a „Vyřizování stížností (žádostí, námětů) na nedostupnost zdravotních služeb“. Byly zjištěny nedostatky především v oblasti transparentnosti rozhodovacího procesu jak v uzavírání nových, tak i ve schvalování změn u stávajících smluvních vztahů; dále v transparentnosti, účelnosti a účinnosti řídicích systémů zdravotních pojišťoven při práci s podněty na nedostupnost zdravotních služeb. Účinnost přijatých opatření k odstranění nedostatků bude ověřena v rámci kontroly realizace nápravných opatření po uplynutí přiměřené lhůty pro jejich aplikaci v praxi. V rámci provedených kontrol nebylo prokázáno korupční jednání.

8.2. Legalizace výnosů z trestné činnosti

Shodně jako v minulých letech přetrvává doposud nevyřešený problém legalizace pravděpodobných výnosů z trestné činnosti prostřednictvím tzv. **tranzitních účtů** mnohdy zřízených cizími státními příslušníky nebo tzv. prázdnými schránkami, prostřednictvím kterých dochází k přesunu velkého objemu finančních prostředků v cizí měně (především EUR a USD) na další účty v jiných členských nebo třetích zemích tak, aby byl zastřen skutečný původ a

³² <https://oznamovatel.justice.cz/>

³³ https://korupce.cz/wp-content/uploads/2021/12/met-wb_aktualizace_2021-12-15.pdf

původce finančních prostředků. V případech, v nichž jsou podezřelé obchody detekovány Finančním analytickým úřadem, pachatelé prokazují důvod transakce předložením na první pohled smyšlených faktur o uskutečněných obchodech. Skutečný původ finančních prostředků je však z důvodu velkého množství tranzitních účtů z různých zemí takřka neodhalitelný a takto převáděné finanční prostředky jsou nástroji trestního práva neodčerpitelné. Tyto finanční prostředky, jejichž deklarovaným účelem je regulární obchodní transakce, se zpravidla nedaří odčerpat ani ve spolupráci se správcem daně. Vzhledem k tomu, že k odsouzení za trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti je zapotřebí prokázat zdrojovou trestnou činnost, což je u tzv. tranzitních účtů mnohdy nemožné s ohledem na to, že zdrojová trestná činnost je páchána v cizích státech, které neposkytují dostatečnou justiční spolupráci, je využitelnost tohoto trestného činu k odčerpání peněžních prostředků na tranzitních účtech velmi nízká.

Jednou z hlavních výzev NCOZ bylo modifikování interních postupů na neustále se zvyšující profesionalizaci organizovaného zločinu, a to zejména v oblasti finanční kriminality. Zcela klíčové je využití technologie **blockchainu** při legalizaci výnosů z trestné činnosti, která umožňuje převádět mezinárodně majetkové hodnoty, aniž by byly detekovatelné v mezinárodním finančním systému. Zároveň je detekovaný zvyšující se trend zaměřený na zneužívání kryptoměn v rámci nelegálních transakcí, kde je nejvíce oblíbený Bitcoin, přičemž se ukazuje, že na vzestupu jsou i další kryptoměny jakými jsou například monero a zcash.

8.3. Hazard

Permanentní problematikou je oblast kvízomatů, tj. vědomostních hazardních her, řešenou již od cca konce roku 2015. V roce 2021 byly vyneseny ze stran trestních soudů v ČR **první rozsudky**, potvrzující stanovisko orgánů vymáhajících právo v oblasti hazardního hraní v ČR, že kvízomaty, resp. jejich výrobce je v účelové snaze vyhnout se regulaci hazardních her doplňuje o některé ne hazardní prvky, přičemž na povaze tohoto zařízení nemůže nic změnit, neboť jejich primární využití je nadále veskrze totožné jako u výherních automatů, a to z hlediska jejich zákazníků i provozovatelů. Z praxe je zřejmé, že provozovatelé vyvíjí neustále nová modifikovaná herní technická zařízení hlavně z důvodu, aby ztížili práci kontrolním a policejním orgánům, které bez znaleckých posudků nejsou schopni jednoznačně určit, zda výše uvedená technická zařízení podléhají regulaci ve smyslu zákona o hazardních hrách. Kvízomaty nové generace jsou technická herní zařízení, u nichž je válcová hra kombinována se znalostním a dovednostním prvkem, různě kombinovaným v průběhu hry. Právě změny software slouží ke ztížení okamžitého určení dozorového orgánu, že se jedná o hazardní hru dle zákona o hazardních hrách.

K 1. 1. 2021 přešel veškerý dozor a správní trestání na poli online hazardních her na orgány Celní správy České republiky, kdy celní správa vykonává dozorovou a kontrolní činnost v oblasti online hazardních her již od 1. 10. 2019. Klíčovou otázkou při prověřování nepovoleného provozování online hazardních her pro správní i trestní řízení je **otázka cílení hazardní hry umístěné na webových stránkách na český trh**. Prvotní šetření ve vztahu k vyhledávání nelegálních online hazardních her cílících na český trh v prostředí internetu provádí Celní úřad pro Plzeňský kraj. Vzhledem k tomu, že jsou do nelegálního provozování hazardních her v online prostředí s cílením na český trh zapojeny dle dostupných zjištění prozatím pouze společnosti s působností mimo EU i EHP (ostrovy ležící v Karibském moři, zámořská území některých států mimo EU, atd.), které mají navíc většinou skrytou vlastnickou strukturu, je z hlediska efektivity a délky trestního řízení, bez vidiny dobrého výsledku, dáována přednost

rychlému řešení ve správním řízení za použití mimotrestních prostředků, kde je současně též se zapojením Ministerstva financí rozhodováno o blokaci závadných webových stránek.

V kontextu vývoje problematiky nelegálně provozovaných hazardních her a rovněž i s porušováním právních předpisů spojených s provozováním legálních hazardních her vnímáme v současnosti rizika v:

- postupném přesouvání provozu hazardních her do online světa za zapojení virtuálních měn,
- krácení daní spojeného s provozováním legálních hazardních her,
- legalizace výnosů z jiných druhů trestné činnosti prostřednictvím provozování hazardních her.

V oblasti kontrol hazardních her bylo útvary dohledu celních úřadů provedeno **celkem 653 kontrol**, z toho bylo:

- zjištěno 418 porušení právních předpisů;
- odhaleno 125 nelegálních heren (ukončené kontroly);
- zajištěno 152 ks hracích přístrojů (typů IVT, VHP, LLS, EMR);
- zajištěno 363 ks hracích přístrojů typu „kvízomat“;
- zajištěno v hotovosti 625 236 Kč;
- provedeno 243 kontrol v oblasti nelegálních hazardních her provozovaných online.

Oblast hazardního hraní byla v roce 2021 výrazně ovlivněna pandemií covid-19 a opatřeními, která byla v souvislosti s ní přijata, což mělo dopad na trh s hazardními hrami, zejména na jejich dostupnost. Dochází ke změně struktury trhu s hazardními hrami, výrazně se snížil podíl technické hry land-based (v kamenných provozovnách) a naopak výrazně se zvýšil podíl technické hry online, jakož i ostatních online hazardních her.

8.4. Organizovaný zločin

Metody užívané skupinami organizovaného zločinu jsou stále sofistikovanější. Tyto skupiny dokáží rychleji a pružněji využívat možnosti plynoucí z globalizace, především z integrace informačních a komunikačních technologií, dopravy, obchodování, provázanosti finančních trhů, což při absenci účinného systému regulace velmi znesnadňuje odhalování těch nejzávažnějších forem organizované trestné činnosti.

V oblasti organizované kriminality spatřovala NCOZ hlavní výzvy v rámci oblasti vnitřní bezpečnosti v dosud ne zcela adekvátně pokryté tématice **českých vysoce rizikových kriminálních struktur i v oblasti nově akcentované organizované ekologické kriminality**. Pro české kriminální struktury je významným nástrojem uplatnění vlivu na místní samosprávy. Z hlediska rizikových kriminálních struktur se například jedná ve větší míře o zjednávání výhod veřejných zakázek samosprávy a zájmu dlouhodobého ovládnutí toků a přerozdělování veřejných finančních prostředků v rámci dotačních programů aj. Do takovýchto struktur jsou často zapojeny i úřední osoby.

V roce 2021 bylo v návaznosti na vyhodnocení materiálu Europolu popisujícího závažnou a organizovanou trestnou činnost na území EU (SOCTA 2021) zahájeno v rámci NCOZ rozpracování **českých vysoce rizikových kriminálních struktur**. V návaznosti na zahájené rozpracování se potvrdilo, že jedním z klíčových předmětů zájmu těchto kriminálních

organizací je dlouhodobé získání kontroly nad veřejnými finančními toky a rozdělováním veřejných finančních prostředků. Mezi vysoce rizikové kriminální struktury v této oblasti patří především ty, které jsou dlouhodobě schopny ovlivnit vývoj, průběh a výsledek veřejných zakázek ve prospěch předem daných podnikatelských subjektů na základě jejich dlouhodobě navázaných politicko-podnikatelských vztahů a klientelistických vazeb na veřejný sektor.

Dále bylo v roce 2021 v rámci NCOZ zahájeno rozpracování kriminálních organizací systematicky páchajících trestnou činností, jejímž následkem je poškozování životního prostředí. V případě organizované ekologické aktivity existuje jednoznačná souvislost mezi zvyšujícím se tlakem na ekologické chování členských zemí EU a jejich občanů a motivací porušovat zákonné normy regulující nakládání s odpady. I závěry materiálu Europolu popisujícího závažnou a organizovanou trestnou činnost na území EU (SOCTA 2021) naznačují, že nárůst míry organizované **ekologické kriminality** je jednou z hlavních evropských budoucích kriminálních hrozeb. Hlavním důvodem je skutečnost, že důkladnější a kvalitnější likvidace jakýchkoli odpadů vyžaduje více energie, jejíž ceny napříč EU setrvale rostou. Vzrůstající ceny za likvidaci odpadů tak nabízejí dlouhodobě rostoucí míru kriminálních zisků spojených s nedokonalou, případně pouze předstíranou likvidací těchto odpadů. Vzhledem ke specifickým ČR, kde stále existují tzv. staré ekologické zátěže, k jejichž likvidaci se v minulosti stát zavázal, aby v 90. letech 20. století urychlil ekonomickou transformaci země, je pravděpodobné, že organizovaná ekologická kriminalita je dlouhodobě propojena i s trestnou činností při získávání veřejných zakázek. Význam této organizované trestné činnosti v roce 2022 zřejmě i nadále poroste.

V rámci **ruskojazyčného kriminálního prostředí** nadále přetrvává dlouhodobý trend ústupu od extenzivně pojímané organizované násilné trestné činnosti, která se nyní zaměřuje spíše dovnitř cizineckých komunit (např. násilné střety v prostředí ukrajinských zaměstnavatelských agentur). Tento trend přetrvává i přes určitý mírný vzestup organizované trestné činnosti spojené s určitou specifickou formou tzv. racketeeringu, kdy v roce 2021 docházelo k vydírání osob ukrajinské národnosti spojeného s příslibem tzv. ochrany proti předstíraným (domnělým) kriminálním aktivitám jiných zločineckých organizací. Oběti, které podlely iluzi, že jim hrozí reálné nebezpečí, následně vyděračům platily za tuto tzv. ochranu. Ve vztahu k vnějšímu prostředí je významná především organizovaná trestná činnost kriminálních struktur navazující na jejich podnikatelské aktivity v ČR i v zahraničí (např. daňová trestná činnost, legalizace výnosů trestné činnosti, budování tzv. klientelistických sítí apod.).

Vliv ruskojazyčných kriminálních organizací s těžištěm činnosti mimo ČR, a především jejich schopnost směřování kriminálního kapitálu na území ČR, lze hodnotit i nadále jako velmi významný faktor organizovaného zločinu na území ČR a přetrvávající vysoké riziko pro vnitřní bezpečnost republiky. Také v roce 2021 byly zaznamenány aktivity směřující k investování a legalizaci kriminálních zisků původem z prostoru bývalého SSSR na území ČR. V těchto případech zajišťují ruskojazyčné kriminální struktury s těžištěm činnosti v ČR především vazby mezi významnými představiteli společenské, podnikatelské i politické sféry v ČR s cílem získat neoprávněné konkurenční výhody pro investice těchto kriminálních zisků. V těchto případech bylo i v roce 2021, vzhledem k nutnosti najít a důkazně doložit zdrojovou trestnou činnost, pro NCOZ krajně obtížné tento typ legalizace kriminálních zisků odhalovat a prokazovat. V roce 2021 pocházela část těchto kriminálních zisků např. z organizovaných kriminálních IT aktivit páchaných mimo území ČR.

Kromě legalizace kriminálních zisků pocházejících ze zahraničí byla v roce 2021 jednou z hlavních aktivit ruskojazyčných kriminálních organizací organizovaná daňová trestná činnost

spojená jednak s daňovými podvody na daních právnických osob, fyzických osob a na daních spotřebních.

Nejvíce působící **asijskou komunitou** v ČR z hlediska organizované trestné činnosti je dlouhodobě vietnamská komunita, jejíž působnost je dána zejména vysokým počtem obyvatel vyskytujících se na území ČR. Stejně jako v roce 2020 nedošlo ani v roce 2021 k zásadním změnám nebo zvrátům v organizované kriminální činnosti vietnamské komunity, což bylo mimo jiné zapříčiněno také celosvětovou pandemickou situací a s tím souvisejícími vydanými restriktivními opatřeními. Vietnamské kriminální prostředí se na území ČR zabývá vysoce latentní a sofistikovanou trestnou činností, velmi často organizovanou, páchanou v oblastech toxikomanie, daňových podvodů, legalizace výnosů z trestné činnosti, legalizace pobytových oprávnění na území ČR, korupce, migrace a dalších. Jednou z velmi podstatných a pro společnost značně nebezpečných činností této etnické skupiny jsou korupční průniky do veřejné správy, případně do justice. Jedná se o napojení na státní úředníky a justiční orgány, díky čemuž vietnamští občané získávají nejen značný vliv, ale také značný finanční prospěch, který z dané trestné činnosti plyne.

S ohledem na dopady pandemie na hospodářství je nemalá část populace vystavena ekonomickým důsledkům situace, což představuje robustní kriminogenní faktor. Lze předpokládat zvýšenou zranitelnost jednotlivců vůči náboru zločineckými skupinami kvůli nedostatku alternativních vyhlídek. Nezaměstnaní s určitými technickými dovednostmi se mohou rovněž ve větší míře rozhodnout pro samostatnou nebo organizovanou trestnou činnost (kybernetickou či jinou sofistikovanou kriminalitu).

V oblasti opatření je možné zmínit pokračování plnění aktivit obsažených v rámci **Akčního plánu boje proti organizovanému zločinu na roky 2020 a 2021**³⁴ a přípravu navazujícího Akčního plánu na roky 2022 a 2023.

8.5. Nelegální obchod s drogami

V roce 2021 bylo na úseku drogové kriminality (§ 283, 284, 285, 286, 287 TZ) registrováno 4 196 (+5) trestných činů, za které bylo stíháno 3 772 (-89) osob. Útvary Dohledu Celní správy České republiky bylo v roce 2021 zjištěno celkem 1235 případů záchytů omamných a psychotropních látek včetně prekurzorů drog. Největší počet záchytů byl tradičně evidován na celním úřadu Praha Ruzyně (letišťe Václava Havla) a to konkrétně 483. V porovnání s rokem 2019 (počet záchytů 2351) byl v roce 2020 (počet záchytů 1524) a 2021 (počet záchytů 1235) evidován menší počet záchytů, který byl zapříčiněn zejména vydanými vládními opatřeními k zamezení šíření nákazy covid-19.

Rok 2021 byl poznamenán celosvětovou pandemickou situací šíření viru covid-19. V této souvislosti byl zaznamenán opětovný **nárůst v oblasti odhalených případů s pašováním drog v poštovní přepravě** (letecká i pozemní), ať už se jednalo o dovoz či vývoz nebo průvoz. S poštovními zásilkami, jež obsahují drogy, se potýká celá Evropa, Amerika a Asie. V zásilkách se převážně nachází malé množství látky, ale objem odbavených a pozitivně detekovaných rapidně stoupá. Jedná se především o objednávky ze zahraničních serverů, kdy příjemci těchto zásilek jsou převážně mladí lidé, z velké většiny ještě studenti. Bohužel někteří z nich si často neuvědomují dopad, který tato trestná činnost obnáší. Nejvíce poštovních zásilek, které byly

³⁴ <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

zadrženy, byly odeslány z **Nizozemského království** leteckou nebo nákladní dopravou. Rostoucí trend je zaznamenán také ve vývozu návykových látek v zásilkách z České republiky do celého světa. Tento druh pašování má silné napojení na skrytou část internetu, tzv. „Darknet“. Používání poštovní přepravy k pašování drog se stalo velkým trendem, neboť dostupnost těchto látek na webových stránkách umožňující obchod s návykovými látkami a možnost anonymity láká nejednoho uživatele či potencionálního zájemce. V tzv. „indoorovém“ pěstování konopí a v nelegální výrobě metamfetaminu má své prvenství stále vietnamská komunita. Nelegální činnost má především mezinárodní dosah na evropské státy, jako jsou Spolková republika Německo, Rakousko a Skandinávie. Setrvalý stav je v případech frekvence nelegálního dovozu katu jedlé (účinné látky katin a katinon). Kata jedlá není primárně určena pro náš trh, ale k následnému dodání směrem k cílovým destinacím v jiných evropských zemích.

Výroba a vývoz návykových látek (nebo jejich prekurzorů) z bezpečnostně nestabilních regionů mající vliv na své okolí - především Afghánistán, Írán, Mexiko, Kolumbie, Nigérie, tvoří skupinu států, ve kterých je organizovaný zločin schopen zajišťovat výrobu a vývoz drog do celého světa (např. afghánský heroin, kolumbijský kokain). Pro ČR představuje bezpečnostní hrozbu nejen přítomnost návykových látek, ale také přímá činnost organizovaných zločineckých skupin zajišťujících jejich dostupnost přímo na českém území. Dostupnost těchto látek dále zvyšují formy distribuce spojené s virtuálním prostředím, sociálními sítěmi v otevřeném i skrytém internetu, jež v posledních dvou letech ještě zásadněji nabyly na významu.

V **nových psychoaktivních substancích** (dále také „NPS“) je spatřována globální závažná hrozba. Z pohledu bezpečnosti lze spatřovat v NPS škodlivý vliv vůči veřejnému zdraví vyplývající z jejich vysoké toxicity, nepředvídatelných zdravotních rizik, rapidní tvorby závislosti, vysoké dostupnosti a nízké ceně. S vlnami úmrtí vlivem NPS se potýkají dlouhodobě Spojené státy americké a Velká Británie. Hlavní tržiště prodeje NPS se soustřeďuje do hlubších vrstev internetu (darknet markets) poskytujících anonymitu. Společně s platbami probíhajícími prostřednictvím kryptoměn zaručují distributorům vysokou úroveň latence před orgány vymáhajícími právo. Současně narůstá význam distribuce nejen NPS, ale i běžně známých návykových látek prostřednictvím poštovního doručování.

V současné době je celosvětovým problémem, a to nejenom u celních a policejních složek, téma bezpečnosti při nakládání s fentanylem a jeho analogy a dalšími syntetickými opioidy. Poznatky a zkušenosti unijních celních správ hovoří rovněž o značném riziku, které podstupují celníci, kteří se zabývají příhraničním odhalováním poštovních zásilek s obsahem OPL. Fentanyl je v České republice omamnou látkou uvedenou v příloze 1 Nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek. Fyzické účinky fentanylu jsou k nerozeznání od účinků heroinu, avšak fentanyl může být až tisíckrát účinnější než heroin. Fentanyl a jeho analogy působí primárně na centrální nervovou soustavu, oslabuje dýchací centra a reflexy spojené s kašláním, zvracení a ztrátou vědomí. Je silně návykový, způsobuje těžkou fyzickou a psychickou závislost, nechráněný kontakt s extrémně malým množstvím této látky (mg) může způsobit okamžitou smrt, případně těžké poškození zdraví. Zdrojově je tato látka nelegálně dovážena z Číny.

V ČR akcentovala již tak vysoká spotřeba alkoholických a tabákových výrobků vlivem protiepidemických opatření a karantén. Je zřetelný nárůst konzumace alkoholických nápojů nejen u dospělých, ale i mladistvých. Společensky tabuizovaným tématem je alkoholismus (ale také nadužívání psychotropních léčiv) mezi seniory. Zvyšuje se individuální spotřeba léčiv s obsahem psychoaktivních látek, zejména v kategoriích antidepresiv a hypnotik v širší

populaci. Léčiva pochází jak z oprávněné preskripce, tak z nedovoleného obchodu, především ve virtuálním prostředí.

Problematický je také masivní **nárůst obchodu s prekurzory a pre-prekurzory pro výrobu návykových látek** - chemické látky a jejich směsi, včetně rostlin a komerčně prodávaných léčiv, jsou zásadní obchodní a výrobní komoditou klíčovou pro výrobu návykových látek. Snahy o jejich omezení, kontrolu nebo zákaz vedou zločinecké skupiny k hledání jiných metod výroby nebo jejich nahrazování.

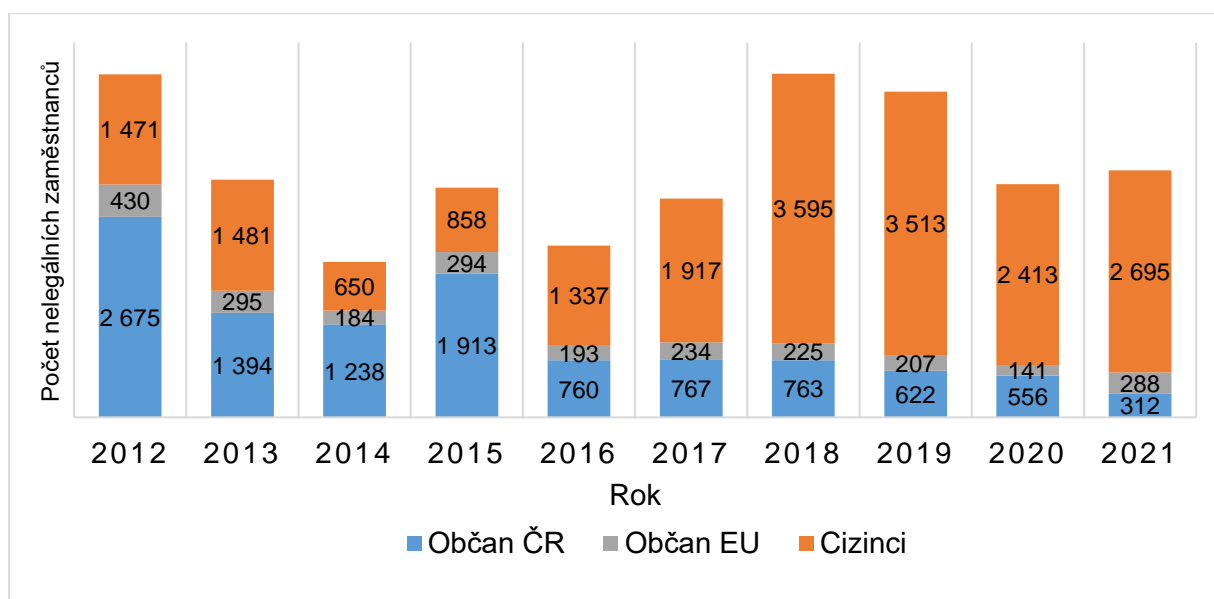
S určitou mírou pravděpodobnosti je očekávatelný postupný nárůst vlivu mexického organizovaného zločinu, resp. mexických drogových kartelů, které po upevnění svého postavení od 90. let 20. století získávají stále větší moc. Pružně reagují na globální poptávku po návykových látkách a již nyní produkují, nebo se podílí na produkci, distribuci a pašování kokainu, konopných drog, metamfetaminu, fentanylu a heroinu. Na území Evropy jsou již zaznamenané aktivity mexických kartelů v souvislosti s pašováním a velkoobjemovou produkcí metamfetaminu.

Doposud nebyla vyřešena otázka výkladu pojmu prekursor ve vztahu k léčivým přípravkům s obsahem efedrinu, resp. pseudoefedrinu, a to v návaznosti na některá předchozí rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie. Již dříve avizované stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu k této problematice ani v roce 2021 schváleno nebylo.

8.6. Nelegální zaměstnávání

V roce 2021 provedl Státní úřad inspekce práce (dále také SÚIP) celkem 5 222 kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnání. V rámci těchto kontrol bylo zjištěno celkem 3 295 nelegálně pracujících osob. Jednalo se o 312 občanů ČR, v 288 případech šlo o občany členských zemí EU (nejčastěji občanů Slovenska, Bulharska a Rumunska) a v 2 695 případech pak o cizince ze třetích zemí (nejčastěji se jednalo o občany státní příslušnosti Ukrajiny, Moldávie, Vietnamu). V roce 2021 bylo podáno na SÚIP celkem 1 289 podnětů ke kontrole, upozorňujících na nelegální práci, přičemž tento počet byl srovnatelný s předchozími lety. Již od roku 2016 sledují orgány inspekce práce trend převahy odhalování nelegálně zaměstnaných cizinců nad ostatními (občané ČR a EU) – viz graf níže.

Graf 4 - Srovnání vývoje počtu nelegálně zaměstnaných občanů ČR, EU a cizinců

Zdroj: MPSV, 2022

Za umožnění výkonu a výkon nelegální práce bylo v roce 2021 zaměstnavatelům uloženo celkem 739 pokut v celkové výši 189 908 000 Kč. Z toho pak za umožnění nelegální práce cizinců 510 pokut v celkové částce 167 421 000 Kč. Jedná se o pokuty uložené v přestupkových řízeních v období od 1. 1. do 31. 12. 2021, kdy se z části jedná o pokuty za protiprávní jednání zjištěná kontrolami realizovanými v předchozích letech.

V souvislosti pouze s výsledky kontrol zahájených v roce 2021 SÚIP uložil za spáchání přestupku umožnění výkonu nelegální práce cizincům celkem 39 pokut v celkové výši 14 314 000 Kč. V roce 2021 provedly orgány inspekce práce celkem 197 kontrol přímo zaměřených na oblast zastřené zprostředkování zaměstnání. Kontroly proběhly u 189 subjektů, z toho se ve 183 případech jednalo o právnické osoby a v 6 případech o podnikající fyzické osoby. Těmito kontrolami bylo zjištěno celkem 952 porušení pracovněprávních předpisů, přičemž zastřené zprostředkování zaměstnání, jak je definováno ustanovením § 5 písm. g) zákona o zaměstnanosti, bylo zjištěno u 71 subjektů. Zastřené zprostředkování bylo odhaleno u dalších 128 zaměstnavatelů, a to v rámci kontrol, které byly primárně zaměřeny na jinou kontrolní oblast. Celkem tedy bylo odhaleno zastřené zprostředkování zaměstnání u 199 podnikatelských subjektů. Od data účinnosti nové právní úpravy zákona o zaměstnanosti, tj. od 2. srpna 2021, bylo rovněž odhaleno 13 podnikatelských subjektů, které výkon zastřené zprostředkování zaměstnání umožnily. Těmito kontrolami bylo současně zjištěno 642 nelegálně pracujících osob, z toho 11 občanů ČR, 18 občanů EU a 613 cizinců (nejčastěji občanů Ukrajiny a Kazachstánu). Za porušení povinností v souvislosti se zastřeným zprostředkováním zaměstnání bylo v roce 2021 uloženo 144 pokut v celkové výši 69 711 000 Kč.

V roce 2021 orgány inspekce práce realizovaly celkem 3 rozsáhlé mimořádné celostátní kontrolní akce, při kterých bylo zkontrolováno celkem 207 zaměstnavatelů. Vedle inspektorů oblastních inspektorátů bylo do akcí zapojeno také 320 policistů Služby cizinecké policie. Kontroly se zaměřily zejména na zaměstnavatele v průmyslu, agropotravinářství nebo na stavby či logistická centra. Na základě dokončených kontrol bylo zjištěno porušení právních předpisů u 151 zaměstnavatelů a umožnění výkonu nelegální práce se dopustilo 44 zaměstnavatelů, přičemž nelegálně bylo zaměstnáno 190 osob. Nejčastěji se jednalo o cizince,

státní příslušníky Ukrajiny (116 osob) a Vietnamu (48 osob). Zastřené zprostředkování zaměstnání bylo odhaleno u 31 zaměstnavatelů, kteří nezákonně přidělovali k uživateli 240 zaměstnanců, nejčastěji osoby státní příslušnosti Ukrajina (117 osob) a Maďarsko (60 osob). Na základě výsledků kontrol, jež byly součástí těchto mimořádných kontrolních akcí, bylo do konce roku 2021 uloženo 18 pokut v celkové výši 6 374 000 Kč.

Z provedené analýzy kontrolní a poradenské činnosti orgánů inspekce práce lze konstatovat, že zejména mezi cizinci stále panuje nízká právní informovanost o pracovněprávní problematice. Negativní roli v ní sehrává zejména jazyková bariéra. Tato skutečnost tak může mít vliv nejen na rozsah nelegální práce cizích státních příslušníků, ale i na zvýšené riziko výskytu pracovního vykořisťování této skupiny.

Opatření

V roce 2021 proběhla na základě usnesení vlády č. 106 ze dne 8. února 2021 transformace Meziresortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnání cizinců na Meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnání, do jehož věcné působnosti spadá problematika nelegálního zaměstnávání cizinců i občanů ČR. Posláním tohoto orgánu je koordinovat činnost příslušných institucí, navrhnout legislativní změny přispívající k řešení nelegálního zaměstnávání a vytvářet koncepci řešení celého problému. Doporučuje také směry kontrolní a preventivní činnosti.

8.7. Obchod s lidmi

V roce 2021 bylo registrováno 14 (-4) trestných činů **obchodování s lidmi** (§ 168), za které bylo stíháno 21 (+1) osob, z čehož 2 stíhané osoby byly mladší 18 let. V případech dovozu pracovní síly do ČR spojených s podezřením na organizování obchodu s lidmi za účelem jejich následného užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, zůstala situace v roce 2021 obdobná jako v předchozích letech. Potenciálními oběťmi této organizované trestné činnosti byli zájemci o práci v ČR původem z Rumunska, Bulharska, Filipín, Mongolska a Nepálu. Obdobným způsobem (pracovní vykořisťování) je někdy nakládáno i s ukrajinskými zájemci o práci v ČR, kteří disponovali pouze turistickým oprávněním k pobytu nebo polským pracovním povolením. Tito lidé jsou obvykle pro případy kontroly vybavováni padělanými rumunskými osobními doklady, které je k výdělečné činnosti v ČR formálně opravňovaly. Nejčastější zemí, **kde docházelo k vykořisťování občanů České republiky**, byla stejně jako v předchozích letech **Velká Británie**.

Pokračujícím trendem je zaměření pachatelů této trestné činnosti na osoby **ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí**. Tyto osoby jsou následně vylákány na dobře placenou práci do zahraničí, kde jsou vykořisťovány nebo dochází k jejich vykořisťování v ČR.

MV v roce 2021 pokračovalo v **realizaci Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi** (dále jen „Program“). Nadále bylo cílem Programu poskytnout potřebnou pomoc, stabilizovat oběť trestné činnosti obchodování s lidmi a vytvořit prostor, ve kterém oběť bude schopna OČTŘ podat relevantní informace o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení a potrestání pachatelů. Mezi identifikované pravděpodobné oběti zařazené do Programu patřily osoby mongolské a české státní příslušnosti. Celkem bylo za rok 2021 do Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi zařazeno **11 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi**.

Více informací o problematice bude zahrnuto ve Zprávě o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2021.³⁵

V roce 2021 byla vydána metodika identifikace obětí trestných činů pro policisty. Jedná se o podrobný návod, jak správně rozklíčovat oběti trestné činnosti, a to jak z hlediska psychologického, tak právního. V rámci Strategie prevence kriminality je v plánu plošně proškolit policii, aby uměla využívat tuto metodiku a přispěla tak k lepší identifikaci obětí trestné činnosti.

Zároveň byla koncem roku 2021 schválena výzkumná potřeba v rámci Programu bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2022 – 2027 „Komplexní přístup k prevenci a potírání obchodování s dětmi“. Předmětem výzkumného projektu, jehož realizace je plánována od roku 2022, je komplexní přístup k řešení problematiky obchodování s dětmi, který bude spočívat ve vypracování studie, vytvoření metodiky identifikace a poskytnutí pomoci dětským obětem obchodování s lidmi, vzdělávacího programu k identifikaci a poskytnutí pomoci dětským obětem obchodování s lidmi a alespoň jednoho typového preventivního projektu.

8.8. Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem

V oblasti **obchodování se zbraněmi** je dlouhodobě patrný trend reaktivace původně znehodnocených zbraní, původně konvertovaných na expanzní nebo flobertové, nebo původně vyrobených jako plynové. Zbraně jsou často původem ze zahraničí a obvykle jsou určeny i pro zahraniční klientelu především ve státech západní Evropy. Do reaktivace a obchodů se zapojují občané ČR. Zbraňová amnestie po zpřísnění legislativy (zák. č. 13/2021 Sb.) potvrdila, že v rámci obyvatelstva je nadále poměrně velké množství neregistrovaných zbraní.

V roce 2021 byl realizován vývoz 10 311 položek zboží dvojího užití uvedených v celních prohlášeních, na které bylo vydáno Ministerstvem průmyslu a obchodu – Licenční správou (dále jen „MPO-LS“) individuální vývozní povolení nebo bylo použito všeobecné vývozní povolení, případně bylo použito vývozní povolení vydané příslušným orgánem jiného členského státu EU. Identifikace zboží dvojího užití prostřednictvím aplikace DUAL USE byla provedena v 167 případech, kdy v 11 případech bylo identifikováno zboží dvojího užití. Z celkového počtu 167 identifikací zboží dvojího užití nebyla v žádném identifikovaném případě zaslána žádost o stanovisko na MPO-LS.

Celní správa ČR zjistila v roce 2021 v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem 24 případů porušení předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, což je při počtu cca 330 držitelů povolení k provádění zahraničního obchodu s vojenským materiálem pozoruhodné číslo. V případě vojenského materiálu se jednalo především o vojenské vysílačky, balistické materiály a náhradní díly k vojenským vozidlům, vrtulníkům a letounům. Jedná se s ohledem na údaje z roku 2020 (35 případů) o méně zjištěných případech. Domníváme se, že důvodem snížených případů porušení zahraničního obchodu s vojenským materiálem je dáno pandemií covid-19. Lze dále předpokládat zvýšené riziko nezákonných vývozu

³⁵ Zprávy jsou každoročně k dispozici zde: <https://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-dokumenty-924305.aspx>

vojenského materiálu, zbraní a tzv. zboží dvojího užití (obchodní zboží) do oblastí zasažených válečnými konflikty, resp. nepřímý vývoz do těchto zemí přes jiné nerizikové tranzitní destinace (ČR je v roli vývozní či tranzitní země).

8.9. Padělání

V oblasti padělání měny došlo v roce 2021 k výraznému **zvýšení celkového počtu padělků bankovek a mincí oproti roku 2020**. Celkem bylo za rok 2021 zadrženo 6 836 kusů padělaných a pozměněných bankovek a mincí, tj. o 5 447 kusů více než v roce 2020. V hodnotovém vyjádření pak zadržené padělky představují částku 42,380 mil. Kč. Nárůst počtu padělků je způsoben především jedním případem, kdy policie zadržela 4 781 kusů padělaných bankovek Eura, konkrétně 2 087 kusů padělaných bankovek hodnoty 100 Euro a 2 694 kusů padělaných bankovek hodnoty 500 Euro. Jejich kvalita však není nebezpečná a jsou snadno rozpoznatelné. V rámci českých platidel se nejčastěji objevují padělky hodnot 2 000 Kč a 1 000 Kč a v roce 2021 se k nim přidaly i padělky bankovek 5 000 Kč. Zde je zajímavé, že se převážně jedná o velice rozšířený typ, známý již od roku 1999 a k dnešnímu dni čítající něco přes 10 000 kusů. Přestože se tento padělek v posledních letech objevuje pouze sporadicky, v roce 2021 bylo zadrženo 95 kusů. Stejně jako v předcházejících letech byla většina padělaných bankovek české měny zhotovena na inkoustových tiskárnách a ochranné prvky byly napodobeny jednoduchým způsobem, popř. nebyly napodobeny vůbec.

U padělání zahraniční měny dlouhodobě platí, že tato trestná činnost je většinou páchaná organizovanými skupinami a většina padělků je dobré kvality. U padělání Eura se stále uplatňují padělky, které jsou získávány v rámci kybernetického prostoru, tzv. darknetu. Prostřednictvím skrytých obchodních serverů si padělatelé anonymně obstarávají polotovary, popř. i návody pro výrobu padělků. Z polotovarů se jedná především o velmi kvalitní hologramy k padělání bankovek nebo materiály k výrobě padělků mincí. Hologram je obecně považován za jeden z nejhodnotnějších a zároveň nejdominantnějších ochranných prvků, avšak pokud je napodoben ve vysoké kvalitě, znamená to vyšší hrozbu pro veřejnost, která jej často využívá jako hlavní rozpoznávací znak pravosti. Právě proto se padělatelé na tento ochranný prvek zaměřují. Počty padělků této kategorie i nadále rostou.

V roce 2021 bylo ze strany Policie ČR pokračováno v udržování a zlepšování spolupráce s bankovním sektorem. Probíhá komunikace na úrovni expertů a dochází k výměně relevantních informací. V rámci spolupráce s ČNB stále pokračují práce na řešení automatizace předávání informací o padělcích včetně tvorby jednotných databází. S komerčními bankami byla řešena spolupráce na urychlené reakci při skimmingovém útoku na bankomaty, která probíhala formou přijímání trestních oznámení od jednotlivých bankovních ústavů o vzniklém případě skimmingu, včetně zaslání příslušných kamerových záznamů napadeného bankomatu.

8.10. Porušování práv duševního vlastnictví

Trestná činnost proti duševnímu vlastnictví se ustálila v kyberprostoru. V roce 2021 trendy a způsoby páchaní trestné činnosti proti právům duševního vlastnictví na území ČR nevybočovaly z dlouhodobějších tendencí, ačkoliv podle statistických ukazatelů došlo k mírnému nárůstu. U trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázím byl zaznamenán nárůst na 361 skutků (+155, +75,2 %), přičemž objasňenost narostla 59,9 %. Nárůst na 213 skutků (+77, +56,6 %) byl zaznamenán také u trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením, objasňenost dosáhla 85,4 %.

Rok 2021 byl z hlediska ochrany práv duševního vlastnictví ovlivněn celosvětovou epidemiologickou situací spojenou s řadou omezení a výrazným zásahem do běžných činností všech subjektů společnosti. Omezení obchodní činnosti, provozů stánků a obchodů vedlo k **převedení nabídek zboží a služeb do internetového prostředí**, kdy zboží je nejen nabízeno v jeho fyzické formě, ale dochází i k nabídce zprostředkování obchodu týkající se přeposlání zboží z nejrůznějších zahraničních obchodních platform. V návaznosti na výše uvedené se enormně zvýšilo množství podniků poukazujících na facebookové či e-shopové nabídky zboží porušující práva duševního vlastnictví. Je třeba poukázat, že z hlediska trestnosti ve vztahu k porušení ochranné známky je trestná nejen nabídka padělaného zboží, ale i pouhé zprostředkování zboží porušující práva duševního vlastnictví. Rozšířil se i okruh nabízeného zboží, vedle tradičního textilu, obuvi, hraček a luxusního zboží bylo nabízeno i hygienické zboží a ochranné prostředky zaměřené na ochranu proti nákaze covid-19.

V roce 2021 zajistila Celní správa ČR v celním řízení cca 243 000 kusů zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřeno cenou originálních výrobků, ve výši 207 milionů Kč. Počet zadrženého zboží byl nepatrně nižší než v roce 2020, nicméně výrazně vzrostla hodnota zadrženého zboží. Nejvíce zajišťovaným zbožím v celním řízení (po množství) bylo oblečení, oděvní doplňky, součásti a technické příslušenství mobilních telefonů a hračky. V roce 2021 již byly výrazně méně zadržovány padělky ochranných roušek.

V roce 2021 bylo orgány Celní správy ČR na vnitrostátním trhu (zejména při stánkovém prodeji) zadrženo cca 158 000 kusů zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřené v cenách originálních výrobků, ve výši 362 mil. Kč. V porovnání s rokem 2020 došlo k navýšení počtu zadrženého zboží a současně i k navýšení hodnoty zadrženého zboží i vzhledem k tomu, že již nebyla přijata tak přísná protiepidemická opatření k omezení prodeje. Mezi nejčastěji zajišťované zboží, co do množství, patřily hračky, oblečení, sportovní obuv a parfémy. V roce 2021 byly již výrazně méně zadržovány padělky ochranných roušek. Celkově bylo v celním řízení a na vnitrostátním trhu v roce 2021 zadrženo cca 401 00 kusů zboží podezřelého z porušení práv duševního vlastnictví v souhrnné hodnotě cca 569 mil. Kč. Na vnitrostátním trhu bylo orgány celní správy zajištěno zboží podezřelé z porušení práv duševního vlastnictví vyskytující se na tržnicích, při stánkovém prodeji, či v kamenných obchodech. Celkově bylo provedeno 713 kontrol, podezřelé zboží bylo zajištěno v 483 případech, což svědčí o značné úspěšnosti prováděných kontrol. Počet provedených kontrol v roce 2020 byl vyšší, nicméně s ohledem na vyšší úspěšnost prováděných kontrol v roce 2021 bylo podezřelé zboží zajištěno jen v nepatrně nižším počtu případů.

8.11. Terorismus a související témata

V oblasti trestných činů teroristického charakteru se ke konci kalendářního roku 2021 znatelně snížil počet vedených trestních řízení z konečného počtu 66 v roce 2020 na 51 věcí v I. pololetí 2021 a 36 věcí v II. pololetí 2021. Danou situaci lze vysvětlit zejména tím, že v roce 2020 došlo k pravomocnému odsouzení v celkem 20 věcech, v I. pololetí 2021 v dalších 15 věcech a v II. pololetí 2021 v 8 věcech, přičemž stejně jako v roce 2020 se většina pravomocně skončených věcí týkala internetového schvalování teroristického útoku (převážně útoku B. Tarranta na Novém Zélandu). Zároveň klesal nápad nových věcí, kdy oproti 15 novým věcem v roce 2020 napadlo v I. pololetí 2021 celkově 8 věcí, zatímco ve II. polovině 2021 jen 2 věci. Celkem 4 z věcí napadlých v roce 2021 souviselo s restriktivními opatřeními přijatými vládou v reakci na řešení pandemie covid-19, přičemž šlo především o vyhrožování spácháním teroristického trestného činu. Další 4 z nově zahájených věcí pak souvisely s teroristickými nebo protistátními aktivitami v zahraničí.

V ČR platil po celý rok 2021 první stupeň ohrožení terorismem. Na území ČR nebyl proveden žádný teroristický útok a míra rizika realizace teroristického útoku v ČR tak zůstala v porovnání s předchozím rokem nezměněná - nízká. Hlavní výzvou zůstává online dimenze terorismu a souvisejících témat, jakými jsou např. radikalizace a hate speech, kdy vlivem pandemie covid-19 význam online prostoru ještě vzrostl.

Dne 21. června 2021 byl vládou schválen **Akční plán boje proti terorismu 2021**. V prosinci 2021 zveřejnil **Výbor expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu Rady Evropy (MONEYVAL)** druhou zprávu o následném hodnocení ČR v této oblasti. Dle výsledků zprávy se ČR zlepšila především v oblastech neziskových organizací, oznámení podezřelého obchodu, varování klienta a mlčenlivosti, hloubkové kontroly klienta v nefinančním sektoru, dalších opatření v nefinančním sektoru a sankcí. Oblasti neziskových organizací byl zvýšen rating též na základě vydaných materiálů z roku 2020 „Riziko zneužití nestátních neziskových organizací pro účely financování terorismu či praní peněz“ a „Osvěta pro neziskový sektor v oblasti boje proti financování terorismu“, které vydala pracovní skupina, koordinovaná MV.³⁶

Dne 22. 9. 2020 byl vyhlášen **třetí ročník dotačního programu MV na ochranu měkkých cílů**. V rámci dotačního programu byly stejně jako v předchozím roce vytvořeny 2 podprogramy. První pro ochranu veřejných prostranství a budov (akcí) veřejné správy a druhý pro ochranu škol a školských zařízení. Do třetího ročníku dotačního programu na ochranu měkkých cílů MV se přihlásilo 10 krajů s celkem 13 žádostmi (z toho 3 v podprogramu pro ochranu veřejných prostranství a budov (akcí) a 10 v podprogramu pro ochranu škol a školských zařízení). Celkem bylo v roce 2021 rozděleno přibližně 16 355 000 Kč.

MZd na základě usnesení vlády ze dne 24. července 2017 č. 527 vytvořilo v roce 2018 dotační Program na zvýšení ochrany měkkých cílů v resortu zdravotnictví (dále jen „Program“). V roce 2021 byly finanční prostředky poskytnuty celkem 35 žadatelům v celkové výši 13,6 mil. Kč. Jednalo se o poskytovatele, kteří podali žádost v roce 2021 na nerealizované akce z roku 2020, přičemž byla hrazena zejména školení, cvičení, nácviky a cvičení s PČR. Během 3 let Programu si o poskytnutí finančních prostředků požádalo celkem 53 poskytovatelů lůžkové péče, kteří na tento Program čerpali finanční prostředky v celkové výši 51 115 841 Kč.

³⁶ <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/prevence-a-osveta-v-oblasti-zneuzeni-destatniho-neziskoveho-sektoru-pro-ucely-financovani-terorismu.aspx>

Dne 14. května 2021 se **ČR oficiálně připojila k tzv. Christchurchské výzvě**. Jedná se o výzvu iniciovanou francouzským prezidentem Emmanuelem Macronem a novozélandskou premiérkou Jacindou Ardernovou v návaznosti na teroristický útok australského střelce na dvě mešity, který se odehrál v novozélandském městě Christchurch v březnu 2019. Jeho záznam byl živě vysílán a následně se masivně šířil po internetu. Výzva, která byla ohlášena v květnu 2019, tedy dva měsíce po útoku při kterém zemřelo 51 osob a 50 dalších bylo zraněno, míří jak na vlády, tak i digitální společnosti a mj. signatáře vyzývá k učinění kroků k zamezení opakování podobné situace, kdy se teroristický obsah masivně šířil online a k prevenci zneužívání internetu pro teroristické a násilně extremistické účely. ČR se ke Christchurchské výzvě připojila u příležitosti jejího druhého výročí. Zájem o připojení se k iniciativě ČR projevila již v roce 2020, nicméně s ohledem na probíhající pandemii k němu došlo až v roce 2021.

Stále také probíhá úzká **spolupráce mezi židovskými organizacemi a MV**. Probíhala jednání ohledně zabezpečení během židovských svátků se všemi subjekty, které podepsaly Memorandum v r. 2015. V roce 2021 byly také zahájeny práce na tvorbě **národní Strategie boje proti antisemitismu**, která vychází z evropské Strategie boje proti antisemitismu a rozvoje židovského života v EU.

8.12. Extremismus

V roce 2021 bylo Policií ČR zjištěno 108 trestných činů s nenávistným podtextem. V meziročním srovnání došlo k poklesu zjištěných nenávistných činů o 26. Z výše uvedených trestných činů bylo objasněno 56,5 % tj. 61 (v roce 2020 to bylo 45,5 %, 61 TČ). Za rok 2021 bylo evidováno celkem 99 stíhaných osob u skutků s nenávistným podtextem.

V roce 2021, stejně jako v roce předchozím, ovlivnila všechny extremistické a xenofobní proudy pandemie koronaviru. Podepsala se na podobě veřejných projevů i na zintenzivnění dění na sociálních sítích. V kontextu trestných činů extremistického a nenávistného charakteru převažovaly obdobně jako v roce 2020 projevy sympatií k nacistickým či neonacistickým hnutím, a to zejména v podobě hajlování za současných verbálních prohlášení „Sieg heil“ či „cikáni do plynu“, ale objevily se i případy veřejného prezentování další související symboliky (hákový kříž, symbolika SS). Z hanlivých projevů vůči neromským menšinám byly zaznamenány výroky zejména vůči Židům a v řádu jednotek též vůči muslimům, černochům, homosexuálům či transgender osobám. Řada nenávistných projevů byla páchána opět ve virtuálním prostoru, přičemž fenoménem se stoupající tendencí se staly výhrůžné e-maily a internetové výroky vůči představitelům vlády a dalším osobám vystupujícím jako autority v médiích z důvodu nesouhlasu s opatřeními přijímanými v boji s pandemií koronaviru.

Pravicově extremistická a xenofobní uskupení se připojila ke kritice protiepidemických opatření. Někteří aktivisté z tohoto spektra se pak zapojili i do aktivit tzv. antivax hnutí (tedy hnutí odmítajících očkování proti nemoci covid-19). Projevy a aktivity proti protiepidemickým opatřením zastínily tradiční nenávistné výroky proti menšinám, migrantům, muslimům či jiným skupinám obyvatel.

Nenávistné rasistické projevy byly registrovány u jednotlivců z řad neonacistů či hooligans. Dělnická strana sociální spravedlnosti a Národní demokracie se spíše zaměřovaly na dění spojené s preventivními proticovidovými opatřeními.

Říjnové parlamentní volby poukázaly na roztříštěnost tzv. „vlastenecké scény“. Reálně uspět dokázalo jen hnutí Svoboda a přímá demokracie se ziskem 9,56 % (513 910 hlasů). Snahy o sjednocení vyhoceně nacionalistických subjektů vyšly naprázdno.

Nadále existovala symbióza mezi některými xenofobními subjekty a tzv. dezinformačními médii. Dokládá to např. kauza Vrbětice, kdy se někteří zástupci obou těchto skupin snažili tento případ bagatelizovat, případně replikovat tvrzení kremelské propagandy.

České orgány činné v trestním řízení byly aktivní v postihu osob, které se zúčastnily konfliktu na východě Ukrajiny. Soudy již vynesly v těchto případech několik rozsudků. Policisté obvinili členy domobranecké skupiny Českoslovenští vojáci v záloze za mír, z.s. Z činnosti domobraneckých uskupení obecně nevyplývalo závažné nebezpečí. Rizikem nicméně mohou být někteří radikální či psychicky narušení jednotlivci zapojení do paramilitárních aktivit. Domobranecká uskupení uspořádala v roce 2021 několik militantně zaměřených setkání spojených s polovojenskými cvičeními a paramilitárně zaměřenými přednáškami. Jejich podoba i frekvence ale byly výrazně negativně ovlivněny přetrvávající pandemií a účastnilo se jich pouze několik jednotlivců.

Aktivita anarchistů i ortodoxních komunistů nadále stagnovaly. Zazněly rozsudky nad bývalými příslušníky Státní bezpečnosti.

Orgány činné v trestním řízení se věnovaly i případům spojeným s náboženským extremismem. Pro trestné činy teroristický útok a účast na teroristické skupině byl odsouzen muž, který se zapojil do bojů na straně tzv. Islámského státu a posléze i do propagandistické činnosti této teroristické organizace. Podobně jako v předchozích letech se v roce 2021 Bezpečnostní informační služba zabývala prověřováním možných projevů islamistické radikalizace na území ČR. Pokračování pandemie covid-19 citelně zasáhlo především logistické možnosti mezinárodních teroristických organizací a výrazně omezilo sociální kontakt v prostředí, v němž mohlo docházet k šíření radikálních náboženských ideologií. V průběhu roku 2021 nezaznamenala BIS nárůst šíření islamistické propagandy v ČR, a to ani prostřednictvím internetu, ani prostřednictvím osobních kontaktů.

Zintenzivnilo se agresivní chování namířené proti osobám, kterým byla připisována odpovědnost za preventivní omezení namířené proti šíření onemocnění covid-19.

Do oblasti extremismu patří také **divácké násilí**. Sportovní rok 2021 začal bez přítomnosti diváků na tribunách sportovních zařízení. Částečný návrat diváků přišel až s jarním uvolněním vládních omezení, nicméně s příchodem nové podzimní vlny pandemie koronaviru došlo k opětovné regulaci počtu diváků. Obecně lze konstatovat, že k nevýznamnějším incidentům docházelo stále při fotbalových utkáních. Nejčastějšími jevy, bez ohledu, zda se utkání uskutečnila za přítomnosti diváků nebo nikoliv, bylo používání pyrotechnických výrobků. Charakteristické bylo používání světlic, dýmovnic, stroboskopů a dělbuchů, zejména ve spojitosti s používáním nejrůznějších choreografií či bannerů. Ty byly mnohdy namířené proti vládním opatřením vedoucím k omezení přítomnosti fanoušků na sportovních stadionech.

Domluvené střety mezi skupinami fanoušků jsou dalším fenoménem, ve kterém fanoušci nijak nepolevili. Aktivní roli tradičně sehráli fanoušci klubů jako SK Sigma Olomouc, Zbrojovka Brno či FK Jablonec. Prim však hráli fanoušci SK Slavia Praha a FC Baník Ostrava. Mezi těmito dvěma fanouškovskými uskupeními vznikla v roce 2021 silná nevraživost přerůstající v neskrývanou nenávist. V roce 2021 došlo mezi oběma skupinami k několika domluveným i neorganizovaným střetům.

V roce 2021 vláda schválila nové strategické dokumenty redefinující státní politiku v oblasti boje proti extremismu a předsudečné nenávisti. Jedná se o **Koncepci boje proti extremismu**

a předsudečné nenávisti 2021 - 2026 a Akční plán boje proti extremismu a předsudečné nenávisti 2021 – 2022. Nová opatření stojí na třech pilířích: ochrana obětí trestné činnosti, ochrana demokracie a vytváření a posilování odolnosti. Více informací je k dispozici na webu MV.³⁷

Od března 2021 jsou informace o zásazích v Schengenském informačním systému (SIS) na osoby a věci spojené s terorismem sdíleny prostřednictvím centrální SIRENE i s agenturou Europol, která zřídila svou vlastní SIRENE. Policie ČR se na jejím vybudování významně podílela a nadále v této oblasti probíhá úzká spolupráce. SIS je v této oblasti zásadním nástrojem, což se projevilo v uplynulém roce i návrhem Evropské komise, aby Europol sám přímo mohl vkládat záznamy do SIS.

Na legislativní úrovni dlužno v souvislosti s extremismem zmínit přijetí nové skutkové podstaty v trestním zákoníku, a to zákonem č. 220/2021 Sb., účinným od 1. 1. 2022, který nově v § 403a trestního zákoníku upravuje trestný čin šíření díla k propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka. Tento legislativní krok reagoval na nejednoznačný výklad § 403 trestního zákoníku v aplikační praxi při postihování prodeje předmětů s vyobrazením válečných (zejména nacistických) zločinců, jakož i děl obsahujících jejich ideologie.

8.13. Hybridní působení

Z hlediska hybridního působení bylo zásadní událostí odhalení zapojení příslušníků ruské zpravodajské služby G.U.³⁸ do **výbuchu muničního skladu ve Vrběticích** v roce 2014. Následné vyhoštění desítek osob s diplomatickým pasem a celkovým snížením počtu diplomatů ruského zastoupení v ČR znamenalo výrazný zásah do zpravodajské činnosti RF na území ČR. Dezinformační kampaň ze strany prokremelské kvazi-mediální scény byla okamžitá a jejím cílem bylo vedle znevěrohodnění skutečné verze událostí, útoků na zpravodajské služby a orgány činné v trestním řízení také zaplavení informačního prostoru množstvím protichůdných teorií.

Klíčovou událostí roku 2021 byly **volby do Poslanecké sněmovny parlamentu ČR**, které se konaly v říjnu 2021. Kandidující subjekty, zejm. Pirátská strana a později koalice SPOLU se staly cílem útoků kvazi-mediální scény a rovněž kampaně vedené dalšími kanály (např. řetězové e-maily). Dezinformační techniky byly nicméně využívány i některými kandidujícími subjekty a jejich představiteli jako součást politického boje.

Pandemie covid-19 přinesla podobně jako v roce 2020 vlnu **dezinformačního působení**. Jeho hlavním cílem byla vakcinace, dále protiepidemická opatření a rovněž rozvoj konspiračních teorií o tom, že pandemie jako taková má být prostředkem pro ovládnutí lidstva elitami. Toto působení s sebou neslo rovněž mobilizaci některých segmentů společnosti proti vakcinaci, opatřením a celkově autoritě státu. Větší pronikání dezinformací do společnosti v roce 2021 je možné přičítat také nedostatečné a zmatené komunikace orgánů veřejné moci v průběhu pandemie.

³⁷<https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>.

³⁸ dříve známé jako GRU

Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám provádělo v průběhu roku 2021 monitoring narativů vyskytujících se na kvazi-mediální scéně v oblasti vnitřní bezpečnosti, včetně monitoringu pro ministerstvo zdravotnictví k dezinformacím na téma covid-19. Některé analýzy z něj vycházející (např. v podobě narativů k pandemii covid-19 nebo narativů k volbám) pak byly publikovány na webových stránkách Centra.^{39 40} Zveřejněn byl také přehled nejčastějších útoků na aktéry a instituce demokratického státu.⁴¹

V souvislosti s vlivovým působením na akademické půdě Centrum např. vydalo ve spolupráci s Univerzitou Karlovou manuál, který se zvyšování odolnosti akademické obce proti tomuto působení věnuje.⁴² I v tomto roce dále probíhala školení věnovaná zvyšování odolnosti vůči vlivovému působení pro státní správu.

Nově byl v roce 2021 zaveden mechanismus **přezkumu zahraničních investic** z hlediska jejich možného dopadu na bezpečnost ČR. Přezkum zahraničních investic probíhá na základě zákona č. 34/2021 Sb., o prověřování zahraničních investic a o změně souvisejících zákonů (zákon o prověřování zahraničních investic), který vstoupil v účinnost k 1. 5. 2021. Cílem nového systému přezkumu zahraničních investic je ochrana bezpečnosti ČR a jejího vnitřního a veřejného pořádku před investicemi, které by bezpečnost a její vnitřní a veřejný pořádek mohly narušit. Systém přezkumu investic byl koncipován v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/452 ze dne 19. března 2019, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie.

Důležitým posunem ve vládě proti hybridnímu působení bylo schválení Národní strategie pro čelení hybridnímu působení v dubnu 2021.⁴³ Dokument je výsledkem společné práce Ministerstva obrany, Úřadu vlády, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva vnitra, zpravodajských služeb, Armády ČR a Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a jeho účelem je reagovat na zhoršující se bezpečnostní prostředí, které spolu s překotným vývojem nových technologií umožňuje zejména státním, ale i nestátním aktérům využívat zranitelnosti demokratické společnosti. Mezi jeho strategické cíle patří zodolnění společnosti, státu i kritické infrastruktury, systémový a celostní přístup k hybridnímu působení a nastavení schopnosti adekvátní a včasné reakce.

Následně došlo také ke schválení akčního plánu k této strategii v listopadu 2021.⁴⁴ Akční plán přináší sadu konkrétních úkolů, které rozvíjejí zmíněnou strategii a na jejichž plnění se průběžně pracuje.

³⁹ <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/koronavirus-prehled-hlavnich-dezinformacnich-trendu-a-sdeleni.aspx>

⁴⁰ <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/hlavni-manipulativni-narativy-k-tematu-voleb-do-ps-pcr-2021-na-kvazi-medialnich-webech-a-socialnich-sitich.aspx>

⁴¹ <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/utoky-na-aktery-a-institute-demokratickeho-statu-na-ceske-kvazi-medialni-scene.aspx>

⁴² <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/protivlivovy-manual-pro-sektor-vysokych-skol.aspx>

⁴³ <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vlada-schvalila-narodni-strategii-pro-celeni-hybridnimu-pusobeni-227120/>

⁴⁴ <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/cr-ucinila-dalsi-dulezity-krok-v-posilovani-odolnosti-vuci-hybridnimu-pusobeni-231930/>

8.14. Bezpečnostní aspekty migrace

Nelegální migrace v ČR

V roce 2021 bylo zjištěno celkem 11 170 (+4 077, +57,5 %) osob při nelegální migraci na území ČR. V porovnání s rokem 2020 se tedy jedná o markantní zvýšení. Z tohoto celkového počtu bylo 10 835 osob (97 %) odhaleno při nelegálním pobytu a 335 osob (3 %) zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR.

V roce 2021 bylo nahlášeno 335 (-113, -25,2 %) osob, které byly odhaleny při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR. Z hlediska státních příslušností bylo nejvíce občanů Ukrajiny (132 osob, 39,4 %), na druhém místě byli občané Ruska (48 osob, 14,3 %), na třetím místě byli občané Spojeného království (33 osob, tj. 9,9 %).

V roce 2021 bylo zjištěno při nelegálním pobytu 10 835 (+4 190, +63,1 %) osob. Tento vysoký nárůst souvisí zejména s případy, kdy jsou zjišťováni cizinci (především občané Ukrajiny a Moldavska), kteří na území ČR vstoupili v rozporu s ochranným opatřením Ministerstva zdravotnictví ČR vydaným za účelem ochrany před zavlečením onemocnění covid-19 (jedná se o pokračující jev, který je zaznamenáván ve větší míře od července 2020).

Z hlediska státní příslušnosti první místo ve statistice opět obsadili **občané Ukrajiny**, kteří se více jak z poloviny podílí na celkovém počtu (5 844 osob, 53,9 %). U občanů Ukrajiny došlo v meziročním srovnání k nejvyššímu nárůstu, a to o 2 602 osob (+80,3 %). S odstupem se na druhém místě umístili **občané Moldavska** (1 548 osob, 14,3 %, +556 osob, +56 %). Na třetím místě byli **občané Afghánistánu** (529 osob, 4,9 %, +381 osob, +257,4 %). Čtvrté místo patří občanům Sýrie (428 osob, 4 %, +305 osob, +248 %). Páté místo obsadili občané Vietnamu (309 osob, 2,9 %, +78 osob, +33,8 %). Těchto pět státních příslušností se na celkovém počtu podílí z 80 %, ostatních 20 % představuje dalších 95 státních příslušností.

Podkategorií nelegálního pobytu je **tranzitní nelegální migrace**. Jedná se o státní příslušníky třetích zemí, kteří nelegálně vstoupí na území ČR a mají v úmyslu pokračovat nelegálně do dalších zemí. Jedná se většinou o směr nelegálního vstupu přes pozemní hranice ze Slovenska nebo Rakouska nebo leteckou cestou (zejména řeckými lety) a cílem je Německo a další státy západní a severní Evropy. Většina těchto osob využila v roce 2021 dvě hlavní migrační trasy, a to východostředomořskou (Turecko – Řecko, jak mořská, tak pozemní hranice) a západobalkánskou (hlavními vstupními místy do regionu z Řecka zůstává Albánie a Severní Makedonie, migrační trasy vedou dále směrem na sever zejména přes Srbsko, v menší míře přes Bulharsko nebo Rumunsko, a poté k maďarským hranicím, nebo se jedná o trasu přes Bosnu a Hercegovinu, Chorvatsko a Slovinsko).

V roce 2021 bylo odhaleno 1 330 (+844, +173,7 %) osob při tranzitní nelegální migraci (tyto statistické údaje jsou vedeny samostatně). Bylo evidováno 440 případů, kdy se většinou jednalo o jednotlivce a malé skupinky v počtu 2 až 6 osob, výjimkou bylo několik větších skupin v počtu 29, 16, 12 a 10 osob. 1 168 (87,8 %) osob bylo zjištěno v souvislosti s pozemní hranicí a 162 (12,2 %) osob se vzdušnou hranicí. Při tranzitní nelegální migraci bylo nejvíce zjištěno občanů Afghánistánu (513 osob, 38,6 %), Sýrie (394, 29,6 %) a Maroka (133, 10 %).

NCOZ se v roce 2021 v rámci nelegální migrace zaměřila na organizátory nelegální migrace a rovněž na problematiku padělání osobních dokladů, která ji provází. ČR zůstala i v roce 2021 především zemí tranzitní, k čemuž přispívá dodržování přísných podmínek azylového řízení, méně lukrativní systém sociálních dávek a absence rodinných příslušníků nelegálních migrantů na území ČR, kteří do schengenského prostoru přicestovali v předchozích letech.

Cizinci v ČR

Počet cizinců s trvalým nebo přechodným pobytem delším 90 dnů v ČR nadále roste, když ke konci roku 2021 bylo evidováno **660 849 cizinců**, z toho 48,7 % na trvalém a 51,3 % na přechodném pobytu. Jedná se o důsledek zejména pracovní migrace (nejčastějším účelem přechodného pobytu je zaměstnání – 50,7 %).

V roce 2021 byl občanům třetích států opět udělen vyšší počet pobytových oprávnění za účelem zaměstnání, než v přechozích letech, a to navzdory dopadům pandemie covid-19 na mezinárodní pohyb osob i na českou ekonomiku a trh práce. Krátkodobý pobyt byl povolen 185,5 tisícům zahraničních pracovníků, dlouhodobý pobyt 37,5 tisícům zahraničních pracovníků.

S příchodem zahraničních pracovníků, kteří dominují imigraci do ČR, jsou v praxi spojená určitá bezpečnostní rizika a negativní společenské jevy. Kromě rizik porušování práv samotných migrantů ze strany organizátorů jejich migrace nebo osob, pro které na území ČR vykonávají práci (vykořisťování, zadržování osobních dokladů, nevyplácení mezd, nedodržování pracovních a mzdových podmínek zaručených zákoníkem práce apod.), může docházet zejména k **porušování či obcházení zákonných pravidel pobytu a zaměstnávání těchto zahraničních pracovníků** (překračování doby povoleného pobytu cizinci, umožňování výkonu nelegální práce cizincům, zastřené zprostředkování zaměstnání cizincům aj.). Opatření směřující k omezení těchto rizik zahrnují zejména prověřování podmínek budoucího zaměstnání a ubytování cizinců v rámci procesu povolování jejich pobytu, poskytování popříjezdových integračních služeb pracovním migrantům na území ČR a výkon kontrolní činnosti orgány cizinecké policie, inspekce práce nebo celní správy.

V roce 2021 celní úřady zahájily 724 kontrol zaměstnávání cizinců, 724 kontrol ukončily, z toho ve 362 případech zjistily porušení předpisů. Celníci zkontrolovali celkem 2039 cizinců ze třetích zemí, z nichž u 503 zkontrolovali podezření z výkonu nelegální práce, z toho bylo 87 bez povolení k pobytu. Dále útvary Dohledu v rámci provádění svěřených kompetencí objevili 22 běženců bez řádných osobních dokladů.

V místech, kde na území ČR **dochází ke koncentraci pobytu pracovních migrantů (zejména v okolí průmyslových zón), typicky vzniká silný tlak na místní infrastrukturu** (ubytovací, zdravotní, dopravní, odpadové hospodářství aj.) dimenzovanou pro nižší počet místních uživatelů. Na straně samospráv dotčených obcí a regionů tak dochází k nutnosti posílení infrastruktury z veřejných prostředků. Přijímána jsou rovněž opatření proti případnému nárůstu protiprávní činnosti (především nenásilné přestupkové, která směřuje proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku), a ke zvýšení subjektivního pocitu bezpečí v místní majoritní společnosti. Slučování rodin pracovních migrantů pak vytváří dodatečné specifické nároky na veřejné služby, mezi něž patří např. zajištění míst a výuky v mateřských školkách a základních školách pro děti migrantů (bez znalosti češtiny) nebo zajištění dostupnosti pediatrické zdravotní péče. V následujícím období je pak předpoklad dalšího růstu v oblasti legálního pobytu a pracovní migrace.

V roce 2021 MPO pokračovalo v realizaci **vládních programů ekonomické migrace**. Jednalo se o Program pro klíčový a vědecký personál, Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec, a Program kvalifikovaný zaměstnanec. Současná kapacita těchto tří programů ekonomické migrace se od r. 2019 v návaznosti na potřeby zaměstnavatelů navyšovala až na současných téměř 55 000 lidí ze třetích zemí ročně, přičemž nejvyšší kapacita je alokována na Ukrajinu a to 40 000 lidí ročně. K tomu je potřeba přidat také nárůst kapacity pro krátká pracovní víza (tzv. schengenská víza), kdy například v současné době jenom pokud jde o Ukrajinu je zde

kapacita 1000 pracovních víz denně (500 Lvov a 500 Kyjev) – tj. více než 20 000 těchto víz za měsíc.

Význam programů ekonomické migrace zásadně vzrostl v roce 2020 a 2021 kvůli cestovním omezením pro cizince při vstupu na území ČR. V rámci těchto restrikcí byly programy ve vztahu k zemím, které nebyly na seznamu zemí s nízkým rizikem nákazy, jediným prostředkem, jak české firmy mohly získat kvalifikované zaměstnance ze třetích zemí na dlouhodobější pracovní vztah. Do budoucna budou programy dále rozvíjeny a přizpůsobovány potřebám ČR a českého pracovního trhu a v případě potřeby budou vytvořeny nové programy.

Situaci v oblasti mezinárodní ochrany v roce 2021 lze hodnotit jako stabilní, celkem bylo v ČR podáno **1 411 žádostí o mezinárodní ochranu**, což je o cca pětinu více než v roce předchozím, ale stále se jedná o nižší počty než před vypuknutím pandemie covid-19. Tento trend odpovídá vývoji v ostatních evropských zemích.

Výraznější výkyv v počtu žádostí byl zaznamenán v srpnu, kdy došlo k prudkému nárůstu počtu žadatelů v důsledku evakuací občanů z Afghánistánu. Po občanech **Ukrajiny (377, tj. 27 %)** a **Gruzie (226, tj. 16 %)** se tak občané **Afghánistánu (176, tj. 13 %)** stali třetí nejpočetnější skupinou žadatelů o mezinárodní ochranu. Nestabilní situace v zemi původu a následné evakuace jsou důvodem pro naprosto nejvyšší meziroční nárůst, a to jak v absolutním počtu (+166), tak v relativním (+1 660 %).

Bezpečnostní aspekty migrace na úrovni EU

V roce 2021 byl zaznamenán vyšší počet nelegálních příjezdů na hlavních migračních trasách do EU než v roce 2020, což byl rok, který vykazoval nejnižší počty příjezdů do EU od roku 2013. Na středomořských trasách bylo evidováno 130 tisíc příjezdů, což představuje 33% nárůst o přibližně 32 tisíc příjezdů. K tomuto nárůstu přispěla zejména zvýšená aktivita u Itálie, která pokračovala z roku 2020. Na východní a západní středomořské trase byly hodnoty obdobné jako v roce 2020. Na západobalkánské trase, která navazuje na východní středomořskou trasu a je nejrelevantnější pro ČR, bylo evidováno dalších 61 tisíc nelegálních překročení hranic směrem do EU, což představuje 125% meziroční nárůst.

V roce 2021 se vyskytl nový významný fenomén, když s koncem května začal být patrný nárůst nelegální **migrace z Běloruska zejména do Litvy a Polska** a částečně také do Lotyšska. V kontextu sankcí uvalených ze strany EU na běloruský režim kvůli prezidentským volbám a následnému brutálnímu potlačení občanské společnosti bylo záhy jasné, že se jedná o případ **instrumentalizace migrace**, kdy běloruský režim aktivně a záměrně organizoval nelegální přechody do EU s cílem vyvinout na ni tlak a unijní státy destabilizovat.

Po zakročení ze stran litevských úřadů (zejm. ve formě omezení možností vstupu do země) se migrační toky přesměrovaly do Polska, které také reagovalo uzavřením vybraných hraničních přechodů a masivním zvýšením ochrany hranic. Celkem bylo za rok 2021 evidováno 8 267 příchoďů z Běloruska (4 326 do Litvy, 3 495 do Polska a 446 do Lotyšska). Celkem 48 241 pokusů o přechod bylo zabráněno. Litva, Lotyšsko a Polsko obdržely za loňský rok celkem 12 143 žádostí o azyl. Z hlediska národnosti na hranice přicházeli zejména Iráčané, v menší míře pak Afghánci, Syřané, Konžané, Kamerunci aj.

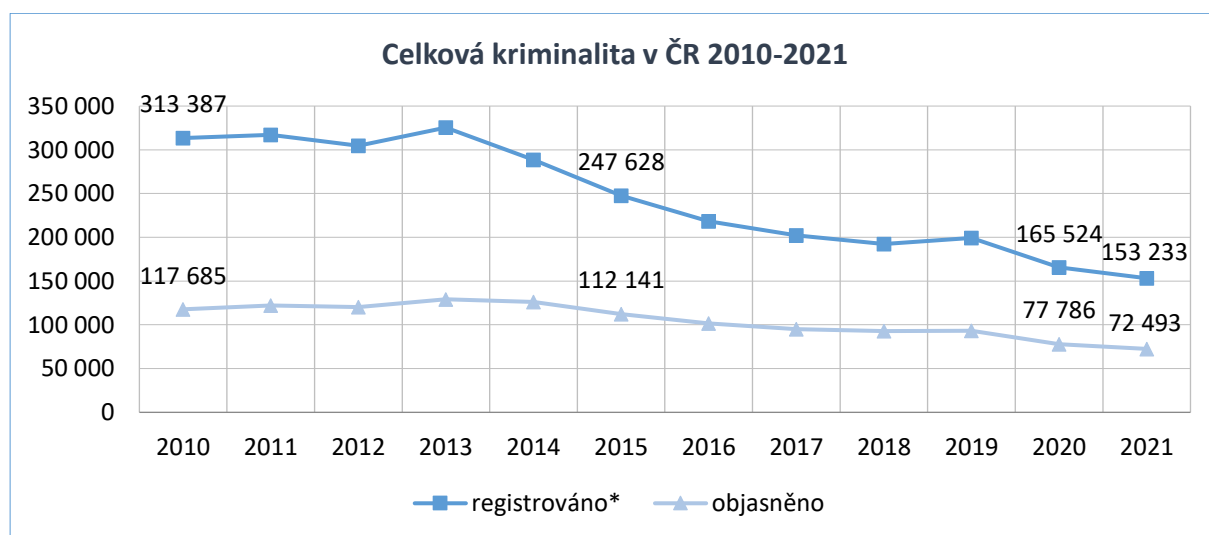
Na EU úrovni a mezi členskými státy panovala jasná reakce odsuzující jednání běloruského režimu, odmítající jakoukoliv formu nátlaku a vyjadřující solidaritu se zasaženými státy. Evropská komise reagovala mobilizací finanční a expertní podpory a představením několika legislativních návrhů s cílem reagovat na případy instrumentalizace migrace nyní i v budoucnu.

ČR v reakci na hybridní útoky běloruského režimu plně podporuje kroky vedoucí k efektivní ochraně vnější hranice EU před organizovanou nelegální migrací a je připravena i nadále aktivně přispívat k řešení situace prostřednictvím své expertní, finanční a politické podpory.

9. DATOVÁ PŘÍLOHA

CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE -- VÝVOJ

Rok	registrováno	objasněno	objasněnost v %
2010	313 387	117 685	37,6
2011	317 177	122 238	38,5
2012	304 528	120 168	39,5
2013	325 366	129 182	39,7
2014	288 660	126 239	43,7
2015	247 628	112 141	45,2
2016	218 162	101 678	46,6
2017	202 303	94 890	46,9
2018	192 405	92 795	48,2
2019	199 221	93 202	46,8
2020	165 524	77 786	47
2021	153 233	72 493	47,3

Další statistické údaje Policie ČR jsou dostupné zde: <https://www.policie.cz/clanek/policie-cr-web-informacni-servis-statistiky-statisticke-prehledy.aspx>

Statistické údaje z rezortu Ministerstva spravedlnosti jsou dostupné zde: <https://justice.cz/web/msp/statisticke-udaje-z-oblasti-justice>.

Další statistické údaje Probační a mediační služby jsou dostupné zde: <https://www.pmscr.cz/statistiky/>

PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICIÍ ČR

Služba Policie ČR	Rok				
	2017	2018	2019	2020	2021
Služba pořádkové policie					
celkem	674 828	729 322	688 509	567 061	575 718
z toho na úseku:					
- bezpečnosti a plynulosti silničního provozu	429 400	462 507	452 304	334 765	329 532
- proti majetku (§ 8)	104 009	105 809	101 655	90 745	98 053
- proti veřejnému pořádku a občanskému soužití (§ 5-7)	98 026	108 078	83 585	77 930	74 044
- alkoholismu a toxikomanie (§ 125c)	15 595	17 866	19 298	18 465	18 451
Služba dopravní policie					
- přestupky spáchané řidiči motorových vozidel	452 475	436 765	410 271	341 238	338 390
- přestupky spáchané ostat. účastníky silničního provozu	18 988	17 007	15 918	13 523	14 337
Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál					
- na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu	1 330	1 130	881	488	155
Přestupky mezisoučet	1 147 621	1 184 224	1 115 579	922 310	928 600

Služba cizinecké policie					
- dle zák. č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR	29 032	*	31 223	15 900	13 589

Přestupky celkem	1 176 653	*	1 146 802	938 210	942 189
-------------------------	------------------	----------	------------------	----------------	----------------

POČTY OBJASNĚNÝCH SKUTKŮ V ČR, VE KTERÝCH BYLA POUŽITA ZBRAŇ

objasněné skutky v ČR podle druhu zbraně	ČR celkem
chladná zbraň - bodná, sečná, úderná (nůž, sekera, mačeta, boxer, basebalová pálka, pěst, cihla, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším)	1 153
jiná zbraň - (el. paralyzér, plyn, tekutina)	89
zbraň způsobilá pouze k zastrašení, vyhrůžce	42
střelná zbraň neurčená	50
střelná zbraň kategorie A nelegálně držaná	3
střelná zbraň kategorie B nelegálně držaná	6
střelná zbraň kategorie C nelegálně držaná	2
střelná zbraň kategorie D nelegálně držaná	5
střelná zbraň kategorie A legálně držaná	7
střelná zbraň kategorie B legálně držaná	17
střelná zbraň kategorie C legálně držaná	2
střelná zbraň kategorie D legálně držaná	78
výbušnina nelegálně držaná	1
výbušnina legálně držaná	1
výbušnina neurčená	1
jako zbraň použit dopravní prostředek	37
jako zbraň použito zvíře	4
se zbraní	1 483
skutky s použitím střelné zbraně	170

OBCENÍ POLICIE V ČÍSLECH V LETECH 2017-2022

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obecních policií celorepublikově	376	377	378	380	391
Počet obecních policií, které poskytly informace	371	375	378	380	391
Počet zaměstnanců OP/MP celkem	9 774	9 656	9 654	9 895	9901
Počet strážníků OP	8 431	8 385	8 288	8 461	8 488
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním bez maturity	167	157	150	135	103
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním s maturitou	6 872	6 720	6 810	6 932	6 895
Počet strážníků/čekatelů s vysokoškolským vzděláním	1 289	1 277	1 283	1 343	1 393
Celkový počet přestupků projednaných na místě	644 264	903 256	867 656	554 920	600 814
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	553 875	685 819	597 795	429 587	455 837
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	55 047	51 248	70 218	52 898	65 318
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	21 912	28 242	28 078	22 495	26 157
z toho přestupků proti majetku	10 543	11 223	12 387	10 223	11 270
Celkový počet podezření ze spáchání přestupků oznámených přísl. orgánům	1 023 271	1 503 223	2 424 107	2 021 044	2 207 409
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	336 942	461 608	626 014	1 306 111	604 625
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	513 470	541 633	795 000	753 869	829 141
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	21 846	23 246	25 795	25 424	27 082
z toho přestupků proti majetku	10 427	8 020	7 748	7 030	6 513
Celkem řešeno přestupků	1 667 535	2 406 479	3 291 763	2 575 964	2 808 223
Celková výše pokut uložených na místě (v Kč)	247 493 556	255 104 946	254 866 404	196 303 304	206 131 706
Finanční náklady na činnost policie za kalendářní rok (v Kč)	5 967 482 790	6 729 735 708	7 072 879 641	7 465 837 143	7 636 574 160
Počet důvodných podezření o spáchání trestného činu oznámených PČR	8 880	7 783	7 928	7 100	7 564
Počet fyzických útoků na strážníky	291	242	228	237	237
Počet případů použití služební zbraně	11	1	12	8	9
Počet uzavřených veřejnoprávních smluv podle § 3a z. o obecní policii	572	604	607	625	653
Počet rozhodnutí o odstranění vozidla	27 015	20 928	16 944	19 207	17 598
Počet osob převezených do záchytné stanice	9 895	8 361	8 997	6 632	7 606
Počet předvedených hledaných a pohřešovaných osob	3 094	6 435	5 562	4 677	3 379
Počet nalezených odcizených vozidel	204	301	180	147	185
Odchyceno zvířat	26 575	24 116	23 350	19 736	17 161
Počet úřadoven OP/MP s nepřetržitým provozem	165	163	162	165	172

9.1. ZKRATKY

Zkratky jsou uváděny, pouze pokud nejsou zavedeny přímo v textu, nebo jsou zavedeny a vyskytují se ve více kapitolách a jejich vysvětlení je nezbytné pro lepší porozumění textu.

AML – Anti Money Laundering – opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti
APK – Asistent prevence kriminality
BIS – Bezpečnostní informační služba
CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
CS – Celní správa České republiky
CVVM – Centrum pro výzkum veřejného mínění
CZ PRES - předsednictví ČR v Radě EU
ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí
ČMMJ - Českomoravská myslivecká jednota
ČSO – Česká ornitologická společnost
ČR – Česká republika
ČTÚ – Český telekomunikační úřad
DPH – Daň z přidané hodnoty
EK – Evropská komise
EP – Evropský parlament
ERÚ – Energetický regulační úřad
ETIAS – European Travel Information and Authorisation System
ETR – Evidence trestního řízení
EU – Evropská unie
FAÚ – Finanční analytický úřad
GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů
GŘ HZS – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
HZS – Hasičský záchranný sbor ČR
IKSP – Institut pro kriminologii a sociální prevenci
IZS – Integrovaný záchranný systém
KSU – Kriminalisticky sledovaná událost
MEPA – Mitteleuropäische Polizeiakademie
MF – Ministerstvo financí
MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV – Ministerstvo vnitra
MZd – Ministerstvo zdravotnictví
MZV – Ministerstvo zahraničních věcí
NATO – Severoatlantická aliance
NCOZ – Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování
NÚKIB – Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost
OBVPV – Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV
OBSE – Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OPL – Omamné a psychotropní látky
OSN – Organizace spojených národů
PČR – Policie České republiky
PMS – Probační a mediační služba
PP ČR – Policejní prezidium České republiky
SIS – Schengenský informační systém

SUZ – Správa uprchlických zařízení MV
SVS – Státní veterinární služba
TČ – trestný čin
TZ – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ÚNMZ – Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
UV – Usnesení vlády
VIS – Vízový informační systém
VP – Vojenská policie
VS ČR – Vězeňská služba ČR
ZKB – Zákon o kybernetické bezpečnosti

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2021

Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná
e-mail: obp@mvcv.cz

Praha, 2022
Text neprošel jazykovou korekturou.